Swatá
Angela z Mericiůw
a
duchowní dcery její.

Spsl.
Jakob Procházka,
duchowní správce w klásstěře n sw. Worssily w Brně.

Nákladem Dědictwí sw. Cyrilla a Methodia
na rok 1862.

Cena 60 kr. rak. čísla.

W Brně 1862.

W komisi u Antonína Nitsche.

Bibliotéka žiwotů Swatých

wydáwaná

Wědictwím sw. Cyrilla a Methodia.

Číslo VII.

na rok 1862.

Žiwot swaté Angely z Mericiůw.

Sepsal

Jakob Procházka.

W Brně 1862.

W komisi u Antonina Nitsche.

Listem dědick Rudolfa Rohrera.

Sw. Angela z Mericiůw

a

duchowní dcery její.

Sepsal

Jakob Procházka,

duchowní spráwce w klášteře u swaté Worssily w Brně.

Nákladem Dědictwí swat. Cyrilla a Methodia na rok 1862.

Cena 60 kr. rak. čísla.

W Brně 1862.

W komisí u Antonína Mitsche.

Tiskem dědiců Rudolfa Rohrera.

Předmluva.

Přes tři sta let působí již v Církvi katolické duchovní společnost, kterážto sobě obzvláštně o zbožné vychování a mravné vzdělání pohlaví ženského velikých zásluh vydobyla. Jestiť to družstvo sv. Voršily, kteréžto v bouřlivých časech šestnáctého století od svaté Angely z Mericiův v lombardském městě Brescii založeno a později v duchovní řád přeměněno bylo. Panny řádu tohoto pracují podnes s neunavenou horlivostí o rozmnožení slávy Boží a o spasení bližních svých. Za příkladem Božského Chotě svého, Jenž byl řekl: „Nechte dítek a nebraňte jim ke mně jíti“ (svat. Mat. 19, 14), shromažďují Voršilinky okolo sebe dítky pohlaví svého, jež pak liternému umění a rozličným ženskému pohlaví potřebným prácem vyučují, vedouce je především k poznání a k plnění povinností sv. náboženství, při čemž všemožně usilují, aby modlitbou dokonaly, co vyučováním započato a příkladem stvrzeno bylo.

Že dcery sv. Angely duchem řádu svého vedeny jsouce a stanovami jeho se spravujíce ku prospěchu Církve a ku blahu lidské

společnosti mnoho vykonaly, dosvědčuje vážnost, v jakéž bývaly u papežů Římských, u sv. Karla Boromejského, jakož i u jiných svatých a učených mužů; dokazují toho také pochvalná svědectví, jichžto se jim se mnohých stran dostávalo a posud dostává; dokazuje toho konečně také rychlé rozšíření řádu jejich.

Život svaté zakladatelkyně společnosti sv. Voršily byl již roku 1672 od Faina na světlo vydán; ale také dříve byl již život Světice této od Oktavia Florentina sepsán, jejž pak Quarré, kněz ze shromáždění Oratorianů, v řeči francouzské vydal. Dle životopisu tohoto narodila se svatá Angela okolo roku 1506, a založivši společnost svaté Voršily v roku 1537, umřela na veliký pátek dne 21. března 1540. Jiný život svaté Angely sepsal veřejný notář v Brescii, Jan Křtitel Nazari, jeden z oněch očitých svědků, jejichžto výpovědi při příležitosti vyhlašování Angely za Svatou v Římě za pravé uznány byly. Na základě životopisu tohoto spočívá dekret Pia VII., jímžto se Angela za Svatou vyhlašuje. Životopis tento jest tedy zákonním pramenem, dle něhož chronologické odchýlky ostatních životopisů svaté Angely poopraviti dlužno. Dle něho narodila se svaté Angela okolo roku 1470 a založila společnost svou roku 1535 dne 25. listopadu.

Roku 1807 vyšel v Římě v řeči vlašské od Salvatori-ho obšírnější životopis sv.

Angely, kterýž později od Alliberta, kanovníka u sv. Jana v Lyoně, do francouzské řeči přeložen a s povolením arcibiskupa Lyonského, slovútného kardinála Bonalda, vydán byl. Životopis tento, jehož jsem se i já při spisování přítomného života sv. Angely ponejvíce držel, dělí se od jiných jmenovitě tím, že co se v něm vypravuje v hlavě druhé o bratru Světice této, v jiných se připisuje sestře její.

Podávaje laskavým čtenářům v prvním dílu přítomné knihy životopis tento, kojím se nadějí, že náležité čtení jeho věřícím vůbec a pannám zvlášť mnoho duchovního užitku přinese, ješto sv. Angela za vzor všelikých ctností, zvláště pak za příklad panenské čistoty a skromnosti sloužiti může.

V dílu druhém nachází se popsání řádu sv. Voršily, založení, rozšíření, působení a důležitost jeho, jakož i způsob, kterýmž panny do řádu tohoto přijaty bývají, a obřady, jichž se při oblékání roucha řeholného a při skládání slavných slibů užívá. — K popsání tomuto použito letopisů řádu svaté Voršily, jenž roku 1857 v Klermontě v zemi francouzské ve dvou dílech vydány byly. Mimo tyto letopisy upotřebeno také rozdílných jiných spisů, jakož i některých na řád svaté Voršily neb na ctění sv. zakladatelkyně jeho se vztahujících listin, kteréž v archivu kláštera sv. Voršily v Brně uloženy jsou.

K obšírnějšímu popsání řádu Voršilinského pohnuly mne z části mnohonásobné útoky, kteréž nepřátelé katolické Církve za

našich dnů opět obnovují proti řádům duchovním, ani jich neznajíce, neb zapomínajíce, že řeholné řády netoliko ke zvelebení Církve a sv. náboženství, nýbrž i k vezdejšímu blahu lidské společnosti vůbec znamenitě přispěly.

Podávaje tedy popsání řádu svaté Voršily, nečiním to toliko k vůli poučení a vzdělání nábožných duší, nýbrž také za úmyslem, jejž byl svatý Otec Pius VII. v řeči, činěné při příležitosti vyhlašování Angely za Svatou, vyslovil. Připomenuv ve krátce zásluhy řeholných řádů, a vyjádřiv se, že obzvláštně vzhledem těchto řádů lze tvrditi, že choť Christova, Církev, stojí jako královna po pravici Christově v oděvu pozlaceném, ozdobená rozličností (Srov. Žalm 44, 10); dokládá: „Toto budiž řečeno všem, aby o zřízení a životu osob řeholných spravedlivě soudili, a aby, jak apostol praví, nikdo oklamán nebyl moudrostí světskou a marným podvodem, podlé ustanovení lidského, podlé začátků učení světa a ne podlé Christa“ (ku Koloss. 2, 8).

V **Brně**, dne 17. dubna 1862.

Spisovatel.

Obsah.

Předmluwa.

Díl I.

Žiwot swaté Angely.

Strana.

Hlawa prwní.

Narození a dětinstwí swaté Angely 1

Hlawa druhá.

Angela se ubírá po smrti rodičů swých k ujci swému do městečka Sala. Tamějssí obcowání její . . 9

Hlawa třetí.

Swatá Angela se nawracuje do Desenzana, kdež se jí u widění před oči stawí společnost, jížto zříditi měla. Z touhy po wětssí dokonalosti wstupuje Swětice do třetího řádu swatého Frantissla 17

Hlawa čtwrtá.

Powěst o swatosti Angely se čím dál tím wíce rozssiřuje. Swětice přichází do Brescie, kdežto se usazuje; odtud podniká krátkou pouť do Mantowy ku hrobu blahoslawené Osanny 23

Hlawa pátá.

Pouť Angely do swaté země . 30

Hlawa ssestá.

Angela se nawracuje z Palestiny do Brescie 38

Strana.

Hlawa sedmá.

Swatá Angela putuje za příležitosti milostiwého léta do Říma k získáni plnomocných odpustků. Nawrátiwssi se z Říma ubírá se z Brescie do Kremony 44

Hlawa osmá.

Po uzawřeni míru w Italii nawracuje se Angela opět do Brescie, kdežto konečně společnost panen zakládá 52

Hlawa dewátá.

Nákres společnosti swaté Worssily, jak od zakladatelkyně počátečně zřízena byla . 61

Hlawa desátá.

Poslední nemoc swaté Angely, blažený odchod její z tohoto swěta, slawný pohřeb a poswátný hrob její . . 69

Hlawa jedenáctá.

O ctnostech sw. Angely wůbec a o wíře obzwlásstně 82

Hlawa dwanáctá.

O pewné náději swaté Angely a o zwlásstní důwěrnosti, jakouž skládala w Bohu 89

Hlawa třináctá.

O wroucí lásce, s jakouž Angela Pána Boha od dětinstwí swého milowala 95

Hlawa třináctá.

Podiwuhodná láska swaté Angely k bližnímu 102

Hlawa patnáctá.

Jak bedliwě zachowáwala Angela rady ewangelické 115

Hlawa ssestnáctá.

O pokoře a o některých jiných ctnostech sw. Angely 123

Hlawa sedmnáctá.

Jak moudrá naučeni dáwala Angela těm, kdož w prawdě křesťanský žiwot wésti usiluji 130

Hlawa osmnáctá.

Nadpřirozené dary, jichž byla sw. Angela za žiwobytí od Boha dosáhla, a zázraky, jimiž po smrti swé oslaweua byla. 139

Strana.

Hlawa dewatenáctá.

Kterak se Swětici hned po její smrti počala wzdáwati úcta, kteráž později od Církwe wyhlásením Angely za blahoslawenou schwálena byla . . 14[illegible]

Hlawa dwadcátá.

Kterak Angela za Swatcu wyhlásena byla 156

Díl II.

Řád swaté Worsily.

Hlawa prwní.

Společnost swaté Worsily po smrti zakladatelkyně swé. Rozsíření této společnosti w Italii 171

Hlawa druhá.

Rychlé rozsíření společnosti sw. Worsily w zemi franconzské . . 178

Hlawa třetí.

Kterak se wedlo duchownim dcerám swaté Angely w zemi francouzské za času rewoluce 187

Hlawa čtwrtá.

Pokračowání o pronásledowání řeholnic we Francii w čas rewoluce . 198

Hlawa pátá.

Řád swaté Worsily w Sawojsku, w Belgii, w Hollandsku, we Swýcarsku a w Německu 207

Hlawa ssestá.

Worsilinky w říssi rakouské . 213

Hlawa sedmá.

Řád sw. Worsily w Irsku, w Anglicku a w Řecku 224

Hlawa osmá.

Řád sw. Worsily w Americe a w jiných dílech swěta 232

Hlawa dewátá.

O účelu a důležitosti řádu swaté Worsily . . 242

Strana.

Hlawa desátá.

Dcery swaté Angely co učitelkyně a pěstounky 254

Hlawa jedenáctá.

O způsobu, kterýmžto panny do řádu swaté Worssily přijímány býwaji . 259

Hlawa dwanáctá.

O obřadech, jakýchž se užíwá, když panna wstupující do řádu swaté Worssily roucho řeholné na se béře . . . 264

Hlawa třináctá.

Wýznam obřadů, jichž se užíwá při oblékání panny w ssat řeholy swaté Worssily . 270

Hlawa čtrnáctá.

Nowiciat. Účel a důležitost jeho . 275

Hlawa patnáctá.

Obřadowé při sskládání řeholných slibů, čili při činění professi . . 280

Hlawa ssestnáctá.

Wyswětlení obřadů užíwaných při skládání slibů w řehole sw. Worssily 287

Díl I.

Žiwot swaté Angely.

Hlawa prwní.

Narození a dětinstwí sw. Angely.

W rozkossné krajině, na západním břehu jezera Gard'ského w okrsku Benátském leží městečko Desenzano, nedaleko krajského města Brescie w Lombardsku. Mezi wzácnějssí a zámožnějssí rodiny městečka tohoto počítala se w patnáctém století rodina Mericiůw (čti: Meričiůw), kterýžto tehdáž i w okolí Brescianském mnohé statky měla a také městského práwa w Brescii požíwala. Ku konci patnáctého století byl hlawou rodiny této Jan Merici, kterýžto pojal za manželku ctnostnou pannu z městečka Sala, nedaleko Desenzana ležícího. Panna tato pocházela z domu Biankosůw, kterýžto již tehdáž proslulý byl a kterýž později, wessed prostředkem sňatku manželského we spojení se sslechtickými rodinami Bertazzolůw a s hrabaty z Lanfranchůw a z Trakagna, jesstě wětssí sláwy dosáhl. Z požehnaného manželstwí tohoto narodilo se pět dítek,

mezi nimiž obzwlásstě wynikala Swětice nasse Angela, kterážto od Boha k tomu wywolena byla, aby Církew swatou netoliko krásnými ctnostmi swými zdobila, nýbrž aby ji také obohatila sborem bohuzaswěcených panen, jejichžto wůdkyní a matkou státi se měla.

Narodilať se Swětice tato r. 1470, a jak se zdá, bylo ji na křtu sw. dáno jméno Angela za zwlásstním wedením Prozřetelnosti Boží. Rodičowé její, jsouce welmi nábožni, pečowali snažně o to, aby dítky swé wychowali w bázni Boží; za tou příčinou konáwali s nimi každodenně ranní a wečerní modlitby společně, jakož i duchowní čtení, ku kterémuž se obyčejně žiwoty Swatých bráwaly. Ku společným pobožnostem těmto nepřidržowali toliko dospělejssí, nýbrž i malé dítky swé, aby je způsobem tím již w útlém wěku ke cwičení se w pobožnosti nawykali. Malá Angela býwala již w dětinstwí swém při těchto a podobných pobožnostech s neobyčejnou radostí přítomna, a nabýwala z nich nesmírného prospěchu duchowního. S welikou pozorností posloucháwala nábožného čtení, a modlitby konáwala s příkladnou pobožností a horliwostí. Nikdy na ní nebylo widěti, že by ji při tom byla dlouhá chwile, neb že by již toužila po ukončení pobožnosti, jak u malých dítek často shledáwáme; ano naopak welmi se rmoutiwala, když podobná cwičení opustiti a k nějakému wyražení odebrati se měla.

Nejstarodáwnější spisowatelé žiwota jejího jednohlasně ujisťují, že Angela již w pátém roku wěku swého nastupowala na cestu doko-

nalosti, po kteréž napotom bez unawení kráčela. Bylať nepřítelkyně wsselijaké zahálky a milownice modlitby a samoty; oddáwala se přísnému postu a tuhému mrtwení těla, a býwala powždy něčím zaneprázdněna; buďto cwičením se w pobožnosti a neb nějakou prací. Jak mile se jí rozum otwírati počal, wzala hřích w takowou ossklíwost, že již pouhý stín jeho, jak jeden ze žiwotopisců jejích prawí, swírání srdce a jakési mdloby jí působil; a naopak mluwilo-li se jí o Bohu, tu prý jí býwalo, jakoby se w ní srdce rozplýwalo, tak že nesmírnou láskou téměř omdlewala.

Dák se snadno pomysliti, k jak weliké wýssi Angela při takowých začátcích a na takowém základě budowu swatosti přiwedla. Řízením Božím se stalo, že náklonnost ku pobožnosti, kteroužto jí byli již rodičowé do srdce wsstipili, napotom jesstě wíce se zmáhala přičiněním starssí sestry její, kterážto také nadobyčejnou pobožnosti wynikala. Stejnou náklonnosti touto sjednoceny jsouce, jedna druhou ke ctnosti powzbuzowaly. Mezi tím co mladssí bratři jejich newinným wyražením se zabýwali, neb po rozkossném břehu jezera procházeli, odstraňowaly se tyto dwě sestry do pokojíka, kdežto sobě byly s welikou péči wzdělaly oltáříček, jejž pak dle rozdílných slawností ozdobowaly. Padsse na kolena, konáwaly tu rozličné pobožnosti; prozpěwowaly střídawě žalmy a jiné swaté písně. Mimo to se oddáwaly jako o záwod rozličnému mrtwení těla; tu se zdržowaly od snídaní a od swačiny; tu opět od takowých

pokrmů, kteréž by jim byly nejlépe chutnaly; častěji wstáwaly přede dnem ku konání modlitby a nezřídka celou noc na holé zemi ztráwily.

Tento tak swatý žiwot nemohl bedliwých rodičů dlouho tajný býti; rozmlouwajíce o zbožných dcerách swých, býwali nezřídka tak pohnuti, že slzy radosti prolíwali. Se zbožným cwičením dcer swých byli sice spokojeni; ale umrtwowáni, kteréž dle důmněni jejich příliš tuhé bylo, působilo jim nemalé starosti; neboť se obáwali, že by dcery, jsouce jesstě příliš mladé a slabého těla, na zdrawí swém sskodu utrpěti mohly. Domýsslelit se tedy, že jim budou musit přede wssím zbraňowati, aby sobě nečinily tak weliké ujmy na odpočinutí a spánku, jichžto obzwlásstně dítkám zapotřebí jest. I domlouwali dcerám swým welmi laskawě a snažně, aby od započatého tuhého mrtwení upustily. Starssí z nich jim w tom byla sice poněkud powolna; ale Angela, od Boha k wyšssí swatosti powoláná a od Ducha swatého uwnitř wedena jsouc, netoliko nepowolila tělu a krwi, nýbrž wypowěděla ustawičnou wálku smyslům swým. Již tehdáž (počítajíc teprwa sedm let wěku swého) u sebe ustanowila, že se nikdy wíce neuloží do postele, a že přirozeným žádostem swým nikdy howěti nebude. Od té doby hleděla toliko, kterak by se s Bohem swým wždy úžeji spojiti mohla; za tou příčinou trwala každé noci několik hodin w rozjímání, a Bůh ji již tenkráte udělil w takowé míře nadpřirozeného swětla, že již w tomto útlém wěku swém přirozené žádosti swoje a sama sebe opa-

nowala a w několika letech neobyčejně wysokého stupně dokonalosti dossla.

Bůh wssak Angelu obzwlásstně k tomu wywolil, aby obnowil w Církwi swé čest panenstwí, a rozmnožil počet těch, jenž by wedením Swětice této rad ewangelických se přidržely. Za tou příčinou wsstípil w dussi její, tak říkaje již s mlékem mateřským, obzwlásstní lásku k panenské čistotě. Ačkoli Angela jesstě ani w takowém wěku nebyla, aby cenu této ctnosti jakož i hrozící ji nebezpečenstwí poznati mohla; přece wynakládala již tenkráte wsseliké prostředky, jimiž by neporussenost panenstwí swého zachowati mohla. Bylať skromná a zdrženliwá w pohledu a chowání swém; málo mluwila, málem se upokojila, warowala se wsseliké choulostiwosti a trwala ustawičně na modlitbách. Již w desátém roku wěku swého dala zjewný důkaz lásky swé k této angelské ctnosti. Bylať ozdobena netoliko nadpřirozenými milostmi, nýbrž i přirozenými wnadami těla; postawa její byla slična, chowání slussné a wděkuplné; zwlásstně ale bělawé, krásné wlasy ji dodáwaly nadobyčejné wnadnosti; proto se wssak přece neoddala marnolibosti; jsouc ustawičně jen sama w sebe a w pobožnosti pohřížena, ani netussila, že by někdo na ni mysliti mohl. Tu ji wssak jedna z mladssích soudružek jednoho dne řekla, že pro krásné wlasy swé u mnohých zalibení dojde a že se časem swým zajisté sskastně prowdá; domnívalať se snad, že se touto pochlebnou řeči Angele zawděčí. Zatím ale řeč tato, jenžby jiným byla lahodně zněla, na Angelu jako hromowá rána působila; do té doby byla zamysslena a stala se welmi ne-

důwěrčiwou. Ustanowilať u sebe, že nebude nikdy woliti jiného přítele a jiného chotě, nežli Ježíše. Chtíc tomu tedy předejíti, aby si někdo nečinil náději na ruku její, uminila sobě, že se pozbawí této okrasy, kterážby, ačkoli sama w sobě newinná, zraky jiných na ni obrátiti, neb snad nějakou náklonnost k ní w některém srdci roznítiti mohla. Nabrawssi tedy sazi z kamen, swařila je s wodou, a udělawssi z toho jistý druh louhu, umýwala neb mnohem wíce sspinila jím wlasy swé; w čemž tak dlouho pokračowala, až wlasy její zcela pokáleny byly, tak že se každému zosskliwiti musily. Nadto zdwojila jesstě bděni a posty swé, jakož i mrtwení těla swého, následkem čehož libezná a čerstwá barwa z twáři její zmizela. Tímto způsobem zachránila Swětice lilii newinnosti před wánim wětru nepřízniwého.

Z tohoto welikodussného úmyslu sezual ihned nečistý duch, jak tuhý boj mu bude podstoupiti s dussí tak odhodlanou, a jak časté porážky od ní bude musset utrpěti. Za tou příčinou počal bez messkání wsseliké lesti a rozličných úkladů užíwati, aby čistou pannu tuto w předsewzetí a w mysli hned s počátku zwiklati mohl; ale wsseliké namáhání jeho zůstalo marné. Angela byla mrtwením, pokorou a modlitbou jako trojnásobným pancířem ozbrojena, tak že jí sstipy nepřítele pekelného ussskoditi nemohly. Tímto způsobem stala se w tak mladém wěku a jsouc jesstě beze wssi zkussenosti, zwítězitelkyní nad tak lestným a hrozným nepřítelem.

K boji s nepřítelem tímto nabýwala Angela

napotom tím wětssí posily w oné nadpřirozené manně, kteráž se wssím práwem chlebem silných nazýwá. Ačkoli jí sslo již na třináctý rok a ač byla tak patrné důkazy newinnosti a ctnosti na jewo dala; nebyla přece jesstě posud připusstěna ke stolu Páně, jesstě za oněch dob panowal neblahý obyčej, jejž mnozí i w nowějssích časech opět zawésti usilowali, obyčej totiž, dle něhož se s prwním přijímáním welmi dlouho odkládalo, a dle něhož i napotom welebná swátost oltářní jen zřídka se přijímala. Mnozí zrazowali od častějssího přijímání „nejswětějssí swátosti pod záminkou, že by se časté přijímání s powinnou k této swátosti úctou nesrownáwalo, kdežto zatím při tom jen duchem newěry a wlažnosti wedeni byli. Bůh ale nedopustil, aby Angela pokladu toho nebeského jesstě déle pozbawena zůstala. Onť wložil w srdce duchowního spráwce Desenzanského wnuknutí, aby ctnostné této panně proti nadzmíněnému obyčeji dříwe podal Tělo Páně, po němž byla již tak dlouho toužila. Zpráwa tato naplnila Angelu náramnou radostí. Aby ale se strany swé ničeho nezanedbala, čehož se ke slussnému přijetí wznesseného hosta nebeského požaduje, zdwojila modlitbu a obyčejné kajíci skutky swé. Mezi tím ale, co se ke stolu Páně tak swatě připrawowala, počala pochybowati, zdaliž by se tak bídný a nedokonalý twor, za jakýž se sama pokládala, směl opowážiti, přistoupiti ke stolu, k němuž ani nejčistějssí angelé, ani nejwroucnějssí serafowé přístupu nemají. Dát se wssak těžko rozsouditi, zdaliž w ní powstaly pochybnosti

tyto z její weliké pokory, kteráž jí žiwě před oči stawěla, jak nehodna jest přijmouti Boha swého; a nebo zdaliž byly nowým úkladem ducha pekelného, kterýž by ji byl rád o tuto nadpřirozenou posilu připrawil. Ale Bůh pochybnosti její brzy rozptýlil a wesskeren klam a wsseliké mámení od ní odwrátil. Zaslechlať w srdci swém hlas lásky Jeho, hlas, kterýž ji wolal k poswátným hodům a kteréhož také ochotně následowala.

Ani žíznící jelen neběží ku pramenu s takowou dychtiwosti, s jakou pospíchala Angela k swatému oltáři, kdež měla přijmouti Boha swého. Neníť ani zapotřebí připomínati, že oheň lásky, který byl již před tím w srdci Angely plápolal, touto přítomnosti Boží tím wíce se roznítil. Byltě to den, byla to chwíle jejího sňatku nebeského s Christem Ježíssem, Jemuž se byla zasnoubila; neboť w tento den a w tuto chwíli byl mezi nimi tím wíce upewněn nerozdwojitelný swazek nejwroucnějssího a nejsrdečnějssího sjednocení, jímžto newinná panna tato jistým způsobem w Božského chotě swého proměněna byla. Okusiwssi jednou této potrawy nadpřirozené, byla by se ráda napotom wsseliského jiného pokrmu zdržowala; a stalo se skutečně několikráte, že tímto duchownim pokrmem se sytíc, mnohé dny beze wsseliského jiného pokrmu ztráwila. Poněwadž se jí tehdáž jesstě nedowolowalo, aby každodenně ku stolu Páně přistupowati mohla; býwala alespoň každého dne přítomna obětí msse swaté, při níž se ustawičně s Božským chotěm swým, w nejswětějssí

Swátosti oltářní přítomným, obírala. Z toho dosahowala téměř rowně tak weliké hojnosti duchownich rozkossi, jako kdyby Jej byla skutečně do srdce swého přijala. Odtud se stalo, že se čím dále tím wíce wzdalowala wsselikých tworů, a že toliko s Bohem obcowala.

Hlawa druhá.

Angela se ubírá po smrti rodičů swých k ujci swému do městečka Sala. Tamějssi obcowání její.

We swatém předsewzetí, jež byla Angela učinila, že totiž toliko Bohu žíti bude, započal ji Bůh sám brzy podporowati, jessto ji postupně w běhu několika let odňal čtyry twory, kteřiž na část láskу tak čistého srdce práwo měli. Odňal ji totiž otce a matku, pak sestru a bratra, jenž wssichni welmi ctnostni a nábožni byli. Zmínilit jsme se již o neobyčejné nábožnosti otce jejího, jakož i o horliwosti jeho, s jakouž o swaté wychowání dítek swých pečowal; proto by jej byla Angela již jediné za touto příčinou milowala, byťby ji také přirozený cit nebyl k tomu pudil, aby milowala toho, jenž byl po Bohu půwodcem žiwota jejího. W té míře, w níž prospíwala ctnosti a nábožnosti, poznáwala také, jakou wděčnosti otci swému zawázana jest, že ji byl hned w útlém wěku prwní semeno swatého náboženstwí do srdce wsstípil, jež napotom příkladem, poučowáním a rozličnými jinými zbožnými způsoby bedliwě pěstowal. Láska tedy, s jakouž Angela otce swého

milowala, zakládala se na ctnosti; nejsouc wssak posud prázdna wsselikých citů přirozených a lidských, nebyla jesstě tak čistá, jak ji nebeský Choť od tak sslechetné dusse požadowal; proto ji byl milowaný otec odňat, když byla sotwa ku wěku patnácti let dospěla. Ačkoli se z toho Angela náramně rmoutila, oddala se přece do wůle Boží a ztratiwssi otce pozemského, utíkáwala se od té doby s tím wětssi důwěrou k Otci nebeskému.

Po smrti otce swého milowala Angela starssi sestru swou tím wroucněji. Sestra tato býwala, jak podotknuto, nejstálejssi a nejwěrnějssi družkou pobožnosti jejich; bylať ji prwní wůdkyní a nejhorliwějssi účastnicí we zwlásstních ctnostech, jež potají konáwaly, a jsouc starssi a zkussenějssi, býwala ji podporou a radkyní we wesskerých okolnostech. Onať obracela pozornost její na rozličná nebezpečenstwí, kteráž hrozíwají ctnosti, jakož i na prostředky, jimiž se nebezpečenstwí těch lze wystříhati; onať ji poučowala o rozličném, času přiměřeném umrtwowání, a o způsobu, jak by se toliko před očima Boha wssewědoucího konati mohlo. Angela se z toho nemálo těssila, že we společnosti, w lásce a w moudrosti sestry swé nalezla poněkud náhradu za ztrátu tak zbožného a milowaného otce; ale tato útěcha její dlouho netrwala, jesstě ji Bůh i této pomoci a podpory w brzce zbawil. Oddanost ctnostné Angely okázala se sice již při mnohých nepříjemných případnostech, jimiž Bůh wěrnost její zkoussel; nikdy se wssak neobjewila w takowém lesku, jako při smrti této milowané sestry.

S počátku byla Angela welmi na mysli poražena; bylok jí jako pocestnému, kterýž nacházeje se na nesnadné a nebezpečné cestě a nemaje žádného průwodčího, najednou temnostmi nočními zachwácena se widí; zdáloť se jí, že touto ranou celé pásmo předsewzetí jejich najednou přetrženo bylo. Awssak sebrawssi mysl swou, obrátila oči k nebesům, a uwedssi si na paměť, že Bůh i ty nejodpornějssí wěci tak řídí, aby sloužily k duchownímu prospěchu nassemu; oddala se úplně do swaté wůle Jeho. Pak se modlila, aby Bůh zemřelé sestře, jižto tak mnoho děkowati měla, popřál lehkého odpočinutí, jí pak aby udělil hojné milosti, by se nikdy nespousstěla prawé cesty, na nižto byla nastoupila a po kteréž měla nyní kráčeti bez moudré průwodkyně, jakouž jí byla zesnulá sestra za žiwobytí swého býwala.

Tu potěssil Bůh wěrnou služebnici swou w nadpřirozeném widění. W oněch dobách, o nichžto zde řeč jest, nepanowala jesstě takowá nádhernost a rozmařilost, jako za nassich dnů. Osoby urozené, a to i útlého pohlawí ženského, nepokládaly sobě za hanbu, zabýwati se osobitě se záležitostmi domácími, a přiwykaly také dítky swé k prácem domácím i polním, jakéž se dle postawení, způsobilosti a síly jejich od nich žádati mohly. I Angela nosíwala nezřídka času poledního dělníkům potrawu na pole, kteréž od domu přílis wzdáleno nebylo; což činíwala s welikou ochotností a příkladností. Na cestě se buďto modlíwala, a neb býwala w duchu zaneprázdněna wěcmi nebeskými. Při-

hodilo se tedy, že několik dní po smrti sestry opět dle obyčeje dělníkům jídlo na pole nesla, při čemž wíce než kdy jindy osud milowané nebožky na mysli přemítala. Roznícena jsouc zbožnou láskou, padla na kolena uprostřed cesty a prosila Boha s wroucností nadobyčejnou, aby duši zemřelé sestry její brzy do slávy nebeské přijmouti ráčil. Pozdwihši pak zároweň oči swých, spatřila skwělý zástup angelů a swatých, jenž doprowázeli Králownu swou, nejswětější pannu Marii, kteráž wětší slávou a welebností nežli ostatní oděna byla. Když Angela w tomto wytržení ducha oči swé na přerozkošné toto diwadlo upřela, spatřila zjewně sestru swou w zástupu těchto blahoslawených duchů. Nedá se ani popsati, jakou radosti srdce její z toho naplněno bylo. W tomto swatém wytržení byla by, u požíwání nebeské rozkoše, na to, co jí uloženo bylo, docela zapomněla, kdyby nebyla zřetedlně zaslechla hlas, kterýž od onoho zástupu nebeského pocházel a kterýž k ní prawil: „Angelo, budeš-li ustawičně po této započaté cestě kráčeti, budeš také někdy s námi w této slávě účastenstwí míti.“ Po těchto slowích zmizelo widění, načež Angela opět k sobě přišla.

Dle ústního podání, kteréž se w Desenzanu posud zachowalo, událo se widění toto na cestě k Macchetu wedoucí, blíže sedlského domku, wystaweného uprostřed polností, kteréž prý za starodáwných časů rodině Mericiůw přináležely. Wíť se s jistotou, že zde kdysi stáwala polní kaplička, kteráž swaté Angele zaswěcena, a jak

ſe k wiře podobá, na památku nebeſkého tohoto widěni wyſtawěna byla. Owſſem bylo také záſluſſno, aby ſe památka událoſti té powždy zachowala; proto že doba tato byla tuſſim jednou z nejznamenitějſſích dob w žiwotě ſwaté Angely. Neboť od té chwile, co byla ſwětice ſpatřila toto nadpřirozené diwadlo a zároweň zaſlechla uwedená ſlowa, nabyla duſſe její nowé ſily; ozbrojena hrdinnou ſrdnatoſti, nedala ſe nikterými připadnoſtmi, jakéž ſe w žiwotě lidſkém udáwají, oblomiti; obracelať wždy zraky ſwé k Bohu, očekáwajíc toliko od Něho potřebné pomoci a ochrany w nebezpečenſtwích, jimiž ſe uproſtřed ſwěta obklíčenu widěla. Jſouc způſobem tímto oživena žádoſti, by ſe někdy ſtala účaſtnou ſláwy, kteráž ji w onom zázračném widěni okázána a přiſlíbena byla, počala s neobyčejnou hbitoſti a neohroženou myſlí běžeti po ſpaſitedlné ceſtě, na niž byla naſtoupila. Čím wíce byla pozbawena wſſeliké pomoci lidſké, tím wíce roſtla její důwěra w Boha; Duch ſw. ſám ſe ſtal zwláſſtním wůdcem jejím, a ſice proſtředkem wnitřního ſwětla, jakéž w duſſi její rozněcowal; za tou příčinou proſpíwala tak rychle w zapírání ſebe ſamé, w odlučowání ſe od wſſelikých wěcí pozemſkých, w modlitbě a w láſce ke ſwrchowanému Pánu nebes a země, Jenž ſe napotom ſtal jediným předmětem láſky její. Dokázalať to při jiné příležitoſti, když Bůh ctnoſt její znowu zkouſſel. Sotwa byl uplynul rok od ſmrti milowaného otce a drahé ſeſtry, padla opět matka do těžké nemoci, na niž také zemřela. Ztráta tato, kte-

ráž se za doplněk časných utrpení Swětice powažowati mohla, musela ji owssem nad míru dojmouti a zkormoutiti. Zatím wssak Angela, ač byla matku swou co wděčná dcera welmi milowala, přece mysli neklesla; nýbrž zdwojíc důwěru swou w Boha, nalezla we ztrátě této nowou pohnutku, by swěta tím wíce nenáwiděla, a jediné swrchowanému Bohu swému žiwa byla, toužíc toliko po onom žiwotě, jenž nikdy konce newezme, a kterýž nikomu odňat býti nemůže.

W nebezpečném wěku ssestnácti let widěla se tedy Angela osiřelou, bez otce a bez matky, a nadto zbawenou i starssí sestry, kteráž by ji byla místo rodičů zastáwati mohla; také nejbližssích příbuzných se strany otce již neměla. Tu se ji wssak ujal bratr zesnulé matky její, kterýž w městečku Salu obýwal. Tento wzal Angelu s menssím bratrem jejím k sobě, aby se o potřebné wychowání jejich dle možnosti swé postaral. Byltě to muž welmi nábožný, a maje dokonalou wědomost o wznessené ctnosti neteře swé, nechal ji w domě swém zcela na wůli, aby se sprawowala wnukutím Ducha sw., a aby konala ctnosti, k jakýmž ji horliwost její wzbuzowati bude. W ohledu tom měla se Angela starati i o bratra swého, jessto sobě nábožný ujec přál, aby i tento na cestě ctnosti prospíwal. Pacholík maje srdce wýborné přijímal rád poučowání a napomínání sestry swé a konal s ní takměř o záwod rozličné ctnosti a dobré skutky. Prospíwalť stále we

službě Boží, což Angele newyslowitelnou radost působilo.

Mezi tím wšak, co Swětice sladkého owoce horliwosti swé w pokoji požíwala, powstal nepřízniwý ďábel znowu proti ní, aby horliwou služebnici Boží, nemoha jí jinak uškoditi, aspoň snžowal a duši její kormoutil. I předstawowal jí rozličné neslušné obrazy a budil w ní nejoplzlejší myšlénky, wěda, že newinná panna tohoto druhu pokušení nejwíce se hrozí. Ale wšeliké útoky tyto sloužily mu jen k zahanbení a přispíwaly k rozmnožení slávy hrdinské witězitelkyně. Čím wíce se zmáhalo pokušení ďábelské, tím wíce se oddáwala Swětice tuhému mrtwení těla; a ještiť podiwuhodno, že útlé tělo její tuhými posty a jiným přísným mrtwením w krátkém čase zcela ztráweno nebylo. Wzhledem této přísnosti mohl žiwot její za ustawičné mučedlnictwí powažowán býti. Ale na wší tuhosti této jí přece ještě nebylo dosti. Domníwalať se, že nebude w bezpečnosti, pokud se zcela od swěta neodloučí; protož u sebe ustanowila, že se odebeře na poušť a že tam w samotnosti toliko Bohu žiwa bude. Promluwila o tom s bratrem swým, jenž býwal wěrným účastníkem pobožnosti jejích, a powzbuzowala ho s nadobyčejnou wýmluwnosti, aby se zároweň s ní swěta wzdálil, a za příkladem tak welikého počtu slawných poustewníků žiwot o samotě tráwil. Jakož we wšem jiném tak byl i w této wěci pacholík sestře swé powolným; ustanowiliť tedy den, kdežto se do samoty odebrati mínili, a kdežto pak, neswěřiwše se

nikomu, úmysl swůj we skutek uwedli. Ale bedliwý ujec jejich zpozorowal brzy, že byli dům jeho opustili; jal se jich tedy ihned s welikou péčí a snažnosti hledati, a jessto byli slabí a cesty nepowědomí, brzy jich dohonil a do příbytku swého nazpět přiwedl. Dowěděw se příčiny útěku jejich, činil jim mírné wýčitky a stawěl jim před oči mnohonásobné nebezpečenstwí, do jakéhož by se tím we mladém a nezkussenem wěku swém strany spasení wydali; nadto dokazowal, že jim k wywedení zbožných zámyslů jejich příbytek jeho poskytuje wětssí bezpečnosti, nežli kterákoli, byťby sebe skrytějssí a od lidí wzdálenějssí poussťka. I uznali se zahanbením chybu swou, a želejíce ji prosili ujce swého, by jim odpustil, že jej tak zarmoutili. Nabywsse pak moudrými jeho domluwami a uwedenými důwody lepssího poznání, ubezpečowali jej, že se může stranu jich upokojiti, že již nikdy cos podobného nepodniknou a že ani důležitého nějakého předsewzetí bez rady jeho již činiti nebudou. Ujec, maje již tisíceronásobné důkazy poslussnosti jejich, upokojil se těmito sliby a nechal jim opět k weliké radosti jejich na wůli, aby se duchem horliwosti swé we wssem sprawowati mohli. Od té doby wedli uprostřed swěta ne žiwot poustewnický, nýbrž mnohem wíce žiwot angelský, tak že se stali obdiwowáním wesskeré krajiny; obzwlásstně Angele se dáwalo obyčejně slawné příjmení „panny Christowy a Swětice rájské.“

Wssechen lid hleděl se zalibením na tyto tak krásné wzory ctnosti, a nemohl se ani dosti wynaděkowati Pánu Bohu, Jenž newinné dusse

tyto tak úzce spojil. Ale Bůh odňal Angele, jižto byl k wywedení welikých záměrů ustanowil, brzy i tento poslední předmět pozemské lásky její, powolaw k sobě ctnostného bratra jejího smrtí předwčasnou. Dák se snadno pomysliti, jak hořce Swětice ztráty této pocítiti musela. Nicméně wssak proto mysli nepozbyla; ano dusse její nabyla nowé síly k dokonalejssímu oddání se do wůle Boží; jednalať tu Angela jako ponižená služebnice, kteráž we wssem od wůle Pána swého záwisí. Obětowawssi se tedy znowu a úplněji Pánu swému, uminila sobě, že napotom toliko o to pečowati bude, aby seznala cesty, kterýmiž ji Prozřetedlnost Boží wésti míní, a aby po nich wždy ochotně kráčela.

Hlawa třetí.

Sw. Angela se nawracuje do Desenzana, kdež se jí u widění před oči stawí společnost, jižto zříditi měla. Z touhy po wětssí dokonalosti wstupuje Swětice do třetího řádu swat. Frantiska.

Zdrželwssi se Angela okolo ssesti let w Salu, nawrátila se opět do Desenzana, do domu otcowského. Stalo-li se to za příčinou smrti jejího ujce, či-li ji k tomu cos jiného pohnulo, nezaznamenali žiwotopiscowé její. Nedák se tak snadno popsati, jakou radostí naplněni byli příbuzní a sousedé, když nábožnou pannu tuto opět spatřili. Radost jejich byla tím wětssí, čím

wětssího zármutku byli před tím nad odchodem jejím pocítili. Zwýssilať pak radost tuto jesstě i ta okolnost, že sobě Angelu dáwno již mezi sebou míti žádali, kterážto žádost se w nich tím wíce zmáhala, čím wíce se powěst o zwlásstní ctnosti a swatosti její rozssiřowala. Zde w otčině nalezla Angela k nemalé radosti swé jakousi mladou pannu, kteroužto sobě za příčinou její newinnosti, horliwosti a jiných chwalných wlastnosti nad míru zamilowala a kterouž za společnici zbožných cwičení swých zwolila. Wzbuzowaly pak jedna druhou k neustáwajícímu pokračowání na cestě ctnosti a křesťanské dokonalosti. Bůh wssak Swětici jesstě i tuto přítelkyni odňal, chtěje, aby pozbawena jsouc wsseliké útěchy pozemské, tím wyšssí dokonalosti dosáhla a tím schopnějssím nástrojem k wywedení záměrů Jeho se stala. O záměrech těchto měla Swětice nowým widěním poučena býti. Krátký čas po smrti nadzmíněné přítelkyně swé odebrala se Angela s některými soudružkami na pole, buďto aby se tu newinným způsobem wyrazila, buďto aby na dělníky dohlídla. Tu se w čas swačiny odloučila od soudružek a odessla pod jistou winici mezi městečkami Salem a Desenzanem ležící. Jesstě ji tu za lupením winného kmene nebylo lze tak snadno spatřiti, mohla se zde wolně a bez překážky pomodliti. Padssi tedy na kolena prosila Pána Boha s nejwětssí wroucností dusse swé, aby jí okázal nejjistějssí cestu, po nížto by ku blahoslawenému cíli swému dostati se mohla, a aby jí poskytl potřebných prostředků, by se pak cesty té nikdy nespousstěla.

Když se tak wroucně u prolévání mnohých slzí a se wzdycháním modlila, otewřela se jí před očima nebesa, a tu spatřila, kterak se s hůry nebes k zemi, a sice k onomu místu, kdež se nacházela, spoussti nesmírně weliký žebřík, po němž skwělé řady skwostně oděných a korunkowými winky ozdobených panen sestupowaly. Přicházelyť w pořádku welebném a podiwuhodném, prozpěwujíce poswátné písně s utěšeným nápěwem. Souhlasili s nimi také rozliční libězněji cí nástrojowé hudební, na nějž to hráli angelé, jenž s pannami se střídajíce dwa zpěwácké sbory twořily. Angela byla nesmírnou radostí opojena, spatřiwssi, že se we sboru tom nachází také milowaná přítelkyně její, kteráž byla před nedáwnem umřela. Přibliziwssi se přítelkyně tato k Angele promluwila k ní takto: „Angelo wěz, že ti Bůh widění tohoto popřál, aby ti dal na srozuměnou, že prwé nežli umřeš, máš w Brescii zříditi společnost panen, podobnou této společnosti, což se ti tímto i přikazuje.“ Na to se řady blahoslawených těchto wznásselý opět k nebesům a widění zmizelo.

Angela zachowala w duchu swém žiwý obraz wsseho, což byla we widění tom spatřila, a onen zwuk nebeské hudby často w ussích jejích se rozléhal. Jesstě se jí byl obzwlásstně nadzmíněný rozkaz Boží hluboko w srdce wryl; přemýsslela od té chwíle, jakým způsobem by jej w skutek uwésti mohla. Že se to stalo teprwa po několika letech toho byla příčinou pokora její; neboť se domýsslela, že jesstě

nedospěla k takowému podniknutí, a že se jí nedostáwá potřebných ctností, aby se k wywedení tak welikého díla odwážiti směla. O skutečnosti onoho widění sice nepochybowala; přeswědčowalť ji o tom wnitřní cit její; wíce ji w tom wssak jesstě utwrzowalo ujisstowání jejího zpowědlníka, jemužto dle obyčeje swého se wssím upřímně se swěřowala; protož se od té doby s wětssí jesstě horliwosti snažila, zdokonaliti ducha swého, aby z něho schopný nástroj k wywedení záměrů Božích učinila. Wyrozuměwssi tedy, buďto ze zwlásstního w onom widění obdrženého poučení, a neb ze wnitřního w dussi její rozniceného swětla, že ona společnost panen, jejížto zakladatelkyní a matkou státi se měla, obzwlásstně wychowáwání a duchownímu prospěchu ženského pohlawí wěnowati se má; počala sama od té chwíle tento tak spasitedlný a dobročinný úřad dle příležitosti a síly swé konati. Neobyčejnou horliwostí a činností swou býwala wssude, kdekoli prodlévala, obecenstwu k welikému užitku.

Co se wssak zatím snažila, aby bližním swým ku prospěchu býti mohla, nezanedbáwala wlastního zdokonalowání swého. Wěděla zajisté, že jí nebude lze wsstěpowati ctnost w srdce jiných, jestli že jí sama ozdobena nebude, a že nikdo nebude míti do sebe ctnosti, nebude-li jimi obdařen s hůry. Proto se oddala jesstě s wětssí wroucností a horliwostí na modlitbu, přeswědčena jsouc, že modlitba jest newyhnutedlně potřebným a zároweň nejmocněssím prostředkem, jímžto lze ctnosti dojíti. Znajíc z wlastní

zkussenosti, že sw. přijímání poskytuje duchu nadpřirozené síly, byla by ráda častěji přistupowala ke stolu Páně; nedowolil ji toho wssak její zpowědlník, ačkoli mu wýborné wlastnosti a weliké zásluhy její neznámy nebyly. Obával se zajisté, že by za nezpůsobného wůdce dussí powažowán býti mohl, kdyby Angele častěji ke stolu Páně přistupowati dowolil, což se tehdáž, jak swrchu podotknuto, osobám swětským nedowolowalo. K odstranění této překážky sobě tedy Angela konečně usmyslila, že we třetím řádu sw. Františka oděw řeholný na sebe wezme.

S myssleukou touto se sice byla již za času přebýwání swého w městečku Salu obírala; a to bylo snad také příčinou, že tak ráda nawsstěwowala chrám řádu františkánského, kterýž od domu ujce jejího přílis wzdálen nebyl. Ale tehdejssí duchowní wůdce jakož i ujec její, s nimiž se byla strany toho radila, předsewzetí jejího neschwalowali. Požíwajíc nyní w Desenzanu wětssí swobody, domníwala se, žeby byl čas příhodný, aby předsewzetí swé we skutek uwedla. Pohnuly ji k tomu také jesstě jiné důwody. Wěděla sice dobře, že ctnost nezáleží w oděwu, a že oděw také nikomu ctnosti neuděluje; nicméně byla také přeswědčena, že drsnaté a před swětem opowržené roucho, obzwlásstně osoby ženského pohlawí, k tomu wzbuzuje, aby se wystříhaly nebezpečenstwí hříchu, a že jich mlčky napomíná, aby wnitřní smýssleni srdce jejich se zewnějssím oděwem se srownáwalo. Majíc dle onoho widění jiné osoby pohlawí swého předewssím k tomu wésti, aby

se neoddáwaly marnostem a nepřidržowaly swěta, musela jim w tom sama býti wzorem, a skwělým příkladem swým je předcházeti. Obzwlásstně slib čistoty, jakýž byla přijímajíc řeholu třetího řádu dle stanow řádu toho učinila, měl ji k tomu dopomáhati, aby wedla žiwot angelský; bylot toho dle uznání jejího zapotřebí, měla-li se kdysi státi hodnou wůdkyní choti Beránka neposskwrněného.

Když náležitým rozwážením wssech těchto okolností a neustálými modlitbami předsewzetí její dozrálo; zjewila je konečně duchownímu wůdci swému, kterýžto je za dobré uznal, schwálil a potwrdil. Učinil to tím raději, jessto se domýsslel, že swatý a nábožný žiwot, jakýž byla Angela již w oděwu swětském wedla, poskytuje dostatečného rukojemstwí, že Swětice tato i napotom řeholou, jižto přijíti mínila sprawowati se bude. Učinwssi tedy potřebné přípravy a dorozuměwssi se s představenými řádu, wzala na se oděw řeholný, asi w třiadwacátém roku wěku swého. Po skončeném nowiciátě wyznala zákon třetího řádu swatého Františka na způsob oněch osob, jenž roucheem řeholným oděny jsouce, pospolně w klásteře nepřebýwají.

Spisowatelé žiwota sw. Angely wyprawují jednohlasně, že Swětice tato newýslowitedlnou radostí naplněna byla a že prolewala hojné slzy, když složiwssi oděw swětský roucho řeholné na sebe brala. Den tento powažowala za swůj den swatebný a radowala se, že ji lze tak slawným způsobem dokázati, jak welice swěta a

wsseho, co we swětě jest, nenáwidí. Welikou útěchou ji také naplňowalo pomyssleni, že prostředkem poswátných slibů se může úžeji spojiti s Ježissem Christem, Božským chotěm swým, Jenž byl již tak dáwno jedinym předmětem wroucí lásky její. Od té doby pečowala tím snažněji o to, aby se žiwot její wždy srownáwal se swatosti stawu, jejž sobě byla zwolila. Byla-li od útlého dětinstwí swého wedla žiwot swatý a neúhonný; usilowala nyní tím wíce, prospíwati we wsselikých ctnostech. Spisowatelé onoho wěku jí dali následující swědectwí: „Angela w duchownim žiwotě tak welice prospěla, že wssecko, co byla před wstoupením do řádu wykonala, nebylo ani ku přirownáni s tím, co napotom činila.“

Hlawa čtwrtá.

Powěst o swatosti Angely se čím dále tím wíce rozssiruje. Swětice přichází do Brescie, kdežto se usazuje; odtud podniká krátkou pouť do Mantowy ku hrobu blahoslawené Osanny.

Způsob žiwota, jakýž wedla Angela po wstoupení swém do třetího řádu sw. Frantiska, naplňowal každého, kdož o něm slyssel, nemalým obdiwem. Wynikalať umrtwowáním smyslů swých, skromnosti, ewangelickou chudobou a jinými krásnými ctnostmi. Nebylať by se zajisté mohla s wětssi wroucnosti oddáwati modlitbě, nebyla by se mohla stkwiti wětssi čistotou srdce, aniž by jí bylo býwalo lze, pohrdati u wětssi

miře wěcmi pozemskými, kdyby byla žila na poussti, wzdálena společnosti lidské a ochráněna před nebezpečenstwím, jakéž náboženým dussem uprostřed swěta při každém kroku hrozíwá. Jsouc we swětě žiwa, nesstitila se obcowání s lidmi, při čemž se wždy welmi přiwětiwě a wlídně chowala; obyčejně wssak rozmlouwala s jinými toliko tenkráte, když se domníwala, že jí to láska k bližnímu za powinnost ukládá, když se totiž mohla naditi, že z rozmlouwání toho nějaký duchowní prospěch wyplýwati bude. Takowým způsobem získala sobě lásku spoluobčanů swých, kteřížto milowání hodných ctnosti jejich ani dosti wynachwáliti se nemohli. Wydáwali ji za angela, jenž byl ku sláwě a ke blahu wlasti jejich s nebe sstoupil. A této wážnosti a lásky sobě Angela nezískala toliko swatými příklady nebeského žiwota swého, nýbrž i mnohonásobnou pomocí, jakéž bližním swým w duchowních i tělesných záležitostech poskytowala.

Během tím se čím dále tím wíce rozssiřowala powěst o swatosti Angely. Za tou příčinou přicházely z okolných krajin mnohé osoby rozdílných stawů do Desenzana, aby Swětici spatřiti a s ní k duchownímu prospěchu swému mluwiti mohly. Mezi cizinci, jenž byli nejwětssí oddanost k Angele projewowali, wynikali urození a zbožní manželowé Jeroným a Kateřina z Patengolůw. Majíce w Patengu, nedaleko Desenzana, weliké statky, zdržowali se tam každoročně po několik měsíců; zde se jim dostalo příležitosti, že se mohli snadno seznámiti s podrobnostmi hrdinných skutků, jakéž Angela

prowozowala; ano často býwali sami očitými swědky těchto skutků, jessto za čas pobytí swého w Patengu Swětici nezřídka nawsstěwowali. Odtud w nich powstala žádost, aby ji alespoň za čas swého přebýwání w Patengu u sebe míti mohli. Nemohouce ji wssak k tomu přemluwiti, aby u nich po delssí čas přebýwala, žádali ji, by alespoň po několik dní u nich se zdržela. Přítomnosti její býwali tak wzděláni a takowou útěchou naplněni, že se jim zdálo, jakoby byli we společnosti panny této wrcholu blaženosti dosáhli. Widělit zajisté, jak přísná jest sama k sobě; ale zároweň pozorowali, jak mírně a laskawě k jiným se chowá. Rezisstnost její objewowala se w každé případnosti. Učiniwssi slib chudoby a zawázawssi se, že toliko almužnami žiwa bude, nepřijímala nikdy, čehož k wyžiwení a přiodění swému skutečně a newyhnutedlně zapotřebí neměla. Obzwlásstně pak se nadssené horliwosti její dosti wynadiwiti nemohli. Káralať při každé příležitosti, co bylo kárání hodno, a powzbuzowala ke ctnosti, kdekoli se to činiti dalo. Slowa její býwala wždy přiměřena schopnostem a stawu těch, s nimiž mluwila, jakož i jiným okolnostem, w nichž kdo postawen byl; tak že by sobě ani nejzkussenějssí wůdce duchowní w ohledu tom nebyl jinak počínati mohl.

Tato oddanost, jakouž zbožní manželé tito k Angele pro její swatost na jewo dáwali, stala se prostředkem, jehožto Prozřetedlnost Boží k tomu použila, aby Angela z města otcowského

pokojně odejíti a w Brescii se usaditi mohla, kdežto dle ustanowení Božího weliké wěci wykonati a kdež obzwlásstně nowý spolek panen založiti měla. Jiným způsobem by snad příbuzní a spoluobčané její ani nebyli připustili, aby jim tak drahý poklad odňat byl. Práwě tehdáž pozbyli jmenowaní wýtečni manželé předwčasnou smrtí dwou synů, jež byli srdečně milowali a jenž byli této lásky w plné míře zasluhowali. Jakkoli se rodičowé snažili, aby náramnou žalost srdcí swých utissili; jakkoli používali k umírnění bolesti swé wsselikých prostředků lidských a rozdílných úwah, jakýchž sw. náboženstwí poskytuje: nenalézali přece žádoucí útěchy a zůstali pohřiženi w náramném zármutku. Upamatowawsse se ale na útěchu, jakouž byli w Patengu, nacházejíce se we společnosti swaté Angely, častěji pocitili; umínili sobě, požádati jí, aby se k nim do Brescie odebrala. I učinili tak, představujíce Swětici, že wykoná znamenitý skutek lásky, bude-li je w nesmírném hoři jejich těssiti. Wěděli wssak, že Angela co dokonalá řeholnice bez powolení neb nařízení představených swých ničeho nepodniká; proto také žádost swou napřed těmto oznámili. Představení řádu žádost tuto snažně podporowali, domnívajíce se, že Angela nabude nowé příležitosti k rozmnožení zásluh swých, když se jí nařídí, aby co nejdříwe k wykonání tak krásného skutku křesťanského milosrdenstwí do Brescie se odebrala. Swětice uposlechla rozkazu tohoto beze wsselikého se zdráhání a odebrala se do domu rodiny Patengolůw, kdežto také, co se od

ni požadowalo, sstastně wykonala. Zdáloť se nábožným manželům těmto, že w ní opět získali syny a rodiče swé, jichžto byli před nedáwným časem pozbyli. Angela jim skutečně zastáwala místo matky; protož ji také oba za matku powažowali a co takowou ctili a milowali.

Dáť se snadno pomysliti, jak weliké wážnosti sobě Angela w tomto wzdělaném městě získala; wždyť se mohl každý patrně přeswědčiti, jak swatě dny swé tráwí, buďto w obcowání s Bohem, trwajíc na modlitbách, buďto wykonáwáním skutků křesťanské lásky u nemocných a zkormoucených, hledíc poskytowati pomoci, kdekoli jí zapotřebí bylo. Mnozí k ní přicházíwali s prosbou, aby jim udělila rady a aby je wodila po cestě ctnosti. Mezi těmito byl obzwlásstně nábožný obchodník, jmenem Antonín do Romani, kterýžto pořádným a w prawdě křesťanským žiwotem přátelům swým w krátce dal patrné důkazy, jak welikého duchowního prospěchu byl z častějssího obcowání se Swětící nabyl. Zpozorowaw zbožný obchodník tento, že Angela wykonawssí úkol swůj w domě Patengolůw, opět do Desenzana nawrátiti se míní, nabídnul se jí s bytem, a chtěje ji pohnouti, aby nabídnutí toto přijala, dokládal, že má w domě swém přichystanou swětničku, kdežby bez překážky, jako na poussti, pobožnosti swé konati mohla. Angela náwrh tento ráda přijala, soudíc, že záměrům jejím welmi přihodný jest, a to tím wíce, jessto se jí w Brescii dostáwalo hojných příležitosti k wykonáwání skutků křesťanského milosrdenstwí. Mohlať tu často ne-

mocné nawsstěwowati a příkladem a poučowáním swým po cestě ctnosti a zbožnosti woditi mnohé útlé panny, kteréžto ji sobě byly za wůdkyni zwolily. Oznámilať tedy úmysl swůj předstaweným třetího řádu sw. Frantiſſka, kteřížto jej schwálili; načež se odebrala do domu pána de Romani, kdežto ku wzdělání měſſtanů welmi příkladný žiwot wedla.

Roku 1522 umínila sobě Angela podniknouti pouť do Mantowy. Sedmnácte let bylo uplynulo od smrti zbožné Osanny, panny z třetího řádu sw. Dominika, kterážto pro neobyčejné ctnosti swé a pro mnohonásobné milosti, jakož i pro zázraky, kteréž se byly po jejím úmrti na přímluwu její udály, od obywatelů Mantowských co Swětice ctěna a „blahoslawenou" nazýwána byla. Někteří spisowatelé jsou tohoduměnění, že Osanna býwala za času žiwota swého důwěrnou přítelkyní Swětice naſſí, což se wſſak s jistotou twrditi nedá. Chtíc tedy Angela poswátné pozůstatky blahoslawené Osanny uctiti, přidružila se nadzmíněného roku ke společnosti zbožných a toutéž úctou k zesnulé služebnici Boží roznícených paní, s nimiž se na pouť tuto wydala. Přiſſedſſi do Mantowy nawsstíwila poswátný hrob, a potrwawſſi tu dlouhou chwíli na modlitbách, wrhla se unesſena jsouc duchem pobožnosti na rakew, již u prolévání mnohých slzí s welikou wroucností líbala, čímž wſſickni přítomní nemálo pohnuti byli.

Projewiwſſi způsobem tímto blahoslawené Osanně úctu swou, nawsstěwowala pak i jiné

chrámy a ostatky, jichžto se we slawném tomto městě mnoho nachází; zůstawiwssi pak po sobě památku mnohonásobných dobrých skutků a ctnosti nazpět do Brescie se odebrala. Zwolilať cestu na Solferino, chtíc tam wykonati skutek křesťanské lásky jednomu z příbuzných swých, kterýžto odtud za neznámou příčinou wypowězen a odnětím statků potrestán byl. Knížetstwí Solferino, jakož i Kastiglione byly tehdáž říšská léna, w jejichžto držení byl kníže Ludwík z Gonzagy, strýc wěhlasného Swětce Aloisia z Gonzagy. Wědouc tedy Angela, že kníže Ludwík w Solferinu sídlem jest, obrátila se tam a žádala k němu připusstěnu býti. Jesstě se powěst o swatosti její w ouěch končinách byla již roznesla, zaradowal se kníže, že se mu dostane příležitosti, aby se Swětici rozmlouwati mohl; protož ji ihned milerád k sobě připustil a hleděl, by i kněžna Kateřina, chot jeho, w radosti té účastenstwí bráti mohla. Nechcemeť popisowati, jakým způsobem Swětice od zbožných těchto manželů přijata byla. Jak mile wyslowila žádost swou, ihned k ní přiwolili. Poskytnuwsse jí pak příležitosti ke mluwení, pozorowali s úžasem, s jakou skromností, pokorou a mírností sobě Swětice počíná.

Bylíť by ji rádi po wždy u sebe podrželi; ale Angela rozžehnawssi se s nimi s radostí do zamilowaného města swého Brescie se nawrátila.

Hlawa pátá.

Pouť Angely do swaté země.

Duchowní útěcha a weliké milosti, jichžto se byla Angela na pouti do Mantowy účastnou stala, wzbudily w ní touhu po dalssí pouti. Láskou k ukřižowanému Ježíssi roznícena jsouc, domnívala se, žeby tu zajisté patrný důkaz této lásky swé dala, kdyby nawsstiwila osobně ona místa, kdež tajemstwí lásky, nasse totiž wykoupení, započato a dokonáno bylo. Tu se wssak zároweň předstawowaly duchu jejímu weliké obtížnosti, ne sice za příčinou nesnází takowé cesty; těchto se nelekala; ale za příčinou jejího pohlawí a její nezkussenosti, kteréžto ji, jak se domnívala, nedowolowaly, aby se wydala w tolikerá nebezpečenstwí, jakáž by ji w těchto cizích, ponejwíce od surowého lidu obydlených krajinách potkati mohla. Zatím ale Bůh, Jenž byl žádost tuto do srdce jejího wložil, neočekáwanym způsobem wsseliké překážky tyto odstranil. Bartoloměj Biankosi, blízký příbuzný její, muž to welmi nábožný, chowal již po delssí čas tutéž žádost w srdci swém. I oznámil při příležitosti Angele, jížto sobě nad míru wážil, že by se rád na pouť do swaté země wydal. Angela powažowala okolnost tuto za příhodnou, od Boha jí poskytnutou příležitost, aby přání swé we skutek uwésti mohla. Schwálila tedy úmysl příbuzného swého a přiznawssi se, že již dáwno totéž w úmysl wzala; nabídla se mu, že cestu tuto s ním podnikne, kteréžto nabídnutí Bartoloměj s welikou radostí přijal. Ale tento

příbuzný její byl jesstě mladý a neměl do sebe potřebných schopnosti, aby tak dalekou a nebezpečnou cestu říditi mohl. Bůh jim tedy zaopatřil jesstě třetího soudruha, jenž byl s to, aby záležitosti pouti sprawowal s moudrosti a obezřetnosti, jakýchž k tak obtížnému podniknuti zapotřebí bylo. Soudruh tento byl dobrosrdečný Antonín de Romani, o němžto již s wrchu řeč byla. Zbožný muž tento toužil již odedáwna po pouti do Palestiny; i usnesli se, že pouť tuto podniknou na lodi, kterážto každoročně jarního času poutníky z Benátek do swaté země odwážela. Co wssak zatím potřebné připrawy k cestě té činili, počala se roznásseti w Brescii powěst, že nadzmíněná loď toho roku neodpluje. Když nemilá powěst tato i zbožného Antonína dossla, odebral se po práci do Lanciana, domníwaje se, že toho roku již nebude lze pouť tu podniknouti. Konaje cestu přes Benátky, nalezl tam rozwinutou poutnickou korouhew, na znamení, že wláda loď s poutníky do swaté země wyprawí. I dal o tom hned náwěsti do Brescie, wzkázaw Angele, aby bez messkání i s Bartolomějem do Benátek přissla, by se odtud na cestu do Palestiny wydati mohli. Zpráwa tato naplnila Angelu welikou radostí; rozžehnawssi se se známými swými wydala se prwního kwětna roku 1524 co chudá poutnice do Sala, odkudž pak s příbuzným swým Bartolomějem k Benátkám pospíchala. Na této cestě, již obadwa na koních konali, okázalo se patrně, kterak Bůh wěrné služebnici swé w každé případnosti zwláštním způsobem ochrany swé poskytowal. Jsouce

nedaleko městečka Montebella, spatřili před sebou potok, přes nějž toliko ku pohodlí pěších jednoduchý trám položen byl. Biankosi, jsa muž mladý a srdnatý a maje nad to dobrého koně, snadno přes wodu se přeplawil. Angela, jsouc plna důwěry w Boha, byla by ráda totéž učinila; ale muž, jehož sobě byli co průwodčího najali, domlouwal ji, by se newydáwala w nebezpečenstwí, jestto prý tak dobrého koně, jako příbuzný její nemá. Co se zatím mezi sebou radili, počal kůň, jenž byl posud tisse stál, ku předu kráčeti, a dostaw se k onomu chatrnému můstku, bezpečným krokem, jako po nějaké pohodlné silnici, po něm postupowal, až se sstastně ku protějssímu břehu dostal. Tomu se průwodčí a Biankosi nemálo obdiwowali; neboť z toho soudili wssím práwem, že nerozumný twor tento na tak nebezpečné cestě we prospěch Angely newiditedlnou rukou a mocí weden byl. Na to konali další cestu až k Benátkám, kamžto se 25. téhož měsíce sstastně dostali, a kdež od zbožného Antonína, kterýž se jich byl již sotwa dočkati mohl, s welikou radostí přijati byli. Druhého dne na to, byltě to práwě den Božího Těla, přistoupili wssickni tři ke stolu Páně, načež se na loď poutnickou odebrali, kteráž wytáhnuwssi kotwy téhož dne jesstě od břehu odrazila. — Přeplawiwsse za příznivého wětru moře Jaderské, dostali se do moře středozemního a dorazíwsse k ostrowu Kandii doplouli ku břehu u Kaney, hlawního to města ostrowa toho. Tu by byla nepředwídaná připadnost poutníky nasse brzy od uskutečnění

předsewzetí jejich odwrátila. Stalo ť se totiž, že Angela, jenž byla posud plawbu sstastně přestála, nyní náhle zraku pozbawena byla. Nestalo se to zajisté bez dopusstění nejwýš moudrého Boha, Jenž chtěl způsobem tímto ctnost služebnice swé přísné zkoussce podrobiti. Angela se byla na nebezpečnou cestu tuto wydala pouze za tou příčinou, aby pobožnosti swé k utrpení Ježísse Christa zadost učiniti a ji tím wíce w sobě rozmítiti mohla nawsstíwením oněch swatých míst, kdež se toto utrpení Jeho bylo dálo. Bůh ji sám byl k tomu powzbudil wnitřním pudem, jakýž byl do srdce jejího wložil. On ji sám byl mimoobyčejnou ochranou swou doprowázel a we zdrawí a bez úhony až blízko žádoucího cíle přiwedl. A hle! nyní kdežto již cíle žádostí swých dosáhnouti měla, dopustil, aby práwě onoho smyslu pozbawena byla, jehož, jak by se zdáti mohlo, k dokonalému upokojení toužebnosti swé nanejwýš zapotřebí měla. Wěrní průwodčí její se z toho náramně kormoutili, a domluwiwsse se, oznámili Angele, že cestu nižádným způsobem dále konati nemohou, jessto by prý se jim náramná neopatrnost wyčítati musela.. Oswědčowalit, že nemoc oči jejích přirozeným během přičítati slussí wzduchu a nesnázem plawby, kteréž přewyssují sílu její. A co by se řeklo w Brescii, dokládali dále, kdyby se tam s powěstí o jejím nesstěstí zároweň dostala i zpráwa, že ji nowému nebezpečenstwí wystawili? Sdělili jí tedy, kterak se na tom usnesli, že nechají ostatní poutníky do swaté země odplouti, sami wssak že po prwní příležitosti do

Benátek se nawráti a odtud že se pak domů odeberou. I domlouwaly Angele, že se ku zpáteční cestě tím wíce odhodlati musí, jestto by jsouc zraku zbawena účelu pouti té bez toho úplně dosáhnouti nemohla. Těssili ji zároweň, že Bůh, z Jehožto dopusstění se jí nesstěstí to přihodilo, zajisté dobrou wůli její za skutek přijme. Angela jich wyslechla beze wsseho pohnutí mysli; načež jim ale odpowěděla s úplnou důwěrností a odhodlaností, aby se pro tak nepatrnou případnost nekormoutili. „Když mne Bůh," tak dokládala Swětice, „pozbawil zraku, učinil to zajisté za tou příčinou, aby mne potrestal za hříchy mé, pro nežto nejsem hodna, abych ona swatá místa spatřiti mohla; toho mi ale zajisté brániti nebude, abych swatá a drahá ona místa dle možnosti swé uctila, což se stane, když je osobně nawsstiwím, ač jestliže mě tam za ruku dowedete. Nebude-li mi popřáno," tak mluwila dále, „místa tato spatřiti, bude to zajisté, jak se w dobrotu Boží pewně důwěřuji, k welikému prospěchu dusse mé; neboť jsouc rozmanitostí předmětů méně wytrhowána, budu moci ducha swého tím hlouběji ponořiti w rozjímání oněch swatých tajemstwí, kteráž na místech, kamž mne zawedete, wykonána byla." Powzbuzowala jich tedy, aby nepozbýwali mysli a aby zároweň s ní započatou cestu dále konali. Ostatně, bude-li prý jim někdo w Brescii neopatrnost a nemoudrost wytýkati, tedy že wýčitku tuto zcela sama na sebe wezme, a že se welmi ráda haně podrobí, když jí toliko bude popřáno, aby pobožnosti swé wyhowěti a Wy-

kupiteli swému slabý důkaz wděčnosti a lásky na jewo dáti mohla. Nad takowou odhodlanosti a zmužilosti slabé panny užásli průwodcowé její. Newěděli ani, co by měli na její pokorná a moudrá slowa odwětiti. Aby ji tedy nezarmoutili, což by se zajisté bylo stalo, kdyby se byli jesstě déle swatým žádostem jejím protiwili, odhodlali se, že s ní započatou pouť dále konati budou. Když tedy loď s poutníky z ostrowa odplouti měla, odebrali se také wssickni tři na ni, a po nějakém čase sstastně ku končinám Palestiny připlouli.

Nelzeť tak snadno popsati radost, úctu a poswátnou hrůzu, jimiž pronikuto bylo srdce Angely, když se jí oznámilo, že již kráčí po oné blahoslawené zemi, po níž byl Syn Boží chodil a jižto byl učením a potem swým, jakož i předrahou krwí swou poswětil. Uwrhla se tu ihned na kolena líbajíc wroucně zemi poswátnou a wzdáwajíc díky Bohu, že jí milostí swou nápomocen byl, aby se sem dostati mohla. Na to se dali wssickni cestou k Jerusalému, aby odsud jako ze střediste na okolní poswátná místa ostatní pouti swé konati mohli. Řeholníci řádu sw. Františka měli tehdáž na hoře Sionské klásster, jejž pak Turkowé roku 1550 wywrátili. Na blízku klásstera, we zdáli asi padesáti sáhu, nacházel se ústaw, w němž nábožné poutnice přijaty a obsluhowány býwaly od nábožných sester třetího řádu, kteréž tam k tomu cíli ustanoweny byly. W tomto hostinci Jerusalemském tedy i Angela se ubytowala. Nábožné řeholnice ji tím ochotněji přijaly, po-

něwadž widěly, že nosí oděw třetího řádu, a poněwadž z listin, jež byla sebou z Italie od předstawených třetího řádu přinesla, o neobyčejných ctnostech jejich známosti nabyly. Ostatní poutníci jinde ubytowáni byli.

Po přiměřeném odpočinutí počali nawštěwowati swatá místa. Angelu wodili průwodcowé její za ruku. Bywší přiwedena do chléwa Betlemského a rozjímajíc tam, kterak wěčné Slowo pro spasení duší našich we způsobu chudého a slabého dítěte naroditi se ráčilo, a to na místě tak nízkém a opowrženém; počala welebiti neskončené milosrdenstwí Jeho, a ponořena jsouc w rozjímání milostného tohoto tajemstwí, prolévala hojné slzy a rozprostírala ruce swé, jakoby dítě Božské před sebou widěla a je w náručí swé wzíti chtěla. W zahradě Jetsemanské a na hoře Kalwarii cítila tak welikou útrpnost s trpícím Ježíšem, že se zdálo, jakoby bolesti Jeho sama snášela; srdečné wzdychání její dáwalo na jewo, jak welikou hořkostí srdce její naplněno bylo. Obzwláštně u swatého hrobu byla swětice skličena welikým zármutkem. Žalostí a skroušeností proniknuta jsouc wyznáwala w srdci, že jest winna smrti Boha swého; při čemž tak náramně plakala a wzlykala, že ani slowa pronésti nemohla. Při tomto jejím nawštěwowání swatých míst okazowalo se patrně, že jí Bůh wnitřním swětlem zjewoval poswátná tajemstwí shodující se s místami, na nichž se práwě nacházela. Během tím jí byl nedostatek tělesného zraku tak hojně nahražen, že by nebyla zajisté wětšího prospěchu

z pouti swé nabyti mohla, kdyby jí také bylo býwalo lze, na ona místa zrakem tělesným patřiti. A takowou náhradu zasluhowala Angela wssím práwem za hrdinnou odhodlanost, jakouž byla z rukou Božích tuto tak citedlnou ztrátu zraku swého přijala a posud snássela.

Swětici ale nebylo na tom dosti, aby swatá místa toliko jedenkráte nawsstíwila; onať na ně častěji putowala a to wždy s touž wroucností. Z každého z těchto poswátných míst uchowala sobě nějakou zbožnou úpomínku, by jí napotom při rozjímání žiwota a smrti Božského Pána swého pobožnost swou roznécowati mohla. Ostatní čas, kterýž jí po nawsstíwení swatých míst zbýwal, trávila ústawičně doma, jsouc bez přestání zaměstnána swatým rozjímáním a konáním modliteb ústných, při čemž zároweň zdwojowala posty a mrtwení, kterýmžto se byla již po mnohá léta oddáwala. Odtud se stalo, že mnozí jejím krásným příkladem nad míru wzděláni byli. Během tím zůstawila po sobě i w oněch krajinách krásnou powěst, kteráž dle swědectwí řeholníků z řádu sw. Františka i w pozdějších časích newyhynula. Otec Jan z Kolonny z řádu Františkánského sepsal chronologický dějepis Syrie a Swaté země, kterýž l. P. 1694 w Benátkách na swětlo wydán byl. Wypočítaw w něm několik služebnic Božích, kteréžto byly poswátné krajiny tyto nawsstíwily, dokládá takto: „Jiná služebnice Boží oslawila téhož času nemálo w Jerusalémě klášter řeholnic třetího řádu na hoře Sionské; jmenowalať se Angela z Desenzana.“ Takowým způsobem do-

cházi swatost powždy uznání a wážnosti, zůstawujíc wssudy požehnanou památku i w potomstwu nejwzdálenějssím.

Hlawa ssestá.

Angela se nawracuje z Palestiny do Brescie.

Angela by se nebyla tak snadno odhodlala, opustiti tato swatá místa, kdyby se nebyl již přiblížil čas, kterýž k odchodu poutníků ustanowen byl. Rozloučiwssi se tedy ještě naposledy s poswátnými místy odcházela konečně z Jerusaléma, majíc srdce naplněné swatými city a úpomínkami a smáčejíc ulice poswátného města hojnými slzami. Když se byli poutníci na zpátečné cestě swé dostali do Rámy, městečka to asi osm hodin od Jerusaléma wzdáleného, widěli se nuceny, zůstati zde po celých osm dní; neboť se byli dowěděli, že w okolí tomto rota loupežnická po nich slídí, od níž by tedy na cestě swé byli snadno přepadnuti býti mohli. Když tedy poutníci dlouho nepřicházeli, odessli loupežníwi diwochowé jinam, domníwajíce se snad, že se onino jinou cestou dali. Dostawsse o tom poutníci náwěssti, použili příhodné chwíle a wstoupiwsse na loď konali cestu swou dále. Prwní místo, kdež kotwu opět spustili, byl ostrow Cyperský, kdež sobě někteří z cestujících rozličných wěcí nakoupiti mínili. Odplawiwsse se pak odsud přistáli po nějakém čase u Kaney na ostrowu Kandii.

Zde byl Bůh, jak swrchu wypráwowáno, Angelu ubírajíci se do swaté země podrobil

přísné zkoussce, dopustiw, aby zraku pozbawena byla; ale práwě zde jí zázračným způsobem zrak opět nawrátil. Staloť se to následujícím způsobem: Mezi tím, co ostatní poutníci w městě meškali, bylo Angele wyprawowáno o jakémsi zázračném obrazu, jenž ukřižowaného Spasitele předstawowal. Wedena duchem pobožnosti, dala se k obrazu tomu zawésti; když pak před ním s welikou wroucností modlitby swé konala, přišlo jí na mysl, aby Christa Ježíše prosila o uzdrawení. Rozwažowalať na mysli, že by jí, kdyby toliko sobě žíti měla, málo na tom záleželo, widí-li či-li nic; jesto se wssak dle rozkazu Božího službám bližních swých wěnowati má, tudy že by jí nedostatek zraku welmi překážel. Jsouc tedy plna důwěry a zároweň i plna oddanosti do wůle Boží, wzýwala ukřižowaného Spasitele, aby jí zrak opět nawrátil, jesto prý se tu jedná o rozmnožení sláwy Boží, o její wlastní užitek, jakož i o prospěch bližního. Dokládalať ale zároweň, že ráda až do smrti slepou zůstane, kdyby se splnění této její žádosti s Božskou wůlí Jeho nesrownáwalo. Sotwa byla krátkou modlitbu swou dokončila, dosáhla opět zdrawého zraku, jejž pak až do konce žiwota swého úplně zachowala.

Dáť se snadno pomysliti, kterak zázrakem tímto domnění o její swatosti a o moci modliteb jejích tím wíce se zmáhalo. Nebyloť to wssak to jediné, což se bylo na cestě této patrně zázračného událo. Brzy se opět naskytla příležitost, w nížto se okázalo, kterak modlitba Swětice mocna byla. Když se byli poutníci

nějaký čas w Kandii pozdrželi, mělo se čtwrtého října opět dále plouti. K nemalému sstěstí swému wplawil se na loď poutníků i místodržící Kandie, kterýžto ostrow tehdáž slawné republice Benátské poddán byl. Zároweň s lodí touto odplouly odsud také jesstě dwě jiné lodi benátské s drahým nákladem a se množstwím cestujících, mezi nimiž se i nemálo wznessených pánů z Benátek nacházelo. Do moře středozemného se byli dostali při wětru příznivém; tu se wssak náhle zamračilo, a nedlouho na to strhla se náramná bouře, kteráž lodmi sem tam zmítala a jich nemálo porouchala. Náklad z oněch dwou lodí byl wržen do moře; to wssak jesstě nepomohlo, jesstо se bouře čím dále tím wíce zmáhala. Odolawsse po celé tři dny náramnému wlnobití, byly lodi tyto konečně ztroskotány a utonuly w moři zároweň s cestujícími. Neníť zajisté zapotřebí, obssirně popisowati, jak náramný strach se zmocnil poutníků, jenžto očitými swědky welikého tohoto nesstěstí byli. Uprostřed náramného kwílení a naříkání, uprostřed wsseobecné skormoucenosti a málomyslnosti zůstala Angela neohrožena a mohla wssím práwem wyswoboditelkyní nesstastných spolucestujících nazwána býti; neboť majíce k ní welikou důwěru prosili ji wssickni, aby se za ně u Pána Boha přimlouwala. Když se byl správce lodní opět wesla chopil přihlédaje pokojně ku směru lodi, spozorowal, že je wítr zanássí ku břehům Berberska, kdežby se byli bez pochyby kořisti mořských loupežníků stali. By tohoto druhého nebezpečenstwí ussel, obrátil

lod k Drači (Durazzo), kdežto po nějakém čase sstastně do přístawu se wplawili. Zde stálo na kotwicích turecké lodstwo, jehožto welitel cestujíci nasse welmi přiwětiwě přijal; ano poctil i zwlásstní náwsstěwou místodržícího, jejž osobně znal a s nímž mu častěji jednati býwalo, když byl w Cařihradě úřad wyslance zastáwal. Nicméně se někteří z lidu jeho w noci před odchodem poutníků od lodstwa odrazili, a sice za tím úmyslem, aby poutníky přepadnouti a je do otroctwí zawésti mohli. Když se byla powěst tato rozssířila, byli poutníci náramnou bázní dojati a nechtěli nikterak dalssí cestu nastoupiti; když jim wssak Angela byla dodala mysli, odplouli z přístawu při wětru příhodném a wywázli sstastně ze wsselikého nebezpečenstwí. Plawiwsse se s náramnou rychlosti přistawili ku břehu u Nowého města w Istrii, odkudž pak bezpečně do Benátek připlouli.

Zde se mínil pán de Romani za příčinou rozličných záležitosti nějaký čas pozdržeti. Angela zpěčujíc se bydleti we příbytku jeho, ubytowala se w bytu pro poutnice, jenž se w klássteře jeptissek Božího Hrobu nacházel. Tu počali poutníci po městě rozssiřowati powěst o wěcech zázračných, jež byli na cestě a we swaté zemi pozorowali, jako: o přísné zdrženliwosti, o wrouci pobožnosti a o neumawené lásce swaté spolupoutnice swé; obzwlásstně pak o slepotě, jižto nawsstiwena byla a o uzdraweni, z nichžto prý jedno i druhé bez patrného zázraku se nestalo. Popisowali také zewrubně a s welikým nadssením, kterak před utonutím a před wsselikým

jiným nebezpečenstwím ochráněni byli, což prý, jak wsseobecně oswědčowali, toliko přímluwě swaté panny této děkowati mají. Tyto a mnohé jiné wěci, kteréž se roznássely ku chwále Angely, zwýssily u wesskerého lidu mínění o její swatosti; tak že we mnohých wznikla žádost, aby swatou pannu tuto poznati a s ní promluwiti mohli. Odtud se dají wyswětliti ony četné náwsstěwy, kteréž jí napřed od urozených a wznessených, a později i od jiných osob wsselikého stawu a powolání činěny byly. Aby se lidu zjednal snadnějssí přístup, pohnuli Angelu, aby se z obydlí pro poutnice ustanoweného přestěhowala do domu, kdež ubytowáni býwali takowí churawí, jejichžto nemoci za nezhojitedlné powažowány byly. Tu se okolo ní shromažďowalo weliké množstwí lidu; jedni přicházeli z jakési nábožné wssetečnosti; jiní tu hledali pomoci w duchownich potřebách swých a neb moudré rady w rozličných pochybnostech, a wssickni odcházíwali odsud naplněni úžasem a obdiwujíce se stromnosti jejího chowání, moudrosti slow, jež od ní slyssели a nadpřirozenému swětlu, kteréž se u ní tak patrně objewowalo.

Wesskeři obywatelé Benátssti byli přeswědčeni, že panna, kteráž se w městě jejich ubytowala, swatou jest. Není tedy diwu, že někteří z nich přemýssleti počali, kterak by ji k tomu přiměti mohli, aby se w městě jejich nawždy usadila. Pozorujíce ji poznali snadno její útlou lásku ke bližnim a její ochotnost, s jakouž we wsselikých potřebách pomoci poskytowala. Za tou příčinou se domýssleli, že ji nejdříwe po-

hnou, aby u nich zůstala, když jí poskytnou příležitosti, aby bližním swým dobrodiní prokazowati mohla. I odebralo se k ní we jmenu představených rozdílných milosrdných ústawů několik mužů, nabizejících jí wrchní dohlídku nad některým z ústawů těchto s podotknutím, aby sobě dle libosti zwolila kterýkoli z oněch, jenž pro pohlawí ženské určeny byly. Zároweň dokládali, že způsobem tímto jí bude nejlépe možno, wyhowěti zbožné žádosti, za kterouž by byla ráda potřebným a nesstastným pomoci poskytowala, a že se jí u wykonáwání těchto skutků lásky křesťanské se žádné strany překážky w cestu klásti nebudou. K náwrhu tomuto byla by Angela zajisté ráda swolila, jesstо útlému srdci jejímu nad míru lahodil. Ale majíc ustawičně před očima weliké podniknutí, kteréž jí od Boha w Brescii uloženo bylo, wymlouwala se we wssi zdwořilosti. Jesstо se wssak obáwala, že by se snad na ni se strany patriarchy neb senátu Benátského jesstě snažněji doléhati mohlo, aby úřad ten na se wzala; odesstla téhož jesstě wečera potají z Benátek, ubírajíc se přímou cestou k Brescii, kamž se také dne 25. listopadu sstastně dostala. Když se byla Angela wydáwala na pouť do sw. země, byli obywatelé Brescie nemalým žármutkem skličeni; obáwalit se zajisté, že by ji na daleké a nebezpečné této cestě nějaké nesstěstí potkati mohlo. Za to wssak byla radost jejich nyní tím wětssí, když ji opět spatřili; a čím wíce se wyprawowáním podiwných na pouti její se udalých wěcí powěst o swatosti její rozssiřowala;

tím wíce se w nich také zmáhala touha, aby ji w městě swém na wždycky míti mohli.

Hlawa sedmá.

Sw. Angela putuje za příležitosti milostiwého léta do Říma k získání plnomocných odpustků. Nawrátiwssi se z Říma ubírá se z Brescie do Kremony.

Radost obywatelů Brescie, jakouž měli nad tím, že Angela mezi nimi přebýwala, neměla dlouhého trwání; w krátce se jich opět zmocnila bázeň, že by ji pozbyti mohli. Jak powědíno, nawrátila se Swětice z pouti swé do Brescie dne 25. listopadu. Tu uslyssewssi, že sw. Otec Klement VII. ohlásil pro rok následující, totiž pro rok 1525 w Římě milostiwé léto, byla by také ráda této příležitosti k získání plnomocných odpustků použila. I usmyslila sobě, že také do Říma putowati bude, po čemž byla již dáwno toužila. Soudruhů k nowé pouti této nebylo potřebí dlouho hledati; neboť se lid se wssech stran k Římu hrnul, aby odpustků milostiwého léta účasten býti mohl. Angela konala pouť tuto we společnosti dwou ctihodných kněží a několika jiných nábožných osob, s nimiž se sstastně do swatého města dostala. Dáť se snadno pomysliti, s jakou zbožností a radostí Swětice nawsstěwowala slawné chrámy a hroby sw. mučedlníků w Římě, jichžto se tam wíce, než we kterékoli jiné končině swěta nachází.

Při nawsstěwowání swatých míst w Římě setkala se Angela jednoho dne s jistým Petrem z Puglie, komorníkem papežským. Muž tento byl také w počtu oněch poutníků, s nimiž byla

Angela předesslého roku cestu do swaté země konala. Maje tedy známost o wssem, co se s ní bylo pamětihodného na cestě té přihodilo, wážil ji sobě nad míru. Poznalť ji tu na prwní pohled, a jewil nad tím náramnou radost, že se zde opět shledali. Nabízel se jí také ke wssemožným službám a přede wssím slibowal, že jí zjedná přístup ke sw. Otci. Toto nabídnutí powažowala Angela za nejwětssí sstěstí, jehož by se byla mohla nadíti; neboť chowala w srdci swém welikou úctu a wážnost k nejwyssí hlawě Církwe. Nabídnutí toto tedy od srdce ráda přijala, za wssechny ostatní služby ale, s jakýmiž se jí komorník ten nabízel, úctiwě se poděkowala. Bywssi pak skutečně ke sw. otci powolána, předstawila se mu způsobem, w němžto se největssí skromnost, pokora a pobožnost srdce jewily; což wssak ani jinak býti nemohlo, jesstо Angela poswátnou důstojnost nejwyssího pastýře křesťanstwa ustawičně před očima měla. Swatý otec byw již předkem od komorníka swého o wzácných wlastnostech a o podiwuhodných ctnostech poutnice této zprawen, přijal ji s největssí přiwětiwostí, načež s ní po dlouhý čas rozmlouwal. Seznaw ze slow jejích newinnost, lásku a moudrost, jakýmižto wlastnostmi zwlásstně ozdobena byla; nawrhl jí, aby zůstala w Římě w čele nějakého dobročinného ústawu, kdekoli by se jí nejlépe líbilo. Angela se wssak wymlouwala se slussnou skromností, a jak se k wíře podobá, oznámila také swatému Otci, co zákonitému wykladači wůle Boží, onen rozkaz, kterýž jí od Boha w nadpřirozeném wi-

dění dán byl. Když tedy Swětice w Římě ostati nechtěla, propustil ji sw. Otec od sebe, udělíw jí jesstě před odchodem apostolského požehnání. Později se swěřil nadzmíněnému komorníku, jak nerád ji byl propustil. Dokládal, že chwalné wlastnosti, jakýchž byl u Angely nalezl, daleko přewyssují wsseliké zprávy, kteréž se o nich rozssiřují; podotkl také, že by bylo welikým sstěstím pro Řím, kdyby se tam Swětice tato usaditi chtěla.

Angela se nawrátila welmi uspokojena do Brescie, kdež po několik let přebýwala. Tu se roku 1528 přihodilo, že Frantissek Sforza, poslední to wéwoda Milánský, pronásledowán byl od wojska císařského, kteréž zem jeho plenilo a hubilo. I utekl se ubohý wéwoda do Brescie, kdežto w klássteře otců Barnabitů bydlel. Dowěděw se za čas swého tu pobytí o wssem, co se o swatosti Angely wyprawowalo, byl by Swětici tuto rád poznal. Poslal k ní tedy s prosbou, aby jej nawsstíwila. Angela majíc známost o nesstěstí, jakéž wéwodu stíhalo, odebrala se k němu ihned, wedena jsouc křesťanskou láskou a útrpností. Náwsstěwa tato nesstastného wéwodu nemálo potěssila. Když pak se w běhu rozmluwy jejich přisslo i na nynější postawení jeho; tu mu udělowala Angela moudré rady a hleděla wssemožně, aby do srdce jeho wsstípila nebeské zásady o trpěliwosti, oddanosti a důwěře w Boha. Wéwoda byw slowy jejími nad míru wzdělán a potěssen, prosil ji ku konci této prwní rozmluwy, aby byla duchowní matkou a radkyní jeho, a aby se za

něj, za celý dwůr a za stísněný lid jeho u Boha přimlouwala. Zarděwssi se Angela we skromnosti swé nad touto prosbou, wymlouwala se wssemožně, dokládajíc, že jest welikou hřissnici a že žádných zásluh u Boha nemá. Když ale wéwoda tím snažněji prosil; tedy konečně přece slíbila, že pro něj a pro lid jeho, co jí možného bude, učiní. Dodawssi mu způsobem tímto myssli, opět se domů odebrala.

Mezi tím se požár wálečný čím dál tím wíce w Italii rozmáhal; a když wojsko císařské již i w okolí Brescie se objewowalo; tu mínili mnozí ze wznessenějssích obywatelů pro wětssí bezpečnost swou město toto opustiti; mezi jinými se i sslechtic Augustin Gallo zabýwal myssleukou, že se i s rodinou swou přestěhuje do Kremony. Šlechtic tento měl Angelu u weliké wážnosti; jesstě wíce si jí wssak wážila sestra jeho, Hippolyta, wdowa to příkladného žiwota, kterážto se Swětící we welmi úzkém spojení stála a s ní častěji w záležitostech dusse swé rozmlouwala. Chtějíce se tedy z Brescie odebrati, nesli to welmi těžce, že se budou musset od Angely odloučiti. Nad to se také obáwali, žeby Swětice při wpádu wojska nepřátelského do nějakého nebezpečenstwí přijíti mohla. I přimlouwali jí snažně i s Jeronýmem Patengolou, jenž byl společným přítelem jejich, aby se zároweň s nimi do Kremony odebrala. Císař Karel V. zdržoval se tehdáž w Placencii. Angela rozwažujíc na myssli, že by jí uprostřed hluku a připraw wálečných nebylo tak snadno, konati poswátná cwičení swá; swo-

lila k žádosti té a odebrala se s nimi do Kremony.

I w Kremoně se powěst o swatosti Angely w krátkém čase rozssířila, a jméno její oslawowalo se po celém městě. Dům, w němž bydlela, byl w brzkém čase welmi četně nawsstěwowán. Dle swědectwí Augustina Galla, u něhož Angela přebýwala, scházelo se ku Swětici od rána do wečera množstwí osob wsselikého stawu; nawsstěwowalyť ji osoby swětské i duchowní u welikém počtu, hledajíce u ní rady w záležitostech dussí swých. Wssickni, kdož k ní přicházeli, obdiwowali se nadpřirozené moudrosti, s jakouž na otázky a pochybnosti jejich odpowídala. I wéwoda Sforza, o němžto již swrchu řeč byla, nacházel se tehdáž w Kremoně s celým dworem swým a s welikým množstwím wznessených pánů Milánských, jenž sem byli za ním přissli. Tito wssickni hleděli přítomnosti Angely k duchownímu prospěchu swému použiti. Ano když se byla i w Miláně roznesla zpráwa, že Angela w Kremoně se zdržuje; tu docházely mnohé wzácné osoby z Milána do Kremony, aby Swětici spatřiti a u ní rady hledati mohly. Bůh slowa wěrné služebnice swé sprowázel milostí swou; odtud se stáwalo, že mnozí hříssníci slowy Swětice pohnuti bywsse, se obraceli a odřeknuwsse se hříchu, ctnosti se oddáwali; a jiní, jenž byli pořádný žiwot wedli, počali toužiti po wyšssí dokonalosti. Ačkoli wssak Angela s takowou horliwostí o prospěch bližních swých se starala; přece při tom na potřeby wlastní dusse swé nezapomínala. Setrwalať we swé

newinnosti a w horliwém konání rozličných skutků pobožnosti; ano wedena jsouc duchem horliwosti činila jesstě wíce. Chtíc totiž sprawedlnosti Božské aspoň poněkud zadost učiniti a modlitbami swými k tomu přispěti, aby Italii, zwlásstě pak slawné republice Benátské a stísněnému papeži Klementu VII. opět žádoucí pokoj zjednán byl: oddala se tak přílissné tuhosti a kajicnosti, že přirozenost její zcela umořena bywssi naposledy podlehnouti musela. Bylať zachwácena náramnou zimnicí, proti kteréž ani nejwýtečnějssí lékařowé přostředků nálezuouti nemohli; i počalo se již o uzdraweni jejím pochybowati. Pán Jeroným Patengola jí už oznámil nebezpečenstwí, w jakémž se nacházela a wssechen lid ji oplakáwal již co zemřelou.

Mezi tím wssak co wssickni okolní w zármutku pohřiženi stáli, pohlédala na ně Angela s twáří jasnou a weselou; když se jí oznámilo, že se poslední hodina žiwota jejího blíží, byla takowou radostí opojena, že posadiwssi se na loži swém, počala s přítomnými rozmlouwati o žiwotu wěčném, při čemž se jí w obličeji láska nebeská zářila. Mluwilať o ráji a o ničemnosti wesskerých wěcí pozemských, a to s takowou silou a důrazností, že nad tím každý užasnouti musel. Twrdíť se, že Angela w řeči této přes půl hodiny pokračowala, a že wssickni posluchači úžasem naplněni jsouce slzy prolé-wali; ale ne slzy žalosti nad blízkou smrti její, nýbrž mnohem wíce slzy radosti nad tím, že jim bylo popřáno, widěti a slyssetí angela a

Serafa s nebes, jak se byli sami wyjádřili. — Náramná radost, jakoužto srdce Angely w této okolnosti přeplýwalo, způsobila w ní welmi blahodatnou změnu. Od tohoto okamženi počalo nemoci ubýwati a Swětice cítila takowou úlewu, že za úplně uzdrawenou powažowána býti mohla. Událost tato naplnila přítomné jesstě wětssím úžasem a nowou radosti; ujisstowalit wssickni, že se uzdraweni toto bez zázraku státi nemohlo. Toliko Angela byla nad dosaženim zdrawí swého welmi zarmoucena. Ačkoli do wůle Boží jak náleží oddána byla; nicméně toužíc po úplném sjednocení s Bohem nad prodloužením wyhnanstwí pozemského útlojemně sobě stěžowala. Spatřiwssi Patengolu, wytýkala mu, jakoby ji oznámením blízké smrti byl chtěl oklamati; když se wssak tento omlouwal, odwolávaje se na wýrok lékařů, poddala se Angela řízení Swrchowaného Boha a powažowala uzdraweni swé co trest za spáchané hříchy.

Dosáhnuwssi tedy úplného zdrawí, opět obyčejné swé kajicnosti a konání skutků lásky křesťanské se oddala. Powědělať se tehdáž, že na wrchu Warallo řečeném se zřídila Kalwária, t. j. malé, od sebe oddělené kapličky, w nichžto dle nákresu z Palestiny donesseného ctihodná místa swaté země wypodobněna byla; i uminila sobě, že na tento poswátný wrch putowati bude. Úmysl tento pocházel dílem z nábožné jakési zwědawosti, jesstо ji na pouti do Palestiny nebylo lze tato swatá místa spatřiti; dílem pak z hluboké úcty, jakouž se nesla ke wssemu,

cožkoli ji přeswatá tajemstwí žiwota a utrpení Božského Mistra na paměť uwádělo. K tomu cíli zawolala tedy známého soudruha pouti swé, Antonina, a we společnosti jeho a několika jiných zbožných osob na pouť k poswátnému onomu wrchu se wydala. Zwolilit cestu na města Kremu a Lodi, jestto se Angela mínila zastawiti w Soncinu, chtíc tam nawssíwiti zbožnou Štěpánku, zakladatelkyni panenského kláštera řádu swatého Dominika, kteráž w powěsti weliké Swětice stála. Angela ji byla sice již častěji widěla; nicméně chtěla přece této příležitosti použiti, aby se zbožnou pannou touto w záležitostech dusse swé promluwiti mohla. Mimo to by se s ní byla snad také ráda poradila, jakým způsobem by se nejlépe zawésti dala společnost panen, jižto dle rozkazu Božího w Brescii založiti měla. Domníwalať se zajisté, že by ji wěrná tato služebnice Boží z wlastní zkussenosti nejlepssí rady w tom ohledu uděliti mohla. Upokojiwssi žádost swou w Soncinu, ubírala se dále, až se konečně do Waralla dostala. Při pohledu na ona předstawení swatých míst byla welmi pohnuta a newýslownou lítostí dojata; citowé, jimiž byla dusse její při nawsstěwowání oněch swatých míst w Palestině oplýwala, opět se jí zde zmocnili. Jestto byla pouť tuto obzwlásstně za tím úmyslem podnikla, aby zde prosby za swornost křesťanských knížat konati mohla, za kterýmžto úmyslem také po delssí čas již mimoobyčejné kající skutky konala; tedy se dá snadno pomysliti, s jak welikou wroucností a horliwostí na poswátném tomto

místě modlitby swé Bohu přednássela. A zdáť se, že jí Bůh při této příležitosti část milostiwých záměrů swých zjewil; neboť se Swětice před odchodem swým z Waralla najednou rozweselila, předpowídajíc, že Italie we krátkém čase žádoucího míru nabude. A skutečně uzawřel císař ku konci téhož roku pokoj s republikou Benátskou. I s wéwodou Milánským a s papežem se tak úplně smířil, že s počátku následujícího roku čtyrnadwadcátého února 1530 od Jeho Swatosti w Bolonii slawně korunowán jest byl.

Hlawa osmá.

Po uzawření míru w Italii nawracuje se Angela opět do Brescie, kdežto konečně společnost panen zakládá.

Když zmizelo wsseliké nebezpečenstwí wálky, před jakýmž byla Angela ochrany w Kremoně hledala; chystala se Swětice tato na zpáteční cestu do Brescie, pobywssi w Kremoně asi ssest měsíců. Augustin Gallo i se sestrou swou Hippolytou žádali ji pak snažně, aby se u nich ubytowala. Chtíc jim w tom poněkud po wůli býti, zůstala několik dní w domě jejich, načež pak se do jiného bytu, nedaleko klásstera sw. Barnabásse přestěhowala, domníwajíc se, že tu bude moci wůli Boží s menssími nesnázemi a s lepssím wýsledkem we skutek uwésti. Widouc, že se již přiblížil čas k wykonání díla, jakéž jí w nadpřirozeném onom widění uloženo bylo; zwolila sobě dwanácte ctnostných panen z Brescie, jež zwlásstním způsobem za duchowní dcery swé

přijawssi k dokonalosti uwáděti se snažila a w jejichžto společnosti swatá cwičení swá konáwala. Když byla po prwé na swatou horu Warallskou putowala, nebyly poswátné kapličky jesstě zcela dostaweny; dowěděwssi se tedy nyní, že tam již wssecko sstastně ku konci přiwedeno bylo, uminila sobě, že se opět na pouť k Warallu wydá. Když byla tento úmysl duchownim dcerám swým oznámila, wznikla ihned w srdcích jejich toužebná žádost, by poswátná ta místa také spatřiti a uctiti mohly. I nabídly se, že pouť tuto zároweň s ní konati budou. Připojil pak se k nim i Augustin Gallo se sestrou swou, a během tím se konala po druhé pouť na sw. horu w srpnu roku 1532. Když se tam dostaly, uwáděla Angela duchownim dcerám swým na paměť tkliwá tajemstwí smrti a utrpení Ježíše Christa, a hleděla w nich wssemožně oheň wroucí lásky k Božskému choti dussi jejich roznítiti; zároweň jim tu oznámila, že na nich, co na základních kamenech duchowní stawení wzdělati zamýssli. Ukazujíc na obrazy předstawowala jim žiwě, co byl Spasitel pro ně učinil a snažila se, aby w nich wzbudila touhu po wyssi dokonalosti, a aby w srdcích jejich roznítila wroucí horliwost, by během tím napotom osobám ženského pohlawí podobné city wděčnosti a lásky do srdcí wsstěpowati mohly.

Wykonawssi pobožnost swou a upokojiwssi touhu srdce swého, wracela se opět k domowu swému do Brescie. Dala se wssak s wesskerou společností swou cestou k Milánu, chtíc uctiti poswátný hřebík z kříže Christowa, kterýž se

tam u weliké uctiwosti chowá. Jak mile se wéwoda Milánský o příchodu jejím dowěděl, poctil ji ihned náwsstěwou a rozmlouwal s ní za dlohou chwíli; neboť býwala kdysi w Brescii, jak již wyprawowáno, wůdkyní dusse jeho. Když pak Angela k wéwodowi na wýslownou žádost jeho náwsstěwou přissla, přijal ji tento i s wesskerým dworem swým welmi slawně, chtěje měrou touto poddaným swým okázati, jak welice jí sobě wáží. Při této příležitosti jí snažně žádal, aby zůstala w Miláně, kdež prý si může wywoliti místo, kteréž by se jí nejlépe libilo. Zároweň dokládal, že by, nechce-li zde zůstati samotna, celou společnost swou u sebe podržeti mohla; o potřebný byt a wyžiwení jejich že by sám pečowal. Bylyť wssak marné wsseliké prosby a sliby jeho; Angela se k tomu nikterým způsobem pohnouti nedala. Wědělať, že ji Bůh chce míti w Brescii; a jakož byla již dříwe za tou příčinou opomítla žádosti wznesených pánů Benátských, kteříž si ji w městě swém míti přáli, ano i žádost samého swatého Otce, jenž by ji byl rád w Římě podržel; tak opomítla také nyní žádosti wéwody Milánského a nawrátila se do příbytku swého w Brescii, kterýžto, jak již powědíno, w sousedstwí klásstera sw. Barnabásse se nacházel.

W tomto bytu wssak Angela dlouho neostala. Odstěhowalať se po nějakém čase do jiného domu, nedaleko chrámu sw. Afry. Nádherný chrám tento jestiť w Brescii wěhlasný za příčinou swatých wzpomínek, kteréžto s ním souwisí. Za starodáwných časů nazýwal se chrám

tento chrámem swatého Faustina od krwe, jessto stál na místě, kdežto tento swatý za času pronásledowání křesťanů se mnohými jinými nepřemoženými wyznawači krew swou wycedil, podstoupiw pro wíru Christowu slawnou smrt mučedlnickou. Jmenowal se chrám tento také hřbitowem swatého Latina, čtwrtého to biskupa w Brescii, buďto že tam tento Swětec wystawěl swatyni k úctě ostatků sw. mučedlníků, a nebo že tam napotom tělo jeho pohřbeno bylo. Twrdíť se s jistotou, že tam odpočíwá weliké množstwí sw. mučedlníků, jež tam byl, dle důmněni některých spisowatelů, Apollonius, druhý to biskup tohoto města, pochowal. Nacházejíť se mezi nimi i těla swatých Faustina a Jowity, kteřížto prwními z Brescie pocházejícími mučedlníky byli. Za oněch dob, o nichžto zde řeč jest, býwaly služby Boží w chrámu tomto bedliwě a slawně konány od kanowníků Lateranských, kteřížto pro příkladný žiwot swůj a pro přísné zachowáwání řeholy weliké wážnosti w městě požíwali. Za těmito okolnostmi powstala w srdci Angely žádost, by na blízku chrámu tohoto přebýwati mohla; a žádost tato wznikla zajisté wnuknutím nebeským. Byloť to bez pochyby wůli Boží, aby krásná zahráda panen zkwétala na tomto místě, kteréžto krwí tolikerých swatých mučedlníků zwlaženo a zúrodněno bylo. Nedaleko tohoto chrámu swaté Afry najala tedy Angela domek, w němžto se s jednou ze dwanácti učedlnicswých, Barbarou Fontanowou, ubytowala, a w němž až do smrti swé zůstala, zwoliwssi od té chwile

chrám tento za místo, kdež nábožná cwičení swá konáwala. Do chrámu toho chodíwala častěji přes den, by tam Christu Ježíši, w nejswětějssí Swátosti oltářní skrytému, úctu wzdala; we chrámu tom přistupowala téměř každodenně ke stolu Páně, a jestiť ku podiwu, kterak pod spráwou nábožných oněch řeholníků we wyssí dokonalosti prospíwala. Společnice její Barbóra jí následowala we wssem, pokud jí to možno bylo; přežiwssi ji pak o nějaký krátký čas, wypravowala některé podrobnosti ze žiwota, jakýž byla Swětice w domu tom wedla.

A wssak tento těsný a w koutě města ležící domek byl welmi nepohodlný, tak že w něm Swětice ostatných jedenácte po wssech koucích města rozptylených učedlnic swých každodenně shromážditi nemohla. Za tou příčinou následujícího roku t. j. l. P. 1533 oprawdowě k tomu přihlédala, aby si zaopatřila modlitebnici na nějakém přiměřenějssím místě, kdežby drahé dcery swé pohodlněji okolo sebe shromažďowati, jich poučowati a s nimi duchowní cwičení společně konati mohla. Dowěděwssi se o úmyslu jejím paní Alžběta Pratowá, wdowa to welmi wážná, darowala jí w domě swém, kterýž u prostřed města na blízku hlawního chrámu ležel, osamělý příbytek, jejž Angela ihned přeměnila w modlitebnici, jakéž sobě byla toužebně přála. Dům tento dostal se později do rukou Jana Křestitele z Bianchůw. Nábožný muž tento naleznuw modlitebnici poněkud již zpusstěnou, umínil sobě, že ji obnowí a do lepssího stawu uwede, což se také roku 1621 skutečně stalo. Nade dweřmi

z wenku dal Bianchi wymalowati obraz horliwé služebnice Boží, pod nímž se nacházel následující nápis: „Blahoslawená Angela z Mericiůw, nepoſſkwrněné zrcadlo Bresciánſkých panen, začala zde z wnuknuti Božího s welikou moudrosti wyučowati panny swětské, kteréž se byly Bohu zaſwětily. Zde mezi nimi dlouho meſſkáwala, oſwěcujíc je ſkwělými paprſky wlastní swé ctnosti. Poſwátné místo toto napotom nehodami časů a lidí zpuſtlo; ale Jan Křestitel Bianchi, ctitel weliké Swětice této, je opět obnowil r. 1621." Když tedy místo toto, kteréž byla Angela od jmenowané již nábožné wdowy obdržela, w modlitebnici přeměněno bylo, počaly se w něm ihned roku 1533 nábožné ony panny ſcházeti. We ſchůzkách těchto je Swětice napomínáwala, aby hleděly doſáhnouti wyšſſího ſtupně křeſťanſké dokonalosti; powzbuzowala jich také k tomu, aby se zcela Bohu w oběť přineſly a aby wždy hotowy byly, wykonati wſſe, čehož by Bůh od nich požádal. Můžeť se tedy wſſím práwem říci, že ſw. matka Angela zde položila prwní základ k řádu, kterýž měl napotom Církwi k welikému proſpěchu ſloužiti. Jeſtiť také pamětihodno, že ſe to ſtalo práwě w ten čas, a jak mnozí dějepiſcowé oſwědčují, práwě téhož roku, když byl i ſwatý Ignatius řád towaryšſtwa Ježiſſowa založil, učiniw se ſoudruhy ſliby řeholné, což ſe ſtalo w chrámě Matky Boží w Paříži, na wrchu Montmartreſkém (wrch mučedlníků) na den nanebewzetí Panny Marie roku 1534. Jeſſto byli oba tímž duchem wedeni, není diwu, že také řády od nich založené týž účel měly;

horliwým totiž ppučowáním a bohabojným wychowáwáním ochraňowati předewssim křesťanskou mládež před proudem hříssných neřesti a bludů, kteréž se tehdáž kacířstwem Luthera a Kalwina zmáhaly, a kteréž swětu křesťanskému nebezpečnou nákazou hrozily. O towaryšstwu, jež byl swatý Ignatius založil, zde obssirněji mluwiti nemůžeme. Co se wssak společnosti od sw. Angely zawedené dotýká, podotknouti musíme, že se to zajisté stalo podiwuhodným wedením Prozřetedlnosti Božské, že Swětice tato práwě w tu dobu, když nepřatelé swatého ewangelia stáw panenský wssemožně we zlou powěst uwesti usilowali, a když zuřiwi kacířowé we wzteklosti swé panny Bohu zaswěcené z poswátných klásterůw násilně uchwacowali, že prawím, Angela práwě w tutéž dobu sobě usmyslila, shromažďowati okolo sebe nábožné panny, rozněcowati w nich a prostředkem nich i w jiných osobách ženského pohlawí touhu po žiwotě panenském. K takowému žiwotu mělo se zároweň příležitosti poskytowati i těm pannám, kteréž za nedostatkem potřebného wěna a zdrawí neb za jinými příčinami do klásstera wstoupiti nemohly neb nechtěly. W tomto od Angely založeném spolku dowolowalo se, aby panny k němu přiwtělené w domech příbuzných swých přebýwati směly; při tom wssak přece nebyly pozbaweny duchowních wýhod, jakýmiž by se w klásstеře byly účastnými státi mohly. Způsobem tím se jim dostalo příležitosti, že w rodinách swých úřad apostolský zastáwati, mládež ženského pohlawí w křesťanském náboženstwí

cwičiti a ji lásku k žiwotu panenskému, jenž tehdáž přičiněním kacířů w newážnost uweden byl, do srdcí wsstěpowati mohly.

Toť wssak bylo, jak již podotknuto, toliko prwní sjmě společnosti, jižto Swětice založiti měla; nebylot to tedy jesstě řádné ji zawedení, ku kterémuž se Angela, jak se zdá, jesstě odhodlati nemohla. Že Bůh zařízení tohoto spolku od ní žádá a očekáwá, o tom byla zcela přeswědčena; ale w hluboké pokoře swé powažowala se posud jesstě za neschopnou k podnikuti tak welikého díla. Bywssi ale trojím widěním napomenuta, aby s uskutečněním rozkazu Božího newáhala; odhodlala se konečně přece k wykonání díla, k němuž od Boha powolána byla. Wykonawssi tedy wroucí modlitbu a poradiwssi se jesstě se zpowědlníkem swým; seznámila duchowní dcery swé se wssemi záměry wzhledem společnosti. I shledala k newyslowitelné radosti swé, že jsou wssechny hotowy, podporowati ji w tomto podniknuti a zachowáwati předpisy její. K řádnému a konečnému zřízení nowé této společnosti ustanowila Angela den 25. listopadu l. P. 1535. Dle wlastního udání wywolila práwě tento den za tou příčinou, že zaswěcen jest wznessené panně a mučedlnici sw. Kateřině. Domníwalať se zajisté, že Swětice tato, jižto bylo zwlásstní milosti Boží popřáno, wejíti w nebeské sjednocení s Christem Pánem, bude moci nejlépe za wzor sloužiti pannám, kteréžby odříkajíce se sňatku pozemského, Christa Ježisse za chotě sobě zwoliti chtěly.

Když tedy během tím wssecko připraweno

bylo, odebrala se Angela se dwanácti družkami swými do chrámu sw. Afry, aby se tam napřed jesstě posilily nepoſſkwrněným Tělem nebeského Chotě, Jemuž se úplně wěnowati minily. Nawrátiwsse se pak do modlitebnice swé, uspořádaly wssecko, čehož se při zakládání nowých spolků pohledáwá; zde podepsaly také listinu, kteroužto se zawazowaly, že zůstanou we společném sjednocení, a že předpisy tohoto w nowě powstalého spolku wěrně plniti budou. Téhož dne se k nim připojilo jesstě patnácte jiných panen, tak že nowá společnost tato již prwního dne zřízení swého mimo zakladatelkyni sedm a dwadcet spoluúdů počítala. Tím okázal Bůh patrně, kterak wzrůstu nowého tohoto spolku napomáhá.

Nowou společnost tuto postawila Angela pod ochranu swaté panny Worssily, kterážto w třetím století i se soudružkami swými pro wíru Christowu mučedlnickou smrt podstoupila u Kolína nad Rýnem, kdežto také odpočíwají swaté pozůstatky jejich. Za neobyčejnou pokorou nechtěla také Angela nikterak připustiti, aby nowá tato společnost nosila její jméno, nýbrž ustanowila, aby nazýwána byla „Společností sw. Worssily.“ Udáwajíc dcerám swým příčinu, za kterouž tak jednala, prawila toliko, že přiměřenějssího názwu nezná, dokládajíc, kterak se kojí nadějí, že slawná tato mučedlnice je bude ochraňowati na nesnadné cestě žiwota panenského, jak byla wzhledem towaryssek swých činila.

Hlawa dewátá.

Nákres společnosti sw. Worsily, jak od zakladatelkyně počátečně zřízena byla.

Angela nepředpisowala těm, jež do společnosti swé přijímala, žádných slibů; nebránila jim wssak skládati slib panenstwí, když k tomu od duchownich wůdců swých powolení dosáhly; ano naopak jich k tomu horliwě powzbuzowala. Nechtělať také dowoliti, aby uzawřené w klásterách jako jiné řeholnice společný žiwot wedly; mělyť bydleti w domácnosti swé ku wzdělání a k duchownímu prospěchu jiných. Umysl Swětice směřowal k tomu, aby duchowní dcery její mimo modlitbu, cwičení se w kajicnosti a přijímání swatých swátostí, zanássely se také wykonáwáním skutků křesťanské lásky, kteréžby jejich bližním ku prospěchu sloužiti mohly. Za tou příčinou se jim předpisowalo, aby se poptáwaly po zkormoucených osobách ženského pohlawí, jimžto by útěchy poskytowati, po chudých, ježtoby podporowati, po neumělých, by je w učení křesťanského náboženstwí a w potřebných a jim příslušných prácech cwičiti mohly. Ukládalo se jim také, aby nemocné osoby ženské buďto we sspitálech neb we wlastních příbytcích jejich nawsstěwowaly a je příležitostně obsluhowaly. Za prawidlo žiwota swého měly sobě ustanowiti žiwot Christa Ježíše, Jenž jsa dle přirozenosti swé Bohem a Pánem wesskerého swěta, přece se za čas obcowání swého zde na zemi stal služebníkem wssech a jediné o to pracowal, aby pokolení lidské oblažil.

Za příkladem Christa Pána, Jenž nepatřil na osobu lidskou, přijímala také Angela do společnosti swé bez ohledu na staw neb jmění; odtud se nezřídka přihodilo, že s pannou ze wznesseného domu pocházející zároweň i komorná a služka její přijaty byly; we společnosti se pak mezi nimi nečinilo žádného rozdílu, jesstо dle wůle Angely jak w prácech a zaměstnáním tak i w oděwu dokonalá rownost panowati měla. Jediná wěc, kteréž se od přistupujících požadowalo, byl ctnostný a neúhonný žiwot. Nad to se také musely přistupující panny podrobiti přísné zkoussce, zdaliž z prawého úmyslu do společnosti wstupují a zdaliž od Boha powolány jsou. Strany oděwu předepsala Swětice toliko, aby byl wlněný, černé barwy, počestný a jednoduchý, jak požaduje čistota panenská. Napomínala také, aby se sestry stranu oděwu wystříhaly nowých krojů a wsselikých marností, slowem wsseho, co by čistotu swědomí possskwrniti a bližního pohorssiti mohlo, a neb co by se nesrownáwalo s newinností panenskou. Nežádalať zakladatelkyně ani wěna, ani jakéhokoli wydání, aby tak i chudé panny wolání Božího bez překážky následowati mohly; za to se wssak musely, bywsse do společnosti přijaty, napotom samy prací rukou swých wyžiwowati. Nemohla-li pak některá za příčinou nemoci neb stáří potřebného wyžiwení sobě zaopatřiti, staraly se o ni spolusestry její, a nebo se muselo k almužnám nábožných osob útočisstě wziti. Upadla-li která do nemoci, musela wždy jedna neb druhá ze zdrawých spolusester při

ni býti, ji podporowati a wsseliké potřebné služby s láskou křesťanskou jí prokazowati. W připadnosti smrti měly wssechny spolusestry o to pečowati, aby zesnulá slussně pochowána byla a aby se za ni msse swaté a modlitby konaly. Během tím usnadňowalo se wstupowání do společnosti i těm, kteréž powolány jsouce k žiwotu panenskému, přece často we staw manželský wstupují; jediné za ton příčinou, že nemají rodičů a příbuzných, u nichž by přebýwati mohly, aniž dobrodějek, kteréž by jim w potřebách pomáhaly. Panny, kteréž jesstě rodiče neb blízké příbuzné na žiwě měly, musely se prwé dowolením těchto wykázati, nežli do společnosti přijaty byly; a wssak i po wstoupení swém měly přece jesstě setrwáwati we slussné odwislosti od hlawy rodiny, s nížto žiwy byly. Co se zpowědlníků dotýká, tu Angela duchowní dcery swé nezawazowala, aby se wždy toliko jednoho neb na nejwýs dwou přidržowaly, kteřížby pro ně, jak se to obyčejně w řeholách zachowáwá, zwlásstně ustanoweni byli. Dowolowalať jim, aby sobě za wůdce dussí swých zwoliti směly kteréhokoli zpowědlníka, když toliko nábožný, učený, moudrý, horliwý, slowem takowý byl, aby se od něho bylo lze naditi, že jich ku ctnosti, k poslouchání slowa Božího a k častějssímu přijímání swatých swátostí powede. Slussíť zde podotknouti, že tehdáž ohlassowání slowa Božího a přijímání swatých swátostí jesstě tak obecně uwedeno nebylo, jak se to napotom obzwlásstně přičiněním dwou wěhlasných mužů,

swatého Kajetana z Tieny a swatého Ignatia z Loyoly stalo.

Ačkoli wssak byla Swětice tak moudrá opatření učinila, wěděla přece předobře, a přemítala často na mysli, že za příčinou slabosti lidské žádný ústaw, byťby za sebe dokonalejssi powažowán býti mohl a sebe lépe zřízen byl, přece dlouho udržeti se nemůže, není-li nikoho, jenžby o to pečowal, aby ústaw ten w tom stawu se zachowal, w němžto zřízen byl. Obrátiwssi tedy ku předmětu tomuto wsselikou péči swou, rozdělila po městě rozptylené dcery swé na rozličné čtwrti, jež okresy nazýwala, a pro každý z těchto okresů ustanowila předstawenou. Takowými předstawenými stáwaly se jen ty ze sester, kteréž nad jiné ctnostnějssi, horliwějssi a w duchowních wěcech zběhlejssi byly. Každá předstawená měla aspoň jednou we čtrnácti dnech dohlédnouti k sestrám okresu swého; mělať jich také častěji k sobě bráti, by jich w duchu powolání jejich cwičiti, o powinnostech ústawu poučowati a zároweň k tomu powzbuzowati mohla, by k dosažení cíle swého potřebných prostředků užíwaly. Mimo tyto předstawené ustanowila Angela také jistý počet owdowělých paní, wěku již dospělého, kteréžby soudnosti a moudrosti nadány jsouce, byly aspoň během padesáti let ctnostný a neúhonný žiwot ku wsseobecnému wzdělání wedly. Tyto paní měly jako pečliwé matky bdíti nad chowáním sester, aby hned z počátku wsselikou ochábloſt zameziti mohly. Každé z těchto paní byla připojena rádkyně, kterážto ji měla dáwati zpráwu o wssem,

co by se naprawiti neb pokárati mělo. Panim těmto dala Angela jmeno ředitelkyň a rádkyně jejich nazwala horlitelkyněmi. Konečně ustanowila několik rozumných ctnostných a wážených měšťanů, kteřižto co ochrancowé společnosti, panny před násilim a utiskowánim mocnějších a před urážkami prostopášníků hájiti měli. Toto wše bylo l. P. 1535 zřízeno a w žiwot uwedeno. Rozwážíme-li na mysli, jak moudře a obezřetně společnost tato zřízena byla, a jak se wšeliká ustanowení její se předpisy sw. Ewangelia srownáwala: wyznáme zajisté, že zakladatelkyně její Duchem Božím wedena byla. —

Má-li se wšak w nějaké společnosti žádouci pořádek zachowati, jestiť dále také zapotřebí, aby se sepsala nějaká prawidla, ježby údowé společnosti té ustawičně před očima míti a jimiž by se u wykonáwání obecných neb zwláštních powinností swých říditi mohli. Za tou příčinou i Angela wšemožně o to pečowala, aby pro společnost její potřebné stanowy sepsány byly. Nežli se wšak do této práce dala, obrátila se s welikou wroucností k Otci swětel, od Něhož pak také skutečně dosáhla zwláštní pomoci, jakéž jí k dokonalému wywedení tak důležitého díla zapotřebí bylo. Prawidla pro společnost swou určená powídala Angela do péra Gabrielowi Kozzanowi, muži to učenému, jenž w oněch dobách weliké wážnosti požíwal. Muž tento wydal později dílo pod nápisem: „Wyswětlení bully Pawla III.“, w němž, mluwě o těchto prawidlách, čili o řehole, kte-

ráž se bullou touto potwrzowala, wýslowně prawí: „Nepřidalť jsem ničeho ze swého, jedinou zásluhou moji jesti, že jsem myssléuky Swětice, pokud mi to možno bylo, wěrně sepsati hleděl... Ona sama dosáhnuwssi zwlásstního swětla od Boha, byla skladatelkyní welikého tohoto díla; z pokory wssak žádala, abych w předmluwě k této we spis uwedené řehole jméno její zamlčel." —

Ačkoli wssak Swětice o zwlásstním přispění Božím u skládání a spisowání prawidel těchto přeswědčena byla; nicméně se za příčinou neobyčejné skromnosti a obezřetnosti swé we wssem radila se zpowědníkem swým, s rozličnými učenými a oswícenými řeholníky a kněžími, jakož i se mnohými moudrými a ctnostnými pannami, s nimižto důwěrně obcowala. Ale i na tom jesstě nepřestáwala; když wssecka prawidla tato we spis již uwedena byla, modlila se Swětice jesstě často, aby jí Bůh oswítil, by poznati mohla, zdaliž snad w něčem nepochybila; také jiných w ohledu tom prosíwala o radu a prohlednuwssi pak jesstě častěji prawidla tato, teprwa je úřadu biskupskému ku potwrzení předložila.

Biskupem w Brescii byl tehdáž kardinál Frantissek Kornaro; tomuto tedy sepsanou řeholu swou předložila, dílem aby tím powinnou poddanost k pastýři swému na jewo dala, a dílem také, aby řehola tato potwrzením zákonního wrchního wětssí wážnosti a pewnosti nabyla. Kardinál odewzdal spis ten ku prohlednuti generálnímu wikáři swému, důstojnému

Wawřinu Muzjowi, kterýžto seznal, že řeholа zwlásstním wnuknutím Božím sepsána byla. Rezměniw w ní tedy ani nejmenssího potwrdil ji práwně, obssirným nařízením od 8. srpna l. P. 1536. Chtěje nad to panny společnosti této powzbuditi, by swatou řeholu swou náležitě zachowáwaly, udělil odpustky čtyřidceti dnů, jichžto se wěrným zachowáwáním předpisů řeholy této denně účastnými učiniti mohly. Swatá zakladatelkyně wzdáwala Bohu za tak skwělý wýsledek záslussné díky, a pečowala wssemožně, aby předpisy potwrzené řeholy we společnosti její co nejdříwe we skutek uwedeny byly. Až posud byla sama wsseobecnou ředitelkyní a spráwkyní duchowních dcer swých, kteréžto jí skutečně s takowou oddaností a láskou poslouchaly, že by ani wlastním matkám swým nebyly srdečnějssí poslussnosti prokazowati mohly. Nyní wssak po obdrženém potwrzení řeholy usilowala Swětice přede wssím o to, aby předpisy řeholy této strany wolení wsseobecné představené a wzhledem na rozdělení jiných úřadů w žiwot uwedeny byly. Učiniwssi tedy potřebné připrawy, swolala dne 18. března l. P. 1537 wssechny duchowní dcery do příbytku swého, kdežto se u přítomnosti obecného písaře ku předepsané wolbě řádným způsobem přikročilo. Z listiny při této příležitosti wyhotowené wyswítá, že počet panen, kteréž tehdáž již společnosti přiwtěleny a zde přítomny byly, wystoupil na padesát dewět, počítajíc k nim i zakladatelkyni. Jestiť wssak také w též listině zaznamenáno, že sedmnácte panen onoho spolku za důležitými příčinami

k wolbě přijíti nemohlo, z čehož widno, že celá společnost téhdáž již ze ssest a sedmdesáti spoluúdůw sestáwala.

Dle učiněného náwrhu měla se předewssím woliti nejwyššsí představená a správkyně, co matka wesskeré společnosti. Co takowou pozdrawily wolitelkyně jednohlasně swatou zakladatelkyni, jak toho úřední listina doswědčuje. Ale Angela se zpěčowala wzíti na se úřad tento, prosíc snažně wolitelkyně, aby jinou představenou zwolily. Představowalať jim s neobmezenou pokorou chyby swé a úplnou neschopnost swou; a wssak tyto chyby a tato neschopnost byly toliko jí samé známy, a toliko ona wěřila, že jich do sebe má. Widouc tedy, že tím ničeho nepořídí, odwolávala se na křehkost stáří swého, za kterouž by prý nebyla s to, aby se o prospěch milowaných dcer swých jak náleží starala. Ale moudré tyto panny nedaly se we smýsslení swém strany wolby ničím mýliti. Toliko w tom jí byly po wůli, že jí jméno zakladatelkyne nedaly. Bylyť by to sice rády učinily, ale Swětice toho nechtěla nikterak připustiti, dokládajíc, že Bůh sám jest zakladatelem a půwodcem jich společnosti.

Po wywolení nejwyššsí představené a matky wesskeré společnosti přesslo se k wolbě jiných představených, načež se jesstě ustanowilo několik pani, kteréž jak již podotknuto, ředitelkyněmi se nazýwaly. S počátku byly toliko čtyry ustanoweny; později wssak, když počet panen se zmáhal, připojilo se jich k nim jesstě několik, aby na panny po městě rozptylené náležitěji

dohlédati a o potřeby jejich lépe pečowati mohly. Mezi těmito ředitelkyněmi byla nejznamenitější hraběnka Lodronowá, kteréžto si Angela welmi wážila a jižto w poslední nemoci swé za místodržitelkyni swou ustanowila. Po smrti pak Angely byla wýtečná paní tato zwolena za nejwyšší ředitelkyni a za představenou celé společnosti.

Co wssak Swětici nejwíce na srdci leželo, byla duchowní správa milowaných dcer jejích. K tomu konci zwolila dwa kněze, jenž pro ctnosti a wýtečné wlastnosti swé weliké wážnosti w městě požíwali a jenž horliwosti a moudrosti swou společnosti swaté Worssily nad míru prospěli.

Hlawa desátá.

Poslední nemoc sw. Angely, blažený odchod její z tohoto swěta, slawný pohřeb a poswátný hrob její.

Jesstě Angela tak swatě žiwa byla, nemohla zajisté také jinak než swatě umříti. Jako oheň, nežli z nedostatku podpalu zcela uhasne, napřed jesstě jasně zakmitne; tak se i u Swatých w posledních dobách žiwota jejich objewují we skwělém swětle zwlásstně ony ctnosti, jimiž byli w žiwotě swém wynikali. O prawdě wýroku tohoto přeswědčují nás také poslední doby žiwota swaté Angely. Když byla Swětice tato společnost swou založila a moudrými a přiměřenými předpisy opatřila, pečowala snažně o to, aby společnost tato od představených církewních

potřebného potwrzení dosáhla. Předwídajíc, že se konec žiwota jejího blíží, zastáwala s wětssí jesstě horliwosti než posud spráwu duchowních dcer swých a hleděla wssemožně, aby si jesstě wíce záslug k žiwotu wěčnému shromáždila. Za tou příčinou zdwojila modlení a mrtwení swá, jakož i konání obtížných skutků lásky křesťanské, čímž wssak we krátkém čase wssi síly tak pozbawena byla, že do těžké nemoci upadla. Byloť to ku konci roku 1539 a nebo na počátku roku 1540. Nemoc její začala se nepatrnou zimnicí, kteroužto lékařowé za nebezpečnou nepowažowali; ale Swětice se wyjádřila hned s počátku, že to bude poslední nemoc její; ano dle swědectwí wěrohodných žiwotopisců jejích neoznámila toliko, že brzy umře, nýbrž předpowěděla také určitě den a hodinu smrti swé; a budoucnost prawdu předpowědi její skutečně dokázala.

W nebezpečné nemoci swé pečowala Swětice přede wssím o to, aby se milé duchowní dcery její dostaly do dobrých rukou. Powolawssi tedy k sobě ředitelkyně a zároweň i Gabriela Rozzanu, tajemníka swého, ustanowila na místo swé co matku a wrchní ředitelkyni wesskeré společnosti owdowělou hraběnku Lukreciu Lodronowou. Tato měla úřad nejwyššsí předstawené tak dlouho zastáwati, ažby po smrti Angely dle předpisů řeholy w úřadě tomto potwrzena a neb některá jiná na její místo zwolena byla. Dawssi pak we přítomnosti ředitelkyň těchto poslední wůli swou sepsati, a neb, jak se jimi domníwají, přečísti, kladla jim snažně na srdce, aby o splnění ji wsselikou péči měly.

W poslední této wůli jejž obsažena ssou wsseliká moudrá ustanowení; wzbuzujeť w ní Swětice, aby se k dobrému řízení a sprawowání rozmilých sester jejich snažné horliwosti a laskawé péče wynakládalo. Téhož dne a neb brzy na to dala Swětice taktéž sepsati napomenutí týkající se dohlížitelek společnosti. Jsoutě to napomenutí, plná swatých naučení, jimiž by se dohlížitelky tyto samy sprawowati, jakož i sestry péči swé odewzdané náležitě říditi mohly. Učiniwssi způsobem tímto wzhledem na žádoucí pořádek a prospěch mileného stádce swého náležitá opatření; odložila wsselikou jinou péči, aby tím lépe sama o sebe starati se mohla. Powažujíc nastáwající smrt swou za blažené okamžení, w němž se má k nebeské swadbě odebrati, hleděla toliko, aby s čistým srdcem a co nejlépe připrawená Božskému choti swému wstříc wyjíti mohla. Hrdinnou trpěliwostí, s jakouž snássela nemoc swou a s ní spojené bolesti, wzbuzowáním wroucí lásky k Bohu, častějssími wzdechy, pocházejícími ze srdce, kteréž se sjednocení swého s Bohem sotwa již dočekati mohlo, a jiným zbožným cwičením hleděla Swětice dussi swou dokonaleji očistiti a ozdobiti. Při tom nezapomněla také na očistění těla swého. Přemítajíc na mysli zbožný obyčej, za nímžto wěřící umýwají těla zemřelých; uznala s jedné strany, že obyčej tento jest welmi rozumný; ale s druhé strany nechtěla pro náramnou stydliwost nikterak připustiti, aby i jí služba tato prokázána byla. Wzala tedy útočisstě ku prostředku, jehož, pokud známo, od nikoho jesstě

použito nebylo. Žiwotopisec její Lombardi wypráwuje totiž, že Swětice dwa dni před úmrtím swým, sama k umytí těla swého se odhodlala, což se jí také, ač síla její welmi již ztráwená byla, podařilo. Umywssi tělo swé a opět se přiodiwssi, chtěla si jesstě hlawu a wlasy umyti; tu jí wssak bylo oznámeno, že jí jeden z blízkých příbuzných jejich přissel nawsstíwiti. Jsa náhodou w Brescii zassel si příbuzný tento do hlawního chrámu, a tu slyssel, kterak kazatel posluchačům swým na srdce kladl, aby se za uzdraweni a zachowání Angely modlili. Nemesskaje tedy běžel k nebezpečně nemocné, aby ji nawsstíwil. Přissed k ní zaradowal se nemálo, wida ji na nohou, kdežto se byl domníwal, že nebezpečně nemocna jest. Swětice ale dokládala, že to, co byl o nebezpečném stawu jejím slyssel, skutečně s prawdou se srownáwá, a že se práwě umýwala, aby Božskému choti swému slussně wstříc jíti mohla.

Celé město bylo pohříženo we welikém zármutku, tussíc náramnou ztrátu, jakouž w krátce utrpěti mělo. Kdokoli mohl, hleděl jesstě těchto posledních dob žiwota Swětice ku prospěchu swému použiti. Mezi jinými wzácnými osobami, kteréžto byly tyto poslední dny ku Swětici přissly, nalézali se také dwa sslechticowé z Brescie, Jakob Chizola a Tomáš Gawardi. Oba jí žádali, aby k nim jesstě několik slow na památku promluwila. Swětice se tedy posadila, a obrátiwssi se napřed ku sslechtici Chizolowi, připomínala mu w dlouhé řeči powinnosti prawého křesťana a to s nadobyčjnou

horliwosti a wýmluwnosti. Když ji ale byla již síla opouštěla, nemohouc mnoho mluviti, pronesla k druhému šlechtici toliko tato slowa: „Čiňtež za žiwobytí swého, čehož sobě budete w hodinu smrti přáti, abyste byl činiwal." Slowa Angely pronikla srdce šlechticů, a že nezůstala beze spasitedlného wýsledku, dokázal napotomný žiwot jejich; neboť chowání mužů těchto bylo od té doby tak příkladné, že oba za wzor křesťanských šlechticů powažowáni býti mohli.

Jestliže se wšak obywatelé Brescie wůbec z nastáwající ztráty Swětice rmoutili, tu si můžeme snadno pomysliti, jak welikým hořem naplněny býti musely duchowní dcery její. Nepřestáwalyť se modliti za uzdrawení drahé matky swé, ačkoliw jim zbýwalo málo naděje, že modlitby jejich wyslyšány budou; neboť wěděly, že Swětice byla sama smrt swou předpowěděla. A skutečně byl lékař zatím zpozorowal, že Angele každým okamžením síly ubýwá, ačkoli se zimnice její nerozmáhala; i nabyl konečně přeswědčení, že skutečně na úmor nemocna jest a že již brzy žiwot swůj dokoná. Za tou příčinou rád přiwolil k žádosti její, aby swátostmi umírajících zaopatřena byla. Že swátosti tyto s největší pobožností přijala, nebude ani potřebí připomínati. Když se kněz s welebnou Swátostí k ní přibližowal, zaskwěla prý se twář její záři nebeskou; přijawši pak tělo Páně rozplywala se láskou a jala se s chotěm swým Ježíšem Christem wroucně rozmlouwati. Učiniwši pak zadost horliwé pobožnosti, dala k sobě powolati

wssecky duchowní dcery swé a mluwila k nim s welikou wroucností o lásce k Bohu a k bližnímu, o poslussnosti, o pokoře, o zachowáwání řeholy, o péči, s jakouž by měly bdíti nad panenstwím swým, a o bázni Boží. Mluwila pak s takowou wroucností, že wssecky k slzám pohnula. Udělíwssi jim na to, co wroucně milující matka požehnání swého, propustila je s doložením, že se na tomto swětě wíce nesshledají; ale zároweň projewowala naději, že je někdy opět spatří w nebesích.

Wykonawssi způsobem tímto wssecky powinnosti swé, dala sobě přinesti oděw třetího řádu sw. Františka, a oblekla se w něj, cítíc, že nebeský Ženich její jižjiž se přibližuje. Na to powstala z lože swého a položila se na rohožku, kteráž na zemi rozprostřena byla.

Tu se ponořila we hluboké rozjímání a trwajíc jako u wytržení ducha, ničeho newiděla a neslyssela. Jasné a zářící se oči její byly k nebesům obráceny, a od času k času bylo slyssetí, kterak uprostřed hlubokého wzdychání opakowala sladké jméno Ježíš, až pak s weselou twáří, pronássejíc slowa umírajícího Spasitele: „Otče w ruce Twé poroučím ducha swého (sw. Luk. 23. 46.) sklonila hlawu, zawřela oči a wypustila blahoslawenou dussi swou, w outerý dne 27. ledna 1540 asi o půl třetí hodině odpoledne.

Žiwotopisec Swětice nassí táže se wssím práwem, zda-liž Angela umřela následkem přirozené nemoci, či-li následkem wroucí lásky k Bohu. Swatý František Salejský swědčí, že

tento způsob smrti nemožným není. We swém pojednání o „lásce Boží“ píše swatý biskup tento s welikou učeností, že by se duše, přiwábena jsouc sladkosti Božského chotě swého, ráda k Němu powznesla, a že nemohouc i tělo swé s sebou wzíti, raději se od něho odloučí a co krásná a spanilá holubice k chotí swému se wznáší. Tentýž Swatý učí, že mimo pannu Marii, jižto wždy na prwním místě jmenowati sluší, kdykoli se jedná o přednostech milosti Boží, touto smrtí umřeli swatá Magdalena, swatý Basilius, swatý František Asišský, swatá Teresia a jiní Swatí a Swětice Boží. Kdokoli se jen dost málo se žiwotopisy Swatých obeznámil, snadno i jiné příklady podobné smrti nalezne. Že i Swětice naše takowou smrtí zemříti mohla, nebudeme zajisté pochybowati, jestliže podiwuhodnou newinnost žiwota jejího náležitě powážíme. Onať byla potlačila w srdci swém wšeliké žádosti, kteréžby ji byly ještě k tělu a ku swětu wázati mohly, a toť jest, co musí dle učení jmenowaného již sw. Františka předcházeti, má-li smrt pouhou láskou způsobená následowati. W domnění tom, že Swětice následkem lásky žiwot swůj dokonala, potwrzuje nás také powaha, jakož i počátek a postup poslední nemoci její, we kteréžto se žádné nebezpečenství nejewilo, wyjma snad zemdlení, kteréž wšak právě za následek wroucí lásky její powažowáno býti může. Lzeť tedy skutečně swatou Angelu připsati w počet oněch Swatých, jenž byli zemřeli následkem lásky. Na to snad také naráží názew „Mučedlnice lásky,“

jakýž se Swètici této dáwá w litaniích, kteréž we mnohých klášteřích řádu swaté Worssily odstarodáwných časů konány býwaly.

Sotwa se byla rozssířila smutná zpráwa o weliké ztrátě, již byla Brescia úmrtím Angely práwě utrpěla, scházeli se ihned obywatelé tohoto města, jakož i okolní krajiny, aby tělo Swètice spatřiti a jemu ještě naposledy úctu wzdáti mohli. Wssudy se činily wssemožné přípravy ku slawnému pohřebu, jakéhož se Swètici na důkaz wssecobecné úcty a lásky dostati mělo. Následujícího dne okolo dewáté hodiny předpolední bylo tělo její do farního chrámu u sw. Afry přenesseno. Mimo znamenitý počet duchowních a mimo wesskeru společnost, kterážto tehdáž sto padesáte sester počítala, přiúčastnilo se také množstwí urozených paní a jiných wzácných osob z města ku slawnosti pohřební. Mnozí plakali nad touto tak welikou ztrátou, jiní opět plesali radostí a wyhlassowali weřejně zesnulou Angelu za Swatou; neboť nepochybowali, že již požíwá sláwy nebeské. Jedni si připomínali její ctnosti, jiní ji wzýwali za pomoc a ochranu, ne jinak, než jakoby již od Církwe skutečně za Swatou prohlášena byla. Mezi tímto pláčem a plesáním, oslawowáním a wzýwáním konal se tedy pohřeb Swètice dle obřadů církewních. Chrám sw. Afry, kdež Swètice pochowána býti měla, děli se na část wrchní a spodní čili podzemní; tato poslední část nazýwá se Swatyní Swatých, za příčinou mnohých swatých těl, jež tam odpočíwají. Do tohoto podzemního chrámu bylo také poswátné tělo ctihodné Angely donesseno.

Zatím wssak powstala rozepře mezi kanowníky stoličného chrámu a mezi kanowníky Lateranskými, kteřížto tenkráte w držení chrámu sw. Afry byli. Za tou příčinou muselo pochowání Angely odloženo býti. Kanownici stoličného chrámu domnívali se totiž wssím práwem, že by ostatky Swětice chrámu jejich byly k nemalé ozdobě; protož udáwali, žeby Angela, co zakladatelkyně řádu we hlawním chrámu pochowána býti měla. Ale kanownici Lateranenssti se odwolávali na farní práwa swá, jichžto prý pozbaweni býti nemohou. I Obserwanti řádu sw. Frantisska prý dowozowali, žeby Swětice, bywssi přiwtělena třetímu řádu, dle stanow řádu tohoto u nich pochowána býti měla. Ale Angela byla obdržela z Říma brewe apostolské, jimžto se jí dowolowalo, aby se buďto u swaté Afry, nebo kdekoli by se jí zalíbilo, pochowati dáti mohla. Brewe toto pocházelo z časů, kdež se Swětice nebyla jesstě we farnosti té usadila; přiwábily ji tam wssak ony ostatky Swatých, blízko nichž by také byla ráda odpočívala. Než zdá se, že o brewi tomto tehdáž nikdo wědomosti neměl, a nebo se naň nebralo žádného ohledu, a to snad za tou příčinou, poněwadž se jím Angele toliko dáwalo na wůli, aby se kdekoli pochowati dala, kdežto zatím Swětice tato nebyla wůli swou zjewně wyslowila. Rozepře ta wedla se po třicet dní, we kterýchž poswátné tělo Angely weřejně wystaweno zůstalo w oné rakwi, w nížto se bylo do chrámu přineslo. Prozřetedlnost Božská použila okolnosti této k tomu, aby Swatost Angely jesstě w ja-

sněžním swětle před swětem se objewila. Předně byla rozepře tato sama w sobě lidu nowým a patrným důkazem, že se poswátným ostatkům Angely weliká cena přikládá. Okolnosti touto poskytlo se také wěřícím příležitosti, by ostatkům Swětice tím snáze úctu prokazowati mohli. Mnozí tu dosáhli znamenitých milostí. Wyprawuje se také, že po tři noci po sobě sběhlé byla nad střechou, kolmo nad místem, kdež tělo Swětice odpočíwala, pozorowána neobyčejná jasnost na způsob weliké hwězdy, jižto prý i we dne bylo lze spatřiti. A jestto jasnost tuto daleko widěti bylo, zmáhal se počet těch, kteříž se scházeli, aby neobyčejný úkaz tento také spatřiti, a Swětici, k jejímužto oslaweni sloužiti měl, úctu wzdáti mohli. Mimo to byla swatost Angely při této příležitosti jesstě jinou, neméně podiwuhodnou událostí ztworzena. Po celých těch třicet dní, co tělo Swětice wystaweno zůstalo, nebylo cítiti nějakého nelibého zápachu, aniž widěti na něm jaké známky porussenosti; zůstalo čerstwé, hebké a pružné jak býwá tělo žiwé, a wydáwalo libezuou wůni. Této okolnosti použily mnohé nábožné osoby a daly si Swětici wymalowati, k čemuž byla za žiwa powolení dáti nechtěla. Během tímto bylo lze wyhotowiti podobizny Swětice, jichžto by se nám bez této rozepře nebylo dostalo.

Když konečně po uplynutí třidceti dnů rozepře we prospěch chrámu sw. Afry rozhodnuta byla, mělo se k pochowání přikročiti. Duchowenstwu u sw. Afry se wssak zdálo, že by se tak drahý poklad do země zakopáwati

neměl. Za tou příčinou se připrawil krásný hrob we zdi, do něhož poswátné tělo w rakwi položeno bylo. Básníci skládali jako o záwod hrobné nápisy, z nichžto zde toliko dwa uwésti míníme na důkaz, w jaké wážnosti Swětice stála a jak weliká úcta se jí prokazowala. Prwní z těchto nápisů složen byl od Gabriele Rozzana, a druhý od otce Valeriana, kanowníka u sw. Afry. Smysl prwního nápisu jest tento: „Zde odpočíwá, očekáwajíc soudného dne, Angela, ozdobena korunou wšeliký ch ctnosti. Její wroucí a čistá duše wzuesla se k nebesům, aby se předstawila swrchowanému Bohu. Toť ona panna, kteráž býwala žiwou řeholou a kteráž se stala zakladatelkyní nowé společnosti. Brescia, nějž poswátný hrob tento w uctiwosti a wěř mi, že swatá panna tato mnoho může u Boha."

Smysl druhého nápisu jest následující: „Mučedlnice žádosti, panna obcowáním, učitelkyně slowy. Touto troji předností byla jsi, o Angelo, ozdobena. Ty jsi býwala druhdy wzorem čistého žiwota a swatých mrawů; nyní wšak budiž ochranitelkyní a podporou wlasti swé!" —

Do onoho podzemního chrámu scházíwalo se napotom každodenně mnoho wěřících, kteříž tam u hrobu Swětice pobožnost swou konáwali. Za příležitosti tohoto nawštěwowání hrobu sw. Angely udála se roku 1571 podiwná wěc, kteráž to lid we wíře, že Angela již mezi Swaté přijata jest, ještě wíce potwrdila. Přihodilo se totiž, že tam tehdáž přišel we průwodu jednoho

kněze jakýs mladý muž ze šlechtické rodiny, jehožto jmeno spisowatelé ze šetrnosti zamlčeli. Ačkoli mladík tento lid okolo sebe w modlitbě pohřížený widěl, přece k pobožnosti pohnut nebyl, díwaje se na hrobku Swětice, jakoby to byl nějaký swětský pomník. Přináležel tě ku třídě oněch hrdopýšků, jichžto se i za našich dnů dosti nachází, kteřížby w šílenosti swé rádi za mudrce a za posuzowače umělých prací powažowáni byli, kdežto celé mudrctwí a posuzowání jejich w tom záleží, že swaté wěci w pochybnost uwádějí a sobě z nich posměch činí. Když tu byl tolik nápisů ku chwále Angely složených přečetl, obrátil se ku průwodčímu swému a prawil s jakousi newšímawostí: „Bůh wí, zdaliž zemřelá chwály této skutečně zasluhuje.“ Sotwa byl slowa tato pronesl, bylo slyšeti diwé welikých ran, kteréžto ze wnitř rakwe pocházely, a kteréž by, jak se zdálo, rakew tuto byly na tisíc kusů roztřísstiti musely, kdežto ona zatím ani nejmenší úhony newzala. Jeden z kanowníků, jenž se byl práwě we wrchním chrámu nacházel, uslyšew udeření toto, sestoupil celý uděšený dolů, aby shledal, co by se tu bylo stalo. Ještě wíce překwapeni a přestrašeni byli přístojící, newědouce, jaké příčině by případnost tuto připisowati měli. Lehkomyslný mladík ale pochopil ihned, co by to znamenalo, a proniknut lítostí nad prowiněním swým prosil za odpuštění Boha a také Swětici, jížto napotom hlubokou úctu wzdáwal.

W tomto hrobu chowal se swatý poklad tento až do roku 1580, kdežto kanowníci u

swaté Afry dali weliký oltář chrámu swého opravowati. Jesstò pak i ostatní části kostela obnowowány býti měly, musselo se tělo sw. Angely i s jinými ostatky odstraniti. Při této příležitosti také hrobka Swětice nassi rozebrána byla, jesstò se místo ní jiná, mnohem nákladnějssí zbudowati měla. K tomuto cíli učinila se mezi nábožnými dussemi sbírka, we kteréž se obzwlásstně společnost swaté Worssily w Brescii zúčastnila. Pomocí sebraných peněz byla na půlnoční straně weliké kaply wystawěna ku cti Swětice nákladná hrobka z bílého mramoru, nad nížto se zazdil kámen s následujícím nápisem:

„We hrobu tomto skutečně Angela odpočívá; ukrýwají se wssak zde toliko tělesné pozůstatky její, duch se nachází již w nebesích.“

S obou stran nápisu tohoto byli wyobraženi diwa angelowé na kolenou, s rukami sepjatými a s twářemi ku hrobu obráceným, jakoby poswátným pozůstatkům we hrobu tom ukrytým úctu prokazowali. Tělo Swětice uzawřeno bylo we dwojí rakwi; odzwihlo-li se wíko rakwe powrchní, objewila se rakew wnitřní z křisstalu zhotowená, w nížto bylo lze poswátné tělo spatřiti. Swětice byla přioděna rouchem třetího řádu sw. Frantisska držíc w ruce hůl, jížto se byla na poutěch swých podpírávala. Roku 1672 zaznamenal očitý swědek Faino w žiwotopisu swaté Angely tato slowa: „Tělo služebnice Boží spatřuje se w Brescii jesstě celé a neporussené, přioděné rouchem barwy popelawé, držíc w ruce hůl, již byla Swětice na pouti swé

brávala; a jestiť podiwuhodno, že tělo toto jesstě posud w celosti se nachází."

Jesstě i roku 1774 nalezly se mnohé části těla Swětice neporusseny. Roku toho umínily sobě Worssilinky w Brescii, tělo sw. Zakladatelkyně swé do jiné skwostnějssí rakwe přeložiti, a Angele, jessto tenkráte od Církwe swaté ku blahoslaweným již připočtena byla, weřejnou úctu wzdáti. Když tedy poswátné tělo její z rakwe wyňato bylo, shledalo se, že některé části jeho jesstě posud kožì pokryty jsou. Zwlásstně wzácnějssí wnitřnosti byly neporusseny. Na prstu se nalezl olowěný prsten, do něhož byla wryta slowa: „Ježiš Christus."

Hlawa jedenáctá.

O ctnostech sw. Angely wůbec a o wíře obzwlásstně.

Kdybychom chwálu ctnosti swaté Angely krátce a důrazně podati chtěli, mohlibychom toliko uwésti slowa, jež byl weřejný notář w Brescii, w ohledu tom napsal. „Nespatřowalať se na ní", tak píse wěrohodný muž tento, „žádné zlé náklonnosti; neboť neznala ani ctižádosti, ani marné chlouby, ani hněwu; oblibowalať sobě pouze w pokoře, w životě rozjímawém a nábožném; majíc před očima žiwot Spasitele, kráčela po cestách Jeho w postech, we bděni a w modlitbě; bylať, jak se sluší na prawou řeholnici, pewná we wíře, pokorná w obcowání, ctná a příkladná we mrawech, dokonalá we bdění, wroucí w modlitbách; w pro-

tiwenstwích jewila trpěliwost neoblomnou; swaté swátosti přijímáwala s pobožnosti angelskou a ku konání dobrých skutků býwala wždy hotowa." Že Swětice chwály této wssím práwem zasluhuje, dokazují také názwy, jakéž se jí wssudy, kdekoli bydlela, dáwaly. Nazýwalit ji „pannou Christowou; naplněnou Duchem swatým, angelem z ráje, prorokyní Boží" a podobně. Ze mnohých ctností jejích mínime zde některé toliko obssírněji uwésti. Z popsání těchto ctností laskawý čtenář snadno pozná, kterak by jich we stawu a powolání swém s pomocí Boží následowati mohl.

Promluwíme předně o wíře, kterážto dle slow swatého Jana Zlatoústého, jest půwodem sprawedlnosti a základem náboženstwí. Že sw. Angela touto ctností ozdobena byla, o tom jsme se z wyprawowání žiwota jejího dostatečně již přeswědčiti mohli. Jak žiwá byla wíra Swětice této, okazowalo se při každé příležitosti. Co jest n. p. tak skryto před smyslý lidskými, jako tajemstwí Nejswětějssí Swátosti oltářní? Církew sw. nás učí, že Ježíš Christus jest w této Swátosti pod způsobami chleba a wína přítomen; smyslý swými wssak ničeho z této přítomnosti Jeho nespatřujeme; widíme wždy toliko způsoby chleba a wína; ale Angela spatřowala přece we Swátosti té okem wíry Božského Chotě swého Ježíše Christa, jsouc o přítomnosti Jeho wíce přeswědčena, nežli kdyby Jej byla okem tělesným widěti mohla. Odtud se stáwalo, že často mnoho hodin přes den w chrámu Páně před welebnou Swátostí na mo-

dlitbách ztráwila; a byla by tam zajisté ráda jesstě déle prodléwala, kdyby jí w tom konání dobrých skutků a plnění jiných powinnosti nebylo překáželo. Žiwá wíra Angely objewila se obzwlásstně we skwělém swětle při příležitosti jejího putowání do swaté země; neboť ačkoli byla na cestě oslepla, konala přece cestu swou dále, aby mohla osobně uctiti ona swatá místa, jež byl Christus Pán swou přítomností, obzwlásstně pak swým utrpením a hořkou smrtí swou poswětil. Nejwíce wssak obdiwou ání hodno jest, že Swětice, jsouc při nawsstěwowání oněch swatých míst pozbawena pomoci, jakéž by jí tělesný zrak byl poskytnouti mohl; byla přece žiwěji pronikuta, nežli by se to bylo státi mohlo, kdyby byla netoliko tato swatá místa, nýbrž i samého Spasitele pro wykoupení nasse trpícího a umírajícího spatřiti mohla.

Ale wíra Angely nebyla toliko jasným swětlem, kteréž ducha jejího wzhledem na nejskrytějssí tajemstwí swaté wíry oswěcowalo, nýbrž i poswátným ohněm, jenž w srdci jejím roznécowal wroucí horliwost, s jakouž Swětice o zachowání wíry katolické a o wyplenění kacířstwa pečowala. Jak již powědíno, byla Angela žiwa w oněch neblahých časech, kdežto kacířstwo Lutherowo Církew náramně hubilo. Blud se byl již rozssířil i we krajině Rhaetské, w dnessním to Grisonsku (Graubündten) we Swýcařích, a bylo se obáwati, aby w krátce i Italii nezachwátil. W této okolnosti dal úřad města Brescie na jewo, jak mnoho mu záleží na zachowání wíry katolické; neboť wssemožně o to

se zasazowal, aby se nákaza tato i do okolí města nedostala; za kteroužto horliwost sobě úřad tento chwalu nejwyšší hlawy Církwe získal. Angela se strany swé toto swaté podnikání představenstwa městského dle možnosti podporowala. Shromažďowalať okolo sebe mladé dívky jmenowaného města, zwláštně ty, o nichž wěděla, že we wěcech swaté wíry se týkajících neumělé jsou. Dívky tyto wyučowala s welikou trpěliwostí prawdám swatého náboženstwí, a neopustila jich, pokud we swatém náboženstwí úplně wycwičeny nebyly. Mezi tehdejšími kacíři bylo mnoho blouzniwců, kteříž se chlubili, že byli od Boha zwláštního zjeweni a nadpřirozeného swětla k wedení duší dosáhli. Wědouc Angela, že by tím mnohé neopatrné duše swedeny býti mohly, usilowala wssemožně, aby tyto nadobyčejné dary, jakéž kacíři ti předstírali, w nedůwěru přiwedla. Ujišťowala tedy, že jest to podwod a pouhé mámení; že prawé učení jest toliko to, ježto swatá římská Církew dítkám swým wssude k wěření předkládá, a jehožto se drželi předkowé naši; dokládalať dále, že se má bráti w podezření každé nowotářství, každé tajné učení a od kacířů nezřídka předstírané zwláštní osiwcení s hůry. Onať nedůwěřowala ani wlastnímu widění, kteréhož se jí bylo častěji dostalo, ani osobní moudrosti, jakouž od Boha nadána byla; nýbrž podrobowala oboje úsudku duchowních wůdců swých. Říkáwalať, že na tyto nadobyčejné wěci weliké wáhy neklade, obáwajíc prý se, aby nějak oklamána nebyla.

Obzwlásstně se wssak Angela opirala se wssi horliwosti proti bludům tehdejssího wěku. Luther s přiwrženci swými wssemožně usilowal, aby důstojnost náměstka Christowa a soudní moc Římské Stolice w neważnost uwedl, jak nowotáři po wssechny časy činiwali a posud činiwají. Kacířowé ti wyhotowili také mnoho rouhawých spisů proti ctění swatých ostatků jakož i proti platnosti a užíwání odpustků, a hleděli wssemožně, aby spisy ty mezi lidem rozssířili. A co učinila Angela? Putowala schwálně do Říma k získání odpustků milostiwého léta a k uctění ostatků swatých apostolů a mučedlníků. Mimo to také proto cestu tuto podnikla, by swatému Otci slussnou úctu wzdáti a požehnání apostolského od něho dosáhnouti mohla.

Nečistý duch tehdejssího kacířstwa dorážel také s ďábelskou zlostí proti poswátnému stawu panenskému, jemuž se w nowém zákoně tak weliká chwála wzdáwá. Kacířowé tito a přiwrženci jejich dobýwali se do klássterů panen a wyháněli s násilím čisté holubice z jich oblibené ustráněnosti. Tu Angela wssemožně usiloiwala, aby stawu panenskému získala úctu a wážnost, a aby osobám pohlawí swého lásku a náchylnost ku stawu tomu do srdci wssstípila. Toť bylo také z části příčinou, za kterouž u sebe ustanowila, že zřídí společnost panen, což také skutečně učinila, a sice způsobem nowým a neobyčejným, kterýžto nepřátely stawu panenského hněwem a zahanbením naplnil. Neboť práwě w onen čas, kdežto očekáwali, že se jim podaří, zničiti w Církwi wywolené stádce panen,

práwě w ten čas, prawím, zřídila Angela četnou společnost panen, kteréžto u prostřed swěta po městě w rozličných domech rozptyleny byly. Okázalať tím, že nebeský zahradník liliím panenské čistoty i w zemi sebe neplodnějssí a we wzduchu na nejwys nakaženém wssemohoucí rukou swou wzrůst dáti a je zachowati a rozmnožiti může.

Angela wssemožně o to pečowala, aby w nowě založené této společnosti panen zachowala se přesnost wíry a oddanost ke stolici apostolské w Římě, kterážto samojediná bludem nikdy nakažena nebyla, aniž jim kdy nakažena bude. Na to wynakládala wsselikou péči swou po těch několik let, co jesstě žiwa byla. Krátce před smrti swou dáwala jesstě w záwětu swém ředitelkyním společnosti swé následující napomenuti: „Prosím Wás z celého srdce, abyste bděly s nejwětssí péčí o stádce nebeské, obzwlásstně k tomu přihlédajíce, aby w těchto dobách, w nichž panuje mor duchowní, nějakým bludem porusseno nebylo. Kdybyste tedy bytby sebe menssí stín nějakého bludu zpozorowaly, hleďtež ihned odpomoci a nedopousstějte, aby zhoubné toto sjmě we společnosti wassí wzniknouti mohlo; neboť by to byl nákažliwý neduh, kterýž by se ne toliko w městě, nýbrž i dále jesstě rozssířil.“ A na jiném místě napomíná ředitelkyně takto: „Předewssím je hleďte wystříhati od nákažliwého učení kacířského. Dowíte-li se, že některý kazatel neb kdokoli jiný jest w powěsti kacíře, neb že káže nowoty, kteréžto se s učením a s obyčeji wsseobecné církwe

a s tím, čemuž jste se ode mne naučily, nesrownáwaji: tu zdwojte usilowáni swé a nedowolujte dcerám swým, by jich poslouchaly, jesstò se jedowaté zrostliny welmi těžko z dusse lidské wykořeniti dají. Ale i wy samy s takowými osobami neobcujte; wzdalujte se jich; pokládejte každého za dobrého, ale buďte při tom opatrny k wlastnímu prospěchu swému. Lépeť jest zajisté, přidržeti se něčeho jistého bez nebezpečenstwí, nežli wydáwati se w nebezpečenstwí k wůli wěcem nejistým. Zůstaňte na staré cestě a při starých obyčejích sw. Církwe, jichžto se tolik Swatých drželo z wnuknutí Ducha swatého. Wystříhejte se wsselikých nowot. Nepřidržujte se nikdy nowých domněnek, kteréž se nyní rozssiřují a neb kteréžby během času jesstě powstati mohly. Modlete se a hledte, aby i od jiných modlitby se konaly, by Bůh církwe swé neopousstěl, nýbrž aby w ní dle wůle swé učinil oprawy, kteréžby k nassemu dobrému a k Jeho cti a chwále prospíwaly. Utíkejtež se w nebezpečných těchto časích jediné k Ježíssi Christu, Jenž wás powede a wyewiči, jak dí prorok: „Blahoslawený člowěk, kteréhož bys ty wyewičil Hospodine. (Žalm 93. 12.) Kořte se tedy pod mocnou rukou Jeho a oswiceny budete; wolejte s prorokem: „Oswěť oči mé, abych snad neusnul do smrti. (Žalm 12. 4). Tímto napomínáním swaté Angely řídily se wěrně duchowní dcery, tak že příklad jejich w ohledu tom městu Brescii k welikému prospěchu sloužil. Doswědčujeť toho Nazari, dokládaje, že příklad

Worssilinek obzwlásstně osoby pohlawí ženského k tomu powzbuzowal, aby we ctnosti setrwaly a swaté Stolici poslussenstwím wždy oddány zůstaly. —

Uwážíme-li dobře, co posud o wíře Angely powědíno bylo, nebudeme zajisté za přepínání powažowati chwálu, jakáž se jí wzhledem této ctnosti wzdáwá w jistém spisu, kterýž krátce po její smrti na swětlo wyssel a w němž se mezi jiným prawí: „Kdo nezná, w čem záleží prawá ctnost, a která jest prawá cesta a prawý duch swaté Církwe; ať jen pozoruje ducha a chowání-se Matky Angely, a ať se řídí jejím příkladem; tím se zajisté oprawdowým a prawowěrným katolíkem stane.“ Tutéž chwálu o ní w málo slowech pronesl otec Landini w listu swém od 24. prosince 1566, w němž mezi jiným takto napsal: „Kdyby se wíra byla ztratila, byloť by býwalo lze u blahoslawené Angely opět ji naleznouti.“

Hlawa dwanáctá.

O pewné náději sw. Angely a o zwlásstní důwěrnosti, jakouž skládala w Bohu.

Božská ctnost náděje, jejímžto cílem jest dosáhnuti statků nadpřirozených a blaženosti wěčné, naplňuje, je-li dokonalá, jistou důwěrou, a powzbuzuje člowěka, aby tyto statky a tuto blaženost před očima maje, statků pozemských newyhledáwal, byťby jich i sebe sprawedliwějssím způsobem nabyti mohl; jakož i onen, jenž zýtra na trůn dosednouti má, zajisté na menssí wýhody, kteréž by se mu dnes naskytowaly, dbáti

nebude. Takowou dokonalou náději nacházíme u sw. Angely; z této ctnosti prýsstila se její zwlásstní důwěra w Boha. Nadpřirozeným swětlem s hůry oswícena jsouc, poznala již w útlém wěku swém, že není stwořena toliko k tomuto žiwotu pozemskému, nýbrž i ke wznesenějssímu žiwotu w nebesích. Za tou příčinou obracela již tehdáž oči swé k nebesům, a wesskera snaha její směřowala k získání králowstwí wěčného. Již tehdáž, opomítala radostmi wěku swého a zabýwala se wždy jen takowými wěcmi, kteréž ji cestu k blaženému cíli, jejž sobě byla wytknula, urownati mohly. W desátém roku wzrostlo w ní toto pohrdání wezdejssími statky a wěcmi pozemskými w takowé míře, že wlasy swé a twář swou zohyzdila, o čemž na hoře zewrubněji wyprawowáno bylo. Učinilať to za tou příčinou, aby přirozených wnad swých pozbawena jsouc oči swěta od sebe odwrátila; neboť se hleděla zalíbiti toliko ukřižowanému Spasiteli swému.

W ssestnáctém roku stáří swého hodlala oprawdowě, přetrhnouti jedním rázem wsseliký swazek, kterýžby ji ke swětu poutati mohl, a odebrati se na poussť, kdežto beze wsseho ohledu na tělo a krew zcela nebeský žiwot wésti chtěla. Wzhledem časných potřeb, jako: pokrmu, nápoje a odwracowání rozličného nebezpečenstwí, w nežto by se způsobem tím byla wydala, mínila se zúplna oddati Božské Prozřetedlnosti. Že se jí uskutečnění tohoto úmyslu nepodařilo, nebylo její winou, nýbrž řízením Pána Boha, Jenž nad ní bděl a Jenž dobrou wůli její za skutek

přijal. Na to hledala horliwá služebnice Boží jiných prostředků, jimižby pohrdání swé swětem patrně okázati mohla. Složiwssi tedy se sebe, neřku wesskery ssperky a ozdoby, těch bez toho nikdy na sebe nebrala, nýbrž wsseliký i sebe skromnějssí oděw swětský, přiodila se hrubým a ostrým rouchem řádu sw. Frantissků, a přijawssi řeholu třetího řádu jeho snažila se následowati sslapěji welikého tohoto Swětce, jenž obzwlásstně tím proslul, že tak welice swětem pohrdal.

Nejjasněji se wssak dokonalost náděje sw. Angely objewila w těkých utrpeních, jimižto ji Bůh, aby ji w ctnosti té upewnil, nawsstiwiti ráčil; neboť wsseliká ctnost protiwenstwím wzrůstá a cwičením se zdokonaluje, jessto s přirozenými náklonnostmi zápasiti a útoky mocných nepřátel odrážeti musí. Widělit jsme, že Angela již w patnáctém roku wěku swého ztratila otce a matku, jakož i bratra a sestru, ježto byla wroucně milowala a na něž obzwlásstně, ano snad jediné w časných wěcech spoléhati mohla. Jakožto wroucně milující dcera a sestra pocítila sice Angela také bolest nad ztrátou těchto příbuzných swých, a wssak skládajíc důwěru swou w Bohu a spolehajíc na mocnou ochranu Jeho nermoutila se příliš, jsouc ubezpečena, že ji Bůh neopustí. — Když na pouti swé do swaté země z nenadání zraku zbawena byla, rmoutili se nad tím její spolucestující a chtěli se s ní na zpáteční cestu wydati; ale Angela nehořekowala, nýbrž dodáwala ostatním myšli a powzbuzowala jich, aby jen putowali dále, a sama

také wykonala pouť tuto, jakoby se jí nic nepříjemného nebylo přihodilo. — Uprostřed wšelikých nebezpečenstwí, s kterýmiž se na cestě potkáwali, tu se strany mořských loupežníků, tu opět se strany bouří, bylať jediné Angela zachowala poklid duše, důwěřujíc wždy w pomoc Boží a wzbuzujíc i jiné, aby důwěru swou w Bohu skládali. — Když se jí w Kremoně, kdež byla do těžké nemoci upadla, zwěstowalo, že jí náděje na uzdraweni nezbýwá, nezarmoutila se; ano plesala náramnou radostí; neboť se kojila nadějí, že jí bude brzo popřáno, aby sprostěna wazeb těla, k Bohu, po Němž jediné toužila, bez překážky odebrati se mohla. Odtud se dá wyswětliti zármutek, jakýž se jí zmocnil, když jí druhého dne na to oznámeno bylo, že z nebezpečenstwí smrti šťastně wywázla. W čas jakékoli strasti obracela Angela oči swé k nebesům a rozjímáwala slowa sw. apostola národů: „Utrpení tohoto času nejsou rowná budoucí slávě, kteráž se zjewí na nás;“ (Řím. 8. 18) w takowém rozjímání nabýwala wždy potřebné útěchy. Při tom míwala také wždy na paměti slowa Božského Spasitele: „Radujte se a weselte se; nebo odplata wasse hojná jest w nebesích“ (sw. Mat. 5. 12).

Ale netoliko w nesštěstí a w utrpeních, nýbrž i we štěstí, kteréž nezřídka ctnosti welmi nebezpečným býwá, míwala Angela náději swou wždy toliko w Bohu složenou. — Nabízeliť se jí wéwoda Milánský Sforza, nejwznešenější panstwo Benátské, ano i sám papež Klement VII. w Římě, že jí poskytnou byt, wýživu a

ochranu; ale Angela nabídnutí toho nepřijala, neboť se jí zdálo, že se zakládá pouze w moci lidské, kdežto ona u sebe byla ustanowila, že důwěru swou wždy toliko w Prozřetedlnost Boží skládati bude. Nawrátila se tedy raději do Brescie, aby tam dle wůle Boží nowou společnost panen založila. Ale při tomto podnikání potkáwala se s nesčíslnými obtížnostmi a překážkami. Schwalowati žiwot panenský w době, kdežto se naň se wssech stran hana a potupa kydaly; zawáděti jej uprostřed swěta, kdežto se proti němu i we klášteřích brojilo; toť se muselo pokládati za podnikání nemoudré ano i za wěc nemožnou. Když wssak Angela pomyslila na widění, kteréhož se jí bylo s hůry dostalo; tu se w ní zmáhala náděje, kteráž ji tak posilowala, že na wsseliké obtížnosti a překážky nedbala. „Podnikání toto," řikáwala Angela, „jest sice nad míru těžké a nepříjemné; ale Bůh wssemohoucí obtížnosti a nepříjemnosti tyto zajisté odstraní; Bůh to chce, a proto se podniknutí toto s dobrým wýsledkem zajisté nemine. Sama wlastní silou swou bych prawda k cíli nepřišla, ale w rukou Boha Swrchowaného i sebe slabší nástroj k wywedení welikých wěcí postačuje". Když se tedy domnínwala, že se již přiblížil čas od Boha ustanowený, dala se srdnatě do práce; neboť důwěřowala pewně w pomoc Boží, doufajíc jako Abraham ještě i tam, kde dle zdání lidského žádné náděje již nezbýwalo.

Založiwši pak nowou společnost, snažila se přede wssím, aby w ní wzbudila pewnou

důwěru we Prozřetedlnost Božskou, majíc za to, že nadpřirozené důwěry w Boha bude na nejwýš zapotřebí malému stádci bázliwých owoček, kteréžto uprostřed swěta množstwím hladowých wlků a lwů obklíčeny byly. Za tou příčinou napomínala ředitelkyně nowého ústawu swého následowně: „Neklesejtež myslí, shledáte-li, že se wám k zastáwání úřadu wašeho, potřebných schopností a wlastností nedostáwá; neboť Bůh, Jenž wás k úřadu tomu powolal, zajisté wás neopustí. Onť wám přispěje ku pomoci a podá wám ruky swé, když toho bude zapotřebí . . . Nenaleznete-li potřebné pomoci u lidí, složte důwěru swou w Boha, Jenž jest prwním a hlawním půwodcem společnosti waší a Jenž wám zajisté w duchowních i tělesných potřebách pomáhati bude.“ A mluwíc o wedení schowanek prawila mezi jiným: „Naleznete-li mezi nimi některou, kteráž by byla bázliwá a málomyslná, hleďte jí poskytnouti útěchy a dodati mysli, ujišťujíce ji o neskončeném milosrdenstwí Božím.“ Zajisté se wšak péče Angely newztahowala toliko na duchowní dcery její; seznalit jsme již, s jakou horliwostí a s jak šťastným wýsledkem Swětice prawou důwěru w Boha w srdci zkormouceného wéwody Milánského wzbudila, a kterak i mnozí jiní přičiněním Angely w rozličných strastech prawé útěchy a důwěry w Boha nabyli. Že Swětice zarmoucené tak dobře těšiti umí, bywalo w městech, kdež se zdržowala, ano i w okolí jejích wšeobecně známo. Ti tedy, jichžto potkalo nějaké nešťěstí, utíkáwali se bez prodlení k Angele, přeswědčeni jsouce,

že u ní nejwydatnější útěchy dojdou a že prostřednictwím jejím zajisté pewnou důwěrou w Boha naplněni budou.

Hlawa třináctá.

O wroucí lásce, s jakouž Angela Pána Boha od dětinstwí swého milowala.

Ani wíra, ani náděje nedosáhnou wysokého stupně dokonalosti, nebudou-li spojeny s láskou. Tyto tři Božské ctnosti nedají se od sebe odloučiti; neboť podporují jedna druhou, jak nás o tom zkušenost poučuje. Z toho tedy, že wíra a náděje Angely tak dokonalé byly, uzawřiti se dá, že i láska její neméně dokonalou býti musela; a Swětice tato poskytla skutečně swětu mnohonásobné důkazy této swé lásky. Ctnosti, jakýmiž ozdobena byla a skutky, jež byla w žiwobytí swém wykonala, wydáwají zřejmé swědectwí o její lásce k Bohu; neboť wssechny zajisté toliko z této lásky prýsstiti se mohly. Z prawé lásky k Bohu prýsstí se nábožnost, a to prawá nábožnost, kteráž nezáleží toliko we wykonáwání jistých zewnějssích skutků pobožnosti; jessto takowá pouze zewnějssí pobožnost i s hříssným žiwotem spojena býti může. U sw. Angely nacházíme prawou pobožnost srdce, kteráž se na prawé lásce k Bohu zakládala. Takowá prawá pobožnost nemůže přebýwati w srdci, kteréž jest hříchům oddáno; neboť nelze hřích a Boha zároweň milowati. Oprawdu pobožný člowěk se tedy hříchu na nejwýs sstiti, a jestliže přece někdy poklesne, hledí wssemožně, aby co

nejdříwe opět powstal. Proto také Angela, jsouc oprawdu pobožná, předewssím o to pečowala, aby ničeho nečinila, čím by Boha swého, Jejž nade wssecko milowala, uraziti mohla. Chtíc pak i jiným tuto prawou pobožnost do srdce wstípiti, opakowala často následující slowa, jež pak i písemně po sobě zůstawila: „O jak náramně se klamají takowí křesťané, kteříž trwají s welikou bedliwostí na modlitbách, posloucháwají slowo Boží, býwají přítomni službám Božím a konáwají jiné podobné wěci; kteříž wssak s druhé strany málo o to dbají, aby plnili zákon Boží! Nejprwnější zásadou naší musí býti, abychom neuráželi Pána Boha, Jenž pak zajisté do srdcí nassich wleje lásku, kteroužto bychom Jej dle hodnosti Jeho milowati mohli, a jížto obyčejně jen takowé dusse dosahují, kteréž Mu s wěrností oddány jsou.“ Na tom wssak Angela jesstě nepřestáwala, že se sama každého hříchu bedliwě chránila; nýbrž hleděla také snažně, aby i jiné od hříchu a od urážení Boha odwrátiti mohla. Proto tak náramně horlila proti zaslepenosti těch, kteříž Boha neznají a neb znajíce Jej, předce se Ho hříchy swými urážeti neostýchají. Srdečnou touhou její bylo, aby wssickni tworowé Boha poznali a Jej dle hodnosti Jeho ctíti usilowali.

Co Angela nejwroucněji žádala, bylo, aby se jediné Pánu Bohu líbiti mohla; proto jí Bůh také zwlásstním wedením Prozřetedlnosti swé pomáhal, aby w dokonalosti wždy wíce prospíwala. Bytby se člowěk sebe snažněji přičinil, aby ducha swého nad wěci smyslné po-

wznesl; býwák přece těžko, ano pro slabost přirozenosti nassi téměř nemožno, aby tělem a krwí newznikaly w srdci také naklonnosti k takowým wěcem, kteréž čisté lásce k Bohu na překážku býwají, byťby i samy w sobě nedowoleny nebyly. Odtud i Angela, ač byla od dětinstwí swého wroucí láskou k Bohu plápolala, přece také i přirozenou lásku k rodičům a příbuzným swým w srdci chowala. Láska tato, ačkoli jinak swatá a od Boha samého w srdce nasse wsstípena jest, přece nezřídka křesťanské dokonalosti a úplné lásce k Bohu na překážku býwá. Chtěje tedy Bůh od wěrné služebnice swé i tuto překážku odwrátiti, odňal ji w krátkém čase otce, matku, bratra a sestru, slowem ty nejbližssí příbuzné, jež byla tak srdečně milowala a od nichž také netoliko za příčinou krwe, nýbrž mnohem wíce jesstě za příčinou mírné powahy swé a zwlásstních ctností náramně milowána byla. Oprosstěna jsouc během tím pozemských těchto swazků, mohla se Swětice s Bohem, jediným to předmětem lásky swé, úplně sjednotiti, což také bez prodlení učinila. Wymýtiwssi ze srdce swého wsselikou pouze pozemskou lásku ke tworům, oddala se zcela a jediné Bohu, Stwořiteli swému.

Zwlásstním prostředkem k rozniceni a očisstění lásky k Bohu jest modlitba. Dusse obcujíc s Bohem prostředkem modlitby, nabýwá s jedné strany wždy dokonalejssího poznání dobroty a neskončené wznessenosti Božské, a s druhé strany spatřuje čím dále tím jasněji nedostatečnost a ničemnost swou, jakož i mnoho-

násobné poklesky a chyby swé, a nahlédá, jak nehodna jest těch mnohých milostí, jimiž ji Bůh naplňuje; čímž w ní láska k Bohu, tak sstědrému a bezzisstnému dobrodinci, wždy wíce rozmnožena a upewněna býwá. Že i sw. Angela tohoto prostředku k rozmnožení lásky swé k Bohu použíwala, o tom jsme se z toho, co s wrchu wyprawowáno bylo, dostatečně přeswědčiti mohli. Widělit jsme, že obyčejným a nejmilejssím zaměstnáním jejím býwala modlitba. Modliwalať se, nejsouc nějakou důležitou prácí zaneprázdněna, po celý den, ano i času nočního; konáwalať modlitby swé doma, we chrámě, ano i na poli; a také uprostřed prací swých míwala mysl k Bohu pozdwiženou. Můžeť se tedy wssím práwem říci, že setrwala ustawičně na modlitbách; odtud se také stalo, že w lásce k Bohu wždy wíce prospíwala.

Nabýwala-li wssak sw. Angela tak welikého prospěchu, když s Bohem swým prostředkem modlitby obcowala; zda-liž nemusela tím wíce w dokonalosti a zwlásstně w lásce prospíwati, když Boha swého w nejswětější Swátosti oltářní w srdce swé přijímáwala a přijímáním tímto s Božským chotěm swým, Ježíssem Christem, co nejpewněji se spojowala? A skutečně se o ní wyprawuje, že následkem tohoto tajemného spojení častěji w duchu wytržena býwala. W takowém stawu ničeho neviděla a neslyssela, co se okolo ní dálo, pohřížena jsouc w rozjímání newystihlé lásky Božského chotě swého, k Jehožto hlasu wesskeru pozornost swou obracela. Nezřídka se stáwalo, že bywssi nasy-

cena pokrmem duchownim, jakýž se nám w nejswětějssi Swátosti oltářni poskytuje, na pokrm tělesný zcela zapomínala a celé týdně bez něho ztráwila, jessto duchowni onen pokrm i tělu jejímu zázračným způsobem potřebné síly udělowal. Neníť tedy diwu, že Swětice tato s takowou wroucnosti po swatém přijímání toužiwala a že tak ráda w chrámě před nejswětějssi Swátosti oltářni prodléwala. Jessto se jí za neblahými náhledy oněch časů nedowolowalo, aby tak často ke stolu Páně přistupowati mohla, jak by sobě toho její zbožné a milující srdce bylo přálo; tedy hleděla toužebnosti swé po přijímání Těla Páně jiným způsobem wyhowěti. W ty dny totiž, když tělo Páně skutečně přijmouti nemohla, přijímáwala je duchownim způsobem, kterýžto způsob přijímání sw. sněm Tridentský později wssem wěřícím tak horliwě schwalowal. (Sess. 13. cap. 8.) Jsouc přítomna mssi sw., připrawowala se k tomuto duchownímu přijímání s takowou wroucností, jako kdyby byla skutečně ke stolu Páně přistoupiti měla; wzbuzowalať žiwou wíru, hlubokou pokoru a wroucí lásku, jak i před skutečným přijímáním Těla Páně činíwala. Při přijímání kněze cwičila se w pokoře, wyznáwajíc, že pro nehodnost swou nezasluhuje, aby se jí udělilo dowolení, by skutečně přijímati směla. Tu prosíwala Christa Pána s welikou wroucností, aby jí, když Ho do srdce swého skutečně přijmouti nesmí, aspoň milostí swou nawsstiwiti ráčil; a za odměnu horliwosti, s jakouž se k tomuto duchownímu přijímání připrawowala, dosaho-

wala jim tak hojných milosti, že srdce její z toho takowými sladkostmi oplýwalo, jakoby byla Boha swého w nejswětějssi Swátosti skutečně přijala. Nepřijímáwala wssak duchownim způsobem toliko tehdáž, když skutečně ke stolu Páně přistoupiti nemohla, nýbrž i w takowé dny, když ji toho sstěstí popřáno bylo, že Christa Ježisse w nejswětějssi Swátosti přijala; i w takowé dny přijímáwala přece také jesstě i duchownim způsobem při každé missi swaté, jižto přítomna býti mohla, z čehož nemalého prospěchu pro dussi swou nabýwala. Není tedy diwu, že toto duchowní přijímání i společnicem a duchownim dcerám swým tak horliwě schwalowala, přeswědčena jsouc wlastní zkussenosti, že přijímání to k welikému prospěchu dussi slouží.

Jestiť wssak jesstě jiný pramen, z něhožto se prawá láska k Bohu prýssti; pramenem tímto býwají strasti a rozličná utrpení. Weliký mistr w lásce k Bohu, sw. Frantissek Salesky, prawí, že „hora Kalwaria jest horou milujících," a že duchowní wčely nejlepssí med připrawují w ranách onoho lwa z pokolení Judowa, kterýžto na hoře Kalwárské zraněn a usmrcen byl. Objewuje-li se milující ženich Božský s úsměwem we twáři a s růžemi w rukou, tu není diwu, jestliže dusse láskou k Němu zahoří; když ale přichází zsinalý a zohawený, když se objewuje plný ran, celý zmrskaný a trním zbodaný; tuť musí dusse býti již w lásce upewněna, nemá-li se od něho odwrátiti; jen od dusse silnou láskou roznícené lze očekáwati, že se pohledem

tím odstrassiti nedá, nýbrž že w bolestech chotě swého ráda účastenstwí míti bude. Takowou láskou hořelo srdce Angely; proto také nejobyčejněji rozjímáwala bolestné utrpení Spasitele swého, čímž se oheň lásky její k Němu wždy silněji rozněcowal. Aby tajemstwí tohoto utrpení tím wíce uctiti a do srdce swého wrýti mohla, podnikla, jak již s wrchu wyprawowáno, pouť na swatá místa do Palestiny, již ne beze mnohých obtížností a nebezpečenstwí wykonala; napotom putowala také jesstě dwakráte za touž příčinou na wrch Waralský. A jesstě w milující dussi zcela přirozeně powstáwá žádost, podobati se tomu, jejž miluje; tedy není diwu, že i Angela žádostí takowou zahořela. Chtíc se tedy ukřižowanému Spasiteli swému wíce podobati, oddala se žiwotu tak příkrému, že pouhé popisowání jejího mrtwení hrůzou naplňuje. Swětice byla také přeswědčena, že onen, jenž kříže na se wzíti nechce, lásky k Bohu nemá; a že nám kříž nás ničím tak ulewen nebýwá, jako pohledem na kříž, jemuž se wtělený Syn Boží pro spasení nasse podrobil. Za tou příčinou zawedla panny, kteréžto se byly co prwotiny wznikající společnosti její přidružily, na wrch Waralský, a upozorniwssi je na zbožné obrazy představujíci utrpení Páně, takto k nim promluwila: „Hle, jak mnoho musel pro wás choť dussí wassich trpěti! Jak mnoho musel wystáti, aby s wámi duchowní zasnoubení slawiti mohl! Toť tedy wěno, kteréhož od wás žádá, aby wás na swadbu nebeskou uwésti mohl: mrtwení těla, pohrdání wesskerými statky po-

zemskými, a zapiráni nezřízených hnutí dusse." Tyto a podobné city a myssléňky w nich také napotom jesstě častěji s welikou wroucností a horliwostí wzbuzowala; a tím roznítila w srdcích jejich takowou lásku, že byly hotowy k wykonáni wsseho, cokoli by jim předepsala, aby se milowáni hodného a lásky plného chotě swého hodnými státi mohly. Myssléňky a city tyto zůstawila Angela také písemně w řehole ústawu swého, w záwětu a w jiných spisech swých; onyť býwaly také nejobyčejnějssím předmětem rozmlouwáni jejich; z čehož wssím práwem souditi lze, že srdce Swětice jimi naplněno bylo, a že se jimi, jako nějakým prawidlem, w žiwotě swém řídila. Odtud se stalo, že we wsselikých nepříjemných okolnostech pokojnou mysl a oddanost do wůle Boží zachowala, ano že se zdálo, jakoby za příkladem apostola w souženích radost měla; domnímalať se zajisté, že by bez utrpení byla nehodným údem duchowního těla, jehožto hlawa trním korunowána jesti, a že práwě utrpením stane se hodnější lásky Božského chotě swého, Kterýžto z newystihlé lásky k pokolení lidskému krew swou až do poslední krůpěje wyceditі ráčil.

Hlawa čtrnáctá.

Podiwuhodná láska sw. Angely k bližnímu.

Wrouci lásce, jakouž swatá Angela milowala Boha, rownala se také láska její k bližnímu; což zajisté ani jinak býti nemohlo, jessto jak láska k Bohu, tak i láska k bližnímu na

témž nadpřirozeném důwodu se zakládá. Wěděla také Swětice, že w osobě bližního milujeme samého Ježíše Christa, Jenžto se byl sám wyjádřil, že cokoli jsme učinili jednomu z nejmenších bratří swých, Jemu jsme učinili. Naskytla-li se jí tedy příležitost, kdež bližnímu swému nějakou službu prokázati mohla, neopominula jí, byťby při tom i sebe wětším nesnázím byla se podrobiti musela. Ačkoli měla welikou náchylnost k žiwotu pokojnému, samotnému a rozjímawému; přece ji nezřídka sladkosti klidného žiwota odepřela, ano i modlitbu swou přetrhla, jednalo-li se o užitek bližního; mohla-li k. p. zarmoucených potěšiti, nepřátely smířiti a neb pochybujícím nějaké rady uděliti. Doswědčuje to mezi jiným Antonín de Romani, u něhož byla w Brescii po několik let bydlela. Muž tento twrdí, že se ku Swětici této scházíwalo neobyčejné množstwí lidu; že wssichni, jichžto potkalo nějaké nesstěstí, neb jenž chtěli nějakou důležitou wěc podniknouti, brávali útočisstě k Angele, hledajíce u ní žádoucí útěchy neb potřebného poučení. Dokládáť pak dále, že Swětice, nechtíc se potřebného a srdci jejímu tak sladkého obcowání s Bohem odříci, téměř celé noci na modlitbách trávíwala, aby pak času denního službám bližních swých wěnowati se mohla. Dle swědectwí souwěkých měly mnohé rodiny laskawému snažení Angely děkowati, že w příbytcích jejich opět domácí mír, tu mezi manžely, tu mezi bratřími, tu opět mezi dítkami a rodičemi uweden byl. Swětice tato byla nadána nadobyčejnou schop-

nosti k mířeni duchů sebe zatwrzelejssich a sebe wětssi nenáwisti naplněných. Schopnosti touto ukončila a potlačila mnohé swáry a různice mezi osobami wsselikých stawů, jakož i mnohá nepřátelstwa, kterážto byla již po dlouhý čas trwala. Nejznamenitějssi události w ohledu tomto bylo smiřeni dwou wznessených pánů, kteřížto se na smrt nenáwiděli. Byltě to Filip Sala a Jan Frantissek Martinengo. Mnozi horliwi kněži, jakož i přednosta Brescie, úřad města tohoto, ano i wéwoda Urbinský se byli již o to pokusili, aby je ke smiřeni se pohnuli; ale marné bylo wsseliké jejich namáhání. Manželky nesmiřitelných mužů těchto obrátily se tedy ke sw. Angele s prosbou, aby se jesstě ona o smiřeni jich pokusila. Swětice wyslyssela žádost tuto a pomodliwssi se, odessla k manželům jejich, kteréžto slowy swými tak dojala, že odloživsse wsselikou nenáwist, k nemalému úžasu wesskerého obywatelstwa Brescie důwěrnými přátely se stali; z čehož patrně wyswitá, že Bůh sám zwlásstním způsobem napomáhal wyplněni toho, čehož sobě láskyplné srdce Angely přálo.

Nadpřirozená pomoc Boží, jakáž Angelu doprowázela, spatřowala se obzwlásstně w té okolnosti, že na domluwu Swětice této mnozi hřissnici k Bohu a ke ctnosti se obraceli. Augustin Gallo, jenž byl Angelu dokonale znal, napsal o ní takto: „Snažilať se po celý čas žiwota swého, aby wssem prospěti mohla; přicházíwalať k ní množstwí lidu, z nichžto obzwlásstně ti nemalého prospěchu nabyli, kteřížto

se s ní strany napraweni žiwota swého radiwali." Nadpřirozené swětlo, jimžto Swětice wzhledem duchownich záležitosti obdařena byla, wábiwalo k ní netoliko lidi neumělé a sprosté, jež wždy co bratry a sestry swé přijímáwala, nýbrž i osoby wyšších stawů a důstojnosti; ano i mnoho kněží swětských i řeholních, z nichžto mnozí welikou učenosti a wážnosti wynikali. Slowem, kamkoli Angela přišla, stáwal se wssudy byt její sskolou žiwota křesťanského a dokonalosti ewangelické; wssudy bylo pozorowati, kterak se jejím přičiněním mnozí hříšníci k Bohu obraceli a napotom ctnostný žiwot wedli. Takowé spasitedlné působení nejewilo se toliko w Salu a w Brescii, nýbrž i w Kremoně, w Miláně a na jiných místech, kdekoli se Swětice, byťby sebe kratší čas, zdržowala.

Uwedeme zde jedno takowé obrácení, jež bylo wýsledkem horliwosti swaté Angely a kteréž se wsseobecně obdiwowalo. Štěpán Bertazzuolo, ze wznesseného domu města Sala pocházející, odebral se do Padowy, aby se na tamějších wysokých sskolách práwu swětskému wyučil. Ale místo co by byl měl pilně sskoly nawsstěwowati a doma w tom, co byl we sskole slyssel, se cwičiti: zúčastňowal se, jak se nezřídka stáwá, we společnostech hejřiwých mladíků, jejichžto lehkowážnými a bezbožnými zásadami w krátce zcela zkažen byl. Jednoho roku přissel w čas prázdnin do domu otcowského; bylok to na sstěstí práwě w tu dobu, když i Angela w rodinném městě jeho po nějaký čas se zdržowala. Nowomodným a podiwným krojem swým,

jakož i drzými způsoby a neważaným chowáním obrátil na sebe pozornost spolukrajanů swých. Uslyssew, že w městě se zdržuje Angela, a že se k ní schází množstwí lidu, také se k ní odebral. Neníť známo, učinil-li to jako jiní z prawé úcty a wážnosti, či-li toliko ze wssetečnosti a neb snad dokonce úmyslem, aby si z toho, co w domě Angely uwidí a uslyssí, posměch učinil. Co se ale stalo? Angela spatřiwssi mladého possetilce tohoto, seznala ihned potřeby dusse jeho; i jala se mírnými, zároweň wssak také důraznými slowy mluwiti k srdci jeho, jež také w krátce pronikla. Když bylo spadlo bělmo s očí jeho, oplakáwal zpozdilost swou a odřeknuw se pohorssliwého žiwota nawrátil se do Padowy zcela proměněný. Tu se počal učiti práwu církewnímu a jiným bohumluwným wědám, aby se někdy hodnýmu sluhou Církwe a schopným nástrojem k rozssiřowání cti a sláwy Boží státi mohl. Konečně wstoupil do stawu duchowního a častějssími rozmluwami se zbožným zakladatelem spolku Somasků, swatým Jeronýmem, přijmím Aemiliani, byl w horliwosti swé jesstě wíce roznícen. Po nějakém čase nawrátil se do wlasti swé, kdežto horliwosti a učenosti swou, jakož i příkladným žiwotem o zlepssení mrawů krajanů swých snažně pečowal. Wydobyw pak sobě mnohých zásluh, dokonal co detwadesátiletý kmet žiwot swůj w powěsti Swětce.

Znamenati zde slussí, že mocné působení horliwosti swaté Angely obzwlásstně třem příčinám připisowati se musí. První z těchto příčin byla weliká wážnost, jakouž sobě byla An-

gela získala swatosti žiwota swého a neunaweným konáním toho, k čemuž jiné wzbuzowala; neboť pouhá slowa bez příkladu jsou nedostatečná, podobajíce se prázdnému zwuku bezžiwotného kowu. We smyslu tom napsal wýsse již jmenowaný Jan Nazari o Angele tato slowa: „Ctihodná matka Angela poskytowala po celý čas žiwota swého příklad tak zbožného a swatého žiwota, že následkem toho w krásném nassem městě Brescii powstalo snaženi, žiwu býti w bázni Boží.“ Druhá příčina byla mírnost, jakáž se w horliwosti sw. Angely powždy jewila. W ohledu tom zaznamenali žiwotopiscowé její, že i sebe nezbednějssí a odpornějssí lidi přijímáwala s welikou přiwětiwosti a dobrotiwosti, a že i sebe wětssích hříssníků nekárávala způsobem přísným a ostrým, jak činiwali twrdí farizeowé; nýbrž že to činiwala wždy s welikou láskou a ssetrností, majíc za příkladem Božského Mistra swého útrpnost se slabostí lidskou. Stawíc jim před oči welikost hříchů jejich, dodáwala jim zároweň myšli a wzbuzowala je, aby želejíce hříchů swých odpusstěni jich od Boha důwěrně očekáwali. Řídilať se w tom zajisté prawidlem, kteréž byl později sw. Frantissek Salesky u podobenstwí těmito slowy wyjádřil: „Na drobet medu nachytá se wíce much, nežli do sta tuní octa.“

Třetí konečně příčina, za kterouž horliwost Swětice tak skwělé wýsledky míwala, bylo její stálé setrwání na modlitbách. Wěděla ať zajisté, že srdce lidské zewnějssím podnětem slowa a příkladu pohnuto nebýwá, jestliže ho Bůh

wnitřním swětlem a wnuknutím nepohne, a nepodporuje-li ho pomocí swou, ažby dílo obrácení zcela dokonáno bylo. Za tou příčinou modlívala se každodenně, obzwlásstně wssak w jistých důležitých případnostech, s welikou wroucností, aby Bůh ubohým hříssníkům, jmenowitě pak těm, jenž k ní utočisstě brávali, ráčil uděliti potřebné milosti, by žiwot swůj naprawiti mohli. Aby se modlitby její tím mocnějssími staly, připojowala k nim obyčejně mimořádné skutky kajicnosti, domníwajíc se, že spůsobem tímto Boha tím dříwe k wyslyssení proseb swých nakloní. Ráda by byla i žiwota swého nasadila, kdyby tím dusse z nebezpečenstwí hříchu byla wytrhnouti mohla. Říkáwalať často u pohnutí srdce: „Ach jak ráda bych wycedila krew swou, kdybych tím zaslepeným hříssníkům oči otewříti mohla!"

Ačkoli wssak Angela podporowána jsouc milosti Boží s tak skwělým wýsledkem na obracowání hříssníků pracowala, přihodilo se předce, že jakýs hříssník přese wssechnu horliwost Swětice we hříchu swém setrwal. Byltě totiž w městečku Salu duchowní, kterýž wedl pohorssliwý žiwot, od něhož ani příkladným žiwotem jiných kněží krajiny té, ani wroucím napomínáním mnohých horliwých mužů, ani domluvami a wyhrožowáním předstawených swých odwrátiti se nedal. Když byla sw. Angela na několik dní do Sala přissla, domníwali se mnozí, že snad s příchodem jejím konečně žádoucí okamžení obrácení nesstastníka tohoto se přiblížilo. Skutečně pak bylo zatwrzelé srdce jeho důraznými

slowy Angely tak pohnuto, že hojné slzy prolíwal. Když se wssak byl opět nawrátil do příbytku swého, zdálo se mu, že není s to, aby se náruživosti swé odřekl. Nicméně se druhého dne na to opět k Angele odebral, kterážto mu wytýkala, že prawé wůle k polepssení žiwota swého nemá, jessto příležitosti ke hříchu wystříhati se nechce, a podařilo se jí opět, že ho srdečnými slowy swými až k slzám pohnula. Totéž se jesstě několikráte opětowalo za ten čas, co se Swětice w Salu zdržowala. We přítomnosti její cítil se hříssník ten pohnuta a činil předsewzetí, že přetrhne swazky hříchu; když se wssak od ní wzdálil, zatwrdil opět srdce swé a setrwal we hříchu, w němž také krátký čas na to bez pokání zemřel. Kéž by nám událost tato sloužila k wýstraze! Widímeť z ní, že hříssník, staw se nehodným Božského milosrdenstwí, upadá do rukou přísné sprawedlnosti Boží. Strassný tento příklad měl by spasitedlnou bázní naplniti každého hříssníka, zwlásstně wssak ty dusse, kteréž se byly Bohu zaswětily; neboť, jessto s Bohem úžeji spojeny jsou a jessto se jim jasnějssího poznání a hojnějssích milostí dostalo; býwají winy jejich tím těžssí a tím trestu hodnějssí; odtud se pak stáwá, že jim milost k prawému obrácení žiwota napotom tak snadno udělena nebýwá.

Swatá Angela pečowala sice přede wssím o duchowní prospěch bližních swých; nicméně wssak nezanedbala také žádné příležitosti, kdež jim i w potřebách tělesných pomoci poskytnouti mohla. Prokazowání skutků tělesného milosr-

denstwí jí býwalo prostředkem, jimžto bližním swým i duchowní prospěch zjednati se snažila. Že ku konání skutků tělesného milosrdenstwí tímto úmyslem wedena býwala, wyswítá patrně z poučení, jakéž ředitelkám společnosti swé písemně zůstawila. „Pamatujtež si, milé matky," takto jich napomínala, „že k Bohu, prawému cíli swému, se přibližujeme prostředkem almužny, we kteréžto Božská Welebnost Jeho má weliké oblíbení. Prostředkem tímto býwá bližní od hříchu odwrácen a ke ctnosti přiweden, prostředkem tím nabýwá znamenitého prospěchu duchowního. Takowým způsobem býwají lidé w jistém smyslu zakoupeni a dlužníky učiněni, tak že napotom sami od sebe powinnosti swé plniti usilují. Dobrodiní a almužny pobádají jakési přirozenou powahou swou těch, jenžto se jich stali účastni, aby w dobrém setrwali a aby ctnostný žiwot za powinnost swou powažowali." S tímto přeswědčením a s tak čistým úmyslem konáwala Angela skutky tělesného milosrdenstwí, a nezanedbala žádné příležitosti, kdež bližnímu w nějaké potřebě pomoci poskytnouti mohla. Ačkoli byla chudá, jesto se z lásky k Bohu odřekla i těch nepatrných statků, jimiž by byla oplýwati mohla; nicméně jiným chudým dle možnosti w potřebách jejich pomáhala. Část toho, co jí samé poskytowala láska křesťanská, dáwala nuzným, pro budoucí časy ničeho neschowáwajíc. Nemocné newsstěwowala ochotně, netoliko tehdáž, když k nim powolána byla, nýbrž i sama jich bedliwě wyhledáwala. Nalezuwssi jich buď w nemocnicích, buď w domech

soukromných, neb někde w nakažených příbytcích; tu se jim ihned ochotně ke službám propůjčila; obsluhowalať je dnem i noci, při čemž se i sebe hnusnějších práci nesstitila. Toto wssecko pak činiwala s takowou pečliwosti a přiwětiwosti, že by se ani nejlaskawější matka k milowanému nemocnému dítěti swému nebyla jinak chowati mohla. S podobnou horliwosti se také powždy wynasnažowala, aby opusstěným wdowám žádoucí podporu neb chudým rodinám potřebný byt zjednati, aby rozličné spory wyrownati a winníkům prominuti neb alespoň ulewení trestu wyprositi mohla. Slowem, Angela se nesmírnou láskou swou stala matkou, wůdkyní, útočisstěm a útěchou wssem, obzwlásstně ale duchownim dcerám swým.

Že Angela, milujíc bližní swé bez rozdílu, přece obzwlásstně a přede wssím o duchowní dcery swé péči měla, wyswítá ze snažnosti, s jakouž je jesstě před smrti swou dohližitelkám a ředitelkyním společnosti swé odporoučela. Prwnější z nich napomínala takto: „Mějte se tisse a laskawě k dcerám swým, a budete-li jich chtíti radou swou k dobrému powzbuditi neb od zlého odwrátiti, chowejte se při tom tak, aby bylo widěti, že to činíte toliko z lásky k Bohu a z horliwosti pro spasení dussí. Tichosti a powolnosti pořídíte zajisté wíce, nežli přísnosti a ostrými domluwami, kterýchž se zřídka užíwati, a při nichž se na okolnosti času, místa a osob ohled bráti musí. Awssak láska, kteráž wždy toliko čest Boží a spasení dussí na zřeteli miwá, láska tato wás naučí dokonalé opatr-

nosti. Láska tato wás také powzbudí ke slussné mírnosti, a neb bude-li toho požadowati prospěch duchowní, k menssí neb wětssí přísnosti, jak toho kdy potřebí bude."

A k ředitelkyním se w záwětu swém obrací těmito slowy: „Uctiwě wás žádám, abyste dcery swé sprawowaly s láskou a s tichostí; nikoli twrdě a příkře, nýbrž se wsselikou přiwětiwostí. Nezapomínejtež na slowa Ježíše Christa: „„Učte se ode mne; neboť jsem tichý a pokorný srdcem; jho mé zajisté jest sladké a břímě mé lehké."" (Mat. 11. 29. 30.) A o Bohu čteme, že wssecko řídí líbezně (kn. Moudr. 8, 1.) Přidržte se tedy i wy wssemožné tichosti. . . . Tím wssak nechci říci, že by se nesmělo někdy w prawém čase a na náležitém místě použiti také domluwy a nějaké přísnosti dle prowinění, powahy a potřeb osoby; musí se to ale činiti wždy z lásky a z horliwosti pro spasení bližního."

Mimo to žádala Angela na ředitelkyních těchto, aby netoliko o duchowní prospěch sester swých péči měly, nýbrž aby se také o časné potřeby jejich staraly, a aby pomahajíce jim w tělesných potřebách, také dussím jejich prospěssnými býti se snažily. Wzhledem toho wyjádřila se Swětice w řehole swé následujícím způsobem: „Ačkoli hlawní péče dussím wěnowána býti má, jestli předce také powinnosti křesťanské lásky, aby se péče tato i na tělo wztahowala, obzwlásstně když by některá sestra za příčinou nemoci neb chudoby w nějaké potřebě postawena byla; neboť jest se obáwati,

aby potřeba tato i duſſi w nebezpečenſtwí nezawedla." A na jiném místě mluwí takto: „Bedliwě ſe wynaſnažujte, abyſte poſtawení dcer ſwých zewrubně ſeznaly a o wſſelikých potřebách jejich, duſſe i těla ſe týkajících, známoſti nabyly, byſte ſe pak co nejlépe o potřebnou pomoc poſtarati mohly." W nejjaſnějſſím ſwětle okazuje ſe wſſak láſka, jakouž ſeſtry ſwé milowala, we ſlowích, kterýmiž je krátce před ſmrti ſwou ke ſwornoſti wzbuzowala. „Poſlední napomenutí," takto k nim mluwila, „kteréž wám na ſrdce kladu, jeſt, abyſte w nezruſſitedlné ſwornoſti a w dokonalé jednotě mezi ſebou žiwy byly, majíce wſſechny toliko jedno ſrdce a jednu wůli. Buďtež weſpolek ſjednoceny ſwazkem láſky, wážíce ſobě jedna druhé, pomahajíce ſobě ſpolečně a ſnáſſejíce ſe w Ježíſſi Chriſtu. Budete-li tak žiwy, zůſtane zajiſté Bůh wždy uproſtřed wás.

. Prawím wám, že jſouce ſjednoceny ſrdcem, budete jako ſkála, jako wěž nepřemožitedlná uproſtřed protiwenſtwí, pronáſledowání a podwodů ďábelſkých. A nadto wás jeſſtě ujiſſťuji, že ſe ſtanete účaſtnými wſſech milosti, za nežto Boha proſiti budete."... O podobné láſce k dcerám ſwědčí ſlowa, jimiž předſtaweným ſpolečnoſti ſwé na ſrdce klade, aby o zachowání ſwornoſti a prawé wíry ſtranu dcer ſwých péči měly. „Proſím wás ſrdečně," takto zní deſátý odkaz záwětu jejího, „abyſte co wýborné paſtýřky bděly nad nebeſkým ſtádcem, kteréžto péči waſſí odewzdáno jeſt; abyſte ho zachowaly od kwaſu neſwornoſti, od wſſelikého jiného pohorſſení a obzwláſſtně ode wſſeho jedu

bludů a kacířstwí nynějssího nakažliwého wěku. Pomněte, že ďábel nikdy nespí, nýbrž že usiluje tisícerým způsobem o zkázu nassi. Mějtež se tedy na pozoru a nezanedbejte ničeho, co by k zachowání jednoty a swornosti mezi dcerami wassimi sloužilo, aby se o wás mohlo říci, co čteme o sw. apostolích a ostatních křesťanech we prwotní církwi, že byli jedno srdce (skutk. ap. 4. 31). Následujtež tedy tohoto příkladu se wssemi dcerami swými. Čím budete sjednocenější a swornější, tím raději bude Ježíš Christus co otec a dobrý pastýř mezi wámi přebýwati. Wzájemná láska a swornost jsou jistým znamením, že jsme w milosti Boží, jak Spasitel sám prawí: „Po tomť poznají wssickni, že jste moji učenici, budete-li míti lásku jedni k druhým" (Jan 13, 35). Wzájemná láska a swornost jest tedy jistým znamením, že se nacházíme na dobré cestě, kteráž se líbí Pánu Bohu. Mějtež o to tedy, milé sestry a matky, snažnou bedliwost; neboť wám bude ďábel w ohledu tom pod plášstěm ctnosti wssemožná osidla klásti. Jak mile tedy spozorujete i sebe menssí stín nákazy této, hleďtež ihned použiti prostředků, jakýchž wám Bůh wloží na mysl. Nepřipousstějtež, aby kwas neswornosti pod jakoukoli záminkou zmohl se we společnosti wassí, jessto by se tímto pohorssliwým příkladem netoliko w městě, nýbrž i dále jesstě způsobilo mnoho zlého. Tam, kde není sjednocenosti wůle, budou zajisté různice, a kde jsou různice, tamť jest již zkáza jistá, dle neomylné wýpowědi Spasitele: „Každé krá-

lowstwí samo w sobě rozdělené zpustne" (Luk. 11., 17). Zlatá to slowa pro každého! Dejž Bůh, aby se hluboce wryla we srdce čtenáře, aby se zachowáwala we wssech křesťanských rodinách, obzwlásstně ale we příbytcích řeholníků a řeholnic; tam, kde slowa tato wěrně se plní, kde panuje swornost, tam zkwétá i prawá nábožnost; tam přebýwá swatý pokoj, kterýžto těm, jenž jím oplýwají, poskytuje předtuchu radosti nebeských, co zatím i jiným ku wzdělání slouží.

Hlawa patnáctá.

Jak bedliwě zachowáwala Angela rady ewangelické.

Wímeť, že sw. Angela byla wstoupila do třetího řádu sw. Františka. Udowé řádu tohoto nebyli zawázani k žiwotu řeholnému, či-li k zachowáwání rad ewangelických, dobrowolné totiž chudoby, ustawičné čistoty a dokonalého poslussenstwí. Ačkoli tedy Angela i po wstoupení swém do třetího řádu zůstala uprostřed swěta, nicméně zachowáwala rady ewangelické powždy s takowou úplností, jako kdyby se k tomu byla složením slawných slibů řeholných zawázala; činilať to pouze proto, aby se tím nebeskému Choti swému tím wíce zalíbiti mohla.

Co se dotýká ewangelické poslussnosti, kterážto zasluhuje mezi sliby řeholnými prwního místa, této býwala sw. Angela powždy s welikou wroucností srdce swého oddána. Ačkoli se již w útlém wěku swém stala sirotkem, pozbywssi otce i matky, a ačkoli we wěku asi

dwadciti let sprosstěna byla poručnictwí ujce swého; předce se nikdy wlastní wůli swou sprawowati nechtěla. Zwolilať si sama za předstawené zpowědlníky swé a později, wstoupiwssi do třetího řádu sw. Františka, wrchní řádu tohoto, jichžto wždy netoliko we wěcech duchownich, nýbrž i we wsselikém jiném podnikání a jednání swém poslussna býwala, a bez jejichžto rady a wýslowného swolení ničeho důležitého nepodnikala a nečinila. W ohledu tom nesprawowala se nikdy nechwalným příkladem těch, jenž w poslussnosti jesstě nedospěli jsouce, předstawených swých ku swolení takořka donutiti se snaží, místo co by se wýroku a wůli jejich odhodlaně a s klidnou myslí podrobiti měli.

W nowě zřízené společnosti měla Angela wssím práwem hodnost nejwyšssí předstawené a ustawičné ředitelky zastáwati; nicméně by byla raději poslouchala, nežli nad jinými panowala. Za tou příčinou ustanowila, aby sobě sestry samy wsseobecným hlasowáním nejwyšssí předstawenou zwolily. Widíc pak, že jí dcery její wssechny hlasy dáwají, usilowala wssemožně, aby je od úmyslu toho odwrátila; a newzala skutečně na se hodnosti této, pokud k tomu pod poslussenstwím donucena nebyla. U wykonáwání úřadu swého sobě pak nikdy nepočínala pánowitě a libowolně; nýbrž radíwala se powždy s podřízenými sobě sestrami; a chtěla-li něco nařiditi, nečinila toho na způsob rozkazu, nýbrž mnohem wíce na způsob prosby, jakoby nebyla předstawenou, nýbrž služkou sester swých.

K této poslussnosti wzbuzowala také dcery

swé. Jednajíc w osmé hlawě řeholy swé o poslussnosti, prawí mezi jiným: „Napomínáme, aby každá sestra zachowala swatou poslussnost, kteroužto za jediný a wýdatný prostředek ku zničení wlastní wůle powažowati slussí. Poslussnost, založená na lásce, zastáwá u člowěka místo dokonalého poznání a působí, že se wssechny skutky jeho stáwají dobrými a Bohu příjemnými. Buďtež tedy předně poslussny přikázaní Božích; neboť písmo sw. prawí: „„Zlořečení, kteřížť se uchylují od přikázaní twých“ (Žalm 118, 21). Za druhé zachowáwejte to, co předpisuje sw. matka Církew, majíce na paměti slowa wěčné Prawdy: „„Kdo wás slyssí, mne slyssí, a kdo wámi pohrdá, mnou pohrdá“ (Luk. 10. 16). Podobným způsobem napomíná i k poslussnosti k duchownim pastýřům, ku swětským panownikům a ke wsselikým jiným představeným, končíc následujícími slowy: „W krátce, musíme poslouchati Boha a z lásky k Němu dle slow apostola poddány býti wsselikému stwoření, pokud wěc, kteráž se přikazuje, nečelí proti Bohu powinné úctě, aniž proti spravnosti a spasení dussí.“

A dohlížitelkám dáwá následující napomenuti: „Buďte poddány představeným matkám swým, kteréž místo mé zastáwati budou. Cokoli budete činiti, čiňte jako z poslussnosti k nim, a ne, jakobyste se spravowaly wlastní wůlí swojí . Budete-li někdy míti spravedliwou příčinu, za kterouž byste matkám swým w něčem odporowati neb něco wytýkati musely, čiňte

to s opatrnosti a ssetrnosti . . Warujte se, abyste sobě snad na ně nestěžowaly, proti nim nereptaly neb o nich k jiným, obzwlásstně pak ku dcerám swým něco zlého nemluwily. Mějte se wždy uctiwě a ssetrně k matkám swým, uwažujíce na mysli, že Bůh, Jenž weli, abychom ctili otce a matky, z nichžto jsme se narodily dle těla, zajisté také žádá, abychom tím wíce duchowní matky swé w uctiwosti měly . . . Jsou-li matky wasse dobré, pomyslete sobě, že jich nejste hodny; jsou-li wssak zlé, že jste zasloužily jesstě horssích." Ze slow těchto wyswítá patrně, jak welice Angela poslussnost milowala a jakou důležitost jí přikládala.

Byloť by snad zbytečno, kdybychom o angelské čistotě Swětice nassi slow ssiřiti chtěli, jessto wíme, kterak sobě byla již w útlém wěku předsewzala, že celé srdce swé toliko Bohu zaswěti. Zawázawssi se sama slibem ustawičné čistoty, wzbuzowala také duchowní dcery swé, aby neporussenou čistotu zachowáwaly. Ačkoli jich w řehole swé ku skládání slibů řeholných, tedy ani ke slibu ustawičné čistoty nezawazowala, nicméně jim tento poslední slib snažně schwalowala. „Každá z wás," tak napomíná Swětice w dewáté hlawě řeholy swé, „každá z wás ať zachowá swaté panenstwí. Řehola nasse nezawazuje sice ku skládání slibu ustawičné čistoty; radí wssak každé sestře, aby učinila pewné předsewzetí, že ke cti Boží zachowá dokonalé panenstwí, kterážto ctnost tak wzácná jest, že se nazýwá pokladem angelským, wítězstwím nad tělesnými žádostmi, králownou ctností

a obsaženim wsseho dobra . . . Máte býti hotowy, raději umříti, nežli abyste se dali o tento swatý klenot a drahý poklad připrawiti."

Tuto čistotu, ku kteréž Swětice dcery swé s takowou snažnosti wzbuzowala, zachowáwala sama po wssechen čas žiwota swého s nejwětssí bedliwosti. Wssickni, jenž ji byli dokonale znali, oswědčowali jednohlasně, že jí zajisté jméno Angela na křestu swatém beze zwlásstního řízení Božské Prozřetedlnosti dáno nebylo; že ji jméno toto za příčinou angelských mrawů jejich wssím práwem přislussí. Této nadobyčejné čistotě Angely musíme se tím wíce obdiwowati, powážíme-li, že Swětice tato celý žiwot swůj ztráwila uprostřed swěta, oddána jsouc we službu bližním swým, obcujíc se wssím lidem bez rozdílu, i s pohlawím mužským a s hřissnicemi, kteréž k ní posilány býwaly, aby je opět k Bohu přiwedla. A s kterak mnohonásobným nebezpečenstwím ji bylo bez pochyby zápasiti na četných cestách, jež w žiwotě swém podnikla, jmenowitě w onom wěku, kdež se tak náramně brojilo proti stawu panenskému, uprostřed zuření tehdejssího kacířstwa! Nicméně sobě Swětice wssudy, kamkoli přissla, čestný názew „panny bez těla" a neb „wtěleného angela" we krátkém čase získala.

Zdák se, že Bůh sw. Angelu pro její nadobyčejnou lásku, jakouž byla k čistotě, k této angelské ctnosti zahořela, zwlásstním způsobem k tomu wywolil, aby založila společnost panen, a to práwě w onen čas, kdežto mocnosti pekelné se wssi silou na staw panenský dorážely.

Že Angela w podniknutí tomto zwlásstní pomoci Boží podporowána byla, i z toho poznati lze, že společnost její we kratkém čase tak náramně se rozssířila. Pod praporem Swětice této ozdobují swatou Církew tisíce a tisíce panen, kteréžto, oživeny jsouce duchem sw. matky a zakladatelkyně swé, snažně usilují, aby lásku k žiwotu panenskému neb alespoň ku křesťanské čistotě do srdcí útlých diwek wsstípily. Neminek se zajisté s prawdou, kdo rychlé rozssíření sw. Angelou založené společnosti powažuje za odplatu, jížto Bůh této wěrné služebnici swé udělil za náramnou lásku, s jakouž byla ke stawu panenskému zahořela. Bůh to zajisté tak zřídil, aby Angela zachowawssí z lásky k Němu panenstwí a nemajíc tudy dítek dle těla, stala se matkou we wyšssím smyslu, duchowní totiž matkou četné a skwělé rodiny, jejížto údowé příkladem ctnosti swých a nábožným wychowáwáním tak mnoho dítek oblažují.

Co se posléze dotýká ewangelické chudoby, tuto zachowáwala Angela powždy s nejwětssí dokonalosti. Ačkoli se nezrodila z rodičů bohatých, nebyla přece beze wssí majetnosti. Ale od té doby, co byla w utlém swém wěku u sebe ustanowila, že se oddá žiwotu dokonalejssímu, odřekla se wsseho, nechtíc žádným pozemským jměním oplýwati. Za tou příčinou zwolila mezi třetími řády, jichž wíce bylo, řád sw. Frantisska, kterýž mezi ostatními chudobou wynikal. A skutečně bydlíwala Swětice, odssedssí z domu otcowského a wzdáliwssí se rodiny swé w domech cizích, do nichžto z lásky křesťanské

přijata býwala; a nebo sobě najala nějaký byt, jak byla učinila i w Brescii, prwé nežli jí obydli u swaté Afry dáno bylo. Abychom sobě wssak obydlí toto poněkud představiti mohli, postačiť zajisté podotknouti, že prwní walné shromáždění společnosti její odbýwalo se w kuchyni domu tohoto, jesstо místnost tato nejprostrannějssí a nejpřiměřenějssí byla. We swětničce swé, kteráž welmi malá byla, měla Swětice toliko obraz ukřižowaného Spasitele, sprostou stoličku a w koutě trochu slámy, kteráž jí za lože sloužila; jiného nářadí u ní spatřiti nebylo. Oděw její zhotowen byl z hrubé wlněné látky; a co se pokrmu dotýká, tu býwala s málem spokojena; čehož newyhnutedlně zapotřebí měla, to se jí každodenně co almužna poskytowalo. Jestiť sice prawda, že by prostředkem almužny byla w hojnosti žíti mohla; neboť se jí se wssech stran wsseliké wěci welmi sstědře udělowaly, jesstо pro swatost žiwota swého wssudy weliké wážnosti požíwala. Ale Angela nepřijala nikdy wíce, nežli jí newyhnutedlně zapotřebí bylo. Nečiníwala žádné zásoby a zbylo-li jí něco, tedy to, když se den ku konci schylował, mezi chudé rozdala.

A wssak prawá a dokonalá chudoba ewangelická nezáleží toliko w tom, aby se člowěk zcela odřekl statků a wsseliký wýhod tohoto swěta; nýbrž obzwlásstně w tom, aby duch jeho wsseliké toužebnosti po wěcech pozemských úplně sprosstěn byl, a aby wždy a we wssem spoléhal na Prozřetedlnost Boží. Ze sobě Angela práwě takowou chudobu ewangelickou za cíl wytknula,

že býwala powždy chudá duchem, wyswitá patrně ze způsobu žiwota jejího. Skwělým důkazem této její ewangelické chudoby jsou také předpisy, jež byla w ohledu tom duchownim dcerám swým zůstawila. Ačkoli jim nepředepsala, aby se slibem chudoby wázaly, wzbuzowala je k ní předce důraznými slowy: „Napomínáme wás wssecky," tak mluwí Swětice w desáté hlawě řeholy swé, „abyste se přidržely swaté chudoby; netoliko wssak takowé chudoby, kteráž odlučuje od wsselikých wěcí časných, nýbrž obzwláštně prawé chudoby ducha, kteroužto člowěk wyhoštuje ze srdce swého wsselikě žádosti a wesskerou náději wzhledem na wěci stwořené a pomijející, ano kteroužto i sobě samému wýhost dáwá, skládaje w Bohu jediné a nejwyšší dobro swé a uznáwaje, že bez Boha ničeho nemá a ničim není, a že naproti maje Boha, wssím oplýwá, dle wýpowědi Božského Spasitele: „„Blahoslaweni chudí duchem; neboť jejich jest králowstwí nebeské."" (Mat. 5, 3). Usilujtež tedy, abyste se wsseho zhostily, a abyste nejwyšší dobro swé, lásku a radost swou neskládaly we statcích tohoto swěta, ani w pokrmech, ani w příbuzných, ani samy w sobě, aniž w jakémkoli jmění, ani w opatrnosti neb w jakýchkoli wědomostech, nýbrž w Bohu samém a Jeho laskawé a newyštižitedlné Prozřetedlnosti; neboť swaté ewangelium prawí: „„Hledejte nejprw králowstwí Božího a sprawedlnosti jeho, a toto wssecko bude wám přidáno"" (Mat. 6, 33); a opět: „„Nepečujte říkajíce: Co budeme jísti, neb

co budeme piti. „Wíť zajisté Otec wás, že toho wsseho potřebujete“ (Mat. 6., 31, 32). Ačkoli tedy Swětice dcerám swým skládání slibů řeholných nepředpisowala, přece jich k zachowáwání rad ewangelických slowem i příkladem swým horliwě powzbuzowala, wědouc, že čistota, chudoba a poslussenstwí od Božského Mistra co prostředky k dosáhnutí wyssí dokonalosti schwáleny a odporučeny byly.

Hlawa ssestnáctá.

O pokoře a o některých jiných ctnostech swaté Angely.

Swatá Angela zachowáwala s welikou dokonalosti rady ewangelické, ačkoli nebyla žiwa we klásstеře, kdež býwá méně překážek a kdež se poskytuje tolikých prostředků, jimiž lze wyssího stupně dokonalosti křesťanské dosáhnouti. Pomoc, kterouž w ohledu tomto klásstery poskytují, nahražowaly Swětici nassi dostatečně dwě ctnosti, w nichžto se ustawičně cwičila; pokora totiž a swatá nenáwist sebe samé a z ní pocházející umrtwowání; ctnosti to, na nichžto se zakládá budowa křesťanské dokonalosti a jimiž Angela obzwlásstně wynikala.

Swětice tato wedla od té doby, co byla rozumem dospěla, žiwot, kterýž wíce angelskému než lidskému žiwotu se podobal, a wynikala wsselikými ctnostmi tak, že wsseobecně za Swatou powažowána a co takowá ctěna byla. Nad to byla také od Boha mnohých nadpřirozených darů dosáhla. Ale při tom wssem powažowala se Swětice wždy toliko za nehodnou a bídnou

hříssnici, a za takowou chtěla i od lidí powažowána býti.

Jessto Angela pokorou touto od Boha mnohých milostí nabýwala, a prostředkem ní we wssech ctnostech prospíwala; snažil se pekelný pokussitel, aby ji od této ctnosti odwrátil. Za tím úmyslem se jí jednoho času ukázal we způsobě angela, chtěje ji pokousseti. Ale Swětice zwítězila pokorou swou; obořilať se na pokussitele tohoto slowy: „Odejdiž do propasti pekelné, nepřiteli kříže, pronásledowníku wěřících! jáť jsem hříssnice a tudy nehodna, aby se mi zjewil angel Boží.“ Na pokorná slowa tato pokussitel zmizel, aniž pak se již kdy opowážil, podobnými klamy na ni dorážeti.

Této hluboké pokoře sw. Angely podobala se i přísnost, s jakouž se umrtwowala, a kteráž z pokory původ swůj brala. Powažujíc se za welikou hříssnici nenáwiděla sebe samu, a trestala sama na sobě hříchy, jichžto se nebyla nikdy dopustila a jež toliko nesmírná pokora její spatřowala. Zdrženliwost, jakouž Swětice zachowáwala, jestiť až k wíře nepodobna. Od té doby, co byla w patnáctém roku swého stáří w sobě pocítila nečisté žádosti, odřekla se zcela wína, jehož napotom toliko w hod wánoční a welikonoční několik hltů požíwala. Také w požíwání pokrmu byla od té doby tím střídmější, přestáwajíc na owoci a na rozličných zeleninách; ale i toho jídáwala welmi skrowně a beze wšeliké připrawy, toliko se soustem chleba. W čas čtyřidcetidenního postu wssak každý týden celé tři dny beze wšeliného po-

krmu ztráwila; w ostatní pak dny požíwala toliko něco málo owoce. Dle swědectwí, jež byl šlechtic Jakob Chizzola wydal a jež i přisahou potwrdil, zachowáwala Swětice později w čas čtyřidcetidenního postu ještě wětší zdrženliwost od jídla; ješto po celý ten čas toliko w den nedělní něco málo jídáwala. Také před swátky swatodušními se obyčejně po celých dewět dní od wšelikého pokrmu zdržowala, wyjma neděli, kdež na soustu chleba přestáwala. Tímto umrtwením těla se připráwowala, aby plnosti Ducha swatého dosáhnouti mohla.

Byloť by se mohlo zdáti, že těmito tuhými posty a touto náramnou zdrženliwostí od jídla a nápoje welmi seslábne; ale Swětice ostáwala zatím tak silná a čerstwá, že i nejobtížnější domácí práce wykonáwati mohla, jako: dům zametati, wodu táhati, prádlo obstarávati, chléb péci, ano i rozličné práce polní konáti, jak to byla u rodičů neb později na poli ujce swého skutečně činíwala. I na dalekých a nebezpečných cestách swých jewíwala powždy sílu a odhodlanost, ačkoli i tu we způsobu žiwota mého neměnila a hojnějších pokrmů nepožíwala; můžeť se wšim práwem říci, že Bůh, služebnici swou, maje w hrdinném umrtwowání jejím oblíbení, nadpřirozeným způsobem podporowal. Mimo to Angela také ještě rozličným jiným způsobem tělo swé umrtwowala. We dne i w noci býwala oděna žíněným rouchem; podrobowala se těžkým prácem; konáwala dlouhé modlitby, tráwíc při tom nezřídka celé hodiny na kolenou; odebrala-li pak se na odpočinutí,

bylo to zajisté toliko na krátký čas; léhávalať pak buďto na twrdé lawici a neb na holé zemi, místo podussky kámen pod hlawu položený majíc; dala-li sobě někdy swazek rožďí pod hlawu, neb uložila-li se na rohožku, tu se jí už zdálo, že tělo swé příliš rozkossně chowá. Zdaliž Angela jesstě jiným způsobem tělo swé umrtwowala, o tom dostatečných zpráw nemáme, jesstо se snad hluboké pokoře její posstěstilo, ostatní mrtwení před swětem ukryti; a wssak již z toho, co posud strany toho powědíno bylo, lze náramnou tuhost žiwota jejího dostatečně posouditi.

Budiž nám nyní dowoleno, uwésti na paměť wýrok, jejž jsme byli na začátku hlawy této pronesli, že totiž dokonalost, s jakouž sw. Angela rady ewangelické zachowáwala, na hluboké pokoře a tuhé kajicnosti její se zakládala. Mohla-liž Angela, kteráž sama sebou tak welice pohrdala, že se za nejwětssí hřissnici powažowala, mohla-liž se zdráhati, uposlechnouti předstawených a ředitelů swých, a mohlo-liž jí to těžko přicházeti, když se sobě rowným podrobiti měla? Když z nenáwisti sebe samé tělo swé tak náramně mrtwila, mohla-liž dowoliti, aby w něm panowaly odbojné žádosti, a nemusela-liž ho ustawičně krotiti, aby se neprotiwilo duchu? Odřeknouti se statků pozemských a wzdáti se wsselikého pohodlí, toť jí zajisté nemohlo těžkosti přičiniti, jesstо w kajicnosti a utrpení nejwětssí rozkoš nalezala. Takowým způsobem jí tedy nadobyčejná pokora její a duch kajicnosti, jakýmž oživena byla, usnadňowaly dokonalé

plnění rad ewangelických i mimo klášter, uprostřed nebezpečenstwí swěta. Pokory a kajicnosti tedy musí se přidržeti, kdokoli sobě přeje, dosáhnouti křesťanské dokonalosti. Obzwlásstně zapotřebí jest, aby se w těchto ctnostech cwičili ti, jenž sobě wywolili stáw řeholný; neboť bez pewného základu pokory a bez ducha prawé kajicnosti nebudou nikdy s to, aby powinnosti swatého stawu swého náležitě konali a sliby Bohu učiněné wěrně splnili.

Z toho, co posud o ctnostech sw. Angely powědíno bylo, lze uzawříti, že Swětice tato, prowozujíc wždy dokonale a úplně tyto nadzmíněné ctnosti, zajisté i wssemi ostatními ctnostmi ozdobena býti musela; neboť nelze, aby kdo byl dokonalým w jedněch, jestliže konání jiných zanedbáwá. Nicméně wssak nebude zajisté od místa, jestliže zde jesstě o některých jiných ctnostech, jimiž Swětice nasse slynula, k její cti a k nassemu poučení w krátkosti promluwíme. Jesstě ale wesskeré ctnosti, jež mrawnými ctnostmi nazýwáme, na čtyřech hlawních ctnostech se zakládají, kteréž proto také základními ctnostmi sluji, totiž: opatrnost, sprawedlnost, mírnost a síla: tedy zde toliko o těchto základních ctnostech něco uwésti míníme.

Prwní z těchto základních ctnosti, totiž křesťanská opatrnost, záleží w tom, abychom sobě při wssem, cokoli podnikáme, wytkli prawý cíl, a abychom pak se uchopili příhodných prostředků, jimiž by bylo lze, cíle tohoto dojíti. Takowou opatrností slynula sw. Angela. Posledním a wznessenym cílem jejím býwaly statky

nebeské, býwal Bůh sám, jakožto jediné, neklamné a swrchowané dobro. Prostředky, jichžto Swětice k dosaženi cíle swého užíwala, býwaly jednoduché, a wssak welmi wýdatné; odřeknuti se wsseho jměni, odloučeni od příbuzných a ode wsseho, co by ji bylo ke swětu wázati mohlo, samota, modlitba, častější přijímání swatých swátosti, tuhé mrtwení těla: toť byla cesta, po nížto Swětice po celý čas žiwota swého welikodussně kráčela.

Druhá základní ctnost, sprawedlnost totiž, žádá, abychom powinnosti swé k Bohu, k sobě samým a k bližnímu náležitě plnili. Jak wěrně se Swětice nasse snažila, zadost činiti powinnostem swým k Bohu; netřeba mnohými slowy dokazowati. Warowalať se wssemožně, aby Pána Boha nejmenssím hříchem neurazila, a použila každé příležitosti, kde něco Bohu příjemného učiniti mohla. Za tou příčinou zwolila staw panenský a také jiných k němu wždy powzbuzowala. Za tou příčinou chtěla se také wzdáliti společnosti lidské a na poussti žiwot tráwiti; nemohouc wssak úmysl tento we skutek uwésti, wstoupila do třetího řádu swatého Frantisska a zachowáwala předpisy řádu toho s nejwětssí swědomitosti. Plníc tak náležitě powinnosti swé k Bohu, dostála tím také powinnostem k sobě samé; neboť žiwot wezdejssí nám jen k tomu konci udělen byl, abychom ho k získání žiwota wěčného použiti se snažili; čím jsme tedy wěrnějssi Bohu, tím wěrněji konáme také powinnosti k sobě samým. Odtud se dá wysiwětliti neukrotitedlná nenáwist,

jakouž sw Angela mívala k tělu swému, kteroužto nenáwiſt její bychom wſſak raději upřímnou láſkou ſebe ſamé nazwati měli, dle znamenitého wýroku ſw. Auguſtina: „Miluješ-li nepořádně, nenáwidíš: jeſtliže ale náležitě nenáwidíš, miluješ. „O tom, jenž ſe naučil, nenáwiděti ſebe ſamého, může ſe říci, že ſe oprawdu miluje; jakož naopak onen, jenž ſe nepořádným způſobem miluje, ſkutečně ſebe ſamého nenáwidí. Co ſe konečně ſprawedlnoſti ſw. Angely wzhledem bližních dotýká, jakož i dokonalé a účinné láſky její, o tom nebude zapotřebí zde řeči ſſiřiti, jeſſto jſme o těchto jejích ctnoſtech z toho, co již s wrchu powědino bylo, doſtatečné známoſti nabyti mohli.

Také o dwou oſtatních základních ctnoſtech, o mírnoſti totiž a ſíle Angely, mnoho mluwiti nemíníme. Mírnoſti přiſluſſí, aby zřizowala nepořádné žádoſti, kteréž co treſt prwotního hříchu we člowěku powſtáwají, proti duchu jeho bojujíce; a ſíla ſe jewí tehdáž, když ſe nám we ſnažení naſſem, abychom zlé náklonnoſti w ſobě potlačili, neobyčejné překážky w ceſtu kladou, a když ſe pro ſprawedlnoſt zmužile w nebezpečenſtwí wydáwáme. Již ale o Swětici naſſi wíme, že ſe wždy a we wſſem řídíwala wnuknutím Božím, nedajíc ſe nikdy náružiwoſtem přemoci; a od toho, co byla za dobré poznala a co byla z láſky k Bohu podnikla, nedala ſe ani ſebe wětſſími obtížnoſtmi ani ſebe hojnějſſím nebezpečenſtwím odwrátiti; z čehož patrně wyſwítá, že Swětice také mírnoſti a ſílou ozdobena byla.

*

Hlawa sedmnáctá.

Jak moudrá naučení dáwala Angela těm, kdož w prawdě křesťanský žiwot wésti usilují.

Jestto swatá Angela wšelikými ctnostmi hojně obdařena byla; mohla i jiné ctnostem nejjistěji wyučowati. A že skutečně co wýborná učitelkyně o ctnostech mluwíwala a psáwala, doswědčují netoliko ti, kteříž ji byli slýcháwali; nýbrž i rozličné spisy, ježto pozůstawila a w nichžto podstatu práwě nábožného žiwota naznačila.

Za základ křesťanského, ctnostného žiwota udáwá Angela w předslowu k řehole swé upřímné srdce, kterežby se prostředků k dosažení cíle potřebných ochotně uchopilo. „Neníť na tom dosti," twrdí Swětice, „abychom toliko počali, musíme i setrwati. Kdokoli se tedy potřebných prostředků uchopí a prawou cestou kráčí, tomu bude snadno ctnost zachowati. Neboť jestli w tom malý či-li není w tom snad docela žádný rozdíl, řekne-li kdo směle: Nechciť sloužiti Bohu, a neb nenžíwá-li potřebných prostředků, jimiž by se we službě Boží zachowati mohl." Kdo se nechce uchopiti potřebných prostředků, nechce dosáhnouti cíle. Zásady této zajisté nikdo slowy zapírati nebude; ale jak mnozí ji zapírají žiwotem swým! Mnohý oswědčuje, že se chce hříchu odřeknouti; a přece se newaruje příležitosti ke hříchu, nepřijímá swatých swátostí a t. d. Mnohý oswědčuje, že by se rád stal dokonalejším; ale lásku ku wěcem po-

zemským předce ze srdce swého wypuditi nechce, modliti se zanedbáwá a t. d.

Na to udáwá Swětice několik takowých potřebných prostředků, jichžto by se k dosažení cíle wynakládati mělo. Přede wssím prý jest zapotřebí, wystříhati se nebezpečenstwí hříchu a bdíti nad smysly swými. Za tou příčinou předpisowala w řeholе swé, aby sestry majíce z domu wyjíti slussně oděny byly, a aby se sklopenýma očima a kwapným krokem cestu swou konaly, nikde bez potřeby se nezastawujíce a nižádných wěcí wssetečně neprohlížejíce; poněwadž se wssudy nalézají mnohonásobná nebezpečenstwí a rozličná osidla ďábelská, jimiž by zachwáceny býti mohly. S předpisem tímto se sice sw. Angela zwlásstně obrací k duchownim dcerám swým, poněwadž řeholu pro ně sepsala; nicméně wssak předpisu takowého i jiným, obzwlásstně pak pohlawí ženskému a mládeži zajisté zapotřebí jesti. Předpis tento srownáwá se úplně s wýrokem, jejž pronesl Duch swatý we starém zákoně ústy Jeremiásse proroka: „Smrt wstoupila skrz okna nasse" (Jerem. 9., 21). Ano, duchowní smrt wstupuje obyčejně okny smyslů nassich. Za tou příčinou učinil Job, chtěje od sebe wzdáliti zlé myssléuky, smlouwu s očima swýma (Job 31., 1), aby nepohlédaly na takowé wěci, jimiž by w duchu jeho zlé myssléuky powstati mohly.

Jiný prostředek, jejžto za následek předesslého powažowati slussí, jest wzdalowání se swěta. „Ať sestry nechodí do města," prawí Swětice, „leč by toho zapotřebí bylo." Bez-

potřebné běhání jest welmi nebezpečné, obzwlásstně mladým lidem. Co se dá souditi o těch, jenž z domu wycházíwají z marnolibosti, aby od jiných widěni byli? Weliké nebezpečenstwí, jakéž odtud wyplýwá, snadno každý poznati může. Chtíc tedy Swětice, aby duchowní dcery její nebezpečenstwí tohoto tím snadněji wystříhati se mohly, nedowolowala ani, aby dlouho w kostele prodléwaly. „Neníť dobře," tak twrdí Swětice we spisech swých, „zdržowati se dlouho w kostele. Chce-li se některá ze sester déle modliti, ať jde do komůrky swé a zawřewssi za sebou, ať se modlí, jak dlouho ji Duch swatý a swědomí k tomu pobádati budou." A jinde o témž předmětu takto mluwí: „Ačkoli jest wěc welmi chwalitebná, prodléwati we chrámu Páně; nicméně slussí, aby sestry powinnostem swým a pobožnosti swé dle úsudku duchowního ředitele swého zadost učiniwsse, opět domů se nawrátily, jessto jest neslussno, aby často wně domu se spatřowaly a jiné lidi w domě obtěžowaly. Ostatně ať usilují, aby jsouce w kostele, neměly méně pobožnosti w srdci, nežli skromnosti a uctiwosti, jíž zewně projewují." Kéžby slowa tato dobře powážily obzwlásstně takowé osoby, kteréž každodenně do kostela chodíwají, nikoli wssak z prawé pobožnosti, nýbrž toliko ze zwyku, ano často i z jiných méně chwalitebných úmyslů. Ať to dále náležitě powáží i ony osoby, kteréž dlouhý čas we chrámu Páně messkáwají, o rodinu swou se nestarajíce a domácích prací a jiných powinností na ujmu pokoje a žádoucího pořádku zanedbáwajíce. Zdaliž takowé jednání

není klam politowání hodný? A přece práwě takowé osoby se pobožnosti swou často chlubiwají a nad jiné wynásejí. Prawá pobožnost záleží w tom, abychom předně dokonale zachowáwali přikázaní Boží, a pak abychom bedliwě konali powinnosti stawu a powolání swého. Bez plnění powinnosti ostáwá wšeliká pobožnost pouhým klamem.

Jiné prostředky, jež sw. Angela schwaluje, jsou půst a modlitba; prostředky to, kteréž i we swatém ewangeliu za nejwydatnější se wyhlašují. „Dlužnoť zachowáwati půst tělesný, jakožto prostředek a cestu wedoucí ku prawému postu duchownímu, jímžto duše neprawostí a wad swých oprostěna býwá. Powzbuzujeť nás k tomu zřejmě příklad wšech Swatých a weškerý žiwot Ježíše Christa, Jenž jest jedinou cestou, wedoucí do králowstwí nebeského..... Jako byla nezdrženliwost příčinou wšeho zlého, kteréž nás stíhá, tak nám mají býti půst a zdrženliwost pramenem wšeho dobrého a weškerého prospěchu duchowního.“ Tak oswědčuje sw. Angela w řehole ústawu swého. Za tou příčinou předpisuje četné mimořádné posty mimo ty, kteréž od Církwe swaté pro wěřící wůbec ustanoweny jsou. Jsouc wšak zkušena we wěcech žiwota duchowního, wěděla, že stranu umrtwowání těla wšeobecných předpisů ustanowiti nelze; proto nařídila, aby se duchowní dcery její strany ustanowených postů úsudkem představených a duchowních wůdců swých sprawowaly. Nepředpisowalať toho Angela bez důwodu; chtělať zajisté, aby duchowní dcery její

s mrtvením těla spojovaly zároweň mrtwení wnitřní, wlastní wůli swou wůli jiných podrobujíce. Kde se této podrobenosti nedostáwá, tam mrtwení těla duchu neprospíwá, nýbrž mnohem wíce ku sskodě jeho býwá.

Wzhledem na modlitbu wyjádřila se Swětice w řehole swé takto: „Modlitba, ať si jest wnitřní neb ústní, jest družkou postu; neboť psáno jest: „„Dobrá jest modlitba s postem a almužnou"" (Tob. 12, 8). A ze swatého ewangelia se učíme, že Anna, dcera Fanuelowa, sloužila Bohu posty a modlitbami dnem i noci we chrámu (Luk. 2). Jakož postem krotíme žádosti těla a smyslů, tak dosahujeme modlitbou od Pána Boha milosti, jížto nám k zachowání žiwota duchowního potřebí jest. A jesstě pomoci Boží wždy zapotřebí máme, musí se dusse nasse ustawičně modliti, dle wýpowědi Christa Pána: „„Potřebí jest wždycky se modliti"" (Luk. 18, 1). Nicméně wssak radím, abyste se často cwičily také w modlitbě ústní, kterážto smysly nasse sbírá a nás během tím k modlitbě wnitřní připrawuje. Wykonáwejte tedy každodenně alespoň hodinky Mariánské a modlete se pozorně a pobožně sedm žalmů kajících."

Z toho, co Swětice mimo to w řehole swé o modlitbě powěděla, poznati lze, s jakou bedlinowostí na to doléhala, aby modlitba, kteráž se koná, byla prawou modlitbou, to jest, aby se při ní mysl k Bohu powznásscla. Tiť se zajisté nad míru klamají, jimžto jde při modlitbě toliko o to, aby každodenně mnohé modlitby wykonali, byťby se to i se sebe wětssí roztržitostí státi mělo. Takowí zapomínají, že se

pak i na ně wztahuji slowa písma swatého: „Lid tento přibližuje se ke mně (toliko) ústy swými a rty swými oslawuje mne, srdce pak jeho daleko jest ode mne" (Is. 29. 13). Co se modlitby wnitřní týče, k té se owssem každý člowěk tak připrawiti a jí tolik času wěnowati nemůže, jako osoby řeholné neb takowí lidé, kteřížto ku cwičení-se w této modlitbě zwlásstního náwodu dosáhli. Nicméně nebude nikomu nemožno, aby ji dle podstaty každodenně, ano častěji přes den wykonal. Můžeť sobě zajisté každý člowěk několikráte za den aspoň zkrátka na mysl uwáděti učení, na němž se sw. wíra nasse zakládá. Může se zajisté častěji upamatowati na wěčné prawdy swatého náboženstwí a na poslední cíl swůj. Může sobě rozwažowati tajemstwí lásky Boží, jakož: wtělení, žiwot a smrt Božského Wykupitele. Těmito a podobnými myssléukami může se roznécowati a síliti k dobýwání králowstwí nebeského, k odmítání klamů ďábelských a lákání hříchu; jimi se může powzbuzowati k milowání Božského Spasitele, Jenž nás netoliko wykoupil, nýbrž Jenž nám také drahou cenou krwe swé wydobyl králowstwí, kdežto newystižitedlnými dokonalostmi swými sám swrchowanou a wěčnou blaženosti nassi bude. Bez takowého rozjímání a rozwažowání zajisté nikdo wíry, náděje a lásky tak žiwě nezachowá, aby jimi ustawičně na prawé cestě k blahoslawenstwí wěčnému udržowán býti mohl.

Jestto wssak člowěk w boji se zkaženou přirozeností swou přese wssechno namáhání předce

snadno klesnouti může, napomíná Swětice dcery swé k častějssímu užíwání swátosti pokání. „Nařizuje se wám", tak předpisuje w sedmé hlawě řeholy swé, „„abyste chodily často ke sw. zpowědi, kterážto jest potřebným lékem pro neduhy a rány dussí nassich. Přistupujte ke zpowědlníku jako k Bohu, wěčnému Soudci, a zpowídejte se skroussené se srdcem upřímným a s pewným předsewzetím, že se napotom hříchu warowati budete." I my nabudeme zajisté ze swaté zpowědi welikého užitku duchowního, budeme-li k ní choditi se žiwou wírou a nezapomeneme-li nikdy, že zpowědlník zastáwá místo Boží. Neopowážíme se zajisté tajiti hříchů swých, wědouce, že Boha wssewědoucího oklamati nemůžeme. Zajisté bychom upřímně želeli hříchů swých, kdybychom nikdy nespousstěli s mysli, že Bůh, Jehožto za odpusstění hříchů swých prosíme, zná tajnosti nasseho srdce, a že by to bylo jako rouhání a wětssí uražení Boha, kdybychom hříchům w srdci swém oddáni jsouce, přece oswědčowali, že jich litujeme a že se jich chceme wystříhati. Mimo to přinássí častějssí náležitě wykonaná zpowěď i ten užitek, že nedopustí, aby hřích dlouho w srdci přebýwal; a častějssí wzbuzowání lítosti činí nás obezřetnějssími, tak že se klamným lákáním hříchu swésti nedáme.

Konečně pokládala jesstě Swětice za welmi potřebný prostředek k zachowání ctnosti ustawičnou weselost ducha a wnitřní spokojenost. „Musíme-li se wynasnažiti, prawila, abychom zachowali weselost ducha a wnitřní spokojenost což se nám zajisté posstěsti, budeme-li láskou

wírou a důwěrnosti w Boha naplněni." Důležitá to rada, jižto by obzwlásstně ony nábožné dusse často rozjímati měly, kteréžto po celý den bezdůwodnými pochybnostmi i proti zápowědi duchowních ředitelůw swých sem tam zmítati se dáwají. „Neník dobře, příliš hloubati," praví sw. Františsek Salesky; „myssléнky, kteréž nás znepokojují a zkormucují, nepřicházejí od Boha, Jenž jest půwodce pokoje. Mnohé nábožné dusse býwají toho důmnění, že při takowé úzkostliwosti tím jistěji dokonalosti dojdou, kdežto zatím ďábel, jenž býwá obyčejně půwodcem těchto wnitřních bouří, prostředkem tímto usiluje, aby jim duchowní a křesťanský žiwot znechutil. Nemoha nám pekelný pokussitel jinak sskoditi, hledí na nás alespoň bázeň uwésti, bázní touto nás znepokojowati, tímto znepokojowáním w nás nechuť k žiwotu nábožnému wsstípiti, a touto nechuti způsobiti, abychom se nábožných cwičení odřekli." Tak píssе jmenowaný sw. biskup we swém náwodu k nábožnému žiwotu. Mnohé z těchto úzkostliwých a nedůwodnou bázní zmítaných dussí pozbýwají posléze skutečně mysli, jessto w takowém trudném stawu na dlouho setrwati nelze. Přikázaní Boží a církewní jsou zjewná; a o powinnostech stawu swého může každý potřebné známosti snadno nabyti. Oprawdowé zanedbání powinností swých tedy člowěk snadno zpozorujе, jestliže jen schwálně oči swých nezawírá. Ostatní pak poklesky a nedokonalosti nás mají powzbuzowati, abychom poznawsse nedokonalost a křehkost swou, před Pánem Bohem se ponižowali; ale přílissně kormoutiti by

nás nikdy neměly. Ano, dle učení swatého Frantiſſka Saleſkého, mají nás i ſebe) wětſſí hříchy, do nichžto bychom ſnad upadli, (čehož nás wſſak Bůh milostiwě wyſtříhati račiž, toliko hrůzou a oſſkliwoſti naplniti, nikoliw nás ale o pokoj duſſe připrawiti. Když jſme ſe z nich byli zkrouſſeně a úplně wyznali, můžeme ſe důwěrně a bez bázně k Bohu utíkati s proſbou, aby nás budoucně od nich zachrániti ráčil. Weſelého dárce miluje Bůh, prawí píſmo ſwaté (II. ku Korint. 9., 7). Bůh žádá, abychom Mu s weſelou myſlí ſloužili. Nemáť zajiſté zalíbení we ſlužbě, kteráž ſe Mu bezděky a nuceně koná. Znáť On dobře křehkoſt přirozenoſti naſſi, a má s námi útrpnoſt. „W žiwotě duchowním", dokládá opět ſw. Frantiſſek Saleſký, „neſmíme ſe ſpouſſtěti upřímnoſti; ... muſíme jednati wíce z láſky nežli z bázně, zcela přeſwědčeni jſouce, že Bůh není nemilosrdný a že ſe málem upokojiti dá, wěda, že mnoho nemáme." Mějmež jen pewné předſewzetí, že Boha zúmyſlně a wědomky urážeti nebudeme, a warujme ſe příležitoſti, kdežbychom ſe hříchu dopuſtiti a u Boha w nemiloſt upadnouti mohli. A jeſtliže přeſe wſſechno přičinění ſwé přece někdy kleſneme, důwěřujmež, že nám Bůh, jeſtliže ſe k Němu se ſkrouſſeným ſrdcem nawrátíme, opět laſkawě odpuſtí, a že nás pak přeſe wſſechny hříchy naſſe, jichžto jſme ſe kdy byli dopuſtili, přece milowati nepřeſtane. Jſouce tedy zmítáni úzkoſtliwými pochybnoſtmi, hledmež ſi tímto a podobným rozjímáním myſli dodáwati, buďme upřímní a podrobme ſe úplně

duchownímu wůdci swému; pomocí Boží, kteréžto se nám nikdy nenedostáwá, jestliže za ni důwěrně prosíme, touto pomocí dosáhneme zajisté onoho pokoje a oné weselosti mysli, jichžto zapotřebí jesti, abychom wždy dostatečnou sílu mrawní zachowati a we ctnosti prospíwati mohli.

Hlawa osmnáctá.

Nadpřirozené dary, jichž byla sw. Angela za žiwobytí od Boha dosáhla, a zázraky, jimiž po smrti swé oslawena byla.

Dusse ozdobená tak mnohými a wzácnými ctnostmi, jako byla Swětice nasse, obdržela zajisté i mnoho nadpřirozených darů, jichž Bůh často udělůje takowým dussem, kteréž wynikají neunaweným konáním wznessených ctností. Činíwá to Bůh, dárce wsseho dobrého, snad za tou příčinou, aby horliwým dussem těmto již zde poněkud odměnil, co z lásky k Němu podnikají. Mimo to chce snad také prostředkem tímto swatost jejich oslawiti a jí před swětem wětssí wážnost zjednati. Způsobem tímto jim splňuje již za jich žiwobytí, co byl přislíbil: „Kdožkoli oslawí mne, oslawimť ho“ (I. Králowská 2. 30). A skutečně se také odtud z weliké části dá wyswětliti ona nadobyčejná wážnost, w nížto sw. Angela i u nejwznessenějssích lidí stála, ačkoli pocházela ze stawu nižssího a ačkoli byla zewnějssku swého schwálně zanedbáwala. Muselť se na ni každý obdiwowati nebeským darům, jimiž ji byl Bůh

obohatil. Tu wssak slussí podotknouti, že takowé nadpřirozené dary samy w sobě člowěka swatým nečiní. Mnozí welicí Swatí dosáhli i bez nich wysokého stupně křesťanské dokonalosti. Prawá swatost nezáleží w činění zázraků neb w jiných nadobyčejných dařích, nýbrž w konání ctnosti; jakož i prawá úcta, kterouž Swatým wzdáwáme, nezáleží w tom, abychom se nadobyčejným darům jejich obdiwowali; nýbrž zwlásstně w tom, abychom příkladů jejich následowali.

Mezi nadpřirozenými dary, jimiž sw. Angela od Boha poctěna byla, spatřujeme předně podiwuhodnou známost wěcí Božských, jimžto se nikdy nebyla učila. Ani ku čtení a psání nebyla náwodu dosáhla; chtíc něco we spis uwésti, býwala nucena, použiti k tomu pomoci jiných; nicméně četla snadně a hbitě písmo swaté, spisy sw. otců a wsselikké jiné poswátné a nábožné i w latině sepsané knihy. Zběhlost, jakouž Angela we wěcech sw. náboženstwí se týkajících při mnohých příležitostech projewowala, byla ku podiwu. Tím se stalo, že weřejní professorowé, wěhlasní mistrowé a kazatelowé se neostýchali, žádati jí o wyswětlení některých těžkých míst Písma swatého. Stůj zde swědectwí, kteréžto ze spisů na wyhlásení Angely za swatou se wztahujících wyňato jest; swědectwí to, jež byl Nazari o Swětici wydal a přísahou potwrdil: „Neučiwssi se nikdy abecedě, tím méně latině neb jiným wědám, dowedla přece čísti netoliko duchowní knihy wsselikého druhu w jedné neb druhé řeči psané; nýbrž byla nad

to tak zběhlá w písmě swatém, a w ohledu tom tak na slowo wzata, že k ní často útočisstě brávali znameniti řeholníci, obzwlásstně kazatelowé, wýtečni bohoslowcowé a mistři we wědách swatého náboženstwí se týkajících, radíce se jí buď ústně neb písemně strany smyslu některých temnějssích a těžssích míst w žalmích, w prorocích, we zjewení sw. Jana a neb wůbec we starém neb nowém zákoně se nalezajících, a neb žádajíce jí o rozřesseni pochybnosti, ježto jí předkládali." Dokládá se, že někdy po celé hodiny u ní messkáwali, rozmluwám jejím pozorně naslouchajíce a obdiwujíce se hlubokosti, bohatstwí a jasnosti jejího nebeského umění.

Ale i wznessenějssím jesstě darem obohatil Bůh wěrnou služebnici swou, totižto duchem prorockým. Widáwalať často wzdálené wěci tak, jakoby jich před očima měla; prostředkem nadpřirozeného swětla wnikala i w nejskrytějssí záhyby srdce lidského. Přeswědčil se o tom mezi jinými jistý kanowník, jehožto otec se Swětici spřízněn byl. Přissed jednoho času k Angele náwsstěwou, podiwil se nemálo, když mu Swětice tato celé dosawádní žiwobytí jeho před oči stawěla, a to tak zřejmě, určitě a podrobně, jakoby ho nebyla nikdy s očí spustila. Při tom wnikala i w nejskrytějssí tajnosti srdce jeho a dáwala patrně na jewo, že má úplnou známost o přítomném stawu dusse jeho. Na to jej pak napomínala srdečnými a důraznými slowy, aby se napotom přidržel ctnosti, a aby usilowal wésti žiwot dokonalý, jakéhož požaduje důstojnost stawu jeho.

Jiný dar, jehož byla Angela od Boha dosáhla a jenž byl wýsledek jejího nadpřirozeného umění a ducha prorockého, byl dar rady a nadlidské moudrosti. Jesstě totiž Swětice wssecky wěci při nadpřirozeném swětle jasně spatřowala, a wnikajíc i do tajných skrýssí srdce také budoucí wěci předwídala; mohla také we wsselikých případnostech nejmoudřejssí a nejlepssí rady udělowati. A letopiscowé doswědčují skutečně, že ti, jenž se s ní mohli raditi, bez rady její obzwlásstně w důležitých wěcech ničeho nepodnikáwali, wlastní moudrosti swé nedůwěřujíce. Jmenowitě se ucházíwali o radu její ti, jenž sobě nějaký staw woliti měli. A Swětice jsouc powždy ke službám ochotna, radíwala jim s welikou důmyslností; jednomu, aby zwolil staw duchowní, druhému, aby wstoupil do klásstera; některým býwala radou, aby zwolili staw manželský, jiným opět, aby se přidrželi stawu wdowského; dle toho, jak předwídala, že by jim ten neb onen ze stawů těchto příhodnějssí býti mohl. Ti, jenž následowali rady její, wždy dobře pochodili a nemíwali nikdy příčiny, pykati toho, že se byli radou Angely sprawowali.

Mimo jiné nadpřirozené dary uděluje Bůh wěrným služebníkům a služebnicem swým také dar zázraků. „Nepočetní jsou diwowé," pisse sw. Alfons Liguori, „jež Bůh skrze sluhy swé w nassí sw. katolické Církwi wždycky až do nassich dnůw působiti ráčil dle zaslíbení Pána Ježísse Christa: „„Kdož wěří we mne, skutky, kteréž já činím, i on činiti bude, a

wětssi nad ty činiti bude"' (Jan. 14, 12). Diwy tyto a zázraky činiwá Bůh z části k dotwrzení prawdy zjewení swého, a z části k oslawení wěrných služebníků a služebnic swých, w čemž se zároweň objewuje nesmírná dobrota Jeho. I Angela byla tímto darem od Boha ozdobena. Souwěcí žiwotopiscowé její se ale toliko wůbec o tom zmiňují, že Angela za čas žiwobytí swého zázraky činila. Při přílissné stručnosti, s jakouž události ze žiwota jejího popisují, uwádějí zejména toliko ony podiwuhodné události, kteréž se byly na cestě do swaté země zběhly, a o kterých již místem swým wyprawowáno bylo. Ačkoli ale spisowatelé žiwota swaté Angely o jiných zázracích, kteréž by se byly prostřednictwím Swětice této udály, žádné zmínky nečiní; přece již z toho, co wyprawují, patrně widěti lze, že ji Bůh byl w sstědrosti swé obbařil mocí nadpřirozenou, jižto Swětice ku swému wlastnímu, jakož i ku prospěchu bližních swých užíwala. Konečně se dá také jesstě souditi, že Angela, býwajíc často u wytržení ducha, widěla a slyssela, jako kdysi sw. apostol Pawel, prostředkem smyslů wnitřních wěci, jichžto smysly tělesnými widěti a slyssetí nelze.

Ale i po smrti swé byla Angela od Boha hojně oslawena. Stalo se to zwlásstně zázraky, kteréž se přímluwou její udály. Ze mnohých uwedeme zde toliko ony tři, kteréžto od kongregace poswátných obřadů přísně wyssetřowány a za prawé a nepochybné uznány byly.

1. Angela Filippinowá, manželka wůbec wáženého notáře w Brescii, cítila již po wíce let

welikou mdlobu oudůw, spojenou s bolestmi swalů. Černomodré skwrny objewowaly se brzy na jedné, brzy opět na jiné části těla. Zuby ji zčernaly a ze zpuchlých dásni tekla často nelibě zapáchající soukrwice. Při tom welmi těžko oddychowala, málo spala a zimnicí a častými křeči byla již celá umořena. Smutný staw, w němž se ubohá nalezala, stal se později ještě powážliwějším. Ku předešlým, čím dál tím wíce se zmáhajícím neduhům přidaly se totiž nowé zpuchliny na rukou a zwenku okolo žaludka, kteréžto jí náramné bolesti působily. Na to se jí wyhodily i na nohou podobné, ale ještě wětší bolest působící opuchliny, kteréž se brzy we wředy přewrhly. Wšeliké prostředky, jichžto lékařowé wynakládali, zůstaly bez žádoucího wýsledku; rány se tak zhoršily, že se již o wyhojení jich zcela pochybowalo. Mezi tím se w Brescii zmáhala pobožnost ku swaté Angele, obzwláštně za příčinou přenášení jejího sw. těla, což na den 13. dubna r. 1777 ustanoweno bylo. Při této příležitosti měla se ku cti Swětice konati třídenní slawnost. Tu radila politowání hodné nemocné jedna ze přítelkyň jejích, aby wzala útočiště ku Swětici této, ješto prý se již od přirozených prostředků pomoci naditi nelze. Ubohá nemocná následowala rady této a jala se dne 10. dubna, tedy dwa dny před nadzmíněným přenášením, prositi s welikou wroucností za uzdraweni. Ale rána se zatím ustawičně horšila a bolesti neubýwalo, nýbrž mnohem wíce přibýwalo; nicméně důwěra nemocné přes to wšechno neklesala.

Dne 13. dubna, kdežto se třídenní slawnost začínala, powstala ubohá nemocná, ač ne bez náramných bolestí, a dala se zawésti do blízkého chrámu swatého Zenona, kdežto wykonala swatou zpowěd a přijala nejswětější Swátost oltářní, aby přimluwy blahoslawené Angely tím hodnější se stala. Dne 15. dubna, w poslední to den třídenní slawnosti, prawila z rána, že, děj se jak děj, půjde do chrámu sw. Afry, kdežto se slawnost ta wykonáwala. Nikdo se jí w tom překážeti neosmělil. S welikým namáháním a při náramných bolestech se tam pomocí manžela a služky swé konečně přece dostala. Odebrawší pak se ihned ku hrobu Swětice, padla plna důwěry na kolena, chtíc mši swaté přítomna býti. Necítíc po skončené prwní mši žádných bolestí a obtížností, zůstala i na druhé a na třetí mši swaté bez ustání za uzdraweni swé se modlíc. Po skončené třetí mši wstala sama beze wší obtížnosti; necítilať již zpuchliny aniž jaké bolesti, načež se hbitě beze wší podpory domů odebrala, kdežto shledala, že úplně uzdrawena jest, začež Swětici wroucí díky wzdáwati nepřestáwala.

2. Jakás mladá osoba, Maria z Aquafreddy, kterážto we hlawní nemocnici w Brescii sloužila, byla w sedmadwadcátém roku stáří swého, mrtwicí raněna, tak že smyslů a řeči pozbywší na zem sklesla. Ochrnula při tom na prawou stranu a zuby měla tak zaťaté, že bylo sotwa lze, několik lžiček léku do ní wprawiti. Lékař ihned nařídil, aby se jí několikráte žilou pustilo, a aby se použilo prodíwawých mastí a

přílepů s horčicí, jakož i wšelikých jiných prostředků, jichžto umění lékařské w podobných případnostech užíwati welí; ošmidenním užíwáním wšelikých způsobilých prostředků nedocílilo se jiného, nežli že ubohá nemocná poněkud ze zmrtwělosti swé procitla; dáwalať od sebe znamení žiwota, ale mluwiti nemohla, a bylo widěti, že pošud dobře při sobě není. Prawá strana její byla zcela mrtwa, tak že ji bylo lze řezati a páliti, aniž by nemocná při tom byla nějaké bolesti pocítila. Wšecka snažnost, kteráž se ubohé po tři měsíce wěnowala, zůstala bez wýsledků. Duchowní správce, diwa lékařowé a ranhojič uznali tedy za dobré, aby nemocná swátostmi umírajících zaopatřena byla. Wyzpowídawši se tedy prostředkem znamení, přijala tělo Páně pomocí dřewka, kteréž se jí wložilo do úst, aby zůstala odewřena. Posledního dne měsíce kwětna r. 1779, kdežto se wýroční slawnost ke cti blahosl. Angely konala, dáwala nemocná znamením na jewo, že by také ráda Swětici o přímluwu wzýwala. Soudružka Maria Faustina jí k tomu také powzbuzowala a hleděla wšemožně, aby w srdce její wštípila žiwou důwěru, že přímluwou blahosl. Angely žádaného uzdrawení dosáhne. Nemocná wzala skutečně útočiště ku Swětici, jejížto přímluwou se do zmrtwělých údůw jejích opět žiwot nawrátil, tak že již druhého dne na to s jinými spolusestrami obyčejné práce wykonáwati mohla, jakoby nebyla nikdy nemocna býwala.

3. Podobný, ale dwojnásobný zázrak udal se we Weroně r. 1778. Uwádíme ho zde na třetím místě, chtíce se přidržeti pořádku, w němž

zázraky tyto od sw. kongregace obřadů zkousseny byly. Maria Angela Kominiowa, řeholnice z klásstera sw. Jana Ewangelisty, počala we čtyrhadwadcátém roku swém na prsa churawěti. Zároweň citila bolesti w lewém boku a při oddychowání, tak že se ani natahnouti, ani na jmenowaný bok spolehnouti nemohla. Dne 13. října 1777 zpozorowala ubohá jesstě jiný, mnohem nebezpečnějssí neduh; chtíc totiž ráno z lože powstati, shledala, že w lewé noze swé žádné wlády nemá. I powoláno lékaře, kterýž jí we krátkém čase dwakráte žilou pustil. Tím jí wssak netoliko nebylo uleweno, nýbrž ochromĕla jesstě na ruku, cítila náramnou bolest hlawy, počala se zajíkati, oddychowání se stalo jesstě obtižnějssím, bolest na prsou se zwětssila a následkem mrtwice ochromĕla jí celá lewá strana, tak že w ní ani wlády ani citu nemĕla. K tomu wssemu se jesstě hned w prwních dnech připojila prudká zimnice, z jejížto powahy jakož i z wnitřní bolesti w prsou, z nelibě zapáchajícího dechu a z ustawičné, pořád jesstě wzrůstající dussnosti lékařowé seznali, že se jí w prsou udĕlal wřed, kterýžto byl příčinou zimnice a ostatních s ní spojených případků. Stranu této nemoci wyjádřil se lékař její w úředním wyswědčení takto: „Ostatně nebylo ochromnutí, následkem mrtwice powstalé, to nejhorssí při její nemoci; bolest na prsou byla mnohem nebezpečnějssí; bolest tato ji přiwedla w nebezpečenstwí smrti. Po čtyřidcet dní před uzdrawením se jí nemohlo léků podáwati, poněwadž jí nebylo lze polykati, a za příčinou náramné

slabosti se jí ani žilou již pousstěti nesmělo.“ W prudkých nápadech zimnice přijala nemocná častěji Tělo Páně, co potrawu na cestu do wěčnosti; posléze jí byla také swátost posledního pomazání udělena, jessto se zdálo, že již-již skonati musí. W tak smutném stawu nalezala se Maria Angela již desátý měsíc od té doby, co ji byla mrtwice ranila. Tu přisslo dne 13. čerwence 1778 sestře Theresii Fortunatě na mysl, powzbuditi nemocnou, aby Angelu za uzdraweni swé wzýwala. K tomu cíli ji přinesla ostatky z těla Swětice této, jež wystawila uprostřed rozžatých swětel we swětnici, w nížto nemocná ležela. Tato počala téhož dne konati dewítidenní pobožnost ku cti Swětice, jejížto přímluwou skutečně úplného zdrawí nabyla. Po pilném wyssetřowání nenalezli lékařowé ani stopy býwalého dwojího neduhu, ochroměloſti totiž a nežitu. I obdiwowali se náhlému tomuto uzdraweni a seznali w něm dwojnásobný zázrak, o němž i pod přísahou swědectwí wydati newáhali. — Mohlo by se zde wssak jesstě mnoho podobných zázraků uwésti, kteréžto od očitých a hodnowěrných swědků dotwrzeny byly a kteréž jsou patrným důkazem, jak welice Bůh Angelu oslawil a jak mocná jest přímluwa této wěrné služebnice Jeho.

Hlawa dewatenáctá.

Kterak se Swětici hned po její smrti počala wzdáwati úcta, kteráž později od Církwe wyhlássením Angely za blahoslawenou schwálena byla.

Neníť nic tak swatého, čeho by obecný nepřítel wsseho dobrého ku zkáze obrátiti ne-

usilowal. Jestiť zajisté wěc swatá a chwály hodná, wzdáwati náboženskou úctu těm, kteřížto byli swatosti žiwota wynikli; neboť prostředkem tímto rozssiřuje se powěst o swatosti wěrných sluhů Božích a wěřící býwají powzbuzeni, aby příkladů jejich následowali. Úctou, kteráž se prokazuje Swatým, býwá i Bůh uctěn, jesstě Swatým jedině za tou příčinou úctu wzdáwáme, že byli za čas žiwobytí swého wěrně sloužili Pánu Bohu. Awssak nepřítel dussí lidských počal i tu koukol rozsíwati. Zawádělyť se zajisté při ctění Swatých rozličné pohorssliwé wěci, obzwlásstně w ssestnáctém století, kdežto lehkowěrný lid nezřídka wzdáwal náboženskou úctu těm, kteříž ji nejméně zasluhowali. Nejwyššsí pastýřowé Církwe, Klement VIII. a Pawel V., pečujíce o zachowání ryzosti swatého náboženstwí, wydali častějssí rozkazy, kteréž k wyplenění a zamezení takowého zneužíwání Swatým příslušné pocty směřowaly. Jesstě se wssak snahy jejich se žádoucím wýsledkem minuly, hleděl sw. Otec Urban VIII. zlo toto hned w počátku jeho udusiti; protož zapowěděl brewem od roku 1625, kteréž w celém katolickém swětě oznámeno bylo, aby se zesnulým služebníkům Božím pocta neprokazowala, pokud by od swaté Stolice po náležitém wyssetření do seznamu Swatých neb Blahoslawených wřaděni nebyli. Taktéž zakázal, aby se nedáwaly na oltář neb neozdobowaly se záři okolo hlawy neb s nějakou jinou známkou swatosti obrazy některého služebníka Božího, kterýž jesstě od swaté Stolice za blahoslaweného neb swatého wyhlássen ne-

byl; dále, aby se nerozžíhalo swětel před jejich obrazy neb hroby, a aby se tam nezawěssowaly dary ze slibu přinessené. Ustanowil také, že se nemají tiskem wydáwati žiwotopisy jejich neb chwalořeči o nich činěné bez dowolení biskupských úřadů a bez wýslowného prohlásseni se spisowatele, že se we wssem, co we spisu swém wypraywuje o zásluhách, ctnostech a zázracích jejich, podrobuje úsudku nejwyšší hlawy Církwe. Aby pak moudré rozkazy tyto tím jistěji plněny byly, nařídil brewem od roku 1634, že se budoucně k wyhlassowání za blahoslaweného neb za swatého přikročiti nemá, pokud by se prostředkem řádného wyssetřowání a wýrokem dotýčného biskupa nedokázalo, že nadzmíněné rozkazy zachowány byly, to jest, že těm, jenž se nawrhují, aby za swaté wyhlásseni byli, pocta Swatým příslussící se neprokazowala, a neb že se jim hned po oznámení nadzmíněných apostolských brewí prokazowati přestala. Z ustanowení tohoto wssak wyjmuti byli ti, jimžto se pocta tato činila buďto za přiwolením wsseobecné Církwe, neb následkem milostiwého dopisu nejwyššších pastýřů, neb za splnomocněním swaté kongregace obřadů, a neb za příčinou chwály, jakéž se jim bylo od Otců neb jiných Swatých katolické Církwe dostalo. I na ty Swaté se ustanowení to newztahowalo, jenžto již alespoň po sto let co Swatí se ctili, aniž by se tomuto ctění od swaté Stolice neb od úřadů biskupských byly jaké překážky w cestu kladly. Co se těchto dotýká, tu swatý Otec netoliko nepředpisowal, aby pocta tato přestala, nýbrž dowolil,

aby po předepsaném wyssetřowání slawně za Swaté wyhlásseni býti směli.

Jessto wssak Angela umřela téměř o celé století dříwe, nežli církewní tyto předpisy dány byly, mohla se jí pocta co Swětici bez přestoupení zákona wzdáwati. A skutečně se jí pocta takowá hned po jejím úmrtí prokazowati počala. Widělit jsme již s wrchu, že hrob její netoliko skwostností nad jiné wynikal, nýbrž že byl také ozdoben wyobrazením angelů a opatřen nápisy, kteréž toliko Swětici příslussely. Ke hrobu jejímu scházelo se množstwí náboženských lidí, kteřížto ji na kolenou o pomoc a přímluwu wzýwali, což jest patrným důkazem, že ji co Swatou ctili. W ohledu tomto by se wssak jesstě mnoho wíce powěděti dalo. Jak z wěrohodných listin wyswítá, nacházelo se za oněch dob, kdežto nadzmíněné rozkazy od swat. Otce Urbana VIII. dány byly, u hrobu Swětice mnoho darů, kteréž tam následkem slibů přinesseny byly. Čte se také, že při každé příležitosti, když se četné ostatky podzemního chrámu u sw. Afry shromažděnému lidu neb některé zbožné osobě okazowaly, ostatky Swětice po každé za nejdražssí se wydáwaly. Město Desenzano, otčina wznessené rekyně, začalo přede wssemi jinými Swětici zwlásstní úctu wzdáwati. Swatá Angela byla téměř hned po smrti swé we walné radě za přímluwkyni a ochraňkyni města tohoto zwolena; a roku 1587 umístil se obraz její wedle jiných swatých ochranců we hlawním chrámě. Roku 1608, když se úcta Swětice za příčinou mnohých její přímluwou

obdržených milosti wždy wíce zmáhala, ustanowila rada městská, aby se k její cti we hlawním chrámu zbudowala kapla, pro kterouž by zwláštní duchowní a kostelník ustanoweni byli; wykázal se také usnesením téžž rady příslušný kapitál k tomu cíli, aby w kaple této každodenně mše swatá sloužena býti mohla. Mimo to byl také později na statku, kterýž jindy rodině Mericiůw přináležel, zbudowán weřejný kostelíček, kterýž tam podnes stojí. Do kostelíčka toho scházíwalo se množstwí kněží, kteříž tam mši swatou sloužíwali a kteříž se w rozličných ku cti Swětice zde konaných slawnostech zúčastňowali.

Příkladu města Desenzana následowala i jiná města; obzwláštně Worssilinky, rozssířené po wssech končinách swěta, prokazowaly matce swé welikou úctu. Četnými swědectwími, jakáž sw. kongregaci obřadů podána byla, dokázano jest, že obrazy Swětice wystaweny býwaly na sontromných i na weřejných oltářích, ne toliko w Italii, nýbrž i we Francouzsku, w Německu, w celé Europě ano i w Asii a w Americe, jmenowitě w Kanadě a w Brasilii. Z téhož pramene se dowídáme, že ku cti Swětice této konáwaly se welikolepé slawnosti, někdy i s oktáwem, s přijímáním a s předcházejícím postem. Mimo to býwaly ku cti Angely konány průwody, při nichž se obraz její obnássel; podnikaly se často ke hrobu jejímu poutě a konečně se také malowaly neb ryly obrazy, představujíci Swětici se záři okolo hlawy a majíci podpisy, w nichžto se Angele wýslowně názew

„Blahoslawené“ dáwal. Obrazy tyto pak býwaly po wssech končinách swěta rozesílány a we sskolách Worssilinek weřejně wystawowány; ano i swětla se před nimi rozžíhala. Potkáwáme se také ještě se zwlásstnějssí úctou, jižto Swětici wzdáwaly Worssilinky we Francouzsku wykonáwáním hodinek, kteréžto ku cti její na způsob hodinek kněžských složeny byly. Mnohé chwalozpěwy, kteréž k uctění Angely skládány a prozpěwowány býwaly, míníme mlčením pominouti. U Worssilinek w Trewisu zaweden byl od nepamětných časů obyčej, za kterýmž se w obecné zpowědi po jménu Božím a Panny Marie také jméno Angely wyslowowalo.

Úcta tato nepocházela z nějaké swéhlawosti neb libowolnosti; nýbrž zakládala se na swatosti Angely a na jiných wážných důwodech. Mnozí učení a swatosti žiwota prosluli mužowé spisowali žiwot Swětice této, dáwajíce jí téměř wssickni názew „Blahoslawené.“ I mnozí jiní spisowatelé rozličných nábožných spisů přikládali jí tentýž názew a wzdáwali jí welikou chwálu. We mnohonásobných wydáních řeholy řádu Worssilinek, kdežto se we předmluwě wyprawowalo založení řádu tohoto, nazýwala se zakladatelkyně jeho „blahoslawenou“; což jest nowým důkazem, že úcta tato Swětici, jak papež Urban wzhledem ctění Swatých žádal, za dowolením biskupů se prokazowala, jessto ku každému nowému wydání powolení biskupowa zapotřebí bylo. Totéž se říci dá i o mnohých jiných wěcech, kteréž se ku ctění Swětice dály; neboť bez powolení biskupů by se

nebyly ani chrámy a oltáře stawěti, ani swátky a slawnosti ustanowowati, ani hodinky a průwody konati směly.

Nadto i mnozí nejwyšší pastýřowé Církwe ctění Swětice dowolowali a schwalowali. Tak potwrdil Řehoř XV. bullou od 9. února 1621 řeholu Worsilinek města Tullského we Francouzsku, kterážto již od tamějšího biskupa schwálena byla, a nařídil, aby se úplně zachowáwala. W řehole této se ale mezi jinými wěcmi také předpisowalo, aby panny klášstera tohoto swatému Augustinu, swaté Worsile a blahoslawené Angele zwlásstní poctu wzdáwaly. Tím tedy nejwyšší pastýř ctění Swětice naší schwaluje ano nařizuje. Taktéž učinili i papežowé Pawel V., Klement IX., Innocenc XI. a Benedikt XIV., z nichžto zwlásstně poslední proslul welikou učeností a jmenowitě známostí církewních zákonů, kteréž se na wyhlásení za Swaté wztahují, čehož i spis jeho o „kanonisaci Swatých" patrně dokazuje.

Tu máme tedy již pět papežů, kteřížto poctu Swětici wzdáwanou schwalowali. Obzwlásstně wssak pamětihodno jest, že tentýž Urban VIII., jenž byl tak přísně zapowídal wzdáwati úctu těm, jenž za Swaté jesstě wyhlášeni nebyli, bullou od 23. srpna 1633, tedy již po wydání nadzmíněných rozkazů, schwálil řeholu pro Worsilinky w městě Poligny, we kteréžto se mezi jinými wěcmi předpisowal půst we swatwečer „blahoslawené Matky Angely," čímž tedy zároweň i název „blahoslawené" i ctění Angely co Swětice schwálil, jesstě se posty to-

liko we swatwečer před slawnostmi Swatých ustanowuji.

I papež Klement XI. roku 1718 ctění Swětice zřejmě schwálil a potwrdil. Jessto se rokem tímto bylo doplnilo prwní stoleti od té doby, co ústaw Worssilinek od kardinála arcibiskupa Burdeggalského na způsob klássterů zřízen a od papeže Pawla V. potwrzen byl; umínily sobě jeptissky řádu tohoto w Římě stoletou památku tuto w kostele swém slawně konati. Slawnost tato trwala celých osm dní, a ti, jenž se w ní předepsaným způsobem zúčastnili, mohli získati odpustky, jichž byl papež Klement XI. k tomu cíli udělil; ano papež tento sám také osmého dne we průwodě mnohých kardinálů a prelátů do chrámu Worssilinek přissel. Wykonaw pobožnost swou před hlawním oltářem, na němž obraz Angely wystaweň byl; prohlížel rozličné ozdoby chrámu a obrazy, na nichž se znamenitějssí události ze žiwota Swětice předstawowaly; četl také nápisy, na nichž Angela wůbec blahoslawenou jmenowána byla, jakož i chwalozpěwy, kteréž ku cti její složeny byly. Odessed na to do klássterа přál jeptisskám sstěsti a schwálil wsse, což byly k oslaweni zakladatelkyně swé zařídily. Schwálení tomuto dodáwá weliké wáhy okolnost, že papež tento, dle swědectwí Benedikta XIV. (we spisu „o kanonisaci"), welmi učený a obzwlásstně we wěcech, kteréž se záležitosti wyhlassowání za Swaté týkají, nad míru zběhlý byl.

Ačkoli se wssak Angela co Swětice ctila a wůbec „blahoslawenou" nazýwala, nebyla

přece jesstě od Cirkwe wýslowně za blahoslawenou prohlássena. Wyhlássení toto stalo se teprwe od papeže Klementa XIII. dne 30. dubna 1768, obzwlásstně přičiněním ctihodné Matky Marie Ludowiky, kterážto od klásstera swého w Římě, jakož i od celé společnosti řádu swaté Worssily co jednatelka w té záležitosti zwolena a zplnomocněna byla.

Hlawa dwadcátá.

Kterak Angela za Swatou wyhlássena byla.

Ctitelowé Angely na tom jesstě nepřestáwali, že wěrná tato služebnice Boží od Cirkwe do počtu blahoslawených přijata byla, nýbrž usilowali wssemožně, aby jesstě za Swatou wyhlássena, t. j. do seznamu oněch služebníků Božích wřaděna byla, jimžto w celé Cirkwi úcta wzdáwána býti má. Ale k wyhlassowání za Swatého bylo dle zákonů od welikého papeže Benedikta XIV. ustanowených zapotřebí, aby se od očitých swědků pod přísahou dokázalo, že ten, jenž za Swatého wyhlássen býti má, konáním tří Božských a čtyr hlawních ctností a wůbec welikou dokonalosti žiwota wynikal; nad to se také pohledáwalo, aby alespoň diwa nepopiratedlné zázraky dowedeny byly. Kdyby wssak nebylo lze dostawiti očitých swědků, jenž by dotwrditi mohli, že onen služebník Boží skutečně swatosti žiwota proslul, musely alespoň čtyry zázraky tak dokázány býti, aby se proti nim ani nejmenssí důwodné námitky činiti nemohlo. Jesstě wssak Angela byla již r. 1540

umřela, tedy nebylo lze, aby očití swědkowé předwedeni byli. Ale nadzmíněná jednatelka, Maria Ludowíka, podala kongregaci swatých obřadů listiny, kterýmiž se ctnosti Angely doswědčowaly, následkem čehož wynesl Pius VI. dne 16. čerwence 1771 rozhodnutí, kterýmž se uznáwalo, že Angela byla skutečně konáním tří Božských a čtyr hlawních ctností wynikala a že se k dokázání čtyr zázraků přikročiti může. Co se wšak zázraků prostřednictwím Angely událých dotýká, wyprawowalo se sice o mnohých; nedostáwalo se ale k jich úplnému dokázání takowých důwodů, jakých kongregace swatých obřadů w této záležitosti požaduje. Bůh wšak chtěl, aby wěrná služebnice Jeho ku wznesené hodnosti w Církwi powýšena byla a také ještě pozdějším wěkům za příklad sloužiti mohla; a proto we krátkém běhu tří let tři s wrchu uwedené zázraky na přímluwu její učinil. Biskupowé Bresciánský a Weronský, w jejichžto osadách se zázraky tyto byly staly, zawedli ihned stranu toho práwní wyšetřowání, jehožto wýsledek pak kongregaci poswátných obřadů do Říma odeslali, kterážto také zázraky po předepsané trojí zkoušce za prawé a nepochybné uznala. Úsudek kardinálů, prelátů a řeholníků, kteřížto k cíli tomu co rádcowé powoláni byli, potwrdil swatý Otec rozhodnutím od 27. ledna 1790, jež sám w klášteře Worršilinek w Římě oznámil, w jejichžto chrámu byl téhož dne k uctění Swětice mši sw. sloužil, ješto se w ten den konala památka jejího blahoslaweného úmrtí.

Nyní se tedy toliko ještě jednalo o dokázání čtwrtého zázraku. Tu wšak zastawatelé swatosti Angely wšim práwem na to se odwolávali, že důwody k dokázání ctnosti Swětice nebyly wzaty toliko ze slyšených zpráw a ze souwěkých spisowatelů, nýbrž zwláštně také z wýpowědí čtyr očitých swědků, kteříž od weřejného, od biskupa ustanoweného notáře úředně wyslýcháni byli a kteřížto wýpowědi swé i přísahou ztwrdili. Již roku 1560, tedy hned dwadcet let po úmrtí Swětice, byl totiž biskup Bresciánský, Bollani, na žádost úřadu města Brescie nařídil, aby stranu ctnosti Angely úřední wyšetřowání předsewzato bylo. We wyšetřowání tomto byli u přítomnosti weřejného notáře wyslýcháni čtyři práwní swědkowé: Antonín de Romani a Bertolino de Boscoli, měšťané w Brescii; pak šlechticowé z téhož města Jakob Chizzola a Augustin Gallo. Wýpowědi tyto byly roku 1581 welikému arcibiskupowi sw. Karlu Boromejskému předloženy. Poněwadž ale swatý welepastýř tento tři léta na to umřel, kdežto takowé wěci wždy mnohého a dlouhého wyšetřowání požadují; tedy záležitost tato k žádoucímu konci přiwedena nebyla. A na tyto úředně učiněné a přísahou stwrzené wýpowědi se tedy nyní poukazowalo. Kongregace poswátných obřadů soudila, že by se za takowými důwody prowedení čtwrtého zázraku bez ujmy moudře wynesseného zákona prominouti mohlo. Swatý Otec wyslechnuw toto mínění kongregace, žádaného tohoto prominutí rozhodnutím od 21. dubna 1790 udělil. Po předběžném wyšetřowání, zdaliž we sporu tomto

wšecko náležitě dle předpisů církewních wykonáno bylo a zdaliž slawnému wyhlášení Angely za Swatou nic wíce w cestě nestojí; rozhodnul nesmrtedlný papež Pius VI. na jednohlasný úsudek kongregace swatých obřadů, že se ku wzneseené této slawnosti bezpečně přikročiti může, což se také k nesmírné radosti Římanů a obzwláštně duchowních, tehdáž již po wšech končinách swěta rozšířených dcer blahosl. Angely roku 1807 skutečně stalo. Slawnost tato konala se dne 24. kwětna na den nejswětější Trojice w kostele Watikánském. Dekret, kterýž sw. Otec w této záležitosti wydal, zněl takto:

„Pius biskup, služebník služebníků Božích ku wěčné památce.

Moudrost wěčného Otce, Jednorozený Syn Boží, chtěje ohlásiti nowý zákon a dokázati, že moudrost tohoto swěta bláznowstwím jest; učil, že jsou dwě přikázaní, na nichžto wšecken zákon záleží i Proroci; prwní a nejwětší, kteréž lásku k Bohu w sobě obsahuje, a druhé podobné tomu, kterýmž se nám přikazuje, abychom milowali bližního swého, jako sebe samého. Nelzeť wšak lásku k bližnímu dokonalou nazýwati, není-li roznícena oním ohněm Božským, jímžto Boha z celého srdce, celou duší a celou myšlí milowati máme. Za tou příčinou prawil apoštol Pawel, napomínaje, aby jedni druhým láskou sloužili, že wšecken zákon w této jediné řeči se naplňuje: Milowati budeš bližního swého, jako sebe samého. A skutečně se w katolické Církwi, w nížto jediné dokonalost celého zákona se splňuje,

nikdy utěšených a mimoobyčejných příkladů obojí této lásky nenedostáwalo. Bůh wolawá totiž služebníky swé nezřídka k takowému způsobu žiwota, we kterémž tito zapomenuwsse na wlastní záležitosti swé, toliko co Božího jest wyhledáwaji; duchowní i časné potřeby bližních swých obstaráwajíce a služebníky wssech se stáwajíce, aby wssecky Christu získali a jim snadnější přístup k wěčnému spasení připrawili. Příklady této wznesené dobročinnosti spatřujeme a obdiwujeme na mnohých mužích. Tomu se wssak obdiwowati sluší, že se nalezlo i wíce osob ženského pohlawí, kteréžto zwlásstní zmužilosti ducha nadány jsouce péčem o potřeby bližních swých zcela se wěnowaly, zwlásstně pak zbožnému wychowáwání dívek se oddaly, odkudž tolik dobrého pro náboženstwí a tudy i pro společnost samu se wyprýsstilo.

Mladý a útlý wěk, který se na obě strany nakloniti dá, a který snadno tam se chýliti bude, kam ho potáhneme; wěk tento má zajisté nejopatrnějssího wedení zapotřebí; a welmi mnoho na tom záleží, aby na přímou cestu žiwota křesťanského nastoupil a tak we swětě tomto obcowati se učil, aby wěčným statkům nebeským před jakýmkoli zbožím pozemským přednost dáti se snažil; neboť jest známo, že se mládenec od cesty swé, také když se sestará neuchýlí. A zbožné wyučowání dívek zasluhuje rowně tak weliké chwály a pečliwosti, jako wyučowání pacholíků; ano wyučowání ono často jesstě wětssí a hojnějssí užitek rodinám poskytuje; neboť jak učí Sirach, jest milost nad milost

žena swatá a stydliwá; kázeň její dar Boží jest. Wssim práwem tedy oslawowati dlužno swatou Angelu Mericiowu, kteroužto byl Bůh způsobem nadpřirozeným powolal, aby bližním swým ku spasení a k dosažení jiných wýhod mnohými podiwuhodnými cestami dopomáhala, a jižto k welikému tomuto dílu nebeskými dary opatřil, a obzwlásstně Božským wnuknutím swým powzbudil, aby ku powzneseni a k rozssíření zbožného křesťanského wychowáwání diwek založila pod názwem a ochranou swaté Worssily společnost panen, kteráž jako kwět růži za času jarního Církew libezuou wůni ctnosti občerstwuje, o cwičení diwek posud mnohé zásluhy sobě shromažďuje a pomocí Boží i w budoucích časích shromáždowati bude. Swatou tuto, w zásluhách dobrých skutků přebohatou služebnici Boží powolal již dáwno nebeský choť ku slawnosti swatební, a swatost její Božským swědectwím zázraků w úplném swětle dokázal. Když tedy již wssecko, čehož se dle ustanowení a dekretů papežských w podobných záležitostech pohledáwá, bedliwě wykonáno bylo; počítáme mezi jiné zwlásstní powinnosti apostolského, dle swrchowaného soudu Božího slabosti Nassi swěřeného úřadu i tuto, abychom prohlásili, že blahoslawená Angela, kterážto již dáwno w nebesích na Boha twáří w twář patří, sboru swatých panen přiwtělena jest, a abychom ji tedy do seznamu Swatých wnesli. K radě tedy a k jednomyslnému úsudku ctihodných bratří swých kardinálů swaté římsko-katolické Církwe, jakož i patriarchy, arcibiskupů a

biskupů we walném sezení shromážděných, když jsme byli přede wssím k Pánu Bohu, dárci swětel, wroucí modlitbu wykonali, wpisujeme blahoslawenou Angelu w seznam swatých panen, a nařizujeme a ustanowujeme z plnosti moci swé, že se má rowně tak ctíti a wzýwati, jako jiní Swatí, kteříž do stawů wěčných přijati jsou. Wýtečné skutky její a wznesenost swatého žiwota jejího míníme zde w krátce wyložiti, aby tím wssickni wěřící k následowání skutků jejích powzbuzeni byli, obzwlásstně pak, aby ji hodné dcery a schowanky její co wůdkyni a učitelkyni swou s chutí následowaly, a aby se dostáwalo při zmáhající se we swětě bezbožnosti tím wíce prostředků a pomůcek, jimiž by se pobožnost zachowati a obzwlásstně w útlém wěku utwrzowati mohla."

Nyní podáwá sw. Otec krátké wypsání žiwota blahoslawené Angely a blažené smrti její, jakož i pocty, kteráž se jí od jejího úmrtí až po tehdejší časy byla wzdáwala, a zázraků, kteréž se byly její přímluwou staly. Podotknuw pak, kterak Angela od swaté Stolice za blahoslawenou prohlášena byla, a wypočítaw krátce kroky, kteréž se byly posud wzhledem jejího wyhlášení za Swatou učinily, zmiňuje se zejmena, kterak předchůdce jeho, Pius VI. blahé paměti, byl r. 1790 nařídil, aby se uwěřejnilo, že blahoslawená Angela slawně za Swatou prohlášena býti může. Na to pokračuje sw. Otec takto dále:

„Přejíce sobě tedy, aby weleskwělá záležitost tato k žádoucímu konci přiwedena byla,

nařídili jsme dle obyčeje a ustanowení předchůdců swých, aby se dle listin kongregace obřadů bedlivě sepsal a pak tiskem wydal krátký wýtah žiwota, ctnosti a zázraků služebnice Christowy, kterýž jsme pak rozdati kázali ctihodným bratřím swým, kardinálům swaté římsko-katolické Církwe, kteřížto způsobem tímto k wynesení rozsudku připraweni bywsse, w tajném sezení dne 23. předesslého měsíce března na otázku Nassi, zdaližby blahoslawená Angela do seznamu swatých panen wepsána býti měla, pronesli jednomyslný úsudek a toužebné přání, aby swatost její co nejdřiwe prohlášena a Církwi předložena byla. Chtíce wssak jesstě úplnějssí rady použiti, pečowali jsme o to, aby se z rozličných krajin Italie w městě Nassem sesslo co nejwíce arcibiskupů a biskupů, pokud by jim toho okolnosti času dowolowaly, aby stranu kanonisace blahoslawené Angely Mericiowy, jakož i blahoslawených Františka Karačiola, Benedikta od swatého Filadelfia, Kolety Boiletowy a Hyacinty Mariskotti-owy wolný úsudek swůj u přítomnosti Nassi pronesli. Na to se drželo w konsistoři Nassi dne 20. dubna weřejné sezení, w němžto drahý syn Wincenc Bartolucí, zástupce konsistořského dworu Nasseho, dosáhnuw od Nás powolení, činil u přítomnosti wssech církewních řádů a sborů obssírnou a ozdobnou řeč, w nížto wznesenou newinnost mrawů blahoslawené Angely, swatost jejího žiwota, zwlásstní milosti, znamení a diwy wychwáliw, o ukončení záležitosti této žádal. Za tou příčinou jsme tedy ustanowili, aby se dne 14. tohoto měsíce

drželo tak řečené poloweřejné sezení, w němžto se zúčastnili ctihodní bratři Naši, kardinálowé swaté římsko-katolické Církwe, jakož i patriarcha, arcibiskupowé a biskupowé, jak ti, kteříž w Římě již přítomni byli, tak i ti, kteří se tam byli k tomu cíli později shromáždili a kteřížto byli wšickni z nadzmíněného, tiskem uweřejněného wýtahu úplné známosti o ctnostech a zázracích služebnice Boží, jakož i o jiných důwodech záležitosti této nabyli. Bywše pak od Nás požádáni, aby úsudek swůj pronesli, dokazowali wšickni wážnými důwody, že by bylo wěci na nejwýš záslušnou, a že by k oslawení Církwe nad míru prospíwalo, kdyby se ustanowilo, že se má Angele wzdáwati čest, kteráž příslušší swatým pannám w nebesích. Wyslyšewše jednomyslnou radu jejich, welebili jsme Boha, Jenž wůli wšech bratří Našich tak řídil, aby Jeho swaté Jméno we služebnici Jeho Angele oslawowáno bylo. Na to jsme nařídili, aby se od drahých synůw Našich, notárů apostolské Stolice wyhotowily weřejné listiny, w nichžto každý úsudek swůj wlastní rukou podepsati měl. Listiny tyto pak na rozkaz Nás do archiwu Církwe Římské donešeny a tam uschowány byly.

Pozůstáwalo ještě, abychom naklonili Boha k prosbám swým, jež jsme k Němu činili, žádajíce, aby oswítil rozum Nás, bychom poznati mohli, co by se líbilo Božské Welebnosti Jeho. Za tou příčinou jsme k setrwanliwým a důwěryplným modlitbám swým připojili také weřejné prosby, kteréžto Bohu nad míru příjemné

jsou; ustanowili jsme také w městě dny wšeobecného postu, a otewřewše duchowní poklady wyzwali jsme wěřících, aby nám w tak swaté a wážné záležitosti u dobrotiwého Boha ducha moudrosti a rozumu wyprosili. A zplésali jsme skutečně srdečnou radosti, shledawše tak welikou bohabojnost a zbožnost lidu Římského, jehožto wroucí touhy po slawné kanonisaci jsme za neomylné rukojemstwí wůle Boží powažowati se neoostýchali.

Když tedy již wšecko, čehož zákony církewní we starodáwných i nowějších časech wynešené požaduji, wykonáno bylo; umínili jsme si, wšestranně pronešeným žádostem a wšeobecnému přání wyhowěti. Sešli jsme se tedy na den nejswětější a nerozdílné Trojice Boží se jmenowanými již ctihodnými bratry swými, kardinály římsko-katolické Církwe, s patriarchou, arcibiskupy, biskupy a s ostatními preláty Římského dworu, s weškerým swětským i řeholným kněžstwem a s welikými zástupy lidu ku wzýwání Boha do Watikánského chrámu knížete apostolů, kdežto drahý syn náš Junikus Didakus Karacciolo, kardinál kněz swaté římsko-katolické Církwe s názwem od swatého Augustina, co zástupce záležitosti kanonisační, po třikráte jiných i wlastní swé prosby přednesl, abychom služebnici Boží Angelu z Mericiů seznamu swatých panen přiwtělili. Po odzpíwání obyčejných swatých modliteb, litanií a chwalozpěwů, a po wykonání pokorné prosby za milost Ducha swatého, ustanowili jsme ku cti též nejswětější Trojice, ku slávě Jména Božího, ku zwelebení a

rozšířeni katolické Církwe, moci Pána Našeho Ježíše Christa, swatých apostolů Petra a Pawla a wlastní plnomocnosti swou, po náležitém rozwážení a na radu a usnesení těchž ctihodných bratrů Našich kardinálů, patriarchy, arcibiskupů a biskupů, we walném shromáždění s Námi we hlawním chrámu Watikánském přítomných, aby nadzmíněná Angela z Mericiů, jejížto dokonalá newinnost žiwota, wznešené ctnosti a mnohé zázraky již wšem známy byly, počtu swatých panen se přiwtělila a aby se jí ode wšech prawowěřících wzdávala náboženská pocta; což i tímto přítomným listem předpisujeme a nařizujeme, ustanowujíce, že k její cti po celé katolické Církwi chrámy a oltáře Bohu zaswěcowati se mohou.

3 též plnomocnosti udělujeme také laskawě pro wešškeré budoucí časy wšem, jenžby po wykonané zkroušené zpowědi a po přijetí nejswětější Swátosti oltářní chrám swaté Afry w Brescii, kdežto se drahé pozůstatky Swětice nábožně uschowáwají, na den jejího úmrtí dne 27. ledna s pobožnou mysli nawštěwowali, odpustky sedmi let a sedmkráte čtyřidceti dnů ze skutků kajících, kteréž jim uloženy byly a neb kteréžby z jakékoli jiné příčiny wykonáwati měli. Wzdawše konečně Bohu díky za udělení nowé této oslawy Církwe, sloužili jsme u oltáře swatého Petra obět mše swaté, w níž jsme také konali modlitby ku swaté Angele, jakož i ku swatým Františku Karačiolu, Benediktu od swatého Filadelfia, Koletě Boiletowě a Hyacintě Mariskotti-owé, ježto jsme

téhož dne do seznamu Swatých wepsali. Také jsme wssem wěřícím u welikém počtu shromážděným plnomocné odpustky we způsobu od Církwe užíwaném udělili.

Záslussnoť wssak, abychom se při této tak weliké slawnosti upřímně radowali w Hospodinu Otci, od Něhož wssecko dobré pochází, pokorně Ho prosíce, aby nám na přímluwu swaté Angely okázal twář milosrdenstwí swého a pustil strach swůj na národy, kteréž nepoznali Ho, aby wssickni národowé w jedné prawé wíře sjednoceni jsouce Spasiteli Pánu Ježíši Christu se klaněli a Jej oslawowali.

Ostatně ku prosbě téhož Innika Didaka, kardinála a zástupce, wssecko předesslé z plnomocnosti Nassi potwrzujeme, upewňujeme, z nowu ustanowujeme a wssikeré Církwi ohlassujeme, a nařizujeme, aby se weřejně oznámilo, že apostolský list tento nawždy platnost míti má; rozkazujíce, aby se takowým opisům neb otiskům jeho, kteréžby rukou některého weřejného notáře podepsány a pečetí nějaké w důstojnosti církewní postawené osoby opatřeny byly, přikládala ode wssech tatéž wíra, kterouž by měl přítomný list, kdyby někomu wydán a od něho okázán byl.

Nedowolujeť se tedy nikomu, tuto listinu Nasseho uzawření, nálezu, připsání, rozkazu, ustanowení, odpusstění a wůli Nassi zničiti neb ji opowážliwě na odpor se stawěti. Kdyby se to ale přece někdo učiniti osmělil, wěz, že hněw wssemohoucího Boha a Jeho swatých apostolů Petra a Pawla na sebe uwalí.

Dáno w Římě u swatého Petra léta po wtělení Páně tisícého osmistého sedmého, dne 24. kwětna, papežowání Nasseho roku osmého.
† Já Pius biskup katolické Církwe."
Následují podpisy přítomných 28 kardinálů.

Ačkoli ale Angela slawně za Swatou wyhlášena byla, konáwala se přece slawnost její, ustanowená na den 31. kwětna, až do nassich dob z wětší části toliko we klášteřich worsilinských. Ale roku 1861 wydán byl od kongregace swat. obřadů dekret následujícího obsahu:

„Angelskými mrawy a angelskou krásou ozdobená sw. Angela Mericiowa wydáwala za swého žiwobytí na zemi jako lilium mezi trním wssady nad míru libezuou wůni. Zwoliwši již w mladém wěku swém zmužile cestu dokonalosti, dospěla tak dalece, že swatý Karel Boromejský se nezpěčowal několik let po smrti její twrditi, že zasluhuje úplně, aby od stolice apostolské do seznamu swatých panen přijata byla. Swatá místa w zaslíbené zemi přeputowala s největší pobožností a i do Říma k uctění hrobů swat. apostolů Petra a Pawla přissla. Tam se cítila powzbuzenu ke zwelebení wyučowání dívek, dobře wědouc, že by, jsouce sspatným a mrzkým lákáním kalwinského a luteránského kacířstwí, kteréž se tehdáž welmi zmáhalo, jako trním zapleteny, kwětu panenského pozbyti mohly. Za ton příčinou založila w Brescii pod ochranou a pode jmenem sw. Worsily, panny a mučedlnice Christowy, nowé towaryšstwo Bohu zaswěcených panen, jejichžto péči býti mělo, aby

mladé dívky jak bohaté tak chudé počátkům swaté wíry wyučowaly, je ke ctnostnému a čistému žiwotu wedly a we prácech k pohlawí ženskému příslušných cwičily. Z ústawu tohoto nabyla Angela hojného owoce ku prospěchu Církwe i společnosti, a Bůh wssemohoucí ráčil jí darů milosti swé tak hojně uděliti, že se družstwo to po wssech končinách swěta rozssířilo. Nad to oznámil služebnici swé krátce před smrti její, že towarysstwo od ní založené powždy trwati bude.

Jestto w těchto přezlých časích přewrácení a bezbožní lidé wssemožně o to usilují, aby katolickou Církew a společnost ke zkáze přiwedli, ke snadnějssímu dosažení cíle toho mrawy pohlawí ženského, obzwlásstně mladých dívek nakaziti se snažíce, aby pak z přewrácené mysli jejich jed bludu tím hlouběji w mysl synů se wsstěpowal; žádali někteří nejwznesenější a nejdůstojnější kardinálowé swaté Římské Církwe, jakož i mnozí wysoce wáženi biskupowé po wesskerém swětě, swatého Pána nasseho Pia IX., nejwyššího Pastýře, pokornými a snažnými prosbami, aby hodinky duchowní a msse o sw. Angele Mericiowě, zakladatelkyni towarysstwa swaté Worssily we wesskeré Církwi se konaly, aby přímluwou a zásluhami jejími Bůh pohlawí ženské ode wssí nákazy a od wsselikého bludu zachowati a uděliti ráčil, aby Církew po odwrácení nepřátelských úkladů ustawičného pokoje požíwala. Když jsem to wsse já níže psaný tajemník kongregace swatých obřadů swatému Otci nassemu wěrně přednesl, ustanowila

Jeho Swatost z apostolské plnomocnosti swé, aby od nynějšska swátek swaté panny Angely Mericiowy s hodinkami a mši, jakéž pro některá místa již dowoleny byly, na způsob swátků dwojitých nižší třídy po wesškeré Církwi konán byl. Ustanowení tomuto newadí jakákoli jiná nařízení opak znějící.

Dne 11. měsíce čerwence roku 1861.

C. biskup Portuenský a kardinál u sw. Rufiny.

Patrizi, představený sw. kongr. obřadů.

D. Bartolini, k. sw. obřadů tajemník."

Díl II.

Řád swaté Worssily.

Hlawa prwní.

Společnost sw. Worssily po smrti zakladatelkyně swé. Rozssíření této společnosti w Italii.

Swatá Angela měla za to, že by bylo žádoucno, aby ústaw její, dosáhnuw potwrzení od bezprostředné duchowní wrchnosti, také jesstě od nejwyššj hlawy wesskeré katolické Církwe potwrzen byl. Domýsslelať se totiž wssím práwem, že by pak tím rychleji po swětě křesťanském se rozssiřowal, čehož sobě we prospěch wěřících nad míru přála. Důležitost wěci této před očima majíc, radila se s tajemníkem swým Kozzanem, a požádala ho co může nečeného a w záležitostech dworu Římského se týkajících zběhlého, aby straun toho odůwodněnou žádost ke swatému Otci w Římě wyhotowil. Kozzano splnil wůli její; a mluwě později o žádosti této, již byl sám sepsal, dokládá: „Žádost byla mojí rukou sepsána; ale myssléuky w ní obsažené byly od sw. Ducha wnuknuty a hlasem zakladatelkyně wyslowený.“ Žádost tato byla

wyhotowena před smrti zakladatelkyně; zdaliž wssak jesstě za žiwobyti jejího do Říma se odeslala, toť se s jistotou určiti nedá, jesstě wzhledem toho důwodů jistých nestáwá; co se wssak s jistotou twrditi může, jest, že žádost ta teprwa po smrti Swětice splněna byla. Zdáť se, že Angela jsouc w nebesích záležitost tuto před trůnem Božím podporowala. Neboť tehdejssí biskup w Brescii, jakož i magistrát toho města, powzbuzeni jsouce swrchowaným Pánem srdcí lidských, přimlouwali se horliwě u swat. Otce Pawla III., aby žádost tuto splnil. Neníť wssak známa, jestli že se nadzmíněná žádost ta tehdáž teprwa ponejprw do Říma posílala, a nebo byla-li toliko nowými důwody podporowána we jmenu představených společnosti a zwlásstně péčí hraběnky Lukrecie Lodronowé, kterážto, jak již powědomo, po smrti swaté zakladatelkyně úřad nejwyssší představené wesskeré společnosti zastáwala.

Mezi tím ale, co záležitost tato s welikou pilnosti w Římě se wyjednáwala, wynakládal nepřítel wsseho dobrého wesskerou sílu swou ke zrussení spolku tohoto, kterýž by mu, jak předwídal, k weliké sskodě býti mohl. Za žiwobyti zakladatelkyně se o to pokusiti nesměl, wěda ze zkussenosti, že by sebe wětssím namáháním ničeho nepořídil. Ale po smrti Angely popudil několik osob, kteréžto buď z liché, a nebo z upřímné sice, ale nepředložené horliwosti rozpráwěti počaly, že by bylo wěcí welmi nebezpečnou, kdyby se tolik mladých osob w rozličných příbytcích po městě rozptýlených nechalo,

kdežto by swůdnictwí ossemetného swěta wydány byly; že by bylo mnohem lépe, kdyby se w nějakém klásteře uzawřely a sliby stawu řeholného zawázaly. Náwrh ten i mnozí rodinní otcowé snažně podporowali, těžce to nesouce, že mají býti odpowědnými z chowání dcer swých, kdežto tyto wždy jesstě dle libosti jiný staw sobě woliti směly. Spolčené panny nabywsse o tom zpráwy, byly rozdílného smýsslení. Ale wětssina jich uwáděni takowých nowot na odpor se stawěla; a jesstě byli i někteří učeni a moudří kněži psali we prospěch ústawu, jak od sw. Angely zřízen byl, tedy se rozepře tato brzy wyrownala.

Nedlouho na to wzniknl wssak jiný spor, kterýžto celé společnosti zrussením a zničením hrozil, a kterýž tak snadno, jako onen prwní wyrownán býti nemohl. Byloť již praweno, že sw. zakladatelkyně nepředepsala dcerám swým zwlásstního oděwu, nýbrž že sobě toliko přála, aby nosily oděw skromný, jenž by wsseliké nádhernosti a marnosti wzdálen byl. Nicméně se wssak w krátce po její smrti stalo, že wětssina spolčených panen, majíc w čele nejwyšssí předstawenou swou, hraběnku Lodronowou, učinila náwrh, aby se ustanowilo, že mají na znamení panenstwí swého přes oděw nositi opasek dle způsobu sester třetího řádu swatého Frantisska a sw. Augustina. Některé se i tomu protiwily; w čele těchto byla paní Luzzagowá, jedna z neprwnějssích společnic Swětice; i Kozzano se k této straně připojil a ji horliwě podporowal. Rozepře tato přednesla se úřadu

biskupskému a způsobila weliké rozdwojení mezi sestrami.

Co se wssak zatím nemilé tyto wěci dály, byla milostiwým řízením Božím přinessena dáwno již očekáwaná bulla z Říma, kteroužto se od swat. Otce Pawla III. ústaw Angelou založený potwrzowal. Bulla tato byla zároweň s papežským brewem poslána biskupu Weronskému, kterýžto s arcijáhnem a arcikněžem stoličného chrámu w Brescii o to pečowati měl, aby obsažené w bulle této ustanowení papežské splněno a zachowáno bylo. Ale mužowé tito přináleželi straně, kteráž se toho dowolávala, aby dcery sw. Angely zwlásstním oděwem od jiných se dělily; proto wyžádali od sw. Otce odpustků sto dnů pro ty panny, kteréž by se stejným černým ssatem, jenž na bedrách koženým úwazkem přepásán býti měl, odíwaly. Měliť totiž za to, že se způsobem tímto ona rozepře nejsnadněji dá ukončiti. Odpustky ty byly jako duchowní wnadou, kteroužto poznenáhla wssechny spolčené panny ku přijetí stejného oděwu přiwedeny býti měly, což se i skutečně stalo, načež pak brzy opět pokoj a swornost mezi sestrami zkwetly.

Po odstranění těchto překážek wznikající společnost podiwuhodným způsobem se rozmnožowala; we krátkém čase počítala na sta účastnic, mezi nimižto se i panny z nejpřednějších šlechtických rodin nacházely. Z Brescie se w krátce společnost rozssířila i w okolí toho města a později i w rozličných hlawnějších městech Italie a sice napřed w Kremoně r. 1565. Ná-

sledujícího roku, a neb jak někteří spisowatelé za to mají, o něco později, zawedl ji weliký arcibiskup Milánský, sw. Karel Boromejský, w arcibiskupském sídle swém, a rozssířil ji we krátkém čase tak, že na ssest set w rozličných domech ubytowaných sester počítala. Swatý kardinál tento pochopil hned s počátku důležitost a prospěssnost nowého ústawu tohoto; protož bez odkladu o to usilowal, aby péči jeho swěřené stádce blaženého působení ústawu toho účastno býti mohlo. Chtěje, aby společnost tato tím utěssenější zkwétala a tím wíce pewnosti nabýwala, wymohl ji r. 1581 od Řehoře XIII. nowé potwrzení a usilowal wssemožně, aby se družstwo sw. Worssily w rozsáhlém biskupstwí jeho walně rozssířilo; neboť byl sezual, že panny družstwa tohoto s náhledy jeho úplně se shodují. Spatřowal totiž, že konaly wznessené skutky křesťanského milosrdenstwí, neohlídajíce se na obtížnosti a překážky, jakéž se jim často naskytowaly; ano přesswědčil se, že u wykonáwání milosrdných skutků často i žiwot swůj hrdinnou myslí w nebezpečenstwí wydáwaly, což se jmenowitě w čas nákazliwých nemocí stáwalo. Mimo to se mu také líbila horliwost jejich, se kterouž dobré mrawy a pořádek w rodinách zawáděti usilowaly. Swatý kardinál tento wssak ne toliko sám o rozssíření společnosti sw. Worssily pečowal; nýbrž i jiné k tomu powzbuzowal. Tak schwálil na sněmu r. 1576 držaném sufragánům swým uwádění tohoto spolku co nejlepssí prostředek, jehožby k du-

chowníma prospěchu swěřených sobě wěřících použiti mohli.

Přissed na apostolských cestách swých do Brescie ujímal se sester společnosti sw. Worssily s welikou horliwosti. Doptáwal se po rozličných ústawu jejich se týkajících wěcech, a prohlednuw knihu, w níž řehola a wsseobecně uwedené obyčeje sepsány byly, učinil nepatrné změny we wěcech méně důležitých, kteréž teprwa po smrti swaté zakladatelkyně uwedeny byly; ostatní wssecko potwrdil nařízením od 28. října, jímž zároweň propůjčowal odpustky sta dnů, jichžto panny spolku tohoto při každém hodném přijímání účastnými státi se mohly. Od roku 1560 scházíwaly se panny tyto we chrámu Panny Marie; později, od roku totiž 1580, na radu sw. Karla Boromejského w kostele sw. Benedikta, a od roku 1595 we chrámu sirotků, při nichžto mnohé z nich rozličné služby zastáwaly. Tehdejší duchowní správce jejich se wssak domníwal, že by bylo neslussno, kdyby tak znamenitá a tak užitečná společnost neměla wlastního chrámu; učinil tedy náwrh, aby pro ústaw sw. Worssily zwlásstní chrám se zbudowal, což se také skutečně stalo. Nowý kostel tento zaswětil pak se sw. Worssile, a od té doby w něm dcery sw. Angely pobožnosti swé konáwaly.

Zatím se společnost swaté Worssily čím dál tím wíce rozssiřowala. Nacházelať se mimo Brescii již i we Weroně, w Parmě, Modeně, Ferraře, Bononii a w jiných znamenitějssích městech Italie, jmenowitě w Benátkách, kdežto

se k ní mnohé z nejwznessenějssích paní přiwtělily. Ale Worssilinky w Italii nebyly jesstě uzawřeny w klássteřích, w jakéž mezi tím ústawy jejich we Francouzsku o w jiných zemích proměněny byly. Klássterу Worssilinské teprwé později w Italii zřizowány byly.

W Rimě se usadily Worssilinky co řeholnice teprwé r. 1688. Měl pak Řím klásster swaté Worssily děkowati nejjasnějssí wéwodkyni Lauře z Modeny. Osiwicená paní tato byla za času pobytí swého w Brusellu nad míru wzdělána příkladným žiwotem tamějssích Worssilinek, jakož i službami, ježto obecenstwu wychowáwáním ženské mládeže prokazowaly; protož sobě přála, aby i město Řím, jež sobě byla oblíbila, podobného dobrodiní účastno býti mohlo. Obrátila se tedy s prosbou stranu toho na swatého Otce Innocencia XI. a obdrżewssi brewem od 24. března 1684 potřebné dowolení, wydala se sama se ssesti jeptisskami klássterа Brusellského na cestu do Říma. Nechtíce čas, pokud by klásster wystawen nebyl, w nečinnosti trávíti, najaly sobě řeholnice tyto prozatím byt, w němž ihned dítky wyučowati počaly. Teprwa roku 1688 po odstranění rozličných překážek dostawen byl klásster Worssilinský, z něhož Řím posud tak mnohého prospěchu nabýwá, jesstо se tu mládeži pohlawí ženského wyučowání w powinnostech křesťanských, w literném umění a w rozličných ženských prácech poskytuje. Ale netoliko dítky, nýbrž i dospělé wedou řeholnice tyto příkladem swým k prawé pobožnosti. Podiwuhodná swornost, jakáž mezi nimi panuje a

příkladný žiwot jejich může každému ku wzdělání slouziti. Swatý Otec Klement XI., jenž se byl osobitě o zbožném chowání a příkladném žiwotu jejich přeswědčil, wydal o nich chwalné swědectwí, dokládaje, že by Worssilinky wssem klássterům w Římě za wzor slouziti mohly.

Ale w Italii nachází se podnes jesstě mnoho Worssilek, kteréž we klássterách uzawřeny nejsouce, dle původního ustanowení sw. Angely porůznu w domech příbuzných swých přebýwají. Působení jejich obzwlásstně tím welmi prospěšným se stáwá, že příkladem ctnostného žiwota jejich mnohé příbytky swětské w prawé sskoly křesťanské dokonalosti proměněny býwají.

W nowějssích dobách wydobyl sobě mnohých zásluh o řád sw. Worssily w Italii nábožný a horliwý biskup w Brescii, Gabriel Nava. Roku 1827 zřídil klásster tohoto řádu w Brescii, zwlásstně pomocí císaře Františka, kterýž mu byl k tomu konci w nadzmíněném městě prostranného domu postoupil a čtyry tisíce zlatých darowal. Tentýž zbožný a dobročinný biskup založil w krátce před smrtí swou jesstě jiné dwa klásstery Worssilinské; w Gawardu totiž a w Sale, městečku to u jezera Gardského, kdež se byla sw. Angela w mladém wěku swém delssí čas zdržowala.

Hlawa druhá.

Rychlé rozssíření společnosti sw. Worssily w zemi francouzské.

O zawedení družstwa swaté Worssily we Francii wydobyla sobě předewssím rodina krá-

lowského pokladníka, Petra Bermonda w Awenioně, welikých zásluh. Nábožný muž tento zplodil s bohabojnou manželkou swou osm dcer a jednoho syna. Syn se stal kněžem we sboru Oratorianů, dwě dcery byly w klásteře sw. Praxedy w Awenioně a tři wstoupily do společnosti sw. Worssily, stawsse se během tím prwními účastnicemi spolku tohoto we Francii. Nejstarssí z dcer Bermondowých, Kateřina, roznítila horliwost mladssí sestry swé, a jedna z nich, Frantisska, byla již we čtnáctém roku stáří swého učinila slib ustawičné čistoty a uminila sobě, že wstoupí do kláštera. Newědělať wssak posud, jakou řeholu by sobě zwoliti měla. Po celý rok o tom přemýsslela, utíkajíc se we wroucích modlitbách zwlásstně ku Panně Marii, prosíc ji, aby jí zjewila, kde by Bohu nejlépe sloužiti mohla. I bylo jí uwnitř zjeweno, aby zwolila řeholu sw. Worssily. Ale Frantisska řeholy této jesstě ani neznala; bylať toliko jedenkráte slyssela, že swatý Karel Boromejský ústaw sw. Worssily w Miláně byl zařídil. Neznajíc wssak ani společnosti swaté Worssily, byla přece tímž duchem oživena a touž horliwosti o spasení dussí a o wyučowání mládeže ženské roznícena, jakýmiž i zakladatelkyně společnosti této, sw. Angela, a duchowní dcery její wedeny byly.

Práwě téhož času (1593) byl zbožný kněz Caesar Bus we Prowincii (Provence), w kteréžto krajině i město Awenion leží, založil společnost kněží k wyučowání křesťanských nauk; i uznal za dobré, aby se i o wyučowání mlá-

deže pohlawí ženského prostředkem společnosti sw. Worssily postaral. Jeho přičiněním sjednotilo se několik panen s Františkou Bermoudowou w Awenionu, kteréž pak nábožný kněz tento napřed sám cwičil, aby wěděly, jakým způsobem by díwky učiti a wychowáwati měly. Otec Romillon, kterýž se tehdáž jesstě Buja přidržowal, a kterýž se byl náhodou w Miláně se stanowami spolku sw. Worssily seznámil, dal pannám těmto r. 1596 dům w městě Isle de Venise, jehožto spráwu sám po celý čas žiwota swého wedl. W témž čase založil i Cæsar de Bus pomocí wdowy Le Faucher (Lefóssé) družstwo sw. Worssily w Awenionu. Odtud se pak brzy dostalo i do Chamberiln a pak do Toulousa, kdežto Bus pomocí bratra swého zařídil klásster, z něhožto napotomni kongregace (shromáždění, sjednocení) Toulouská původ wzala. Pohnul pak panny družstwa tohoto, aby w jednom domě společně žiwy byly.

Mezi tím dossel ústaw Františky Bermondowy takowé powěsti, že dle něho i we mnohých jiných městech podobné ústawy se zřizowaly. Spráwu w nowě založených ústawech těchto musela Františka pozůstawiti sestře swé Kateřině, jessto sama do Marsilie a odtud roku 1608 do Pařiže powolána byla, aby i tam ústawy sw. Worssily zřizowala. Zůstalať w Pařiži dwě leta; déle se ústawy od ní we Prowincii založené bez přítomnosti její obejíti nemohly. Bywssi požádána, aby se nawrátila, wydala se na cestu, na kteréž nowou kongregaci w Lyoně založila. Kongregaci tuto pro-

měnil brzy na to tamějssí biskup w řádný klásster, do kteréhož pak i Frantisska co řeholnice wstoupila. Ale i tu nenalezla jesstě konce působení swého. Již po několika měsících ji odtud biskup Maconský powolal do swé diocese, by w Maconu klásster zřídila. Rok na to založila w témž biskupstwí jesstě jeden klásster, w němž také 19. února 1628 žiwót swůj dokonala.

Již we Prowincii bylo několik pokusů učiněno, aby společnost sw. Worssily, kteráž se w krajině té čím dál wíce rozssiřowala, we skutečný řád *) proměněna byla; a tytéž pokusy se téměř w témž času w Pařiži a w Burdegalích sstastně prowedly. W Pařiži se to stalo přičiněním duchaplné a welmi wážené paní Magdaleny Sainte-Beuve-owé. Otec paní této, Jan Quillier, byl předsedou účtárny w Pařiži. Magdalena byla již w dewatenáctém roku stáří swého prowdána za sněmowního radu Sainte-Beuve-a, kterýžto ji wssak již po třech letech smrti odňat byl. Zpowědlník její, Jan Goutery z towarysstwa Ježissowa, chtěje mladou, sličnou a duchaplnou wdowu před nebezpečenstwím swěta a před mnohonásobnými úklady ochrániti; dal jí radu, aby se do klásstera ustranila. Magdalena uposlechla rady té; ale po několika letech opustila samotu klássterní, a oživena jsouc wroucí žádostí po rozssiřowání cti a sláwy Boží, nawrátila se do Pařiže, kdežto u dwora

*) Duchowními řády nazýwají se jednoty, jejichžto údowé slawnými sliby k zachowáwání nějaké řeholy (jistých od Církwe stworzených předpisů) a k uskutečňowání jistých nábožných účelů se zawazují.

a nejwznessenějssích rodin pro duchowní wlohy swé, u chudých a nuzných ale pro sstědrost a dobrotu swou we weliké wážnosti byla. Jednoho dne rozmlouwala s otcem Lancelotem Marinem, mistrem nowiců w towarysstwu Ježíssowu, a tázala se ho, co by k rozmnožení sláwy Boží činiti měla. Otec Marin ji na to odpowěděl následujícím podobenstwím: „Jako krásné ale nahnilé jablko jen tím obnoweno býti může, když se nenakažené jádro jeho zasadí a usslechtí; tak se dá i toto nemrawnosti a nákazou sesslé pokolení toliko wyučowáním a usslechťowáním mládeže opět naprawiti. Touto měrou," tak dokládal zbožný kněz dále, „postaral se sw. Ignatius o wychowání mladíků, a učinite-li totéž pro wychowání mládeže ženské, získáte sobě zajisté zásluhy nesmrtedlné."

Jedna ze příbuzných jejích, paní Akaria, usilowala w témž čase o uwedení Karmelitánek w Pařiži, a radila ji, aby o totéž stranu Worssilinek pečowala. I wystawěla w roku 1610 w předměsti Swatojakobském k účelu tomu nákladný dům, powolawssi již před tím Frantisssku Bermondown z Prowincie, aby od ní shromážděné dcery řehole a stanowám společnosti sw. Worssily wyučiti dala. S počátku zamýsslela založiti toliko kongregaci dwanácti panen na způsob kongregací we Prowincii zawedených; brzy wssak změnila úmysl swůj a umínila sobě, že mezi pannami těmito, kteréž se byly k wyučowání díwek odhodlaly, řádný žiwot klássterní s klausurou *) a se sliby řeholnými zawede-

*) Klausura čili zawření sluje ono ustanowení w klássteřích, kterýmžto se nepotřebné obcowání se swětem obmezuje.

Jessto u dworu weliké wážnosti požíwala, byloť jí snadno, dosáhnouti od panující králowny Marie Medici-owé r. 1611 králowského powolení, za nímž jak w Pařiži, tak i w jiných městech králowstwí Francouzského klásstery zakládati směla. Poněwadž wěhlasný kazatel z řádu Jesuitského, otec Gontery, byl jejím zpowědníkem, podřídila i wssechny dcery swé duchowní správě otců towaryšstwa Ježissowa. Tito nawrhli změnu řeholy a podali zakladatelce stanowy, jež tato i se změněnou řeholou swatému Otci k uwážení a k potwrzení odeslala. W bulle od 13. čerwna 1612 potwrdil papež Pawel V. založení klásstera dle řeholy sw. Augustina a pod obranou swaté Worssily, podřídil jej práwomocnosti arcibiskupa Pařižského, schwálil zřízení jeho a předepsal mimo tři obyčejné sliby řeholné jesstě čtwrtý, kterým by se řeholnice k wyučowání mládeže zawazowaly; mimo to nowému tomuto řádu netoliko požehnání swého, nýbrž i mnoho odpustků udělil. Na den swat. Martina téhož roku oblékl Pařižský arcibiskup, Jindřich Gondy, prwních dwanácte nowiceк klásstera tohoto w oděw řeholný. Klásster tento stal se domem matečním hlawní kongregace Pařižské, z něhožto w krátkém čase 45 nowých klásstera we Francouzích půwod wzalo.

Druhá hlawní kongregace powstala w témž čase w Burdegalích za kardinála arcibiskupa Frantisska ze Sourdisu. Weliký kardinál tento zwoliw sobě swatého Karla Boromejského za příklad, dle něhož se w působe-

ni swém wůbec sprawowati snažil, následowal příkladu jeho i w tom, že společnosti sw. Worssily nad míru přál a ji wssemožně rozssiřowal. Důstojnosti kardinálskou poctěn byw, odebral se do Říma a odtud do Miláua, by se zde u hrobu sw. Karla Boromejského pomodlil. Po celých sedm hodin setrwal w modlitbě a w rozjímání u poswátných ostatků welikého tohoto Swětce, a učiniw slib, že žiwot jeho následowati bude, opět do diocese swé se nawrátil. W Miláně se obeznal se žiwotem Worssilinek a se zřízením společnosti jejich, a nawrátiw se do Burdegal, swěřil se zpowědlníku swému učiněným předsewzětím, že společnost sw. Worssily w biskupstwí swém zřídí. Zpowědlník jeho byl tehdáž práwě duchownim rádcem několika pannám, o jejichžto horliwosti a ctnosti byl mnohými zkousskami dostatečného přeswědčení nabyl. Nejznamenitější mezi nimi byla Františka de Cazères, kterážto později pro lásku swou k ukřižowanému Spasiteli sestrou od Swatého Kříže nazwána byla. Ctnostná a horliwá panna tato hleděla kardinálowi w každém přání jeho wyhowěti, dříwe nežli je byl jesstě wyjádřil. Pod správou jeho zřídila w běhu dwanácti let mimo kongregace w Burdegalích jesstě ssestero jiných, a později mnoho klássterů této kongregace. Od roku 1606—1618 žily panny kongregaci těchto dle spůsobu společnosti od swat. Karla w Milánsku zřízených. Čím wíce se wssak společnost tato rozssiřowala, tím wíce poznáwal kardinál, jak welmi potřebno by bylo, aby spolky tyto přijmutím klausury a skládáním

řeholných slibů w řádné klásstery proměněny byly. K účelu tomuto musela se řehola swaté Angely poněkud změniti. Potřebnou změnu tuto kardinál sám učinil, a sice na základě tak zwané řeholy swatého Augustina a dle wzoru stanow sw. Ignatia z Loyoly; při tom se wssak podržela podstata řeholy sw. zakladatelkyně, kteroužto se sestrám ukládalo, aby netoliko o swé wlastní zdokonalení, nýbrž také o duchowní prospěch bližních swých usilowaly. Tuto řeholu a tyto stanowy pak předložil swatému Otci Pawlowi V. k potwrzení, načež řád sw. Worssily dle řeholy swatého Augustina welmi obssirnou bullou od 5. února 1618 potwrzen byl. Nadobyčejnou činnosti sestry od sw. Kříže rozssířila se kongregace Burdegalská tak znamenitě, že w krátkém čase 89 klásstěrů počítala.

Rok na to wznikla třetí hlawní kongregace řádu sw. Worssily w Dijoně (čti Dyžóně). Frantisska ze Xaintonge, dcera sněmowního rady města tohoto, byla zakladatelkyní její. Rodičowé nábožné této panny byli ze čtyr dcer swých nejstarssí dwě smrti pozbyli, a později od nich odessla k nemalé žalosti jejich i třetí dcera Anna, jessto žiwot swůj Bohu zaswětiti mínila. Wstoupilať do řeholy swaté Worssily, načež ústaw řeholy této w městě Dóle a později jesstě jiný w Besanzonu zřídila. Žalost rodičů zwyssila se jesstě wíce, když widěli, že nyní i čtwrtá dcera Frantisska, tímž duchem oživena jsouc, žádosti jejich, by w stáw manželský wstoupila, na odpor se stawí, a přeje wssechnu dětinnou lásku a poslussnost od předse-

wzeti swého, založiti w rodinném městě swém klášter Worssilinský, odwrátiti se nedá. Boj dětinné lásky se wnitřním puzením k žiwotu klášternímu, a powědomí, že rodičowé úmyslu jejího neschwalují, byly nábožné dceři k nemalému zármutku. Smýšlení rodičů se ale brzy změnilo, tak že napotom sami záměry dcery swé s welikou horliwostí podporowali. Františka zwolila pro sebe a pro soudružky swé otce Genty-ho z towaryšstwa Ježíšowa za zpowědlníka. Tento ji wedl po cestě spásy a zastáwal úřad prostředníka mezi dcerou a rodiči jejími; outě získal také nečetné společnosti její náklonnost města a uwedl ji k biskupu Langreskému. Biskup ji wzal pod ochranu swou, a zřídil dle wzoru Worssilinek Pařížských a dle rady a náwodu jmenowané již Magdaleny Sainte-Beuwe-owé w Dijonu klášter, we kterémž se mimo tři obyčejné sliby i čtwrtý již známý slib skládal, kterýmžto se panny ty ženskou mládež wyučowati zawazowaly. Bullou papeže Pawla V. od 23. kwětna 1619 bylo zřízení kláštera toho potwrzeno, načež téhož jestě roku jedenácte panen od biskupa Langreského rouchem řeholným přioděno bylo. We krátkém čase wyšlo odtud 38 jiných klášterů, a sw. František Salesský konal po dwakráte s řeholnicemi w Dijonu duchowní cwičení, čímž k powznesení wážnosti a ku probuzení a utwrzení duchowního žiwota jejich nemálo přispěl.

Ústaw Františky Bermondowy byl také roku 1620 přičiněním arcibiskupa Lyonského w řádný klášter proměněn, a jestto klášter

tento wýborné předſtawené a ſpoluoudy měl, ſtala ſe kongregace Lyonſká, jenž čtwrtou hlawní kongregací jeſt, domem mateřním, z něhožto téměř ſto jiných kláſſterů wyſſlo.

Mimo uwedené hlawní kongregace w Paříži a w Dijonu, kdežto ſe čtyry ſliby ſkládaly, pak w Burdegalích a w Lyonu, kteréžto ſice také jako dwě prwnějſſí wyučowání mládeže za hlawní powolání ſwé pokládaly, ačkoli ſe k tomu ſlibem nezawazowaly; bylo jeſſtě mnoho jiných kongregací, kteréžto ſe ſice wzhledem ſtanow od ſebe liſſily, jichžto wſſak později wětſſí část k některé z hlawních kongregací ſe připojila. Jakkoli ſe ale w řádu ſwaté Worſſily w rozdílných časech a diocesách rozmanitoſt ſpatřowala; bylo přece dílo ſw. Angely tak říkaje jádrem, z něhožto tato rozmanitoſt wzeſſla a w němž opět w jedno ſplýwá.

Hlawa třetí.

Kterak ſe wedlo duchownim dcerám ſwaté Angely w zemi Francouzſké za čaſu rewolnce.

Ku konci oſmnáctého ſtoletí počítalo ſe we Francouzſku na dewět tiſíc řeholnic řádu ſw. Worſſily, kteréžto majíce okolo tři ſet padeſáti uſtawů řádu ſwého, wětſſí část mládeže ženſké w zemi té wyučowaly, uſilujíce wſſemožně, aby ſimě nábožnoſti a mrawnoſti w útlých ſrdcích ſe ujalo. Uprostřed horliwého tohoto ſnažení zaſtihla je wſſak rewoluce, kterážto, nedbajíc ani na zákony Boží ani na práwa lidſká, pro-

hlásila, že sliby řeholné nic neplati, a nařídila, aby řády duchowní zrušeny byly. Tuť musely i řeholnice klášterу swé opustiti a u příbuzných swých neb někde jinde útočiště sobě hledati. We smutných dobách těchto dostalo se i řeholnicem řádu sw. Worsily příležitosti, kdež mohly dokázati, že z lásky k Bohu ne toliko pracowati, nýbrž i nátisky snášeti a smrt podstoupiti hotowy jsou. Co hodné dcery swaté Worsily daly při této příležitosti skwělé důkazy lásky ku prawdě a oddanosti k Církwi.

Jako osoby duchowní wůbec, tak byly i řeholnice nuceny, aby na ústawu přisahaly. Jestto wšak přísaha tato čelila proti wíře, nedaly se k ní nikterak přinutiti, za kteroužto příčinou wšemožně pronásledowány byly. Roku 1794 bylo w Drauži dwa a třidcet řeholnic z rozličných klášterů uwězněno. Po několik dni byly řeholnice tyto po pořádku před soud rewoluční powoláwány a když přisahati nechtěly, k smrti odsuzowány. Jednoho dne přišla řada na dwě sestry řádu sw. Worsily. Zatím wšak byla toliko jedna z nich k smrti odsouzena. „Kterak, milá sestro", zwolala tu druhá, kteráž na žiwě zůstati měla, „ty podstoupíš smrt mučedlnickou beze mne? Co si počnu na zemi, w tomto wyhnanstwí, w němž mne samotnu necháwáš?" — „Neklesej mysli," odpowěděla odsouzená, „we krátkém čase i ty smrt podstoupíš." A předpowěď tato se po několika dnech skutečně wyplnila.

Když některé z uwězněných těchto řeholnic k smrti odsouzeny byly, nespatřily již wíce

spolusester swých; býwalyť ihned odwedeny na jisté místo, kdež se i mnoho jiných k smrti odsouzených wězňů nalezalo. S této příležitosti hleděly jesstě řeholnice ku konání úřadu apostolského použiti. Posilowalyť tu slabých, poučowaly nemmělých a dodáwaly ducha málomyslným. Mezi wězni těmito bylo mnoho takowých, ježto buď manželky neb dítky neb jiné podobné wazby jesstě příliš ke swětu pontaly; w takowých hleděly řeholnice wzbuditi náději žiwota wěčného, kteroužto wesskeré hořkosti žiwota wezdejssího oslazeny býwají. A mnozí z malomyslných wězňů těch nabyli skutečně zmužilosti, a byli hotowi, za příkladem mučedlnic těchto obětowati raději časný žiwot swůj, než aby jednajíce proti swědomí swému, pozbyli žiwota wěčného.

Se slowy, jimižto spoluwězňů powzbuzowaly, spojowaly řeholnice tyto i wroucí modlitby. Jedna z nich, widouc, kterak sobě jeden z odsouzených, otec to četné rodiny, zoufaulíwě počíná při pomyssleni, že tolik sirotků po sobě pozůstawí; trwala po celou hodinu na modlitbách, prosíc Boha, aby nedopustil, by ubohý otec tento zoufalstwí se oddal. A modlitba tato neostala bez žádoucího wýsledku; muž ten podstoupil smrt s úplnou oddaností do wůle Boží. —

Řeholné panny tyto proměnily žalář swůj we chrám, w němžto Bohu ustawičnou chwálu wzdáwaly a jediné o to pečowaly, aby spoluwězně ku poznání milosrdných soudů Božích přiwésti mohly. Každá hodina byla se strany

uwězněných řeholnic ustanowena ku konání nějaké pobožnosti, od čehož se ani bázni před brzkým odsouzením, ani úkory a wyhrůžkami dohlídačů odwrátiti nedaly.

O pěti hodinách k wečeru modlíwaly se hodinky. O ssesti hodinách na to ohlassowal jim denně hřmot bubnů, že spolusestry, kteréž ráno k soudu powolány byly, nyní na popraviště místo se wedou. Klečíce tedy na kolenou wykonáwaly společně modlitby, kteréž se říkají, když někdo umírá; na to se modlily tak zwané poroučení dusse skonáwajícího. Po chwíli, když se domníwaly, že soud lidský již se dokonal a že soud Boží spolusestry jejich již korunowal, powstaly a říkaly zpěw církewní: Bože chwálíme Tebe, a žalm 116.: Chwalte Pána wssickni národowé; načež jedna druhou powzbuzowaly k stálosti a k následowání sslepějí oslawených sester swých, by někdy i sláwy jejich účastnými státi se mohly.

Dne 6. čerwence byly dwě z uwězněných řeholnic, obě z Bolenského klásstera sw. Worssily, zároweň k smrti odsouzeny. Jedna z nich, Marketa Rocherowa, byla jesstě před tím nežli do wězení přissla, požádala otce swého, osmdesátileteho zbožného starce, o radu, co by činiti měla. Zbožný otec odpowěděl jediné této dceři swé: „Mohlť bych tě, milá dcero, snadno ukryti, abys w ruky pronásledowníků nepadla. Než rozwažuj sobě náležitě před obličejem swrchowaného Boha, zdaliž bys se útěkem neprotiwila swatým soudům Jeho. Snad ti Bůh uložil, abys umřela; kdož wí, zdaliž smrt twá nebude

oběti, kterážto hněw Jeho upokojí. Prawímť ti, jako. kdysi Mardochens Estheře, že žiwot twůj nenáleží tobě, nýbrž lidu Jeho." Tato tak welikodussná rada působila na dussi útlé panny rowněž tak mocně, jako kdysi na Esthern řeč, jakouž k ní byl ctihodný příbuzný její pronesl. Nepochybowalať již, co by činiti měla; chodíwala opět jako před tím, než bylo pronasledowání nastalo, weřejně do chrámu. I bylať, jakož i některé jiné ze spolurehoulnic jejích, jata a do žaláře odwedena. Tu se jí dostalo milosti nadobyčejných; mimo jiné jí Bůh také oznámil den, w němž jí bude smrt podstoupiti. Den před smrtí swou prosila spolusrnžky, aby jí odpustily, jestliže jim snad kdy byla zlý příklad dala, a odporoučela se do modliteb jejich, ujisstujíc je, že zýtra k nemalému sstěstí swému k smrti odsouzena bude. Předpowědění její skutečně se wyplnilo. Když úsudek smrti nad ní pronessen byl, děkowala soudcům swým, řkouc s nejwětssí přiwětiwostí: „Zdák se, že se mnou zle smýsslíte, zatím mi wssak prokazujete weliké dobrodiní. Mámť wám wíce děkowati, nežli otci swému a matce swé. Od těchto jsem obdržela toliko žiwot časný; ale odsudek smrti, jakýž jste na mne wynesli, přiwede mne k žiwotu wěčnému."

Dne 7. čerwence byly opět dwě řeholnice z klásstera sw. Worssily w Bolené k smrti odsouzeny a odpraweny. Ubíraly se k poprawnímu místu s welikou radostí; líbaly nástroj, jimžto odpraweny býti měly a wzdáwaly soudcům i katům wroucí díky. — Jiná řeholnice

z téhož řádu přála sobě toužebně, aby w některý Panně Marii zaswěcený den smrt podstoupiti mohla. Žádost její se wyplnila. Bylať totiž dne 16. čerwence, kdežto se slawnost Panny Marie Karmelské koná; zároweň se sesti jinými řeholnicemi odprawena. Bywssi přiwedena na poprawisstě, a slyssíc kterak zástupy pokřikowaly: „Ať žije národ!“ zwolala: „Takť wolám i já, a to s wětssím práwem nežli wy: Ať žije národ, kterýž nám w tento krásný den zjednal dobrodiní smrti mučedlnické!“

Podobným způsobem umíraly i ostatní řeholnice, jichžto dne 26. čerwence jesstě pět odprawено bylo. Když wssak dne 9. thermidora *) dálssí odprawowání zastaweno bylo, nedaly se ty, kteréž byly jesstě na žiwě ostaly, ani potěssiti, že jim popřáno nebylo, aby podobně žiwot swůj w obět přinésti mohly.

Ne lépe wedlo se Worssilinkám w městě Valenciennes. Po zrussení klásstera swého žily některé z nich uprostřed příbuzných swých, jiné se ale odebraly do klásstera řádu sw. Worssily w městě Monsu w Belgii. Když pak r. 1793 pewnost Valenciennes od wojska rakouského dobyta byla, počaly se rozptýlené řeholnice opět w klásstеře swém shromažďowati a s předesslou horliwostí dívky wyučowati. Ale pokoj dlouho netrwal. Dne 28. čerwence 1794 museli Rakussané opět ustoupiti, načež ihned wojsko republikánské pewnost obsadilo. Mnozí se kojili

*) Thermidor byl jedenáctý měsíc we francouzsstém kalendáři w čas rewoluce.

náději, že se smrti ukrutníka Robespierra hrůzowláda konec wezme; že již přestane téci krew pokojných obywatelů a že opět lepší časy nastanou. Ale náděje tato je sklamala.

Již den před příchodem wojska republikánského nařídilo se řeholnicem, aby se w běhu čtyrdwadcíti hodin z kláštera načisto wystěhowaly. Jaká to rána pro zbožné panny tyto, kteréžto se opět od sebe odloučiti a nowé útočiště hledati donuceny byly. Představená klášterа, jmenem Klotilda, dodávala zkormoucenym spolusestrám myšli: „Nepozbýwejte srdce," prawila k nim, „nebuďte málomyslny; nejkrásnější wlastností choti jest wěrnost; a kterak bychme mohly Christu Ježíši dáti důkaz wěrnosti swé, kdybychom pro Něj ničeho snášeti neměly? Snadnoť jest, sloužiti Mu, pokud cesta ctnosti růžemi posypána jest. Wlastností duše w prawdě ctnostné jest, zachowati wěrnost w štěstí i w neštěstí. Jáť se wám postawím w čelo a wezmu wšechno na sebe. Wzhůru, nepřítel se blíží, zmužme se!"

Božský Spasitel byw před umučením swým w zahradě getsemanské jat a wázán prawil k Židům: „Jestliže mne hledáte, nechtež těchto, ať odejdou," (Jan 18, 8) při čemž okazowal na swé učedníky. I wýtečná představená tato byla hotowa, obětowati žiwot, aby dcery swé zachowati mohla. „Bože můj!" takto se modlila, „ať umru, by jim žiwot zachowán byl!" Ale zároweň wolaly také řeholnice jednohlasně: „Umřemeť s wámi, bude-li toho potřebí!" Zatím wšak nastala hodina, kdež se

měly rozejíti. Tu padly Worssilinky k nohoum předstawené swé a prolévajíce hořké slzy prosily ji za požehnání, aby na bolestné cestě, kteráž se před nimi otwírala, zmužile kráčeti mohly. Rozloučiwsse se tedy a přislibiwsse sobě wespolek, že jedna na druhou nikdy nezapomenou, že obzwlásstně w modlitbách swých jedna na druhou pamatowati budou, odebraly se některé ku příbuzným neb známým swým, ač se k tomu byly z wětssí části toliko za rozkazem předstawené swé odhodlaly; ostatní wssak, jichžto bylo třináctc, nechtěly předstawenou swou nikterak opustiti, a skutečně až do konce u ní setrwaly.

Druhého dne po smutném rozloučení tomto přissel úředník poslaný od tehdejssí rewoluční wlády, aby jal řeholnice, kteréž se nebyly posud wystěhowaly. Téměř po tři měsíce zůstaly ubohé we swětnicích sskolního ústawu swého jako we wězení; na to byly uwedeny do žaláře městského, kdež se jim od dobročinných ústawů poněkud pomoci dostáwalo; i býwalé sestry jejich uměly důwtipně použíti wsselikých prostředků, jimiž bylo lze, smutný staw uwězněných poněkud zmírniti. Nicméně musely ubohé přece welmi mnoho bíd a nátisků snásseti, při čemž jim wssak ustawičné rozjímání utrpení Christowa a wěčné odplaty w nebesích podiwuhodné trpěliwosti dodáwalo.

W polowici měsíce října téhož roku jich bylo pět na soud powoláno, což je welikou radosti naplnilo. Obzwlásstně jedna z nich, jmenem Augustina, wnitřní radost swou nikterak

ukryti nemohla, tak že jeden ze soudců k ní prawil: „Tyť jsi welmi weselá.“ Načež Augustina odpowěděla: „A proč bych nebyla, wždyť se nemám čeho báti.“ Jeden ze strážců, pohnut takowou welikodušnosti, ustanowil u sebe, že jí k útěku nápomocen bude, s čímž se jí ihned nabídl; ale choť Christowa se zpěčowala na zpět wzíti oběť, kteroužto již byla na oltář položila. I byly wssechny na smrt odsouzeny. Když se přibližowalo rozhodné okamžení, padly odsouzené panny tyto před obrazem ukřižowaného Spasitele na kolena, a jedna z nich, Nathália, předříkáwala hlasitě modlitby za umírající. Po skončení modliteb těchto obrátila se we jmenu wssech součastnic ku předstawené a k ostatním spolusestrám, kteréž posud odsouzeny nebyly, řkouc: „Drahé matky a sestry, prosíme wás, abyste nám odpustily, jestliže jsme wám kdy zlý příklad daly a nebo wás něčím urazily; zároweň wás ujišťujeme, že i my zapomeneme na wssechno, w čemkoli byste nám snad proti wůli swé byly kdy ublížiti mohly. A wy, ctihodná matko, přijměte od nás díky za péči, jakouž jste co předstawená o nás měla, a udělte nám ještě naposledy mateřského požehnání.“

Na to k nim wstoupil do wězení občanský úředník, aby jim přečetl wynesený rozsudek; při čemž jedna z nich, Laurentina, radostně zwolala: „Toť prwní schodek k nebi!“ Brzy na to se odewřely dwéře u wězení, a odsouzené panny ubíraly se k popraviným místu, prozpěwujíce žalm: „Smiluj se nade mnou

Bože." (Miserere). Přioděny jsouce toliko žiwůtkem a swrchním rouchem, s hlawami prostowlasými, a majíce ruky w zadu swázané dostaly se na poprawisstě, a několik minut na to počítal řád swaté Worssily o pět mučedlnic wíce. Nadzmíněná Augustina přissedssi na poprawní místo, běžela s takowým nadssením na krwolessení, že musela nazpět dolů wedena býti, poněwadž na ni jesstě nebyla řada přissla.

Ne méně wznessené diwadlo dálo se zatím w jiném domě w městě Valenciennes. „Pane," úpěla tu na bolestném loži jiná řeholnice řádu sw. Worssily; „Pane, nedopusť, aby sestry mé jesstě přede mnou do nebe wessly!" Sotwa wssak byla horliwá řeholnice tato poslední slowo pronesla, sklesla nazpět na lože a skonala.

Nadzmíněná představená Klotilda byla zatím jesstě we wězení, očekáwajíc s ostatními řeholnicemi, až na soud powolány budou. Z wězení tohoto psala jedné ze známých swých, již toliko občankou nazýwala, z bázně, aby jí listem swým w nebezpečí neuwedla. List tento swědčí o weliké lásce její k Bohu, protož ho zde podáwáme. „Jesstě naposledy Wám píssi. Klotilda jest we wězení. Pět ze soudružek jejích není již mezi žiwými. Jsouť to matka Nathália, Ursula, Laurentina, Aloysia a Augustina. Wíť zajisté, že se jí w několika dnech téhož sstěstí dostane. Zakusilyť nejčistějssí radosti. Nessly, nýbrž letěly na smrt s takowou dychtiwostí a zmužilostí, že se tomu i katowé obdiwowali. Modletež se za Klotildu, ale nelitujte jí. Nebylať w celém žiwotě swém tak spokojena, jako

nyní, když se jí naskytuje příležitost, w níž jí bude lze, pro zachowání wiry krew wyceditі. Možná, že se odebere na wěčnost dříwe, nežli psaní toto obdržíte. Buďtež přeswědčena, že se často za Wás modli Loučíť se s Wámi naposledy, w náději, že s Wámi někdy na wěky spojena bude S Pánem Bohem!

Dne 19. října 1794."

Horliwé řeholnici této dostalo se jesstě sstěstí, že mohla s ostatními sestrami den před smrtí swou přijmouti nejswětějssí Swátost oltářní z rukou kněze, kterýžto, byw účastníkem jejich we wězení, také koruny jejich účastným se stal. Když řeholnice tyto uprostřed wzlykání ostatních wězňů k poprawnímu místu wedeny byly, prawila Klotilda k wojákům, kteříž je wedli: „Občané! jsmeť wám welikými díky zawázány; neboť duessní den jest nejkrásnějssím dnem nasseho žiwobytí. Prosímeť Boha, aby wám oči otewříti ráčil." A matka Scholastika doložila: „Odpousstímeť soudcům a protiwníkům swým jakož i katowi." Když jich kat byl swázal, děkowaly mu s nadssením, líbajíce ruku jeho. „Kdožby se," wolá tu wyprawowatel této události, „kdožby se neobdiwowal swatému náboženstwí, kteréžto dussi při pohledu na smrt takowou radostí naplňuje, a kteréž jest s to, aby newinným obětem wnuknulo hrdinnou myssléuku, by čistými rty swými líbaly zkrwácenou ruku katowu?" „Chwalozpěw: Te Deum", pokračuje wyprawowatel dále, „a litanie ku Králowně angelů byly modlitbami, ježto konaly wěrné panny tyto při skonáwání swém; čili mnohem

wíce, byly zpěwem, jenž předcházel onu písničku nowou, kteráž se we swatém městě neustále prozpěwuje."

Mimo tyto řeholnice wycedilo tu krew swou pro wíru Christowu jesstě jiných 57 wězňů, mezi nimiž 29 kněží a řeholníků.

Hlawa čtwrtá

Pokračowání o pronásledowání řeholnic we Francii w čas rewoluce.

Dcery swaté Angely nebyly w čas rewoluce na wssech místech ke smrti odsuzowány; ale pronásledowání neussla žádná, kteráž zmíněnou přísahu složiti nechtěla. Jak mnoho za oné smutné doby snásseti musely, obssirně zde popisowati nelze; protož míníme jen o osudu některých klásstěrů jesstě něco podotknouti.

Dne 13. dubna 1794, na neděli kwětnou, zawřely se brány města Angersu, načež wssecky Worssilinky tamějssího klásstera, které přísahu nesložily, před rewoluční soud dowedeny byly. Jesstě se ani tu ku skládání přísahy přemluwiti nedaly, nařídilo se, aby do žaláře uwrženy byly. Chytří jednatelé jim radili, aby se hledělý zaopatřiti potřebným nářadím, předstawujíce jim, že uwěznění jejich dlouho trwati bude. Tuto radu jim wssak nedáwali z útrpnosti, nýbrž toliko ze zisstnosti, jesstě nářadí uwězněných napotom we „prospěch národu," jak se prawilo, weřejně prodáno býwalo.

We wězení, do něhož řeholnice tyto odwedeny byly, nacházelo se již tři sta pani a

panen, jakož i mnoho dítek w kolébkách. Druhého dne po příchodu řeholnic těchto bylo třidcet z oněch zbožných zde uwězněných osob ženských we blízkém lese zastřeleno. Wěřící lid krajiny této nazwal tento les, w němžto w oněch dobách přes dwě stě osob usmrceno bylo, „polem mučedlníků;“ a krásná kapla, k nížto putují každoročně weliké zástupy wěřícího lidu, jestiť ctihodným pomníkem, kterýž dlouho ještě hlásati bude hrdinnou mysl oněch, jenž zde raději smrt podstoupili, než aby byli jednali proti swědomí swému.

Mezi uwězněnými paními w Angersu nalezala se také paní Hondebertowá, matka mladé Worsilinky Johanny, kteráž se také mezi sem přiwedenými řeholnicemi nacházela. Lásky plná a poslušná dcera tato byla sem, jak se zdá, poslána co angel útěchy, by nesstastná matka pomocí její obět žiwota swého swatě dokonati mohla. Setrwalať u lože této matky swé po celou noc a dodáwala jí mysli, ukazujíc na konec wssech bolestí; snažila se také wssemožně, aby srdce její, kteréž zradou od souseda zpáchanou zraněno bylo, ke smířenliwosti naklonila. I těssila se již dobrá dcera, widouc, že přičinění její marné nebylo. Zatím wssak také sama ještě těžké zkoussce podrobena býti měla. Přistoupiw k ní totiž jeden z buřičů, prawil: „Složíš-li přísahu, zachowáš matku!“ Co měla ubohá woliti? S jedné strany se ozýwal hlas přirozeného citu, aby zachowala drahý žiwot matky swé; s druhé wssak wolal hlas swědomí: Raději smrt, nežli nesprawedliwou přísahu! Tento

poslednějssí hlas zwítězil; přirozenost byla přemožena milosti; a rána, kteroužto byla skata hlawa matky, projela zároweň i srdce dcery a učinila na jednou dwě mučedlnice.

Dne 18. dubna byly řeholnice znowu na soud powolány a ku přísaze nuceny; když se k ní ale nikterak pohnouti nedaly, bylo nařízeno, aby jim jako za trest, růžence, modlitební knihy, swaté ostatky a jiné podobné wěci pobrány byly. — Dne 21. a 22. dubna, w pondělí a outerý welikonoční, musely se opět k soudu rewolučnímu dostawiti zároweň s jedenadwadciti milosrdnými sestrami, kteréž byly podobně přisahati odepřely. Napřed byly Worssilinky wyslýchány S prwní z nich bylo nemilosrdně nakládáno, poněwadž nechtěla přisahati. O tuto se wssechny nemálo obáwaly, jessto poněkud slabé hlawy byla. Ale Spasitel, Jenž byl apostolům swým řekl: „Když wás wydaji, nepřemýsslejte, kterak aneb cobyste mluwili: dánoť bude wám w tu hodinu, co byste mluwili; nebo nejste wy to, jenž mluwíte, ale Duch Otce wasseho, jenž mluwí we wás:“ (sw. Mat. 10, 19, 20); tento Božský Spasitel skutečně i této řeholnici podiwuhodným způsobem na pomoc přissel. Odpowídalať s takowou wírou a zmužilostí, že bezbožníci ti zahanbeni jsouce, že se ženě přemoci dali, na ostatní řeholnice již tak urputně nedoráželi; odsoudili je toliko z krátka, aby z wlasti wyobcowány a na daleké ostrowy odwezeny byly.

Dne 24. čerwna, na den swatého Jana

Křtitele, vdewřely se brány u wězení, z něhožto se řehoulice odwáděly ku přístawu, kráčejíce wždy dwě a dwě při zwuku bubnů, jakoby na smrt wedeny byly, a uprostřed posměchu zbouřené lůzy. Přissedsse do přístawu zawedly se na nepřílis prostrannou loď, kteráž již zbožím naplněna byla. Tam byly tak wtěsnány, že se sotwa hýbati mohly; k tomu neměly žádné ochrany ani před slunečním wedrem, ani před desstěm; a nadto se jim tu také mimo málo chleba jiného pokrmu neposkytowalo. A jak mnoho jiných nesnází a obtížností jim bylo podstoupiti! Neměltť ubohé ani prádla, aby se přewlíkati, ani ssátků, kterýmiž by sobě byly pot a prach s twáři utírati mohly. Přetrpěwsse mnoho nesnází a těžkostí, dostaly se konečně dne 6. čerwence do města Lorientu, kdež do wězení uwrženy byly. Ale uprostřed wsselikých těchto tísní sílil je Bůh milostí swou, že mysli nepozbyly. Přissedsse do Lorientu byly náramně umořeny. Zdáloť se, že mnohé z nich w několika dnech budou musset umříti; a sedm jich skutečně we krátce po příchodu do města tohoto smrti sesslo. Newědouce, co se s nimi dále díti bude, připrawowaly se ustawičně k smrti, obnowujíce častěji slib na křtu sw. učiněný, jakož i sliby řehoulné, při čemž nezřídka, zbožným citem messeny jsouce, wolaly: „Dobrý Bože! jsmeť řehoulnicemi, a dodáwá nám to weliké útěchy, že jimi jsme! Děkujemeť Tobě o Pane, že jsi nám té milosti uděliti ráčil. Žiwot nás jest w rukou Twých, nakládej s ním dle dobrolibezné wůle swé; pokládámeť se za sstastny, že jej

můžeme z lásky k Tobě a k oslawení Twému obětowati."

Obywatelé Lorientssti měli řeholnice tyto u weliké wážnosti, a majíce s nimi útrpnost, hleděli jim denně nějaké almužny poskytnouti. Ale pomahajíce jim w potřebách tělesných, nezapomínali také na duchowní potřeby jejich, a donásseli jim potají mezi jinými dary také nábožné knihy, růžence a jiné podobné wěci, nad nimiž řeholnice wždy srdečnou radost projewowaly.

Z Lorientu měly řeholnice tyto na wzdálené ostrowy wezeny býti; ale Bůh přestával již na oběti choti swých, a ukrátil čas zkousky jejich. Ztráwiwsse sedm měsíců uprostřed mnohonásobných obtížností w žaláři w Lorientu, byly propusstěny na swobodu. Jesstě nebylo ani úředně ohlásseno, že se mají propustiti, a již spěchali obywatelé města, aby z wězení odwedli řeholnice, kteréžto tichostí a trpělivostí swou lásku wssech sobě byly získaly. I sami protestanti se jim nabízeli, že by je, pokud zde jesstě pobudou, do domů swých přijali. Při jejich odchodu pak o nich wydáwali slawné swědectwí, prawíce, že se obáwají, aby se s řeholnicemi těmito také požehnání Boží z rodin jejich neodstěhowalo. Tak se i tu potwrdila prawda, že prawé ctnosti ani blud úcty odepříti nemůže.

Rowně tak chwalitebně chowaly se Worssilinky w městě Beaugency. Jako jinde, tak přissly i zde do klásstera jejich jednatelé wlády rewoluční a nařídili jim, aby wssecko

mowité a nemowité jmění ústawu swého swědomitě udaly. Na to jim oznámili, že mohou swobodně z klásstera odejíti a we swětě žiwy býti, poněwadž prý wláda sliby řeholné za neplatné wyhlásila. Ano wyzýwali je k odejíti pod záminkou, že by od zle smýsslejících nějak týrány býti mohly. Ale předstawená klásstera na to odpowěděla: „Neučinilyť jsme slibu, že se newydáme w týrání a že ničeho snásseti nebudeme; ale slíbily jsme, že we společnosti žiwy budeme. Nic nás k tomu nepohne, abychom složily poswátné roucho, jež na sobě nosíme; a w klásstеře swém zůstaneme, pokud z něho násilně odwedeny nebudeme.“ Příbuzní a přátelé sslechetných řeholnic těchto se obáwali, aby to k nějakému smutnému konci newedlo; proto jich sami prosili, aby z klásstera odessly. Ale na darmo; i nowicka odpowěděla na domlouwání příbuzných swých: „Žilať jsem se sestrami swými w čas sstěstí a pokoje; zůstanu tedy u nich i w čas zkoussky; osud jejich ať jest také osudem mojím!“

Po nedlouhém čase na to byly řeholnice skutečně násilím z klásstera odwedeny; zármutek jejich z toho náramně jesstě zwýssen byl, když wyssedsse z klásstera widěly, že i chudé ditky, jimžto byly každodenně netoliko chléb slowa Božího, nýbrž i chleb wezdejssí rozdáwaly, nyní kamením po nich házejí. Tu sobě wěrné služebnice Páně zajisté připomenuly slowa Božského Mistra swého: „Jestliže se mně protiwili, i wámť se protiwiti budou“ (Jan 15, 20). Odewzdány jsouce do wůle

Boží a powažujíce se za šťastny, že ke slávě Jmena Jeho něco snášeti mohou, daly za oněch neblahých dnů krásný příklad hrdinné mysli a setrvalosti.

Totéž se dá říci o Worssilinkách Chateau-Gontierských. W městě tomto pracowaly dcery sw. Angely již od r. 1636 s welikou přičinlivosti, a požíwaly w celém okolí weliké wážnosti; nicméně w čas rewoluce před pronásledowáním ochráněny neostaly. Majíce skládati zlopowěstnou přísahu, oswědčowaly, že wolí umříti, než by poskwrnily swědomí swého. I byly odsouzeny k wyhnanství. Zpráwa tato naplnila rodiny města toho welikým zármutkem. Mnohé ze schowanek jejich wolaly: „Dowoltež nám, ať umřeme s wámi!“ A čtyry z mladých těchto díwek sobě pewně umínily, že z kláštera neodejdou, pokud řeholnice z něho wyhnány nebudou. Ještě wětší bolesti wšak rozsudek ten naplnil srdce řeholnic samých. Jak těžko jim přicházelo, rozloučiti se s klidným příbytkem swým! Jedna z nich, jmenem Anastásia, klekla před oltář, kdež byla nedáwno sliby řeholné složila, a obrátiwši zaslzené oči swé k obrazu Panny Marie, wolala takto: „O matko bolestná! ať raději ihned umru, nemám-li Božského stánku toho wícekrát uzříti, a nemá-li mi býti popřáno, abych dny žiwota swého w milém stínu drahého kláštera našeho ztráwiti mohla. . . . Musím-li pak opustiti tento příbytek pokoje? . . Tyto zdi, kdež se oslawowalo Jméno Twé, kdež jsi byla tak wroucně milowána, o Maria! Stane-li se pokojný při-

bytek tento kořisti nepřátel Twých; budou se w něm brzy rozléhati zlolající řeči jejich, a bezbožníci ti budou dědictwí Twoje nohama sslapati! O panno neposskwrněná! mohla-li bys kdy zapomenouti, že dům tento Tobě zaswěcen jest?"

Těmito slowy naříkala řeholnice, a Matka milosrdenstwí wyslyssela wolání jejího; zdáloť se jí, jakoby po ukončení modlitby swé byla zaslechla tato slowa: „Neboj se, dcero má! Jako kdysi lid israelský budeš i ty musset několik let ztráwiti na poussti, kdež wíce sester twých umře; ale na dny zkoussky následowati budou dnowé pokojní a blažení; tyť budeš nástrojem, jimžto Prozřetedlnost Boží wěrné chotě Syna mého, bouří rozptýleny býti mající, opět w bezpečný přístaw uwede."

Zatím se wssak byla osudná hodina přiblížila. . . Rota zbouřenců wrazila do poswátného příbytku panen, činíc sobě posměch ze zármutku jejich. Panny tyto byly posud oděny rouchem, jež kdysi před oltářem Páně obdržely; nyní wssak byly donuceny, aby na se wzaly oděw swětský. Shromáždiwsse se jesstě před odchodem swým w kaple, klekly tu k nohoum představené swé a prosily ji u prolewání hořkých slzí, aby jim jesstě naposledy mateřského požehnání udělila. — Na to odessly, newědouce kamby se obrátiti měly. Milosrdné sestry by je byly rády do klásstera swého přijaly, ale rewoluční wláda se tomu protiwila; toliko čtyry staré a nemocné Worssilinky dostaly dowolení, aby u milosrdných sester ostati mohly. Ostatním

se ani nepowolilo, aby tři neb čtyry pospolu přebýwati směly.

Zbouřenci wssak jesstě na tom nepřestáwali, že klássternice tyto z tichého příbytku jejich wypudili. Po nedlouhém čase wydalo národní shromáždění nowý rozkaz, aby Worssilinky ku skládání přísahy nuceny byly. Wyhrožowalo se jim wyhnanstwím, stinadlem, utopením; ale wýhrůžky tyto jim poskytowaly nowou příležitost, w nížto wíru swou weřejně a srdnatě oswědčiti mohly. Když tedy ku skládání přísahy nikterak přemluwiti se nedaly, byly prozatím do žaláře odsouzeny, a sice do wlastního klásstera swého, kterýž mezi tím we wězení státní proměněn byl. Jak bolestné city musely tu wzniknouti w srdci jejich, když we jmenu swobody co wězné wlečeny byly na místo, jež sobě byly kdysi s radostným srdcem za doživotný příbytek zwolily!

Co jim nyní snásseti bylo w domě tomto, w němž byly jindy zakusily tolik radosti duchownich, nedá se náležitě wypsati. Jak náramně zde mořeny a týrány byly, již z toho lze poněkud posouditi, že jich we krátkém čase tři měsíců ssest umřelo. Na ostatní pak se později znowu dorážel o, aby přísahaly; ale i tentokráte bylo marné wssechno wyhrožowání. Později byly sice na swobodu propusstěny; ale we společnosti, co řeholnice, žíti nesměly. Teprwa roku 1807 podařilo se po mnohonásobném namáhání oné sestře Anastasii, jenž byla před odchodem swým z klásstera s tak welikou wroucností Pannu Marii wzýwala, wymoci od císaře

Napoleona dowolení, aby opět do klásstera swého, kterýž za oněch dob kasárnou byl, nawrátiti se mohly. Za rozkazem, jejž byl císař tento wydal we prospěch řehol zabýwajících se wyučowáním mládeže, bylo i mnoho jiných klásterů sw. Worssily znowu zřízeno, tak že za nassich dnů dcery sw. Angely we Francouzích opět přes sto klásterů mají, w nichž weliký počet dívek s předesslou horliwosti wyučují a wychowáwají.

Hlawa pátá.

Řád sw. Worssily w Sawojsku, w Belgii, w Hollandsku, we Swýcarsku a w Německu.

Roku 1635 powolal sw. Frantissek Salesky Worssilinky z Lyonu do Sawojska, kdežto jim w městě Chambery klásster zřídil. Ačkoli byl Swětec tento s nábožnou paní Frantisskou Chantal-owou již řád „Nawsstíwení Panny Marie" založil, přece jesstě i o uwedení Worssilinek w biskupstwí swém usilowal, maje za to, že řádem jejich wychowáwání ženské mládeže nemalého prospěchu nabude.

I w Belgii, w Hollandsku a we Swýcařích řád swaté Worssily záhy již se rozssířil. Řeholnice řádu tohoto musely tu sice na začátku se mnohými překážkami zápasiti; ale jsouce oživeny pewnou důwěrou w pomoc Boží, nedaly se od podniknutí swého nikterak odstrassiti. Z počátku sedmnáctého století dostal se řád sw. Worssily z Belgie a z Francouzska i do krajin Německých, kdežto se s welikou

rychlosti rozssiřowal. Přese wssechny občanské i náboženské bouře, kteréž tehdáž jakož i později w Německu zuřily, udržely se tam přece dcery swaté Angely; a klásstery jejich, w nichžto se téměř weskrz stanowy kongregace Burdegalské zachowáwají, i za dnů nassich tu jesstě prospěssně působí.

Nejstarssí klásster Worssilinský w Německu jest onen w Kolině nad Rýnem. jenž roku 1639 3. listopadu založen byl, a sice řeholnicemi z Belgie z klásstera Lutišského přisslými, kteréžto se ku kongregaci Burdegalské přiznáwaly. Řeholnice tyto sobě tonžebně přály, zříditi klásster řádu swého na onom místě, kdež byla patronka jejich sw. Worssila s towaryšskami swými mučedlnickou smrt podstoupila a kdež také odpočíwají ostatky jejich. —

Roku 1651 založen byl klásster sw. Worssily w Cáchách, kamžto prwní řeholnice taktéž z Belgie z klásstera Dinantského powolány byly, kteréžto se podobně stanowami kongregace Burdegalské sprawowaly.

Jeden z nejznamenitějssích klásterů worssilinských w Německu jest klásster Wratislawský w pruském Slezsku, kterýž roku 1686 založen byl, a we kterém se ročně přes jedenácte set díwek wyučuje a wychowáwá. Klásster tento wydobyl sobě netoliko o řád sw. Worssily, nýbrž i o wesskerou katolickou Církew welikých zásluh, jessto řeholnice jeho horliwým wyučowáním a dobrým příkladem swým, jakož i wroucími modlitbami k udržení prawé wíry we Slezsku nemálo přispěly.

Mimo tyto jmenowané nalezá se w Německu jesstě mnoho jiných klássterů řádu swaté Worssily, jako: w Erfurtu, w Landshutu, we Štrubině (Straubing), we Würcburku a w jiných městech. W nowějssí době zřízen byl klásster swaté Worssily také w Berlíně. Jesstě roku 1851 nebylo w městě tomto ústawu pro wychowáwání mladých diwek z rodin katolických; i bylyť přinuceny, nawsstěwowati sskoly protestantské, při čemž wíra jejich nemalému nebezpečenstwí wystawena byla. Nadjmenowaného roku počali sice horliwí kněži katoličtí, jenžto w Berlíně duchowní správu zastáwali, wssemožně o to usilowati, aby nebezpečenstwí toto odstraněno bylo. I wzali na sebe wyučowání katolických diwek, w čemž je některé nábožné paní podporowaly. Jesstě se wssak záležitosti této nemalé překážky w cestu kladly, ujal se jí ctihodný probosst Berlínský, Pelldram, s welikou horliwosti. Nedáwno před tím byl bohatý katolík Schauer w poslední wůli swé odkázal osmdesát tisíc franků (asi 32.000 zl. stř.) ku prospěchu sirotků. W Berlíně byl sice již sirotčinec, ale toliko pro pacholíky; osiřelé diwky se dáwaly do sirotčinců nekatolických. Zbožný probosst rozdělil tedy znamenitý onen odkaz, a ustanowil 40.000 franků na založení sirotčince pro diwky, jehožto správu Worssilinkám swěřiti mínil, maje snad za to, že by se způsobem tím zároweň o wychowání katolických diwek nejlépe postaral. Obrátil se tedy k nejdůstojnějssímu knížeti-biskupu Wratislawskému Försterowi s prosbou, aby mu několik řeholnic z wěhlasného klásstera swaté

Worssily we Wratislawi poslal. Horliwý pastýř byl by rád tuto žádost splnil, nechal wssak ctihodné představené klásstera Wratislawského na wůli, zdaliž a které by z podřízených sobě řeholnic do Berlina poslati chtěla.

Ctihodná představená zwolila k obtižnému tomuto podniknutí matku Hildegardu, jejížto horliwost a schopnosti ji neznámy nebyly; dále sestru Kamillu, tehdáž jesstě nowicku; Wiktorinu, sestru laickou, a diwě čekatelky, t. j. panny, kteréž do řádu sw. Worssily wstoupiti chtěly, ale posud jesstě rouchem řeholným oděny nebyly. We průwodu ctihodného starce, preláta Bittera, představeného klásstera Wratislawského, opustily panny tyto Wratislawu r. 1854 dne 29. dubna, a dorazily téhož jesstě dne do Berlina, kdež od horliwých katolíků toužebně očekáwány byly.

Ale jak mnohým nesnázem a prácem se tu musily ubohé podrobiti! Nowý byt jejich nacházel se we čtwrtém poschodí domu, w němž sami nekatolíci bydleli. Nedostáwalot se jim potřebných místností, neměly ani zahrádky, musely snásseti náramné horko a jiné nepříjemnosti, a nad to byly jesstě i mnohými nesnadnými prácemi zanesseny. Matka Hildegarda, bywssi umořena dlouhým a ustawičným bděním, upadla do nemoci; ale ani tu w horliwosti swé neulewila, a ačkoli wssi síly pozbawena byla, přece práce powolání swého bedliwě wykonáwala.

Co wssak řeholnice tyto nejwětssím zármutkem naplňowalo, byla okolnost, že se jim pro nedostatek slussné a prostrannějssí kaply

dowoliti nemohlo, aby Boha w nejswětějssí Swátosti oltářní skrytého ustawičně w bytu swém míti směly. Ano i msse swatá se jim pro nedostatek kněží toliko we dny nedělní a swátečni w těsné domácí kapličce sloužiwala.

Jak welice panny tyto toužily po duchowní útěsse, jakouž nábožná dusse w nejswětějssí Swátosti oltářní nalezá, widěti ze slow, kteréž w letopisech řádu swaté Worssily zaznamenána jsou. „Jako Židé w zajetí Babylonském," tak dí letopisec, „prawému Bohu s twáří k Jerusalému obrácenou se klaniwali; tak obracíwaly i zbožné panny tyto zraky swé k báni chrámu swaté Hedwiky, jižto we wzdáli spatřowaly, kdežto w nejswětějssí Swátosti přebýwal Bůh srdce jejich, onen Bůh, kterýžto sám toliko zármutek, jakýž jim nedostatek této duchowní útěchy působil, umírniti mohl." Ale brzy se jim mělo dostati milosti, po níž tak wroucně toužily. Roku 1854 powolal sw. Otec Pius IX. biskupy se wssech končin swěta do Říma w záležitosti nauky o neposskwrněném početí Panny Marie. Mezi jinými tam přissel i kníže-biskup Wratislawský Förster. Tajemník jeho, p. Montbach, bratr s wrchu jmenowané sestry Kamilly, maje u swatého Otce zwlásstní slyssení, obrátil řeč i na nowý klásster Worssilinský w Berlině. Sw. Otec se doptáwal s patrným účastenstwím na rozličné okolnosti nowě založeného ústawu toho, a mezi jinými wěcmi se také tázal, zdaliž se w klássteře tom chowá welebná Swátost oltářní. Dostaw záporuou odpowěď, zwolal hlasem, w němžto se jewila srdečná útrpnost:

„Ach, což pak není w domě tom příhodného místečka, kdežby se welebná Swátost chowati mohla?“ Těmto otcowským slowům měly řeholnice děkowati, že se jim roku 1855 dowolilo, aby w kaple domácí nejswětější Swátost chowati směly.

Při jiné příležitosti doručil tentýž biskupský tajemník Jeho Swatosti list od představené kláštera Berlínského, Hildegardy, w němž tato swat. Otce prosila, aby nowému ústawu jejich požehnání uděliti ráčil. Swatý Otec list tento milostiwě přijal a četl jej bez prodlení. Na to byl Worsilinkám w Berlíně dne 19. února 1855 doručen z Říma list, což je naplnilo náramnou radostí. Radost tato byla zwýšena okolností, že tento list podepsán byl wlastní rukou Jeho Swatosti. Sw. Otec w něm chwálí horliwost řeholnic těchto a oznamuje, že se za ně modlí, aby Bůh žehnal prácem jejich a že jim milerád požehnání apostolského uděluje.

Dne 2. dubna 1855 přestěhowaly se zbožné panny do jiného domu, kterýž zwláštně pro ústaw jejich zakoupen byl. Tu se wystawěla i prostranná domácí kapla, kteráž se ke cti neposkwrněnému Početí Panny Marie zaswětila. Obdrželwsse z Wratislawy ještě čtyry řeholnice ku pomoci, počaly 7. srpna w nowém tomto ústawu dívky s welikou horliwostí wyučowati. W prostrannějším tomto přibytku jim bylo také lze, přijmouti wětší počet sirotků. Ale tu jim také každým dnem práce přibýwalo. K tomu upadla jedna z nich do těžké nemoci a druhá byla sklíčena náramnými bolestmi.

Hildegarda sama také již žádné síly neměla. I obrátila se ku představené klásstera Wratislawského s prosbou, aby jí jesstě několik řeholnic ku pomoci posláno bylo. Jessto wssak řeholnice we klássteře Wratislawském tehdáž samy přílissnými prácemi zanessený byly, mohla toliko jedna sestra laická do Berlína se propustiti. Na opětowanou prosbu radila představená klásstera Wratislawského Hildegardě, aby se do francouzské země o pomoc obrátila. Hildegarda se na to odebrala s dowolením představených swých sama do Klermontu, odkudž také skutečně dwě řeholnice s sebou přiwedla. Od té doby pracují Worssilinky w Berlíně s welikým úspěchem, a usiluji wssemožně, aby se wíra katolická w srdci útlých dívek pewně zakořenila, a napotom prostředkem jich i w rodinách jejich utwrzowati se mohla.

Hlawa ssestá.

Worssilinky w říssi rakouské.

Prwní klásster řádu sw. Worssily w říssi rakouské byl klásster Pražský, kterýžto roku 1655 od zbožné hraběnky Sibilly, manželky rakouského polního marssálka Lamboya, rozené swobodné paní Palmbergowé, založen byl. Nábožná paní tato byla w čas třidcítileté wálky dala nejstarssí dceru swou Kateřinu k wychowání do klásstera řádu sw. Worssily w Kolíně nad Rýnem, odkudž pak ji po skončené wálce opět wzala a do Čech přiwedla.

Prawá nábožnost, co owoce klássterního

wychowáni, a jiné wznessené ctnosti, jimiž mladá hraběnka wynikala, učinily takowý dojem na srdce zbožných rodičů jejich, že sobě umínili, řád sw. Worssily ku prospěchu sw. náboženstwí a ke zwelebení mrawů do Čech uwésti. Jessto wssak klásster Kolínský, byw teprwé před několika lety založen, jesstě tak welikého počtu řeholnic neměl, aby jich několik jinam poslati mohl: byli bohabojní rodičowé hraběnky Kateřiny se žádosti swou odkázáni do Luttichu, odkudž jim také skutečně sedm řeholnic posláno bylo. Majíce w čele matku Annu Dorotheu, rozenou paní ze Seelisů, co předstawenou, wstoupily řeholnice tyto na lodi k účelu tomu připrawené dne 9. října 1655. Po přestálém trojím nebezpečenstwí na řece Rýnu dostaly se konečně 9. listopadu téhož roku o ssesti hodinách wečer do Prahy. kdež od tehdejssího náboženého kardinála, hraběte Harracha, arcibiskupa Pražského, u přítomnosti shromážděné sslechty a jiných wznessených osob slawně uwítány byly. Po té se odebraly i se zakladatelkyní klásstera Pražského do domu, kterýž prozatím blíže sídla arcibiskupského pro ně připrawen byl. Brzy na to je nawsstíwil zbožný kardinál we průwodu zakladatelkyně w nowém přibytku jejich, při které příležitosti pokorou a moudrosti, s jakouž o ústawu swém, o řehole a působení řádu swého mluwily, až k slzám pohnut byl. Zjednawsse sobě w krátce wsseobecnou wážnost, nabyly tak četných žákyň a chowanek, že dům, w němž s počátku ubytowány byly, ku přijmuti wssech nestačil. I zakoupily jiný, prostrannějssí na

Nowém městě, pak opět jiný, účelům swým přiměřenějssí, w němžto několik let přebýwaly. Roku 1665 wstoupila wysoce rozená hraběnka Černinowá se ssestnáctiletou jedinou dcerou swou do řádu Worssilinek, jimžto znamenité jmění swé darowala. Na to přikoupily řeholnice tyto jesstě několik jiných budow w sousedstwí ústawu swého, na jejichžto místě r. 1676 nynějssí pewný a prostranný klásster wystawěly. Jmenowaná hraběnka ztráwiwssi w řádu jedenácte let a několik měsíců umřela w powěsti Swětice; dcera její pak 56 let w klásstěře žiwa byla. Mimo tento klásster sw. Worssily byl w Praze r. 1691 jesstě jiný téhož řádu na Hradčanech založen, kterýž wssak r. 1784 zrussen, či-li wlastně s klásstérem na Nowém Městě w jedno sloučen byl.

Nedlouho po uwedení ústawu sw. Worssily do Prahy založen byl klásster Worssilinský také we W i d n i. Když byly panny w nowě založeném klásstěře Pražském počaly práce powolání swého konati, roznássela se powěst o horliwosti jejich a o úspěchu, s jakýmž se usilowání jejich potkáwalo, netoliko w Čechách, nýbrž i w jiných krajinách, a w krátce se i ke zbožné císařowé Eleonoře, třetí to choti tehdejssího císaře Ferdinanda III., dostala. Tato požádala zpowědlníka swého, aby jí o nowém tomto klásstěře, o oděwu řeholnic a o řádu jejich náležité zpráwy zdělil. Podala se tedy císařowně obssirná zpráwa o žiwotě a působení klásstérnic těchto, a k popisu oděwu jejich přidala se loutka (panna), kterážto jako Worssilinka oblečena byla.

Když pak nadzmíněná císařowna r. 1656 dne 4. září w Praze i s dědičným princem Leopoldem I. slawně kornowána byla; předpustila k sobě mimo jiné i před rokem do Prahy přissié panny klássterní, při které příležitosti jim pouawrhla, aby se do Wídně k založení nowého klássterа odebraly. Když se wssak panny tyto pokorně wymlouwaly, že od představených swých pro Prahu určeny byly; požádala zbožná zemèpaní hraběnky Lamboyowé, kteráž též přítomna byla, aby se o to postarala, by k založení klássterа we Wídni řeholnice řádu swaté Worssily z Luttichu neb z Kolína poslány a jim zároweň dwě z Pražských, Matka Rosalia a Kateřina, ku pomoci ustanoweny byly.

Mezi tím wssak umřel císař Ferdinand III. (r. 1657 dne 2. dubna) a nedáwno kornowaný dědičný princ Leopold dosedl na trůn císařský. Wěhem tímto se záležitost stranu založení klássterа Worssilinského we Wídni poněkud odložila. Ale owdowělá císařowna nepřestala o uwedení Worssilinek do Wídně usilowati, až pak konečně zwlásst pomocí panující císařowny Klaudie, choti císaře Leopolda I. roku 1660 klásster Worssilinský we Wídni založen byl. Řeholnice Maria Alexis, kteráž byla w Luttichu sliby řeholné složila a na to w Kolíně dwacet let w tamèjssím klássteře ztráwila, byla za představenou pro Wídeň ustanowena. I nawrátila se do Luttichu, aby tam několik sester pro nowý ústaw we Wídni získala. Kníže arcibiskup Wídeňský poslal tam také w kwětnu r. 1660 s prosbou, aby se ssest řeholnic do

Widně poslalo, jimžto císař Leopold ihned císařský cestowní list, jakož i dwě stě dukátů na cestu doručiti welel. I bylo skutečně ssest sester ustanoweno, kteréž se k založení nowého klásstera do Widně odebrati měly. Wydaly se tedy bez prodlení na cestu, jižto konaly přes Prahu, odkudž jesstě nadzmíněné dwě řeholnice z klásstera Pražského s sebou wzaly, poněwadž tyto jazyka německého mocny byly. Na to konaly u průwodu hraběnky Lamboyowé a sestry její hraběnky Traunowé dále cestu k Widni, kdežto císařowně představeny a od ní, jakož i od knížete arcibiskupa milostiwě přijaty byly. Na žádost představené powolil jim arcibiskup, aby sobě za zpowědníky woliti směly Jesuity, z nichžto jeden řeholu sw. Worssily do německé řeči přeložil a duchowní cwičení netoliko s nimi, nýbrž i s jinými wzácnými panními w klásstеře držel. Dcery z nejwzácnějssích rodin wstupowaly do wychowáwacího ústawu k Worssilinkám, a nowě uwedený řád tento dossel u dwora císařského a u wznessených rodin we Widni weliké přízně, za kteroužto příčinou mu lid obecný po nějaký čas welmi nakloněn nebyl. Teprwa později, když se poznalo, že Worssilinky i chudých diwek horliwě se ujímají, nabyly řeholnice tyto wsseobecné wážnosti, jižto až posud požíwají. Přihlassujeť se k nim každoročně tolik žákyň a chowanek, že jich pro nedostatek místnosti ani wssechny přijíti nemohou, což téměř i o wssech jiných ústawech řádu tohoto říci se může.

Z oněch dwou řeholnic, kteréž byly z Prahy do Widně přissly, dostala se později jedna,

matka Rosalia totiž, co prwní představená do Celowce w Korytansku, a druhá, totiž sestra Kateřina, taktéž co prwní představená do Hořice w Illyrii, we kterýchžto městech roku 1670 a 1672 klášstery řádu sw. Worssily založeny byly. Do nowě zřízeného klášstera w Celowci byly také dwě řeholnice z Prahy na pomoc poslány, a sice matka Anna Eleonora, rozená hraběnka Berkowá z Dubé a Lipého, a jedna sestra laická. Prwnějssí z nich byla po dwanácti letech do Prahy nazpět powolána, kdež pak w nowě zřízeném klássteře na Hradčanech 35 let představenou byla.

Roku 1704 přissly do klášstera sw. Worssily w Praze na Nowém městě dwě neplnoleté hraběnky Trautmansdorfowy, Eleonora a Maximiliana, dcery říšského hraběte Jana Friderika Trautmansdorf-Weinsberga, králowského místodržícího a nejwyssího zemského komořího w králowstwí Českém. Ztráwiwsse tu nějaký čas, přeswědčily se, že takowé klášstery poskytují netoliko zbožným pannám, kteréžto do nich wstupují, prawého pokoje srdce, nýbrž že i mimo zdi klášsterní wychowáwáním mládeže ženské welmi spasitedlně působí; za tou příčinou uminila sobě starssí hraběnka Eleonora, že w zemi České nowý klášster řádu swaté Worssily založí.

Za nejpříhodnějssí místo k účelu tomuto byla Kutná Hora uznána. Po obdržení potřebného k tomu powolení od arcibiskupa Pražského usilowala oswícená zakladatelkyně, aby k cíli tomu i powolení císařského jesstě wymo-

byla, což se jí také po čtyrletém namáhání skutečně posstěstilo. Císařský list byl od owdowělé císařowé Eleonory Magdaleny, matky císaře Karla VI., podepsán. Na to byly ihned čtyry řeholnice z klásstera Pražského na Nowém městě k založení nowého klásstera w Kutné Hoře ustanoweny, kteréž se dne 22. kwětna 1712 we průwodu představené klásstera Pražského Marie Klary a laické sestry Aurelie na cestu do Kutné Hory wydaly. Připojilať se k nim také zakladatelkyně, hraběnka Eleonora Trautmansdorfowa a sestra její hraběnka Maximiliána, kteráž byla prwní, co později w nowě založeném klásstеře oděw řeholný na se wzala. Dostawsse se dne 24. kwětna do Kutné Hory, ubytowaly se w tak zwané panenské ulici, w domě, kterýž jim prozatím od preláta Sedleckého přepusstěn byl, a w němž se již 2. čerwna klausura zawedla. Dne 13. čerwna byl po wzýwání Ducha swatého učiněn počátek s wyučowáním dřwek, načež představená klásstera Pražského zařídiwssi co bylo nejpotřebnějssího, se sestrou Aurelion do Prahy nazpět se odebrala. Za prwní představenou nowého tohoto klásstera ustanowena byla Anna Aloisia, rozená swobodná paní Klusákowá z Kostelce.

Dne 25. března 1713 byla osmnáctiletá hraběnka Maximiliána Trautmansdorfowa oblékána w roucho řeholní, při které příležitosti obdržela jméno klásterní Maria Josefa. Jesstě znamenité jmění swé klásstеru odkázala, byla za spoluzakladatelkyni powažowána. Ctihodná klásternice tato dokonala zbožný, Bohu oddaný

žiwot w ssest a dwadcátém roku stáří swého dne 20. srpna 1721. Brzo na to přijaly w klássteře tomto oděw řeholný jesstě i jiné panny, kteréžto dostatečné wěno k wýžiwě swé přinesly. — Počet žákyň a chowanek se ustawičně množil, tak že se brzy nedostáwalo potřebného prostranstwí. I chtěly řeholnice wedlejssí dům prozatím najmouti; ale městský přednosta, Karel Kubín, koupil dům tento a darowal jej klássteru. Na to koupily řeholnice jesstě jiný dům, kterýž se zahradou jejich hraničil; ale býwalá majetnice domu toho, wážná to měsstanka, přinesla po několika dnech kupné nazpět, s prosbou, aby tento skutek její w tajnosti zůstal. Řeholnice přetwořily tyto dwa domy w prozatímní klásster a ucházely se snažně u představenstwa městského, aby jim nějaké přiměřené místo postoupeno bylo, kdežby klásster prostrannějssí zbudowati mohly. Ale přese wssechno snažení jejich wykázalo se jim teprwa roku 1733 po odstranění mnohonásobných překážek místo, na němž wystawěn byl nynějssí prostranný a úhledný klásster, w němžto se každoročně okolo tisíce díwek bez ohledu stawu a náboženstwí wychowáwá a potřebným wěcem wyučuje. Šlechetná zakladatelkyně klásstera Kutnohorského, hraběnka Eleonora Trautmansdorfowa, zemřela w klássteře tomto roku 1757 w ssest a ssedesátém roku wěku swého. Ačkoli roucha řeholního nebyla na sebe wzala, žila přece ustawičně mezi řeholnicemi co prawá klássternice a múwala účastenstwí w radostech i žalostech jejich.

Na Morawě nassi nalezají se dwa klássstery

řádu sw. Worssily; w Olomouci totiž a w Brně. První z nich založen byl r. 1697 od ssesti řeholnic, kteréž z Prahy, z klásstera Nowoměstského, na žádost tehdejssího arcibiskupa Olomouckého, Karla hraběte z Lichtensteina, do Olomouce poslány byly. Horliwé klássternice tyto přissedsse 15. čerwence nadzmíněného leta do Olomouce, zakoupily blíže býwalého klásstera Frantisskánského, nynějssího Dominikánského, 13 míst ke stawení, a zbudowaly zde zponenáhla skrowný klásster s kostelíčkem, k jehožto založení byly již 12. dubna téhož roku od císaře Leopolda I. powolení dosáhly. Když pak roku 1782 klásster panen řeholy Dominikánské, tak zwaný klásster u swaté Kateřiny, wyzdwižen byl, přewzaly ho i s kostelem Worssilinky, a posud w něm jesstě owčně okolo čtyr set díwek s neumawenou pilností wzdělávají.

Do Brna dostal se řád swaté Worssily r. 1782. Tehdáž nařídil císař Josef, aby klásstery, jejichžto účelem byl žiwot pouze rozjímawý, zrussený byly. Dne 18. ledna nadzmíněného roku přissla komisse, k wyzdwižení řečených klásstery na Moravě ustanowená, do klásstera u sw. Josefa w Brně, kdež byly jeptissky řádu sw. Frantisska, a oznámila klássternicem těmto, že se jim dáwá na wůli, aby buďto z klásstera wystoupily, a nebo řád sw. Worssily s powinností wyučowání díwek, neb řád sw. Alžběty s powinností obsluhowání nemocných přijaly. Nacházelo se tehdáž w klássteře u sw. Josefa 28 klássternic, z nichžto jich sedm wystoupilo: ostatní, w počtu dwadcíti a jedné, zwolily řád swaté Worssily, jesstě se uznalo, že by nebyl

ráno, aby uprostřed města nemocnice zřízena byla. —

Do takowých klášterů, w nichžto během tím musela se změniti řehola, mělo se z nadřečených řádů několik řeholnic poslati a neb dle uznání biskupských úřadů jinou cestou o to pečowáno býti, aby řeholnice we změněných ústawech těchto o nowě přijaté řehole a o napostomných prácech powolání swého dostatečné známosti nabyly. Jmění, kterýmž byly kláštery takowé wládly, se jim neodewzdalo, pokud we kláštery řádu sw. Worssily neb swaté Alžběty úplně změněny nebyly.

Tehdejší biskup Brněnský, hrabě Chorinský, jenž prwním biskupem w Brně byl, obrátil se tedy k arcibiskupowi Olomouckému, hraběti Kolloredowi, s prosbou, aby mu z Olomouckého kláštera swaté Worssily dwě řeholnice k náležitému uspořádání a zřízení kláštera Brněnského poslány byly. Arcibiskup oznámil žádost tuto představenu kláštera Olomouckého, Marii Aloisii, kteráž mu na žádost jeho dwě řeholnice z kláštera swého nawrhla; totiž Matku Stanislawu od blahoslaweného Sarkandra, rozenou Milotskou z Gnadenthalu, co prwní představenou kláštera Brněnského, a Matku Annu Angelu od Nanebewzetí Marie, co učitelku. Arcibiskup schwálil návrh tento; načež tyto dwě řeholnice w průwodu jednoho zpowědníka kláštera Olomouckého dne 16. čerwna nadzmíněného roku na cestu do Brna se wydaly, kamž také téhož dne wečer dorazily.

Když se strany představené Stanislawy

wssecka potřebná zařízení učiněna byla, konaly řeholnice dewítidenní duchowní cwičení, po jejichžto ukončení dne 9. září 1782 sliby dle řeholy sw. Worssily skládaly a w oděw řádu tohoto oblečeny byly, přijawsse napřed při oběti mssse swaté z rukou biskupa swého Tělo Páně.

Po skončených obřadech těchto předstawil nejdůstojnější biskup shromážděným řeholnicem Matku Stanislawu co nynější předstawenou jejich, a napomínal je, aby se wespolek snássely a předstawené swé powinnou poslussnost prokazowaly. Zbožná Stanislawa, o níž se prawí, že byla z příbuzenstwí blahoslaweného Jana Sarkandra, zastáwala úřad swůj ku wzdělání wssech a se žádoucím úspěchem po úplných ssest a dwadcet let, a umřela roku 1809 u wysokém stáří dewadesáti sedmi let, z nichžto byla téměř osmdesát w řehole ztráwila.

Po přijmutí řeholy sw. Worssily přičowaly se klássternice tyto co napotomné učitelky s welikou bedlinowstí wěcem nowého powolání swého, jmenowitě způsobu, kterým se dítky wyučowati a wychowáwati mají. Dne 4. listopadu roku 1782 byly we změněném klássteře tomto již dwě třídy pro dívky, jichžto se bylo ihned na tři sta přihlásilo; načež dne 5. listopadu po wzýwání Ducha sw. počátek s wyučowáním učiněn byl.

W nowějssích dobách byly i zde jako na jiných ústawech zřízeny čtyry třídy, we kterýchž se každoročně okolo čtyr set dívek wyučuje wssem předmětům, kteréž pro hlawní sskoly w císařstwí rakouském předepsány jsou. Mimo to

jest zde, rowněž jako i na jiných ústawech sw. Worssily, sskola průmyslowá čili industriální, we kteréž odrostlejssí dívky ženským prácem se wyučují.

Mimo nadjmenowané klásstery řádu swaté Worssily nalezá se w rakouském mocnařstwí jesstě wíce ústawů řádu tohoto, ježto wssak pro nedostatek místa a potřebných zpráw toliko we krátce dle pořádku, w němž založeny byly, uwádíme:

W Břetislawě (Prespurku w Uhřích, založen roku 1676); w Lincu (w Horních Rakousích, založen roku 1679); we Hradci (we Štyrsku, založen roku 1686); w Inspruku (w Tyrolsku, zal. roku 1691); w Solnohradě (roku 1695); w Kossicích (w Uhřích r. 1698); w Lublani (w králowstwí Ilirském r. 1702); we Waraždině (w Chorwátsku r. 1703); w Trnawě (w Uhřích roku 1724); w Rabu (w Uhřích r. 1726); w Sibini (w Sedmihradsku r. 1733); w Bruneku (w Tirolsku r. 1741); w Šoprouí (w Uhřích roku 1747); we Welikém Waradině (w Uhřích r. 1772); w Biskupské Loce (Bischofslaak we Krajinsku r. 1782).

Hlawa sedmá.

Řád swaté Worssily w Irsku, w Anglicku a w Rechu.

W oné době, kdežto zawládala w Anglicku wíra nekatolická, a kdež se ani rodičům katolickým nedowolowalo, aby dítky swé w prawé wíře

wynučowat dáti mohli; osmělily se panny řádu swaté Worssily činiti pokusy o zdloženi ústawu swého w Irsku, krajině to ku koruně anglické patřící, což se jim také posstěstilo. K dílu tomuto odwážily se čtyry mladé panny, pocházejíci ze wznessené rodiny irské. Panny tyto, bywsse we klássteře sw. Worssily w předměsti swato-Jakobském w Pařiži wychowány, nawrátily se domů, a počaly ctnosti, jimžto se byly od řeholnic přiučily, w rodinném městě swém Korku i w srdce jiných wsstěpowati. W nesnadném podniknutí tomto byly jim obzwlásstně dwě osoby nápomocny: kněz Moylan, jenž se později stal biskupem w Korku, a slečna Naglowa, u kteréžto se s welikým bohatstwím a s wysokým rodem wýtečné dary ducha i srdce spojeny nalezaly. První léta žiwota swého byla slečna tato wěnowala swětu, ztráwiwssi je w rozkossech a w radowánkách uprostřed weselých společnosti w Pařiži a w Korku. Nenadále se wssak s ní stala weliká změna. Jednoho rána spatřila mladá swětačka tato, nawrátiwssi se práwě z plesu nočního, množstwí chudých, shromážděných okolo chrámu, kdežto čekali, ažby se dweře otewřely, by pak před oltářem w modlitbách a w konání powinnosti swaté wíry útěchy hledali. Pohled tento působil blaženě na ducha jejího. Powážiwssi, jak jí dnowé ubíhají beze wsseho užitku, byla proniknuta srdečnou lítostí; a porownáwajíc nynějssí zaměstnání swé se zaměstnáním těchto trpících údůw Spasitelowých, počala wzdychati, želíc zblouzení swého. W též chwíli pronikla ducha jejího spa-

nilá myssléuka. Odhodlána jsouc zaswětiti se zcela službě Boží a wyučowání chudých, ustanowila wssecko jmění swé na založení klásstera řádu swaté Worssily w Korku, rodinném to městě swém. Usilowání její a snahy jmenowaného ctihodného kněze potkaly se brzy se žádoucím prospěchem. Přese wssechny překážky, které se podniknuti tomu i se strany wlády w cestu kladly, zřídil se w Irsku prwní klásster swaté Worssily, kterýž byl po mnohá leta jediným řeholným ústawem, co na ostrowu irském trpěn byl. Nadzmíněné čtyry panny, kteréž co prwní nowicky do ústawu tohoto wstoupily a jimžto z klásstera Dieppeského z Franconzské země jedna řeholnice, co představená poslána byla, počaly ihned konati práce nowého powolání swého s welikou horliwostí, od kteréž i napotom nikdy neupustily. Z klásstera tohoto byly během času jesstě tři jiné ústawy w Irsku a dwa w Americe založeny.

Roku 1851 přissly řeholnice řádu swaté Worssily z Hollandska, z klásstera Sittardského, do Londýna, aby we welikém tomto městě ústaw řádu swého založily. Těsný a nepohodlný dům, w jedné z nejnezdrawějssích čtwrti města toho, byl prwním příbytkem jejich. Tu počaly apostolské dílo swé uprostřed wsselikých obtížností a nesnází: bylyť tu samotny, opusstěny, we středě samého kacířstwí, podobny bázlivým owcem uprostřed wlků, a wydány nejhanebnějssím urážkám. Nezřídka se stalo, že od obecné lůzy, kteráž jich nenáwiděla, i w příbytku swém přepadeny byly, kdež pak wytlučená okna wy-

dáwala swědectwí, jak nehodně s nimi nakládáno a jakého násili proti nim použito bylo.

Ale řeholnice tyto, duchem powolání swého oživeny jsouce a o kříž Spasitele pewně se opírajíce, nepozbýwaly tím zmužilosti. Za příkladem Božského Mistra swého, Jenž byl milowal sprosté a maličké, zaswětily prwní péče swé wychowáwání chudých dítek, kteréžto se k nezisstným učitelkyním těmto u welikém počtu scházely. Ale na dlouho se prací touto, kterážto srdci prawé dcery sw. Angely tak milou býwá, zanásseti nemohly. Powstalať proti nim brzy nowá bouře, tak že politowání hodnou mládež tuto opustiti a nějaké jiné útočisstné místo sobě hledati musily. Jakás paní, kteráž se byla před nedáwnem do církwe katolické nawrátila, přijala je do domu swého na wenkowě, pod wýminkou, aby w tamějssí farnosti dítky wyučowaly. W nowém tomto okresu působení swého, uprostřed lidu téměř zcela nekatolického, nemohly mnoho dobrého působiti; zatím se jim ale naskytowalo dostatečné příležitosti, aby se w trpělivosti cwičiti mohly. Ale ani tu neměly na dlouho w pokoji přebýwati; nastaloť jim brzy nowé pronásledowání. Nadzmíněná paní, kteráž jim byla útočisstného místa popřála a slíbila, že se o časné potřeby jejich starati bude, odpadla opět od Církwe katolické, načež se z ochraňkyně w nejwětssí nepřítelkyni jejich proměnila. Byloť to zajisté nemalou ranou pro ubohé řeholnice, kteréž se musely ustawičně obáwati, že z domu wyhnány a bez přístřessí a beze wsseliké pomoci samy sobě zanechány budou.

Ale Bůh neopustil newinně utiskowaných; Ontě žehnal modlitbám a snahám horliwého kněze otce Quoina, kterýžto jim od kardinála Wisemana za duchowního wůdce ustanowen byl. Ačkoli nynějssí byt jejich od Londýna dosti wzdálen byl, neobtěžowal si přece horliwý kněz tento každý týden k nim docházeti, aby jim swatými swátostmi posluhowati, je moudrou radou swou podporowati a k trpěliwosti a dokonalosti powzbuzowati mohl. Ctihodný kněz tento, jehožto Worssilinky Londýnské netoliko za ochrance ústawu swého w tomto hlawním městě, nýbrž jako za zakladatele a otce powažují, neustal o řeholnice duchowní péči swé swěřené i w ohledu potřeb wezdejssích pečowati, až se mu konečně pomocí Boží podařilo, že je w březně roku 1854 do bytu uprostřed města Londýna, nedaleko hlawního chrámu ležícího, uwésti mohl, kdežto až posud obýwají.

Prwního kwětna téhož roku otewřely sskoly swé pod ochranou Božské Potěssitelkyně zarmoucených. A widěti patrně, že Panna Maria wěrné služebnice swé milostiwě podporuje; neboť wzhledem na okolnosti Anglická by se nebyl nikdo tak skwělých wýsledků nadál. Přes dwě stě chudých dívek scházelo se ihned k dobrým a horliwým učitelkyním těmto, kteréž je we swatém náboženstwí a w jiném potřebném umění cwičily. Mimo to měly brzy na to we wychowacím ústawu swém pět a třidcet chowanek, mezi nimiž i dwě nekatoličky a dwě israelitky byly. Pro nedostatek místa se jich wíce přijmouti nemohlo; zatím ale skládaly řeholnice

důwěru swou w Boha, Jenž jim zajisté w příhodný čas potřebné pomoci poskytne, aby k oslawení Jmena Jeho a ku prospěchu chudých dívek wíce wykonati mohly.

Awssak netoliko dítky nabýwají užitku ze zbožného poučowání a wychowáwání Worssilinek, i dospěli, jak protestanti tak katolíci, mají jim mnoho děkowati. Wlažní katolíci býwají totiž prostředkem nich powzbuzeni ku konání powinnosti swatého náboženstwí; a protestantům se dostáwá příležitosti, aby se s katolickou wírou a s powinnostmi, ježto ukládá, seznámiti mohli.

Krátký čas po zřízení klásstera sw. Worssily w Londýně byl jiný klásster téhož řádu w Oxfortu založen. Slawné toto město má dwadcet kolejí, w nichžto se rozličné wědy a umění pěstují; ale katolickému náboženstwí se tam newyučuje. Důležitou práci tuto přewzaly tedy Worssilinky; musely wssak z počátku mnohým nesnázím se podrobiti, z nichžto ani posud jesstě zcela newywázly. „Dům náš," tak psala roku 1857 jedna z nich předstawené do klásstera Klermontského we Francouzích, „dům náš jest welmi malý; i swětnice, w nížto jsme jídáwaly, musely jsme postoupiti a ji we swětnici sskolní pro chudé dívky proměniti; nyní jídáwáme w kuchyni. Jestiť nám zapotřebí trpěliwosti a důwěry, že nám Bůh ku pomoci přispěje . . Počet chowanek nassich jest skrowný, jako počet katolíků wůbec; zatím se nám wssak přece práce nenedostáwá; máme ustawičně okolo sebe několik osob, ježto buďto ku přijetí

křtu, neb ku zpowědi a neb ke swatému přijímání připrawujeme. Sladké to zaměstnání, kteréž nás radosti a blaženosti naplňuje . . Měsíc kyěten byl w městě tomto letos ponejprw weřejně slawen co měsíc zwláštně wěnowaný ku ctění Panny Marie, kteréžto se bohužel! w krajinách těchto tak málo lásky a úcty dostáwá. Začátek pobožnosti této učiněn byl w malé kaple našeho ústawu. Škoda, že je tak těsná. Mnozí sobě přejí, aby zde jako w Berlině kostel s klášterem wystawěn byl; sloužilo by to zajisté ke cti Boží; než nedostáwá se prostředků; ale musíme důwěřowati we Prozřetedlnost Boží."

Zpráwu tuto o stawu řádu swaté Worssily w Anglicku nemůžeme zajisté lépe skončiti, nežli slowy, jimiž se w letopisech tohoto řádu končí zpráwa o založení kláštera Londýnského: „O kéžby oslawená swatá Worssila milostiwě chránila toto símě řádu swého, kteréž se rozssířiti snaží w zemi, kdežto se Swětice tato byla narodila; w zemi, kteráž, kdysi požehnána byla a ostrowem Swatých se nazýwala, kteráž wssak za našich dnů rozkolnictwím a kacířstwím zneswěcena a bažiwosti, jakož i tisícerými z ní newyhnutedlně pocházejícími náružiwostmi posskwrněna jest."

Roku 1856 odebraly se dwě řeholnice řádu sw. Worssily z francouzského města Montigny do Naxie w králowstwí řeckém, kdežto již s počátku osmnáctého století řád swaté Worssily obzwláštně přičiněním kněží towarysstwa Ježissowa zaweden byl. Ale po odchodu kněží těchto wloudily se poznenáhla do kláštera tohoto rozličné wady. Za tou příčinou obrátil se w nowější době arcibiskup králowstwí řeckého pi-

semně ku představené nadzmíněného klásstera francouzského s prosbou, aby mu odsud dwě řeholnice poslala. Na opětowanou prosbu jeho wydaly se skutečně dwě řeholnice z Montigny na cestu do Nagie 1. dubna roku 1856. Dostawsse se sstastně do Řecka, nawsstiwily město Syru, kdež se několik dní zdržely, jesstě čas k dalssí plawbě příhodný nebyl. Město toto sestáwá ze dwou částí. W jedné části, kteráž wlastně Syra se jmenuje a kteráž u paty wrchu leží, bydlejí téměř sami nesjednocení Řekowé; druhá část, Hermopolis zwaná, wystawena jest na wrchu samém, a zde obýwají katolíci. K nemalé radosti swé nalezly tu řeholnice tyto spolek sester sw. Josefa, kteréž se tam byly ze země francouzské dostaly. Co je wssak na nejwýš zajímalo, byla okolnost, že se tam shledaly s Worssilinkami, kteréž, jak to býwalo za žiwobytí swaté zakladatelkyně Angely, porůznu u rodičů a příbuzných swých žiwy jsou; jest jich alespoň třidcet, a scházíwají se dwakráte za den ku společnému konání pobožnosti swých a k wyučowání mládeže.

Dočekawsse se nadzmíněné dwě Worssilinky příhodného wětru, wstoupily na lodi, a plawiwsse se čtyry hodiny dostaly se sstastně do Nagie, kdežto od obywatelů přiwětiwě přijaty byly. Obzwlásstně arcibiskup jim wssemožně otcowskou lásku swou na jewo dáwal. We klásstěře w Nagii nacházelo se tehdáž toliko deset řeholnic, kteréžto wesměs dobrou wůlí oživeny byly, a nowé soudružky se srdečnou radostí přijaly. Po příchodu swém začaly se řeholnice z Francie přisslé horliwě přiučowati řeči řecké, načež w

měsíci kwětnu již we sskole ústawu swého pracowati počaly. Počet žákyň, jichžto před příchodem jejich sotwa dwadcet bylo, we krátkém čase znamenitě wzrůstl. Zjednawsse pak sobě franconzské tyto řeholnice mezi nowými spolusestrami swými náchylnost a důwěru, počaly poznenáhla rozličné wady odstraňowati a k přísnému zachowáwáni řeholy powzbuzowati.

Roku 1857 umřela posawádní předstawená, načež jedna z přisslých řeholnic těchto, matka Agatha, na místo její zwolena byla. Když mezi tím práce ustawičně přibýwalo, widěly se nuceny, žádati předstawenou klásstera w Montigny jesstě o dwě sestry, kteréž tam skutečně také poslány byly. Zároweň se přihlásily dwě panny tamějssí, jedna z Naxie a druhá z Hermopole, žádajíce, aby do klásstera přijaty byly. Dát se naditi, že působení Worssilinek ani tu bez žádoucích wýsledků neostane.

Hlawa osmá.

Řád sw. Worssily w Americe a w jiných dílech swěta.

Duchownim dcerám swaté Angely dostalo se cti, že byly prwními řeholnicemi, kteréž přeplawily ssiré atlantické moře, by w Americe dítky diwochů prostředkem katolického náboženstwí wzděláwati mohly. Nejwětssích zásluh stranu toho wydobyla sobě ctihodná matka Maria od Wtělení Syna Božího, řeholnice starobylého klásstera Tourského.

Zbožná a horliwá řeholnice tato narodila se r. 1599 we Francouzsku w starožitném městě

Toursu, kdežto druhdy swatý Martin biskupem býwal. Již w útlé mladosti swé projewowala welikou lásku k chudým a srdečnou žádost, by jim w potřebách jejich pomáhati mohla. S chudými nejraději obcowala, a nejwětssím potěssessím jí býwalo, když byla s to, aby jim nějakou službu prokázala. Swěta se odřící, a toliko Bohu, a z lásky k Němu chudým sloužiti, bylo nejwětssí toužebnosti její; proto byla již w patnáctém roku stáří swého obmýsslela wzíti na se řeholu sw. Benedikta. Podrobiwssi se nicméně přání rodiny swé, wstoupila w staw manželský s majitelem dílny na hedbáw w Pařížji, jenž se jmenowal Martin, odkudž Maria we swětě pode jmenem paní Martinowé známa byla. Ačkoli muž tento ctnosti choti swé oceniti uměl a jí při každé příležitosti lásku a wážnost swou na jewo dáwal, bylo přece widěti, že Maria we stawu manželském spokojena není. Sňatek její wssak dlouho netrwal; již po dwou letech stala se wdowou w sedmnáctém roku wěku swého, a nemajíc žádného jmění, nalezala se i se synem swým, jejž byla nedáwno před smrtí manžela swého porodila, u weliké bídě, kteroužto wssak odhodlaně snássela, hledajíc útěchy we swatém náboženstwí. I uminila sobě pewně, že se zcela swěta odřekne a že we Prozřetedlnost Boží náději swou skládati bude.

Uspořádawssi záležitosti swé w Pařížji, nawrátila se do domu otce swého, kterýž ji u sebe míti žádal. Tu byla Maria welmi skromně žiwa, zanássejíc se ponejwíce modlitbou a pečliwým wychowáwáním syna swého. Během tím

učinila weliký prospěch w dokonalosti; rozjímajíc neustále swaté prawdy, utwrzowala se každým dnem w lásce k Bohu a k chudým, ježto za trpící údy Ježíše Christa powažowala.

Když byla po celý rok takowý od swěta odloučený žiwot wedla, udála se jí příležitost, při níž mohla dokázati, že tento osamělý žiwot ani z nečinnosti, ani snad z touhy po nějaké neodwislosti nezwolila. Jedna ze sester jejích, kteráž znamenitý obchod wedla, požádala ji, aby jí nápomocnou byla. Přese wšechnu nechuť, jakouž Maria k žiwotu weřejnému měla, odstěhowala se přece k sestře swé. Tu se wšak dobroty její nadužíwalo; ukládalyť se jí nejobtížnější a nejpodlejší práce; netoliko sestra její s manželem swým, nýbrž i služebni se k ní měli welmi nepřiwětiwě a hrdě. Paní Martinowá se ale z těchto úkorů radowala, ano nad to sobě také ještě sama rozličné mrtwení ukládala. Láska k těm, jenž s ní newlídně zacházeli, byla bezpříkladná; k sestře se chowala s největší ústupnosti, a služebni w nemocech swých nezřídka pečliwé lásky její zakusily.

Konečně ale litowala sestra její bezpráwí, jakéž se bylo posud Marii činilo, a seznawši schopnost její prosila ji s manželem swým, aby se we spráwu záležitosti jejich uwázala. Tu nabyla paní Martinowá příležitosti, při kteréž na swěřenou sobě domácí čeleď spasitedlně působiti mohla. Ačkoli wšak mnohými prácemi zanesena byla, nedala se přece w obwyklých pobožnostech swých mýliti, ano každým dnem wíce

w duchownim žiwotě prospíwala, a Bůh ji také čím dále tím wětssimi milostmi obohacowal.

Tak žila až do dewět a dwadcátého roku wěku swého; tu wssak již déle náklonnosti swé k žiwotu klásternímu odolati nemohla. Po náležitém zkoumání, zdaliž ke stawu řeholnému skutečně od Boha powolána jest, ustanowila u sebe, že bude žádati o přijetí do klásstera sw. Worsily w Toursu, kdež také r. 1631 skutečně přijata byla. Ale jak welikou obět musela jesstě před úplným wstoupením do klásstera přinésti! Mělať, jak podotknuto, synáčka, jejž srdečně milowala; i obáwala se, aby, zbawen jsa péči mateřské, nepřissel do zlých rukou a nepozbyl bázně Boží, jižto mu byla posud tak bedliwě w srdce wsstěpowala. Důwěřujíc wssak we Prozřetedlnost Boží, odewzdala syna, nejdražssí to poklad, jejž na swětě měla, příbuzným swým s prosbou, aby o dobré zwedení jeho wssemožně pečowali. Na to se dala na cestu ku klásstera, na kteréž ji milowaný synáček doprowázel. Když se s ním u brány klásstern loučila, zdálo se jí, jak se o tom později sama wyjádřila, jakoby se dusse její s náramnou bolesti od těla odlučowala. Ale učiniwssi si násilí, wkročila do klásstera, kdežto zatím pacholík w hořkém pláči ponořen u brány setrwal, nikterak se utissiti nedaje. S usedawým hlasem prosil řeholnice, aby mu buďto matku wrátily, a nebo aby mu dowolily, by zároweň s ní w klásstěře žiwot řeholný wésti mohl. Řeholnice byly náramně pohnuty; některé nowicky srdečně plakaly, ano winily Marii z twrdosti srdce, jesstě,

jak se zdálo, na úpěnliwé wolání syna swého nedbala. „Ach!“ psala Maria později, wypravujíc událost tuto, „ach! dobré sestry tyto newiděly úzkosti srdce mého; newěděly, jak w něm zápasí láska mateřská s wěrností, s jakouž jsem se snažila uposlechnouti hlasu, jenž mne wolal k žiwotu řeholnému.“

Oběti této nenechal Bůh bez hojné odměny; Onť naplnil Marii utěšeným pokojem a popřál jí radosti, že syna swého w bázni Boží setrwati a na cestě dokonalosti prospíwati widěla. K doplnění její radosti stal se syn roku 1642 benediktinem a roku 1696 umřel jakožto přewor w klášteře Montmartreském we Francouzích, pozůstawiw po sobě powěst swatého muže a wýtečného spisowatele.

Hned po wkročení swém do kláštera konala Maria powinosti nowého stawu swého s takowou horliwostí, a wedla žiwot tak příkladný, že nedlouho po složení slibů klášterných wůdkyní nowiček ustanowena byla, kterýžto úřad s welikým úspěchem zastáwala. K poučení nowiček sepsala také zwláštní knihu pode jmenem: „Škola křesťanská.“

Zatím se wšak otewřelo horliwosti její nowé pole; do dalekých krajin, k diwokým národům byla Maria od Boha powolána. Zámožná a pro čest jmena Božího horlící paní La Peltrieowá umínila sobě tehdáž, odebrati se do Kanady w Americe, by w obracowání a wzdělávání dívek tamějších diwochů pracowala. Zjewilať tento úmysl swůj Marii, kteráž jí ihned slíbila, že se s dowolením wrchních swých

zároweň s ní na cestu wydá, by žiwot swůj prácem o duchowní blaho tamějších obywatelů zaswětiti mohla.

Kanada leží na seweru w Americe a přináleží nyní Angličanům, kteříž se jí r. 1755 zmocnili; za oněch časů tam wssak wládli Francouzowé, od nichžto krajina tato objewena a w prwní polowici sedmnáctého století osadami zlidněna byla. Půda w Kanadě jest wětssím dílem úrodná, tehdáž ale byla jesstě málo wzdělána a hustými lesy pokryta. Podnebí wssak welmi příjemného krajina tato nemá; býwajíť tu tuhé zimy a weliká horka; jaro a podzimek trwají jen několik neděl. Welikých příjemností se tu tedy Maria naditi nemohla, tím méně, poněwadž tamější lid z wětssího dílu diwoký a newzdělaný byl. A k tomu, jak welikých obtížností a nebezpečenstwí poskytowala za oněch dob cesta po moři, na kteréž ubírající se do Kanady několik měsíců ztráwiti museli. Tím wssím se wssak Maria odstrassiti nedala. „Wímť sice," psala paní Peltrieowé, „že země ta jest plna ledu, trní a bodláčí, ale oheň Ducha swatého jest s to, aby to wssecko ztráwil." Nedbajíc tedy na obtíže a překážky wydala se na cestu we společnosti jedné z řeholných sester swých z klásstera Tourského a jiné Worssilinky z kongregace Pařížské, jakož i nadzmíněné zbožné paní a tři řeholnice, kteréž ústaw k ossetřowání nemocných w Kanadě založiti mínily. W této společnosti wstoupila Maria na loď dne 4. kwětna roku 1639, a po přestalých tisícerých obtížnostech a nebezpečenstwích dorazila konečně dne 1. srpna

téhož roku do Kwebeku, hlawního to města w Kanadě, kdež pak klášter řádu swého založila. Tu se brzy shromažďowal okolo ní znamenitý počet dívek jak z rodin tamějších diwochů, tak i z rodin Francouzů, jenž se byli w krajině té usadili. Maria je wyučowala s welikou horliwosti a trpěliwosti, pokládajíc se za šťastnou, že jí popřáno bylo, rozšiřowati známost prawého Boha w krajinách, kdež Jméno Jeho posud zřídka ještě wzýwáno bylo.

Ale s jak mnohými obtížnostmi a nesnázemi ji tu bylo s počátku zápasiti! Dům, w němž se byla se sestrami swými ubytowala, byl příliš těsný a nepohodlný, tím wíce, když jim po nějakém čase ještě několik jiných řeholnic z Francouzska na pomoc posláno bylo. Při wší štědrosti, s jakouž jim zbožná paní La Peltrieowá pomoci poskytowala, nedostáwalo se jim přece mnohých potřebných wěcí, a k tomu byly ještě i ohněm welikou ztrátu utrpěly. Ale Maria proto přece mysli neklesla; skládalať wždy pewnou náději w Boha; a náděje ta nebyla zahanbena. Prozřetedlností Boží dostalo se Marii skutečně potřebné pomoci, tak že klášter swůj opět wystawěti a potřebnými wěcmi zaopatřiti mohla.

Roku 1664 byla horliwá řeholnice tato těžkou nemocí nawštíwena, jižto s welikou oddaností a trpěliwostí snášela. I u wysokém stáří swém a uprostřed bolestí nepřestáwala o dobro dítek pracowati, a přihlédajíc k tomu, aby spolusestry její s wětším úspěchem mezi nimi působiti mohly, sepsala pro ně slowník řeči

tamějssích obywatelů. Tak pracowala swatá řeholnice tato neustále s náramnou horliwosti a se žádoucím úspěchem až do roku 1672, kdežto ze swěta wykročila, by tam na wěčnosti hojné odplaty za práce a ctnosti swé dosáhla. Památka její jest w požehnání. Mimo jmenowané již spisy pozůstawila po sobě také jesstě jiné, kteréžto o nadobyčejné moudrosti a zbožnosti její swědčí. Wýtečný biskup Bossuet ji pro horliwost, zbožnost a moudrost její nazwal Teresii Nowé Francie.

W obwodu klásstera sw. Worssily w Kanadě spatřuje se podnes strom, jediný to, jenž z tehdejssího lesa pozůstal. Jestiť to wážný jesen, w jehožto stínu byla wěhlasná tato řeholnice po dwa a třidcet let útlé dívky kanadských diwochů okolo sebe shromažďowala a je we swatém náboženstwí a jiných potřebných wědomostech cwičíwala. Proto powažují tamějssí Worssilinky posud strom tento za drahocenný ostatek po zbožné matce swé Marii. Že řeholnice tyto i za nassích dnů w Kwebeku welmi blahodatně působí, toho doswědčují často i nepřátelé Církwe katolické, twrdíce, že se útlým dívkám w ústawu swatě Worssily wýborného wychowáwání dostáwá.

Ne menssích zásluh wydobyl sobě řád swaté Worssily w Luisiáně, podobně w Americe, kdež we hlawním městě krajiny té, w Nowém Orleanu roku 1727 klásster založen byl, w němžto wssak řeholnice po mnohá léta mnoho protiwenstwí a nesnází snásseti musely. Obec Luisiana leží na západní a dílem na wýchodní straně doleissího Mississippa, a

náležela tehdáž podobně Francouzům, nyní jest ale části spojených obcí. Klášter sw. Worssily působí tam podnes wyučowáním dívek a chowáním sirotků mnoho dobrého.

Mimo tyto bylo také w Americe ještě mnoho jiných klášterů řádu sw. Worssily založeno, jak n. p. w Toledu, w Klewelandu, w Nowém Yorku, w Hawaně a w jiných městách. I za našich dnů přichází mnoho Worssilinek z rozličných europejských krajin do Ameriky, by tam nowé kláštery zakládaly, w čemž jim tamější biskupowé wssemožně ku pomoci přispíwají, wědouce, že horliwé apostolkyně tyto k zachowání a rozšíření wíry katolické nemálo dopomáhají.

Ale netoliko do Ameriky dostaly se panny řádu sw. Worssily, nýbrž i do Asie, kdežto se usadily w městě Batawii, we wýchodní Indii, a do Afriky, kdež w Algirsku kláštery mají.

Musíme se zajisté obdiwowati řeholnicem těmto, powažujíce, kterak se od podnikutí swého ničím odstrašiti nedají. Nedbajíť zajisté ani na obtížnosti cesty, ani na nesnáze a práce, jakéž jich w cizích zemích očekáwají, ani na rozličná protiwenstwí, jakých se strany surowých obywatelů neb zlomyslných nepřátel Církwe s jistotou nadíti se mohou. Opouštějíť milowanou wlast swou se wšším, co w ní milého mají, a wydáwají se na cestu do tak wzdálených krajin. Nečiníť toho k wůli nějakému časnému zisku, k wůli swobodnějšímu žiwotu, neb z omrzelosti a jiných podobných příčin, za jakýmiž mnozí do Ameriky se stěhují; nýbrž jediné z lásky

k Bohu. Nehledajíť tam jiného sstěstí, než aby mládež pohlawí swého nábožně wychowáwati a tím čest a slávu Boží rozmnožowati mohly.

Že útlocité panny tyto nezřídka s krwácejícím srdcem wlast swou opousstějí, widěti z dopisů, kterýmiž se některé z nich jesstě jednou před odplutím swým s býwalými předstawenými, spolusestrami neb příbuznými a dobrodinci swými loučíwají, neb kteréž jim někdy jesstě z cizích dílů swěta posílávají. Tak psala n. p. sestra Ambrožka, řeholnice z klásstera Auchského we Francouzích, před odplutím ze přístawu Havre de Grace-ského býwalé předstawené swé mezi jiným i tato slowa: „Jesstě několik minut a uzřím krásnou otčinu swou naposlédy; zanechám w ní wssecko, co mně milého jest, obdržím jesstě naposlédy požehnání od spolusestry, kteráž mne doprowází; tato mi udělí požehnání we jmenu Wassem, a toť jest mi dostatečnou útěchou, jesstě požehnání matky přiwádí požehnání s nebe. W onom okamžení, když se žehnající ruka její nade mnou snásseti bude, jesstě zajisté Hospodin sílu a zanžilost do srdce mého; na Něhož skládám náději swou! A ačkoli při psaní těchto řádků hojné slzy smáčejí twář mou, srdce mé se předce neděsí . . . Ano wyprázdním až do poslední krůpěje kalich tento, jehož mi Hospodin podáwá. – Ach! modlete, modlete se za dceru swou; zapomeňtež na zármutek, jakýž Wám kdy byla učinila . . . Poslední okamžení se již přiblížilo; s Pánem Bohem! matko má, s Pánem Bohem! Zůstaň-

též wždy matkou mou, jakož i já nepřestanu býti dcerou Wassi.“ . . .

„Wyzpowídaly jsme se dnes ráno we chrámu Panny Marie, byly jsme přítomny oběti msse swaté a přistoupily jsme ku stolu Páně; wzýwaly jsme obě Pannu Marii, prosily jsme ji, aby nás odporučila Božskému Synu swému; pak jsme se před obrazem jejím rozloučily se wssím, co nám milého jest. S Pánem Bohem! w nebesích se opět uzříme!!!“

Tak se ubíraly zajisté i jiné se srdcem bolestným z wlasti swé; stálok jich to mnoho přemáhání; ale z lásky k Bohu učinily sobě násili, začež se jim napotom hojné odměny již i zde na tomto swětě dostalo, pokoje totiž, kteréhož swět dáti nemůže. „Jsemť blažená,“ tak psala nadzmíněná sestra Ambrožka později z Nowého Orleanu w Americe, „jsemť šťastná, milá matko; Bůh mi hojně nahražuje oběti, jež jsem z lásky k Němu přinesla; nahražuje mi je útěchou dusse a wnitřním pokojem, jichžto mi poskytowati nepřestáwá.“

Hlawa dewátá.

O účelu a důležitosti řádu sw. Worssily.

Snadno zajisté pochopíme, kterak se řád swaté Worssily tak rychle rozssířil, powážíme-li účel a důležitost jeho. Dle úmyslu a ustanowení sw. Angely měly duchowní dcery její neumělé učiti, zarmoucené těssiti, chudé podporowati, sspitály nawsstěwowati, nemocné obsluhowati a wůbec podrobowati se wsselikým prá-

cem, ku kterýmž by je křesťanská láska wolala. Když se wssak později tato od sw. Angely založená společnost proměnila w řád církewní, w němžto přísná klausura zawedena byla, wěnowaly se panny řádu sw. Worssily wýhradně wyučowání a wychowáwání ženské mládeže.

W založení společnosti sw. Worssily jewí se patrně, kterak Prozřetedlnost Boží nad Církwí swou bdí, ji před útoky nepřátelskými hájí a kterak ji w potřebách pomoci a hojných prostředků poskytuje, aby dílo sobě swěřené wykonati mohla. Společnost sw. Worssily powstala pod krásným nebem Italie w ssestnáctém století, kdežto zawládala weliká newědomost, z nížto se pak rodily wsselikě neprawosti. Této newědomosti a zkaženosti mrawů hleděli stoupenci Lutherowi použiti, a snažili se wssemožně, aby bludy swé i w jižních končinách rozssířili, jakž to byli obzwlásstně w sewerných krajinách Německa učinili. Bůh chtěje zkázyplné záměry jejich zničiti, zbudil s jedné strany Ignatia Lojolu a s druhé Angelu, jimžto wznessené dílo obnowení společnosti lidské prostředkem wychowáwání mládeže swěřil. Ignatius a Angela jeden druhého nikdy nespatřili, ano snad ani jeden o druhém newěděli; a přece nalezáme tak nápadnou podobnost w powaze jich žiwota, w cíli, jejž si byli wytknuli, we prostředcích, jichžto se byli k dosažení tohoto cíle uchopili, w dílách, jež byly wykonali, slowem podobnost w celém chowání a we wsselikém počínání jejich. Oba zwolili totéž heslo: „Ku wětssi cti a sláwě Boží;“ oba sobě wytknuli tentýž

cíl, totiž wychowáwání mládeže; oba byli puzeni tímž důwodem, žiwou totiž, hluboce zakořeněnou wírou; u obou se spatřuje tatéž skromnost, za kterouž nechtěli připustiti, aby společnosti od nich založené jejich jména nosily. Ačkoli byli oba náramnou láskou k samotnosti zahořeli, toužíce po sladkostech žiwota rozjímawého a po tuhé kajícnosti, zwolili přece žiwot obecný, a ustanowili řeholu, kteroužto se údowé k ustawičnému obcowání se swětem zawazowali. Příčinou podobnosti této jest, že jak sw. Ignatius tak i swatá Angela powzbuzeni a wedeni byli tímž Duchem swatým, jenžto jich použil co nástrojů, jimiž nesčíslné množstwí newinných dussí od bludů a od nákazy mrawů zachowáno bylo.

Angela se tedy stala pohlawí ženskému tím, čím byl Ignatius z Loyoly pohlawí mužskému; od ní půwod béře řád, jehožto zwláštním účelem jest, wychowáwati mladé díwky w bázni Boží, wésti je k wykonáwání powinností swatého náboženstwí a poskytowati jim zároweň takowých wědomostí, jichžto by w domácnosti a w rodinném žywotě, jakož i w obcowání s jinými zapotřebí míti mohly. Mimo literní umění měly dcery swaté Angely díwky také wšelikým prácem ženským wyučowati. Bůh dílu tomuto, ku kterémuž byl Angelu wnukmutím swým powzbudil, patrně žehnal; wyučowání a wychowáwání duchownich dcer Swětice této, založeno jsouc na swatém náboženstwí, přinášelo w oněch neblahých dobách neocenitedlného užitku; a odtud se tedy stalo, že řád sw. Worsily s po-

diwuhodnou rychlosti po wssech končinách Europy, ano i w jiných dílech swěta se rozssiřowal.

Řeholnice řádu tohoto pracují i za nassich dnů se wssí přičinliwosti o zbožné zwedení a cwičení diwek; a wychowáwání a wyučowání má obzwlásstně pohlawí ženské ukuejwýš zapotřebí; obzwlásstně pohlawí ženské, prawím, neboť ačkoli známosti sw. wíry a prawé zbožnosti každému člowěku zapotřebí jest, přece obzwlásstně pohlawí ženskému bez nich obejíti se nelze; jesstoť pohlawí toto bez náboženstwí ani samo blaženě a spokojeně žíti, ani na jiné spasitedlně působiti nemůže.

Toliko w náboženstwí nalezá pohlawí ženské útěchu we mnohonásobných strastech, jimžto podrobeno býwá. Od té doby, co byl Bůh po spáchaném hříchu w ráji řekl Ewě: „Rozmnožím bídy twé a početí twá: w bolesti roditi budeš děti a pod moci muže budeš, a on panowati bude nad tebou" (I. Mojž. 3, 16); od té doby walilo se na pohlawí ženské rozličné soužení; od té doby je stíhaly mnohonásobné, posud nepoznané bolesti; od té doby stala se žena, obzwlásstně mezi pohany, otrokyní muže, kterýž s ní libowolně nakládal. W Panne Marii wzessla sice ubohému pohlawí ženskému hwězda útěchy. Ale ačkoli Božský Syn neposskwrněné této Panny učinil wssecko nowé, ačkoliw i smutný osud pohlawí ženského znamenitě umírnil, ano ženu k nowé důstojnosti powýssil; nicméně odsudku Otce nebeského nad ženou w ráji pronesseného

nezničil, a ženu od poddanosti muže a od wsselikých soužení a strasti zcela neoswobodil. Nenalezne-li slabé pohlawí ženské potřebné útěchy a pomoci we swatém náboženstwí, darmo jich jinde hledati bude.

A jak spasitedlně bude moci nábožně wychowaná dívka působiti na jiné, obzwlásstně co manželka, co hospodyně a matka! Manželka, jejížto powolání jest nad míru obtížné, má zajisté zwlásstní síly zapotřebí, aby w trpělivosti setrwala. A kde nalezne potřebné posily této? Zajisté toliko we swatém náboženstwí. A je-li manželka opravdu pobožná, bude také mírná, tichá a ústupná, bude k manželi swému plna wlídnosti, přiwětiwosti a obětawosti, zachowá mu wěrnost a lásku a wůbec wždy tak se chowati bude, jak sw. náboženstwí manželkám předpisuje. Takowým chowáním zajisté netoliko manželi swému břemena ulehčowati a hořkosti stawu jeho oslazowati, nýbrž i na mrawy jeho blažně působiti bude. Laskawým domluwám a wroucím prosbám, dojemném a ssetrném napomínání a obzwlásstně slzám choti swé manžel tak snadno neodolá; a nadto zbožná choť nepřestane za manžela swého se modliti, aby jej Bůh we ctnosti zachoval a neb zbloudilého opět na prawou cestu přiwedl. A zkussenost nás učí, že zbožné snahy a modlitby bohabojných manželek nezřídka se žádoucím wýsledkem se potkáwají. Wyplňuje se tu často wýrok swatého apostola Pawla, že muž newěřící skrze ženu wěřící poswěcen býwá (I. ku Korint. 7, 14).

Ne méně důležité, a wssak také ne méně obtižné jest powoláni ženy co hospodyně. Ji bývá obyčejně zůstawena péče o celou domácnost, při čemž se den ode dne, rok od roka od rána až do wečera trmáceti musí, nenalezajíc často ani w noci pro mnohé starosti potřebného odpočinuti. Těmto klopotám by zajisté musela brzy podlehnouti, kdyby jí náboženstwí nedodáwalo mysli. W náboženstwí nachází netoliko sama pro sebe potřebné síly, nýbrž prostředkem něho může i na domácí swé blahodatně působiti. K tomu míwá nejen domácí, nýbrž i jiné, obzwlásstně pak znamé a přátely, chudé, opusstěné a nemocné na srdci; i tito její pomoci často zakussují.

Ale nábožně wychowaná hospodyně nepečuje toliko o časné zaopatření domácích swých a jiných nuzných a potřebných; onak i duchowních potřeb jejich nikdy s očí nespoussti. Wědouc z wlastní zkussenosti, jak prawá nábožnost člowěka blaží, pečuje o to wssemožně, aby i jiným slowem i příkladem swým prawou nábožnost do srdce wsstípila. O takowé hospodyni platí slowa starého zákona: „Ženu silnou kdo nalezne? Z daleka a z posledních končin jest cena její" (Přísl. 31, 10).

Nejdůležitějssí wssak a nejwznessenějssí powoláni ženy jest její powoláni co matky; ale právě tu se nejpatrněji jewí, jak welice potřebí jest, aby dívka nábožně wychowána byla, má-li někdy wznessenému powoláni tomuto náležitě dostáti. Jen nábožná matka bude moci dítky swé ke cti Boží a ku blahu wesskeré

společnosti lidské odchowáwati. Swatý Augustin, jenž wěděl z wlastní zkussenosti, co nábožná matka wykonati může, a jak mocný wplyw na dítky mají slowa, modlitby a slzy její, prawí: „Dejte mi swaté matky, a wesskeré pokolení lidské swaté wám wychowám.“ Nábožná matka powažuje dítky swé za weliký a drahý poklad, a proto je dle napomínání swatého Jana Zlatoústého střeží s welikou pečliwostí, wssecko podnikajíc, aby jí jich newydral lupič lstiwý. Wychowáwá je tedy w kázni a bázni Boží, wodí je k Bohu a ku ctnosti netoliko slowem, nýbrž i příkladem, kterýžto dle wýroku swatého Jeronyma u wychowáwání wíce působí nežli slowo. Wědouc wssak, žeby wsseliké snažení její u wychowáwání dítek bez pomoci Boží málo prospělo, spojuje s přičiněním swým ustawičnou modlitbu. Jednáť tu dle rady, již dal swatý František Saléský jisté nábožné matce, kteráž si u něho stěžowala, že synu swému wssím domluwáním a napomínáním lásku ke swatému náboženstwí do srdce wstípiti nemůže. „Nemluwte, milá paní,“ prawil Swětec, „nemluwte se synem swým ustawičně o Bohu; nýbrž mluwte raději často s Bohem o synu swém!“ Tím jí dal swatý biskup na srozuměnou, aby se za syna swého častěji k Pánu Bohu modlila. —

Zkussenost wssech časů učí, že swaté matky wychowáwají swaté dítky. Slowa a příklady matky nejmocněji působí na srdce útlého dítěte; a, jak sw. Ignatius z Lojoly učí, není pochybnosti, že prwní síně bázně Boží po wssechen

žiwot wkořeněné zůstane. Swatý Ludwík, král Francouzský, míwal obyčej, že se i w pozdějším wěku swém wždy swatým křížem poznamenal, nežli započal nějakou práci. Stranu chwalitebného tohoto obyčeje často říkáwal: „Tomu mne naučila máti má, když jsem ještě maličkým byl.“ Nábožná jeho matka, swatá Blanka, mu také častěji říkáwala: „Raději bych tě, nejmilejší synu, widěla před očima swýma umírati, nežli abys se jediného smrtedlného hříchu dopustil.“ Na slowa tato Ludwík nikdy nezapomněl. — Swatý Iwo slýcháwal již w útlém wěku od zbožné matky swé dobrá naučení. Matka tato ho často napomínala, aby tak žiwu býti se snažil, by se někdy stal Swatým. „Tenť jest také,“ říkáwal pacholík, „tenť jest cíl, po němž toužím; rád bych se stal Swatým.“ A stalť se jím skutečně. — W žiwotě swaté panny a mučedlnice Lucie čteme, že její nábožná matka Entychia wšemožně o to pečowala, aby dceruščce swé wroucí a pewnou nábožnost do srdce wštípila. Toto od zbožné matky do srdce wložené símě, zwlaženo rosou milosti Boží, skutečně se ujalo a napotom hojné a wýborné owoce ctnosti nesl. — Swatá Teresia takto sama o sobě píše: „Toto (čtení dobrých kněh) jakož i péče naší matky, abychom se pilně modlily, bylo mně, dle mého zdání, w šestém a neb w sedmém roce prwní pohnutkou k dobrému.“ — Nábožný biskup Sailer připomínáwal sobě ještě u wysokém stáří s welikou wděčností zbožné příklady matky swé, její obcowání před Bohem, její utrpení, její práce, její

tiché a stálé modlitby; tímto připomínáním nabýwal náboženský cit jeho wždy nowé posily, tak že ničím udussen býti nemohl. —

Jak hluboce se slowa a příklady nábožné matky do srdcí útlých dítek wrýwají, objewuje se obzwlásstně w jasném swětle w žiwotě swatého mučedlníka Klementa z Ancyry. Swětec tento narodil se w třetím století, kdežto wyznawači wíry křesťanské náramně pronásledowáni byli. Nic tak netrápilo nábožnou matku jeho, jako pomyšlení, žeby jediný syn, tento nejdražší poklad její, swůdnými slowy, wyhrožowáním neb mukami k odpadnutí od wíry křesťanské přiweden býti mohl. Za ton příčinou snažně o to usilowala, aby do srdce tohoto syna swého wsstípila žiwou a pewnou wíru, pro kterouž by pak i nejbolestnější smrt podstoupiti se nezpěčowal. Napomínáwala ho tedy často slowy: „Bojuj a snássej pro Boha!“ Ráda by byla ze syna swého mučedlníka wychowala; tam směřowalo wsseliké snažení její. Zřídila w domě swém takořka sskolu mučedlnictwí. O ničem tak často nerozmlouwala, jako o skwělých příkladech a hrdinných činech swatých mučedlníků; ničeho tak newychwalowala, jako smrt pro wíru podstoupenou, a swátky mučedlníků Božích konáwala s nejwětssí slawností. W této sskole dorostal pacholík a dáwal patrně na jewo, že w ní nemalý prospěch učinil. Jesstě wssak nebyl ani úplně dospěl ke stáří dwanácti let, když se dobrá matka k nejwětssímu zármutku jeho nebezpečně roznemohla. Nemocná matka, majíc již smrt jistou před očima, powolala jesstě jednou

drahého synáčka k úmrtnému loži swému, a tázala se ho slabým hlasem: „Čemu jsem tě učila, drahé dítě?“ „Bojowati, milá matko, a snásseti pro Boha,“ odwětil pacholík. „Dobře jsi odpowěděl,“ dokládala umírající již matka, „tomu jsem tě učila, a widím, že jsi to dobře pochopil. O mne blaženou matku! jak radostně umírám! Pojď, ať tě obejmu a naposledy jesstě k srdci swému přitisknu, milé dítě! Widímť tě již korunou mučedlnickou ozdobeného, bojowníku Ježíše Christa! Objímám údy, kteréž někdy pro Spasitele swého na smrt wydáš.“

Opojena těmito city radosti mateřské wypustila ducha. Co se ale stalo s Klementem? Letopisowé církewní wyprawují, že co mladý lew tělem i duší k poswátným bojům dorostal. Byw za biskupa města Ancyry wywolen, pečowal horliwě o rozssíření prawé wíry, potwrzowal wěřících, zahanbowal pohany, dodáwal mysli pronásledowaným pro wíru Christowu, ničím se w horliwosti swé mýliti nedaje. Po celých osm a dwadcet let snássel hrozné pronásledowání pro wíru Ježíše Christa, byw wíce než stokráte uwězněn, po rozličných městech w Malé Asii sem tam wláčen, kolikráte na skřipec natažen, žhawým železem pálen a jinými ukrutnými nástroji trýzněn, až pak naposledy po přestálých newyslowitedlných mukách w Ancyře za panowání ukrutného císaře Diokletiana sťat byl. Hle, jak mocně mohou matky na útlé dítky swé působiti!

Takowého zdaru wssak snažení matky wždycky nemíwá. Ale i w této případnosti ná-

božná matka jesstě mysli nepozbýwá. Widí-li že dítě její, nedbajíc na dobrá napomínání, po cestách neprawých kráčí, tu proléwá hořké slzy a koná wroucí modlitby tak dlouho, až zbloudilé dítě její opět k Bohu a ke ctnosti se obrátí. Tak jednala n. p. swatá Monika, widouc, že syn její Augustin bloudí po cestách hřissných. Nepřestala se za něho modliti, až se opět obrátil; proto Swatý tento po obrácení swém častěji říkáwal: „Matka má mne dwakráte zplodila; nejprwé podle těla swětu, a po druhé slzami swými nebi."

Nezřídka se také stáwá, že wsseliké přičinění nábožné matky stranu wychowáwání dítek zůstáwá na pohled bez žádoucího wýsledku; dítky swedené zlými společnostmi a zaslepené náruživostmi, oddáwají se hříchu a neprawosti. Nicméně i tu nábožnou matkou wsstípené sémě bázně Boží wždy zcela udusseno nebýwá, nýbrž často teprwé později zrost béře a užitek přinássí. Mnohé dítky se totiž často w pozdějssím wěku swém opět upamatují na utěssené doby newinného dětinstwí swého, na zbožná napomínání, na příkladný žiwot matky swé a na modlitby, jakéž s ní byly w útlém wěku swém konáwaly, a tímto upamatowáním nejednou k polepssení žiwota powzbuzeny býwají.

Rozwážíme-li tedy, jak prawá nábožnost slabé pohlawí ženské sílí a zdobí, a jak spasitedlně nábožně wychowaná žena, co manželka, hospodyně a matka působiti může: poznáme zajisté, jak důležitý a wznessený jest účel řádu sw. Worssily, an se zanássí cwičením, pěstowá-

ním a zbožným wychowáwáním útlých dívek, čímž ku zwelebení Jmena Božího a k oblaženi lidské společnosti nemálo přispíwá.

Důležitost účelu řádu sw. Worssily oswědčil mezi jinými také w nowější době papež Řehoř XVI. w listu od 21. listopadu 1838, jejž byl představené klásstera swaté Worssily w Praze, Marii Vincencii, poslal. Wyslowiw w něm díky swé za obrázky a knížečky české a německé, jež mu byla po skončení slawnosti třistaleté památky založení řádu Worssilinského roku 1837 poslala, a projewiw radost swou nad tím, že tak weliký počet wěřících při této příležitosti plnomocných od Něho udělených odpustků získati se snažil, pokračuje takto: „Již wssak docela nepochybujeme, že Ty a milé w Christu dcery, towaryssky twé, rozwažujíce dobrodiní, ježto Bůh swrchowaný a na nejwýs dobrotiwý řádu wassemu hned od založení jeho prokazowal, tím wíce powzbuzeny budete ku konání spasitedlného díla, jemužto jste se samy zaswětily, k pilnému totiž a ochotnému wychowáwání dívek. Zajisté jak Církwi tak i občanstwu welmi mnoho na tom záleží, aby dívky již od útlého wěku ku katolickému náboženstwí a ku prawé ctnosti bedliwě wedeny byly, by ty, kteréž se z počtu jich napotom matkami a hospodyněmi stanou, tytéž city prawé zbožnosti w srdce dítek swých wssstěpowaly. Slussně se tedy w ohledu tom jak od tebe tak od soudružek twých nadějeme zwlásstní bedliwosti. My budeme zatím pokornými prosbami Pána Boha wssemožně wzýwati, aby péče, jež na dílo toto

wynakládáte, hojný užitek přinássely, a abyste Wy, hodně chodíce w powolání, kterým powolány jste (Efes. 4, 1), Tomu se wždy líbily, od kohož zwoleny jste (II. Tim. 2, 4). Konečně na důkaz zwlásstní k wám lásky Tobě, rozmilá dcero w Christu a towaryssákám twým, otcowským srdcem požehnání udělujeme."

Hlawa desátá.

Dcery swaté Angely co učitelkyně a pěstounky.

Swatý Basilius twrdí, že Bůh dal ženě proto tak útlé a jemné srdce, aby s láskou a trpěliwosti dítky wychowáwati mohla. Matka býwá nejprwnějssí wychowawatelkyní dítek, a co takowá má přede wssím o to pečowati, aby dítky swé nábožně wychowala; k tomu wssak zapotřebí jest, aby napřed sama nábožná byla, jessto čeho sama nemá, ani dítkám swým dáti nemůže. Welmi mnoho tedy na tom záleží, aby již útlé díwky k nábožnosti se wedly, a aby i wyučowání a wychowáwání sskolní na swatém náboženstwí založeno a powahám pohlawí ženského přiměřeno bylo. Že k tomuto wyučowání a wychowáwání díwek nejlépe osoby ženské se hodí, obzwlásstně pak řeholnice, nedá se tak snadno popírati. Ačkoliw se i u wychowáwání mládeže pohlawí ženského rozum a srdce zároweň wzdělávati mají, slussí tu přece přede wssím na srdce zwlásstní pozornost a péči obraceti. K tomu se wssak požaduje dokonalá známost srdce ženského, kteréžto pohlawí mužskému tak snadno nabyti nelze. A jessto dle wýroku moudrého Siracha (26. 19)

milost nad milost jest žena swatá a stydliwá; tedy se u wychowání diwek obzwlásstně o to pečowati musí, aby srdce jejich swatou stydliwosti naplněno bylo. Tu tedy potřebí, aby se bedliwě a obezřetně odstraňowalo wsse, co by cit stydliwosti a newinnosti jakkoli urážeti mohlo, k čemuž osoby ženské zajisté způsobilejssí býwají. Nadto jest ku sslechtění srdce ženského potřebí zwlásstní něžnosti citu, kterážto se u ženského pohlawí obyčejně u wětssí míře nalezá. Konečně jesstě powážiti slussí, že náboženého wzdělání, jakéhož obzwlásstně pohlawí ženskému newyhnutedlně třeba, toliko na základě swaté wíry lze docíliti; že ale pohlawí ženské obyčejně pewnějssí a žiwějssí wírou wyniká, doswědčuje zkussenost wssech časů. A práwě w tom nacházíme příčinu, za kterouž obzwlásstně řeholnicem u wychowáwání diwek přednost dáti slussí. Stáwáť wssak w ohledu tom také jesstě jiných příčin. Řeholnice nejsouce zanesseny starostmi o wěci pozemské, mohou bez překážky powinnosti učitelek wykonáwati; a jesstо se z lásky k Bohu swěta odřekly, bez pochyby také i schowanky swé s lepssím wýsledkem k Bohu a ke ctnosti powedou; konajíce pak úřad učitelský pro Boha, neochabnou tak snadno, jesstо z lásky k Bohu a bližnímu i wsselikým obtížnostem, jaké s powolánim učitelským obyčejně spojeny býwají, rády podrobowati se budou. Posléze také zajisté powssimnutí zasluhuje, že řeholnice, wyučujíce a wychowáwajíce schowanky swé dle stanow řádu od Církwe swaté ztwrzeného, působí w duchu Církwe, a tudy s požehnanějssím wýsledkem.

Nyní ale nastáwá otázka, čemu a jak řeholnice a jmenowitě řeholnice řádu sw. Worssily schowanky swé wyučuji? We klássterách Worssilinských býwají nazwíce sskoly dwojího druhu; sskoly totiž weřejné a sskoly soukromé čili domácí. W prwnějssích se wyučuje náboženstwí, čtení, psaní, počítání, prawopisu, mluwnici, písemnostem, kreslení, zpěwu a wůbec wssem pro obecné sskoly předepsaným předmětům; w prázdných hodinách pak díwky i w rozličných ženských prácech cwičeny býwají; dalssího cwičení w těchto prácech se jim také dostáwá w tak zwané průmyslowé sskole, do nižto takowé díwky, kteréžto již z obecné sskoly wyssly, přijímány býwají. W soukromných sskolách se mimo to také wyššího wzdělání schowankám poskytuje.

Ale wesskeré učení a wzdělávání toto díti se má na základě sw. náboženstwí. Při každé příležitosti má se žáčkám na paměť uwáděti, kterak by toho, čemu se učí, ke cti Boží, k swému a swých bližních spasení wynakládati měly. Jesstо wssak u wychowáwání pouhá slowa nepostačují, předpisuje se pannám řádu swaté Worssily, aby také ctnostným žiwotem žáčkám swým za příklad sloužily. „Pán a Spasitel náš," tak zní stanowy řádu tohoto wzhledem na wychowáwání díwek, „učě we sw. ewangelii, co činiti neb čeho zanechati máme, abychom dossli blaženosti nebeské; žádá a nařizuje, aby panny nosily w rukou swých lampy dobrých skutků, kteréž by tak jasně swítily, aby swětlem jejich wssichni widiti je wzdělání býti mohli. Jesstо tedy nejpřednějssím účelem panen

ku wětssí cti Boží pod obranou swaté Worssily shromážděných jesti, aby chotě Christowy k pobožnosti a k dobrým mrawům wedly: tedy jest dle tohoto učení Páně na nejwýš zapotřebí, aby se wynasnažowaly tak žiwu býti a w takowé čistotě se zachowati, by swěřené jim dívky z nich a ze ctnosti jejich příklad sobě wzíti mohly. Nebo jak by byly s to, aby jiné ke ctnosti wedly a sprawowaly, nejsouce samy ctnostmi ozdobeny? Jak by mohly žákyně swé napomínati a z nějaké wady kárati, kdyby wadu tu samy na sobě měly? Pouhý rozum tedy již radí, aby řeholnice řádu swaté Worssily příkladný žiwot wedly, w němžto by žákyně spatřowaly žiwý wzor onoho žiwota, jehožto by následowati měly, tak sice, aby obcowání nadzmíněných duchownich panen samo o sobě bylo s to, by pozorujícím ho k wykonáwání téhož ctnosti a zbožných dobrých skutků chuti a srdce dodáwalo."

A aby se práce, kteréž na wyučowání a wychowáwání swěřených sobě dítek wynakládají, tím jistěji se žádoucím wýsledkem potkaly; mají se dcery swaté Angely neustále modliti, jak za žákyně swé, aby Bůh mysl jejich oswěcowati a srdce jejich k dobrému wzbuzowati ráčil, tak i za sebe, aby Bůh prácem jejich žehnal a aby je darem moudrosti swé naplnil. Nemají nikdy s mysli spousstěti, že by sebe dokonalejssí způsobilost k wyučowání a wychowáwání, a sebe wětssí horliwost u wykonáwání úřadu učitelského a wychowawatelského bez pomoci Boží malý zajisté užitek přinássely. — Také se jim klade

na srdce, aby obzwlásstně w pokoře, w trpěliwosti, w lásce a w přiwětiwosti se cwičily, jessto ctnosti tyto w žiwotě Ježisse Christa, Jehožto wěrnými následownicemi býti mají, nejzřejměji se jewí, a jessto ku prospěssnému působení učitelů a wychowawatelů newyhnutedlně potřebny jsou. Mimo to ukládají také stanowy řádu sw. Worssily učitelkám a pěstounkám za powinnost, aby nad schowankami swými ustawičně bděly, pamětliwy jsouce, že newinné dusse dítek jim swěřených drahou krwí Ježisse Christa wykoupeny jsou a že z nich před Bohem přísné účty klásti musí. A aby powinnosti swé tím wěrněji a ochotněji konaly, uwádí se jim na paměť, jak wznessený úřad jim swěřen jest, jessto u newinných těchto dítek úřad angelů strážných zastáwají.

Strany oněch mladých chowanek, kteréž do klássterů řádu sw. Worssily ke strawě přijímány býwají, a kteréž tedy we klássteřích — a wssak wně klausury — bydlejí, ukládá se dcerám swaté Angely za powinnost, aby o tyto od rodičů jim zcela swěřené díwky zwlásstní péči měly, aby se netoliko o duchowní, nýbrž i o wezdejssí potřeby jejich staraly, aby jich nikdy s očí nespousstěly, slowem aby o ně jako dobré matky pečowaly, tak aby jistou měrou o sobě říci mohly: Byť by se matka zapomenula nad dítětem swým, já se nikdy nezapomenu nad těmi, kteréž mi swěřeny byly. (Srow. Isai. 49, 15.)

Za příčinou laskawé péče, jakouž wěrné dcery sw. Angely swěřeným sobě schowankám a žáčkám wěnují, zaweden jest w řádu jejich

obyčej, za nímžto se řeholnicem, kteréž byly již deset let w řádě ztráwily, názew „Matky“ (mater) dáwá. Názew tento, jenž i od papeže Pawla V. schwálen a potwrzen byl, slouží zajisté Worssilinkám k nemalé cti, jessto uwádí na paměť, že se záslubou a s pokladem panenstwí spojuji zároweň důstojnost mateřstwí.

Mluwíce o názwu tomto nemůžeme mlčením pominouti slowa, jež drnhdy pronesla dívka ze kmene Hurónů w sewerní Americe. Dívka tato, kteráž od Worssilinek wychowána a na wíru obrácena byla, odpowěděla na otázku, zdaliž má jessě matku, w tato slowa: „Matka, jižto mám doma, w otčině swé, neníť již matkou mou, poněwadž newěří w Pána Boha; ale Worssilinky jsou mi skutečně matkami, jessto mne wyučují prawdám nebeským a jessto mi poskytují mléka prawé pobožnosti.“

Hlawa jedenáctá.

O způsobu, kterýmžto panny do řádu sw. Worssily přijímány býwají.

Za předpisem řeholy musí panna, kteráž do řádu sw. Worssily wstoupiti míní, napřed deset neb diwanácte měsíců neb dle okolnosti i déle w oděwu swětském we klásstеře ztráwiti; dílem aby sama powinnosti a obtížnosti žiwota klásterského seznati a z toho posouditi mohla, zdaliž se k žiwotu řeholnému hodí; a dílem také, aby řeholnice klásstera toho mohly se přeswědčiti, zdaliž žadatelka má do sebe potřebné schopnosti a wlastnosti, by pak powolání swému

náležitě dostáti mohla. Po celý ten čas musí se zatím čekatelka čili kandidátka — tak se totiž nazývá, pokud rouchem řeholným přiodèna není — w literném umění a w rozličných prácech ručných cwičiti a způsobům žiwota klásterního přiwykati. Setrwá-li pak we předsewzetí swém, a byla-li za hodnou a způsobilou uznána, tedy se ustanowí den, w němžto pak slawně ke společnosti panen klásterných přiwtělena býwá. We průwodu řeholnic klásstera toho, w nějž přijata býti žádá, ubírá se čekatelka w ustanowený tento den do chrámu klásterního, kdežto mssi sw. přítomna býwá, při kteréž také welebnou Swátost oltářní přijímá. Po skončené mssi swaté prozpěwuje střídawě se přítomnými řeholnicemi žalm 113 („Když wycházel Israel z Egypta"), čímž radost swou nad krokem, jejž činí, na jewo dáwá.

A žalm tento jest skutečně ku slawnosti wstupowání do klásstera welmi příhodný. Připomíná w něm žalmista Páně zázraky, jež byl Hospodin činil weda lid israelský po jeho wyswobození z poddanosti egyptské do země zaslíbené; a wypisuje také zwlásstní pomoc, jakéž byl Bůh lidu swému na této cestě tak hojně poskytowal.

Ti, kdož opousstějí swět wstupujíce do klásstera, podobají se we mnohém ohledu lidu israelskému, když po wyswobození swém z poddanosti egyptské putowal do země zaslíbené; nastupujíť také poně k zemi zaslíbené, mlékem a strdí oplýwající. Zemí touto jest žiwot řeholný, w němžto nábožná dusse sladkostmi wnitřními oplýwá, a w němž nalezá hojnost

duchowního pokrmu. Mimo to mají také napotom životem řeholným putowati k jiné zemi zaslíbené, ku králowstwí totiž nebeskému. K obojí této pouti může jim onen žalm mnohého poučení a powzbuzení poskytnouti.

Žalmista Páně prawí: Když wycházel Israel z Egypta a dům Jakobůw z národu cizího, učiněn jest Juda poswěcením jeho a Israel panowáním jeho; t. j. pokolení Judowo učiněno jest národem wywoleným, jejž byl Hospodin od pohanů oddělil, aby ho poswětil a aby w něm wykoupení wesskerého pokolení lidského připrawowal; a wssechen lid israelský učiněn jest králowstwím Bohu zaswěceným, to jest lidem, nad nímžto Bůh sám wládnouti chtěl. Tak se stáwají i ti, jenž opousstějí swět, aby se w řeholi službě Boží zcela zaswětiti mohli, wywoleným lidem Božím, ježto je Bůh mezi tisíci we swětě žijícími wywolil a ke zwlásstní službě swé powolal. Stáwají se lidem Bohu zaswěceným; Bůh je odlučuje od swěta, aby se w samotnosti života klásterního sami zdokonaliti snažili, a také o zdokonalení bližních swých modlitbami, dobrým příkladem, hlásáním slowa Božího, wyučowáním a wychowáwáním mládeže, opatrowáním nemocných, neb jinými k tomu příhodnými prostředky pracowali. Opousstějíce swět wycházejí tak říkaje z národu cizího; oswědčují, že zde na swětě nemáme prawé wlasti, že jsme toliko poutníci a hosté zde na zemi, že pokud na swětě jsme, w cizině se nacházíme. W cizí zemi se mluwí cizí řeči. Pro ty, kdož

opouſſtějí ſwět, by ſe zcela zaſwětili Bohu, býwá řeč tohoto ſwěta řeči cizí; neboť ſwět mluwí toliko o bohatſtwí pozemſkém o ſláwě wezdejſſí, o ſmyſlných radoſtech a rozkoſſích, ſlowem toliko o záležitoſtech čaſných; takowé řeči ale prawí ctitelowé a ſlužebníci Boží nerozumějí; takowá řeč jim býwá řeči cizí, a proto w ní také žádné obliby nemíwají.

Žalm tento má také panny wſtupujíci do kláſſtera upamatowati na mocnou ochranu Boží w čas nebezpečenſtwí a pokuſſení, bez nichž ani žiwot kláſſterní nebýwá. Zároweň ſe jim w žalmu tom také klade na myſl, aby wítězſtwí nad jakýmkoli pokuſſením wždy toliko pomoci Boží připiſowaly; aby, zwítězíwſſe nad nepřáteli duſſí ſwých wolaly ſlowy Žalmiſty Páně: „Ne nám Hoſpodine, ne nám ale Jménu ſwému dej ſláwu.“

Dále připomíná nadzmíněný žalm poſſetiloſt modloſlužby pohanſké, čím panny wſtupujíci do kláſſtera powzbuzeny býti mají, aby ſe pilně wyſtříhaly i jiného modlářſtwí, jemužto ſe také mnozí křeſťané oddáwají, ſlouſžíce žádoſti těla, žádoſti očí a pýſſe žiwota (1. Jan 2, 16) a jehožto ſe w řehole ſlibem chudoby, čiſtoty a poſluſſenſtwí odříci mají.

Panna wſtupujíci do kláſſtera wí, že bude muſet w řehole mnoho neſnází a bojů podniknouti. Aby ſe neſnází a bojů těchto nelekala, nýbrž ſe ſrdcem zmužilým na pouť k zaſlíbené zemi ſe wydala; muſí býti naplněna prawou důwěrou w pomoc Boží. W této důwěře ji mají také utwrzowati ſlowa jmenowaného žalmu:

Dům israelský doufá w Hospodina: spomocník jejich a obránce jest. Dům Aronůw doufá w Hospodina: spomocník jejich a obránce jejich jest. Wssickni, kteříž se bojí Hospodina, doufají w Hospodina; spomocník jejich a obránce jejich jest.

I modlitba, kteroužto se obřad slawného wstupowání do řádu sw. Worssily končí, připomíná, že panna do klásstera wstupujíci jako na pouť se wydáwá. Jestiť to tatéž modlitba, kteráž se za poutníky konáwá. Kněz se tu modlí we jménu wssech shromážděných, aby Bůh, Jenž byl syny israelské prostředkem moře suchou nohou přewedl, a Jenž třem mudrcům cestu k sobě pomocí hwězdy okazoval; této služebnici swé sstastné cesty a pohodlného času k putowání popřál, aby wedena jsouc swatým angelem Jeho na místo, kamž putuje, a posléze do přístawu wěčné blaženosti sstastně dostati se mohla.

Mohl by se wssak někdo tázati: Kterak lze wstupowání panny do klásstera přirownáwati k wyswobození lidu israelského z poddanosti egyptské, jesstо přece panna práwě we klásstеře jako uwězněná se chowá a ustawičně poddanosti a poslussnosti podrobiti se musí? Panna wstoupiwssí do klásstera stala se skutečně wěznou, a wssak wěznou nejdobrotiwějssího Pána a Krále, a teprwé w tomto wězení swém dochází prawé swobody synů Božích. Líbáť tu okowy, jimiž sewřena jest, pokládajíc se za sstastnou, že jimi tím pewněji k Bohu připou-

tána býwá. Staw poddanosti, jemužto se podrobuje z lásky k Bohu swému, powznáší ji nad otroky tohoto swěta. Poznáwáť zřejmě, že u wězení tomto nachází wsse, co ji blaženost wěčnou pojistiti může, a děkuje Bohu, že ji zde jako w jíni stánku swého ukrýwá před bouřliwosti lidskou (Žalm 30, 21). Tu se jí dostáwá nesčíslných prostředků, jimiž utrpení swá mírniti, slabost swou podporowati, chyby naprawiti a we ctnostech utwrzowati se může. Proto jí lze wolati se Žalmistou Páně: „Dědictwí mé jest mi wýborné (Žalm 14, 6); neboť blahoslawení, kteříž přebýwají w domu Hospodinowě;" lepssí jest den jeden w jínech Hospodinowých nad tisíce; proto wolí raději opowrženou býti w domu Boha swého, nežli přebýwati we stáncích hříssníků (Žalm 83, 5, 11).

Hlawa dwanáctá.

O obřadech, jakýchž se užíwá, když panna wstupující do řádu sw. Worssily roucho řeholné na se béře.

Několik dní po přijetí swém do klásstera býwá panna slawně odína w roucho řeholné. Tři dny před slawností touto koná jesstě duchowní cwičení, w nichžto na mysli rozwažuje powinnosti stawu řeholného, wzýwajíc zároweň Ducha swatého, aby ji oswítil, by poznati mohla, zdaliž k tomu stawu skutečně od Boha powolána jesti. W tyto dny se jí také žiwě předstawuje, jak nesstastnou by se učinila, kdyby snad

nejsouc wolána od Boha, z jiných méně šlechetných úmyslů do stawu řeholného wstupowala, že by pak zajisté w klášteře spokojenosti nenalezla, ano že by se tím wydala i w nebezpečenstwí wěčného zahynuti. Mimo to se jí také w tyto dny duchowního cwičení poskytuje poučení, kterak by se nejlépe mohla připrawiti k doživotní čili generalní zpowědi, kteroužto každá do řádu swaté Worssily wstupující panna za předpisem řeholy wykonati musí.

W ustanowený den ubírá se čekatelka w oděwu swětském, uprostřed družiček, rozžehnutou swíci a řeholný oděw nesoucích do chrámu, majíc w rukou kříž, a doprowázena jsouc rodiči a příbuznými, jakož i budoucími spolusestrami swými. Tu slouží biskup neb náměstník jeho obět mše swaté, w nížto se také zwlášť modlí, aby Bůh této služebnici swé, jižto důstojnosti panenstwí ozdobiti ráčil, popřál také milosti, by započaté dílo swé dokonati a při příchodu nejwyššího Krále s radosti do říše nebeské wejíti mohla. Po prwní modlitbě, která se před přijímáním kněze koná, a w nížto se připomínají slowa, jimiž byl Christus Pán před odchodem swým slibowal apostolům pokoj swůj, podáwá se čekatelce k políbení pacifikal, čímž se projewuje přání, aby i w srdci jejím přebýwal wždy pokoj Páně. Po přijímání kněžském ubírá se čekatelka w průwodu družiček k oltáři, kdež se jí Tělo Páně podáwá.

Po skončené mši swaté přistoupí pak k biskupowi neb náměstku jeho, kterýž se jí sedě před oltářem táže, čeho sobě žádá. Dostaw za-

odpowěď, že žádá Božského smilowání a účastenstwí w řádu sw. Worssily; táže se znowu, zdaliž wí, co činí; načež čekatelka odpowídá, že o wssem náležitě poučena byla. Na to se činí slawnosti přimčřená řeč, w nížto se o wýhodách, neb o obtížnostech a powinnostech stawu řeholného, a neb o jiném podobném předmětu mluwí. Po skončení řeči této přiblíží se čekatelka opět k biskupowi, kterýž se jí táže, zdaliž w úmyslu swém setrwá, a uslyssew, že úmysl její jest pewný a nezwratný, doloží: „Buďtež Bohu díky; Bůh, Jenž w tobě započal, račiž i dokonati.“ Tu zapěje biskup kleknuw před oltářem: „Přijdiž Duchu Stwořiteli!“ a sbor pokračuje dále. Po skončení hymny koná se modlitba k Duchu swatému a pak se říkají litanie ke wssem Swatým. Po slowích: „Abys wssem wěrným zemřelým odpočinutí wěčného popřiti ráčil,“ powstane biskup, a obrátiw se ku klečící panně, žehná ji dwakráte znamením swatého kříže, říkaje: „Abys přítomnou služebnici swou požehnati ráčil, a abys přítomnou služebnici swou požehnati a poswětiti ráčil;“ pak pokračuje w litaniích dále až ku konci. Po té se modlí, aby Bůh na tuto služebnici swou milostiwě shlédnouti ráčil, by powinnosti stawu řeholného, jež z wnuknutí Jeho na se béře, pomocí Jeho wždy plnila.

Po wykonané modlitbě této přiblíží se panna k biskupowi neb jeho náměstku a žádá ho klečíc o požehnání, „aby mohla wykonati,

co z wnuknutí Božího podniká." Udělíw ji biskup požehnání, odewzdáwá ji představené klásstera slowy: „Ctihodná matko, tu wám odewzdáwám přítomnou tuto dceru, aby oděna byla w roucho řeholné dle žádosti, již nám oznámila a zjewila." Na to ji představená odwede na soukromé, zwlásst k tomu ustanowené místo, kdež čekatelka se sebe swléká oděw swětský, co zatím w kostele ustanowené pro ni roucho řeholné se swětí. Při swěcení tomto koná se po obyčejném wzýwání pomoci Páně následující modlitba: „Pane Ježíssi Christe, Jenž jsi se w roucho smrtedlnosti nassi odíti ráčil, prosíme Tebe, abys dle neskončené sstědrosti swé, roucho toto, jež služebnice Twá na důkaz pokory a newinnosti na se wzíti ustanowila, poswětiti ráčil, aby je na sobě nosíc, w Tebe oblečena býti zasloužila, Jenž jsi žiw a kraluješ s Bohem Otcem w jednotě Ducha swatého na wěky wěkůw."

Po wykonání modlitby této pokropí se roucho swěcenou wodou. Na to se swětí záwoj či-li rousska k zastření twáře, a koruna, při čemž se Bůh wzýwá, aby milostné požehnání Jeho sstoupilo na wěci tyto, by byly požehnány, neposskwrněny a swaty; načež se též pokropí swěcenou wodou.

Co se panna zatím soukromí wysléká, pronássí biskup následující slowa: „Swleciž s tebe Bůh starého člowěka s mrawy a se skutky jeho," kterážto slowa pak i sbor opakuje. A při oblékání roucha řeholného prawí: „A oblec tě w člowěka nowého, kterýž

stwořen jest podlé Boha we sprawedlnosti a we swatosti prawdy," což pak i sbor po něm říká.

Na to přichází panna složiwssi roucho swětské a oděna bywssi w roucho řeholné k oltáři, kdež klekne před biskupa, kterýž ji dáwá roussku na hlawu, řka: „Wezmi na se roussku tuto k přikrýwání twáři, abys seznala, že jsi sem proto přissla, bys opomitajíc swětem toliko o to pečowala, kterak bys prostředkem pokory z celého srdce a z celé dusse spojiti se mohla s Pánem Bohem swým, Jenž tě ode wsseho zlého zachowati a k životu wěčnému přiwésti račiž."

Když jí pak představená na hlawu klade korunu, prawí biskup: „Koruna zlatá na hlawě její." A sbor pokračuje: „Znamenaná znamením swatosti, sláwou cti a dílo síly" (Sirach 45, 15). Na to se obrátí biskup k panně dosawáde klečící a promluwí k ní takto: „Sestro N. (jmenuje ji jménem, jakéž napotom w životě řeholném nositi má) přijímám Tě za nowicku, abys w towaryšstwu panen řádu swaté Worssily důkaz powolání swého dáti mohla." — Potom zpíwá panna, stojíc uprostřed welebné matky a jedné ze starssích řeholnic, latině následující slowa ze žalmu 67.: „Potwrdiž to Bože, co jsi způsobil mezi námi z chrámu swého w Jerusalémě." Na to klekne, a ostatní řeholnice zpíwají slowa tato po ní, což se po třikráte opakuje. K záwěrce se jesstě zpíwá chwalozpěw: Te Deum laudamus, po jehožto ukon-

čení obyčejné, naň následující modlitby, na poděkování Pánu Bohu se wykonají.

Má-li panna, kteráž se w ſſat řeholný obléká, oſtati ſeſtrou laickou, tedy odpowí na otázku kněze, čeho žádá, w tato ſlowa: „Žádám Božího ſmilowání a účaſtenſtwí w towaryšſtwu panen ſwaté Worſſily we ſtawu ſeſter laických, abych ſe ke wſſedním i nejopowrženějſſím prácem domácím z láſky k Pánu Bohu užiti dala.“

Tu ſe činí řeč a po ſkončení ji promluwí kněz k panně takto: „Dcero, jſi-li hotowa a odhodlána, netoužiti po ničem jiném, nežli abys dobrowolně z láſky k Bohu ſe cwičila w duchownim ſlužebném ſtawu a w nejopowrženějſſích ſlužbách w kláſſterní obci, jakož i we wſſech wěcech, kteréž ti od welebné Matky neb jiné předſtawené uloženy budou?“

Panna odpowí: „Jſemť k tomu hotowa a důwěřuji Bohu, že to s wěrnoſtí a ſetrwaloſtí konati budu.“ Načež doloží kněz: „Buďtež Bohu díky; Bůh, Jenž w Tobě byl započal, račiž i dokonati.“ Klekmuw pak před oltář modlí ſe k Duchu ſwatému: „Přijdiž Duchu Stwořiteli a t. d. i s obyčejnými modlitbami. Odewzdaw pak pannu předſtawené kláſſtera s doložením, aby w ſſat řeholný oblečena byla, ſwěti roucho řeholné, jimž pak panna s wrchu uwedeným způſobem přioděna býwá. Rouſſka ſe jí na hlawu nedáwá, aniž ſe nad ní říkají litanie ke wſſem Swatým; i zpěw: „Potwrdiž to Bože“ a t. d. ſe wynecháwá. Když ſe jí byla koruna na hlawu wſtawila, obrátí ſe k ní kněz řka: „Přijímám tě za nowicku,

abys powolání swého dokázala we stawu sestry laické, w tomto towaryšstwu panen sw. Worssily. We jmenu Otce † i Syna † i Ducha † swatého Amen."

Konečně se jesstě říká chwalozpěw: „Bože chwálíme Tebe," a pak následují obyčejné modlitby, jimiž se Bohu díky wzdáwají.

Hlawa třináctá.

Wýznam obřadů, jichž se užíwá při oblékání panny w ssat řeholy sw. Worssily.

Obřady w předesslé hlawě uwedené jsou zajisté welmi wýznamné. Před čekatelkou, kteráž w ssat řeholný oblékána býti má, nese družička swětlo, čímž se jí na paměť uwádí, že jako nyní jde za swětlem přirozeným, tak že i napotom wždy w nadpřirozeném swětle učení Christowa choditi má.

A jak mnoho spasitedlného poučení a powzbuzení, jak mnohé útěchy poskytuje panně kříž, jejž při slawnosti této w rukou swých drží! Zdaliž se jí nemusí pozdávati, jakoby Spasitel, Jejž sobě za chotě wolí, s kříže toho na ni wolal: Chceš-li za mnou přijíti, chceš-li opravdowě choti mou býti, zapřiž sebe sama, a wezmi kříž swůj a následuj mne! Hle, já jsem se podrobil tolikému utrpení, já jsem se nehrozil ohawné a ukrutné smrti kříže, ačkoliw bych byl wssemi radostmi oplýwati mohl: odřekniž se tedy také z lásky ke mně rozkossí swětských a nehroz se utrpení a obtížností, jichž se ti snad dostane w žiwotě řeholném.

Tímto křížem uvádí se tedy panně hned s počátku jejího života řeholného na paměť, že se wydává na cestu křížowou, že se má k utrpení a k ustawičnému zapírání sebe samé připrawiti. „Žiwot řeholný jest," jak sw. František Saleský říkáwal, „hora Kalwarie, na níž řeholník w tomto žiwotě ustawičně křížowán býti musí se Spasitelem swým, aby s Ním w žiwotě druhém wládnouti mohl." Proto wšak panna wolíc tento žiwot řeholný, myslí klesati nemá. Kříž, jenž se jí při nastupowání pouti její podáwá, nemá jí býti břemenem, nýbrž podporou na obtížné cestě, jižto podniká; kříž tento jí bude oslazowati wšeliké hořkosti žiwota řeholného; w kříži tomto nalezne, jak prawí blahoslawený Tomáš Kempenský, spasení, žiwot, ochranu od nepřátel, naplnění sladkosti nebeské, sílu mysli, radost ducha, nejwyšší wrchol ctnosti a dokonání swatosti. — Kříž tento jí bude nejbezpečnějším wůdcem k Jerusalému nebeskému; w ukřižowaném Spasiteli nalezne nejwýbornější wzor wšech ctností. Kříž má powažowati za knihu, z nížto lze nabyti prawé učenosti a moudrosti.

We kříži se jí tedy podáwá ten nejdražší poklad; bude-li kříž milowati, dá-li se s ukřižowaným Spasitelem swým na kříž přibiti, nalezne zajisté w něm pramen útěchy nebeské, lék proti wšem neduhům duše swé a bezpečné rukojemství wěčného spasení.

Pohledem na tento swatý kříž powzbuzena a posilněna jsouc, odpowídá panna na otázku biskupowu, že žádá Božského smilowání a úča-

stenstwí w towaryšstwu panen řádu sw. Worssily. Božího smilowání žádá, wědouc, že toliko pomocí milosrdenstwí Božího jí bude lze, toto swé podnikuti ke šťastnému konci přiwésti. A můžeť býti ubezpečena, že skrze zásluhy swatého kříže zajisté smilowání Božího dojde, jestliže žiwot swůj wždy dle předpisů a ustanowení řeholy sprawowati bude.

Poněwadž ale krok, jejž panna wstupujíc do klášterа činí, nad míru důležitý jest, proto se jí biskup neb jeho náměstník táže, zdaliž wí, co před sebe béře, zdaliž si krok, jejž učiniti míní, náležitě rozwážila, a zdaliž zná wšecky powinnosti, kteréžto staw řeholný ukládá. Proto se jí pak ještě jednou powinnosti a obtížnosti žiwota klášterního na mysl uwádějí, a když w úmyslu swém setrwá, wzdáwá biskup Pánu Bohu díky a prosí Ho, aby dílo toto, jež byl započal, také dokonati ráčil. Ješto ale dokonání toto jest dílem Ducha swatého, proto se tentýž Duch sw. k tomu wzýwá, aby přijíti, srdce přítomné panny naplniti a ji ohněm lásky swé rozníti ráčil, aby wždy co prawé jest poznati a z Jeho nawštíwení wždy radowati se mohla. Aby wšak modlitba tato tím jistěji wyslyšena byla, konají se litanie ke wšem Swatým, by přímluwou jejich uděleno bylo, čehož nemožnost lidská dosáhnouti nemůže.

A jak wýznačná jsou slowa, která se pronášejí, když panna oděw swětský se sebe skládá a w šat řeholný se odíwá! „Swleciž s tebe Bůh starého člowěka s mrawy a skutky jeho, a oblec tě w člowěka nowé-

ho, kterýž stwořen jest podlé Boha we sprawedlnosti a we swatosti prawdy! „We slowích těchto jsou w krátce obsaženy wssecky powinnosti, kteréž panna s rouchem řeholným na sebe béře. Připomíná se jí slowy těmito, že není dosti, swléci se sebe toliko swětský oděw, nýbrž že s oděwem tím musí také odložiti swětské smýsslení, že musí swléci starého člowěka, kterýž hříchem prwotním zkažen jsa toliko po smyslných radostech, po slávě a statcích tohoto swěta touží, a že s rouchem řeholným w nowého člowěka obléci se musí. Za tou příčinou také při příležitosti měnění oděwu mění se i jméno čekatelky. S tím se jí dáwá na srozuměnou, že s nowým jmenem také nowý žiwot započíti má. Neboť, jestliže sw. apostol předpisuje wssem wěřícím, aby složili podlé prwního obcowání starého člowěka, kterýž se porussuje podlé žádosti bludu; aby se obnowili duchem mysli swé a oblekli člowěka nowého, podlé Boha stwořeného we sprawedlnosti a swatosti prawdy (k Efes 4, 22, 24); můžeť se zajisté tím wětssím práwem žádati, aby ti, jenž se Bohu w žiwotě řeholném zaswěcují, již ne sami sobě žiwi byli, ale Tomu, kterýž za ně umřel i z mrtwých wstal (II. Kor. 5, 16).

Ale roucho řeholné poskytuje také již samo sebou panně do klásstera wstupující mnohého poučení. Černá barwa jeho ji učí, že w ustawičné kajicnosti žiwa býti a wsselikých hlučných radostí swětských wzdalowati se má. Je-

dnoduchost roucha toho ji připomíná, aby marnosti toho swěta wýhost dawssi neustále w pokoře se cwičila. Pás, jimžto opasuje bedra swá, ji má powzbuzowati k ustawičnému boji proti tělu, swětu a ďáblu a k nepřetrženému bdění, aby čistotu těla i srdce swého neporušenou zachowati mohla. Roušska, jižto zastírá twář swou, ji wyzýwá, aby i nad zewnějšími smysly swými neustále bděla, aby mámením a zewnějším leskem swěta swésti se nedala, a wždy toliko Bohu a choti swému Ježíši Christu líbiti se snažila. Bílá barwa roušky této uwádí ji na paměť, že má obzwláštně usilowati, aby newinnosti a čistotou srdce Bohu a Christu Ježíši zalíbiti se mohla. Roušku tuto béře na sebe klečíc, na znamení, že se powažuje za nehodnou wznešené důstojnosti, býti choti Syna Božího. Korunna, kteráž se jí posléze na hlawu stawí, ji má býti znamením cti, k jakéž má w životě řeholném powýšena býti. Má ji také powzbuzowati, aby panowala wždy žádostem swým. Mimo to ji poskytuje rukojemstwí, že, nedá-li se nikdy podrobiti w otroctwí swěta, a wezme-li na se s Ježíšem Christem ochotně korunu trnowou, že také korunou wěčné slávy někdy ozdobena bude.

Bywši přijata za nowicku zpíwá panna třikráte střídawě se sborem řehoinic: „Potwrdiž to Bože, co jsi způsobil mezi námi z chrámu swého w Jerusalémě.“ Těmito slowy žalmisty Páně wzýwá Boha, aby toto její wstoupení do řeholy ze swatyně swé-

netoliko potwrdil, nýbrž aby jí také popřál potřebné síly, aby dílo, jež s Bohem započala, s Bohem také šťastně dokonati mohla. Prosbu tuto opakuje třikráte, aby nikdy nezapomínala, že Boha se stálosti o potřebné milosti prositi slussí, dle napomínání Spasitele: „Proste, a bude wám dáno; hledejte a nalezuete; tlucte a bude wám otewřino.“ (Mat. 7, 7). Řeholnice s ní zpíwají střídawě, jako na znamení, že w štěstí jejím účastenstwí mají a že prosby swé s prosbami jejími spojují. A aby pamatowala, že Pánu Bohu díky wzdáwati a Jej welebiti má, poněwadž shlédl na poníženi děwky swé a učinil jí weliké wěci powolaw ji do stawu řeholného; prozpěwuje se ku konci ještě chwalozpěw: „Bože chwáline Tebe.“

Hlawa čtrnáctá.

Nowiciat. Účel a důležitost jeho.

Od té chwile, co panna w šat řeholný oblečena byla, počíná se čas zkoušky její či-li nowiciat. W nowiciatě tomto musí se přinučowati, kterak by powinnosti stawu řeholného spasitedlným a bohumilým způsobem konati měla; po celý ten čas se na ni dáwá bedlivě pozor, kterak se chowá a zdaliž wšeho, co se jí nařídí, náležitě a ochotně plní. W nowiciatě musí dáti důkazy powolání swého; tu může nabyti přeswědčení, zdaliž skutečně od Boha ke stawu řeholnému powolána jest.

Zřízení nowiciatu w řeholách jest nad míru

moudré a důležité. Wessfkeré blaho klássterní obce, zachowání w ní bázně Boží a řeholné kázně záwisí od wolení nowých spoluoudů; proto w záležitosti této obzwlásstní opatrnosti třeba, aby se wsselikému klamu předejíti mohlo. Za tou příčinou se tedy wždy požadowalo, aby wstupující do řeholy po nějaký čas zkoussce podrobeni byli; ale čas této zkoussky we wssech krajinách a klássteřích stejně wyměřen nebyl. Swatý Pachomius zkoussíwal obyčejně po tři léta ty, jenž we společnost jeho wřadění býti žádali. Swatý Jan Klimakus činí zmínku o jednom klássteře, do něhožto nowí spoluoudowé teprwe po třicítileté zkoussce přijati býwali. Čteme sice w letopisech řádu, že někteří swatí mužowé hlásící se učenníky někdy i bez delssí zkoussky do klássterů swých přijímali; jestiť wssak k wíře podobno, že to činíwali jen tehdáž, když se byli za wyssím oswícením o prawém powolání jejich přeswědčili. W pátém století se w záležitosti této, jmenowitě na západu, potřebné obezřetnosti we mnohých klássteřích přísně nessetřilo, ano někteří předstawení klássterů sobě téměř lehkowážně u přijímání nowých oudů počínali; z čehož následowalo, že bázeň Boží a ctnost we mnohých řeholách poznenáhla se tratily. Tu wzbudil Bůh swatého Benedikta, aby kleslý staw řeholný opět pozdwihl; a sw. muž tento, znaje příčinu této nákazy we mnohých řeholách, nařídil, aby každý, jenž do řeholy přijat býti chce, alespoň během jednoho roku přísně zkoussen byl, by se poznati mohlo, zdaliž ku stawu řeholnému skutečně powolán jest, a zdaliž se

wynasnažuje, aby žiwot jeho se předpisy řeholy se srownáwal.

Později ustanowil i sněm Tridentský, (Sess. 25, c. 15) aby w oněch řádech, w nichžto slawné sliby zawedeny jsou, nowiciat po celý rok trwal. Jsou wssak také řády, w nichžto čas zkoušky na dwě léta prodloužen jest. Sem přináleží řád towaryšstwa Ježíšowa, jakož i řád sw. Worsily. Čas této zkoušky nebudeme zajisté za dlouhý pokládati, powážíme-li, že se tu jedná netoliko o prospěch klásstera, nýbrž i o časné a wěčné sstěstí neb nesstěstí těch, jenž do řeholy wstupují.

Kdo w řehole dokonalosti dojíti chce, musí se přede wssím w pokoře, w zapírání sebe samého a w trpělíwosti cwičiti. Bez pokory nelze wůbec ctnostným býti; neboť, dle slow swatého Řehoře „jest pokora počátkem ctnosti." Je-li ale pokora každému křesťanu, jenž ctnostně žiwu býti žádá, nanejwýš potřebna, kterak by se bez ní obejíti mohly osoby řeholné, kteréžto stawem swým k tomu zawázány jsou, aby neustále na cestě k dokonalosti pokračowaly? Proto prawí sw. Isidor: „Swrchowaná ctnost řeholníka jest pokora." Za tou příčinou musí prawý řeholník přede wssím pokoru zamilowati a pokořowání milerád snásseti. Již sw. Efrem twrdil, že „mnichem býti nemůže, kdo potupu, pohanění a pohrdání snásseti neumí."

S pokorou musejí osoby řeholné spojowati ustawičné zapírání sebe samých a zwlásstní trpělíwost. Cesta dokonalosti, jakáž se w duchownich řeholách požaduje, jest nad míru

nesnadná; proto po ní toliko ten bezpečně kráčeti bude, jenž sebe samého zapírati a trpèliwost zachowati umí. Sám Spasitel praví: „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapřiž sebe sám“ (Mat 16, 24). W zapření sebe samého záleží, dle blahoslaweného Tomásse Kempenského, prawý prospěch člowěka, a toliko ten, jenž sám sebe zapřel, býwá welmi swoboden a bezpečen. A co se trpèliwosti týká, tu dí Božský Spasitel: „W trpèliwosti swé wládnouti budete duszemi swými“ (sw. Luk. 21, 19). A swatý apostol Jakob píse: „Trpèliwost má skutek dokonalý“ (1, 4). „Trpèliwost jest ředitelkyně žiwota“, twrdí sw. Cyprian.

Wstupující do klásstera musí tedy předewssím nabyti přeswědčení, že jim w žiwotě řeholném pokory, zapírání sebe samých a trpèliwosti newyhnutedlně zapotřebí bude. Za tou příčinou se před nimi w nowiciatě nesmí tajiti, co se napotom w žiwotě řeholném od nich žádati bude; ano dle předpisů církewních mají se jim tu častěji na paměť uwáděti wesskerá nařízení řeholy, jakož i wsseliké powinnosti a obtížnosti stawu klásterního, s doložením, aby w řehole setrwali, domníwají-li se, že budou s to, aby powinnosti tyto plnili a wsseliká břemena stawu řeholného snásseli; jinak aby raději jesstě w prawý čas klásster opustili. Také se jim tu často poskytnuje příležitosti, aby předewssím w pokoře, w zapírání sebe samých a trpèliwosti cwičiti se mohli. Za tou příčinou se tu s nimi nezřídka pohrdliwě a přísně zachází; často se jim ukládáwají rozličné i dosti obtížné práce a

wſſelijaké i přikrejſſí ſkutky kajicnoſti; ano nezřídka ſe jim předpiſují i takowé wěci, kteréžto by ſe za malicherné a dětinſké powažowati mohly, kteréž wſſak ku doſažení prawé dokonaloſti nemálo dopomáhají, jeſſto wedou k pokorné proſtnoſti. W ohledu tom prawý ſw. Jeroným: „Ti, jenž ceny této ctnoſti neznají, budou takowé wěci ſnad za méně důležité, ano ſnad za dětinſké hříčky powažowati. Tak tomu ale není; jſouť to wěci nad míru důležité, a nalezá ſe w nich ſwatá moudroſt, jižto Bůh před moudrými tohoto ſwěta ſkryl, a jižto zjewil toliko těm, jenž jſou proſtného ſrdce" (Srow. Mat. 11, 25).

Dětinná proſtnoſt jeſt hlawním účelem žiwota řeholného; tam ſměřují netoliko hlawní tři ſlibowé, nýbrž i weſſkery jiné ſtanowy a předpiſy řádů duchownich, jakož i wſſeliké we kláſſteřích zawedené obyčeje, kteréž ſe často malicherné býti zdají.

Od začátečníků w žiwotě řeholném nelze ſe hned nadíti úplné dokonaloſti; nicméně wſſak základ k dokonaloſti této muſí již w nowiciatě položen býti, jeſſto ſe nikdy neſtane dokonalým miſtrem, kdo nebyl dobrým a pilným učenníkem. Swatý Bonawentura píſſe: „Kdo hned s počátku nowého žiwota kázně zanedbáwá, ten k ní napotom z těžka přiwedeň bude." — Welmi mnoho tedy na tom záleží, aby ſe hned w nowiciatě na náležité wykonáwání ctnoſti a duchownich cwičení bedliwě doléhalo.

Za tou příčinou ſe také w řádu ſw. Wor-

ssily bedlivě k tomu prohlédá, aby nowicka powinnosti řádu tohoto a wsseliká duchowní cwičení swědomitě konala a we ctnostech žiwota řeholného prospíwala. Také se musí po celý čas zkoussky swé mnohému pokoření a rozličným obtížnostem stawu řeholného podrobowati. Nowicka, kteráž skutečně od Boha k žiwotu klássterního powolána jest, nedá se těmito obtížnostmi odstrassiti; neklesá hned myssli, když se jí nějaké nesnáze naskytují; neboť wí, že jí Bůh, Jenž jí byl powolal, zajisté také uděli potřebné síly, aby wsseliké tyto nesnáze s trpěliwostí snásseti a wesskeré překážky sstastně odstrániti mohla. Napotom se zajisté přeswědčí, jak prawdiwá jsou slowa sw. apostola národů: „Wsseliká kázeň, když přítomna jest, nezdá se býti radostná, ale smutná: awssak potom welmi pokojné owoce sprawedlnosti přinese těm, kteříž skrze ni pocwičeni byli.“ (k Žid, 12, 11). Zatím se ale w nesnázích žiwota klássterního bude moci těssiti slowy písma swatého: „W díle jejím (w díle totiž moudrosti) maličko popracuješ a brzo jísti budeš z plodů jejích“ (Sirach 6, 20)

Hlawa patnáctá.

Obřadowé, při skládání řeholných slibu, či-li při činění professí.

Dala-li nowicka po onu dwě léta, co nowiciat její trwal, náležité důkazy powolání swého jakož i způsobilosti swé; hleděla-li wssemožně we ctnosti prospíwati, a dá-li se od ní

naditi, že i budoucně od započaté cesty k dokonalosti neodstoupí; nenaskytla-li se nad to we wyssetřowání od biskupských komisařů k tomu cíli zawedeném žádné překážky, za kterouž by do řeholy wstoupiti nesměla: býwá ku skládání řeholných slibů či-li k činění slawné professí připuštěna, ač jestliže byla zatím také potřebného k tomu stáří dosáhla. Dle zákonů církewních může sice nowicka již we stáří sestnácti let platné sliby skládati; ale w některých zemích stáwá také w ohledu tomto zwláštních zákonů státních. Tak se k. p. w naší říši rakouské nařizuje, že se panna ku skládání slawných slibů připustiti nemá, pokudby stáří dwadcíti a čtyr let nedosáhla. Toliko ty nowicky mohou již po uplynutí jedenadwaciti let wěku swého řeholné sliby skládati, kteréž byly do té doby již úplná tři léta po přijmutí šatu řeholného we klášteře ztráwily.

Nežli wšak nowicka k učinění tohoto nad míru důležitého kroku připuštěna býwá, ustanowí se jí čas, we kterémž by sobě ještě jednou pohnútky ku kroku tomuto, jakož i následky jeho náležitě rozwážiti mohla. K tomu cíli koná opět třídenní duchowní cwičení. Modlitbou posilněná a swátostí pokání s Bohem smířená přichází pak w určený den uprostřed družiček we slawném průwodu kněžstwa, řeholnic a příbuzných swých do chrámu, kdež se slouží slawná mše swatá, při nížto po přijímání kněžském přistupuje ku stolu Páně.

Po skončené mši swaté wezme biskup neb náměstník jeho na sebe pluwial, a přiblíziw se

ku mřiži wolá: „Přijdiž choti Christowa!“ Tu se přibliži nowicka, majíc w rukou hořící swíci a obraz Ukřižowaného, k oltáři a odpowídá: „A nyní následujeme tebe celým srdcem“ (Dan. 3, 41). Na to zpíwá sbor řeholnic latině*) tato slowa: „Moudré panny přichystejte lampy swé, eihle ženich přichází.“ Dwě z panen Bohu zaswěcených řkou stojíce blíže oltáře: „Pane nezahanbujž nás;“ a sbor ostatních řeholnic pokračuje: „Ale učiň s námi podlé dobrotiwosti swé, a podlé množstwí milosrdenstwí swého“ (Dan. 3, 42).

Potom biskup sedě u oltáře táže se nowicky před ním klečící: „Čeho žádáš, dcero?“ Nowicka odpowídá: „Žádám Božího smilowání a účastenstwí w towaryšstwu panen řádu swaté Worssily, žádám také skládati slib chudoby, čistoty a poslussenstwí dle poswátné řeholy swatého Augustina a jiných stanow towaryšstwa tohoto.“ Biskup se táže dále: „Máš-li pak úplnou wědomost o tom, co podnikáš?“ Nowicka odpowídá: „Mám, a důwěřuji se w Boha, že to budu moci i we skutek uwésti.“

Když pak se na to nowicka byla na místo swé odebrala, činí se kázaní, po jehožto skončení se z nowu přibliži k biskupowi, jenž se jí opět táže: „Setrwáš-li w úmyslu, jejž jsi byla před tím projewila?“ Nowicka odpowí: „Se-

*) Zpěw a modlitby konají se při slawnosti této, jakož i při oblékání roucha řeholného w latinské řeči; otázky biskupa ale a odpowědi nowicky, jakož i skládání slibů samo děje se w mateřsstině.

trwám." Načež doloží biskup: „Buďtež Bohu díky; Bůh, Jenž w tobě započal, račiž i dokonati."

Nyní následuje zpěw: „Přijdiž Duchu Stwořiteli," i s modlitbami, jimiž se Duch swatý za pomoc a oswícení wzýwá; na to se konají litanie ke wssem Swatým, jako s wrchu při oblékání roucha řeholného. Po ukončení litanií těchto swětí biskup černou roussku, wzýwaje Boha, Stwořitele wěcí widitedlných i newiditedlných, aby roussku tuto, wyobrazující swatost a zdrženliwost, milosti nebeskou swlažiti, požehnati a poswětiti ráčil. Pak ji pokropí swěcenou wodou.

Potom swětí prsten, při čemž se modlí, aby Bůh Stwořitel a Zachowatel pokolení lidského, Dárce duchowní milosti a Usstědřitel lidské blaženosti, požehnání swé na prsten tento seslati ráčil, aby služebnice Jeho, kteráž jej nositi bude, mocí nebeskou posilněna jsouc, úplnou wíru a neporussenou wěrnost zachowati, jakožto choť Christowa slib panenstwí držeti a w ustawičné čistotě setrwati mohla. Pokropiw pak prsten swěcenou wodou, swětí korunu, modle se při tom k Bohu, aby ozdobu tuto požehnati a prosby těch, jenž wzýwají swaté Jméno Jeho, wyslyssetí ráčil, aby ta, jenž ji nositi má, wěrně-li Mu sloužiti bude, koruny, kteráž se ozdobou touto wyobrazuje, w nebesích dojíti zasloužila. Na to se koruna tato taktéž swěcenou wodou pokropí.

Při snímání bílé roussky prawí biskup: „Swleciž s tebe Bůh starého člowěka

s mrawy a se skutky jeho;" kterážto slowa se od sboru opakují. Když nowicka černou roussku na sebe béře, di biskup: „A oblec tě we člowěka nowého, kterýž stwořen jest podlé Boha we sprawedlnosti a we swatosti prawdy." Sbor pak po něm tatáž slowa říká. Pak se koná modlitba, aby Bůh dussi služebnice swé občerstwením a ochranou býti ráčil, by jí ničím usskoděno býti nemohlo. Wykonaw tuto modlitbu posadí se biskup u oltáře a nowicka stojíc zpíwá: „Přijmiž mne podlé slowa swého, a žiwa budu: a nezahanbuj mne w očekáwání mém" (Žalm 118, 116). Wyzpíwawssi slowa tato klekne, co zatím sbor panen stojících dále zpíwá: „Přijaly jsme Bože milosrdenstwí Twé, uprostřed chrámu Twého" (žalm 47, 10). Způsobem tímto nowicka a sbor panen třikráte se střídají. Když pak byl sbor zpěw swůj po třetí dokončil, wstane nowicka, a držíc swatý kříž oběma rukama, před oltářem následujícími slowy sliby řeholné skládá:

„Bože můj, Otče, Synu a Duchu swatý! Já sestra N., nehodná služebnice Twá, skládajíc důwěru w milosrdenstwí Twé, w neskončenou dobrotu Twou, we přispění nejswětější Matky Twé a swaté Worssily, patronky mé, slibuji Božské Welebnosti Twé, jakož i Wassi Biskupské Milosti (Wassi Weledůstojnosti) a Wám, předstawené swé, wěčnou chudobu, čistotu a poslussnost, w řádě swatého Augustina, pode jménem a pod ochranou sw. Worssily, patronky mé: a

připowídám Božské Welebnosti Twé, že se od zachowáwání těchto slibů swých neuchýlím. Žádám od neskončené dobrotiwosti Twé, bych mohla až do konce žiwota swého setrwati, skrze neskončené zásluhy Syna Twého, Spasitele a Wykupitele mého Ježíše Christa, přimluwou neposkwrněné Panny, jakož i swaté Worssily, patronky mé, mého angela strážného a wssech Swatých, jichžto wzýwám, aby mi pomáhali. Amen."

Sliby tyto podá pak i písemně biskupowi, řkouc: „Na důkaz prawdy jsem je wlastní rukou podepsala."

Prohlédnuw biskup listinu odewzdá ji ctihodné matce představené; wzaw pak prsten nastrčí jej na prst prawé ruky klečící před ním nowicky, při čemž k ní pronáší tato slowa: „Zasnubuji Tě Ježíši Christu, Synu swrchowaného Otce, Jenž Tě neporušenou zachowati račiž. Přijmiž tedy tento prsten wěrnosti a wiry, znamení ochrany Ducha swatého, abys sloula choti swrchowaného Boha, a budeš-li Mu wěrně sloužiti, abys s Ním někdy na wěky přebýwati mohla. We jmenu Boha Otce, i Syna, i Ducha swatého. Amen."

Potom wstawí biskup korunu na hlawu nowicky, řka: „Jestliže slib tento splníš, dosáhnes koruny žiwota, kteráž se korunou touto wyobrazuje."

Na to nowicka wstawssi zpíwá takto:

„Králowstwí swěta a wssechnu okrasu wezdejssí jsem opowrhla pro lásku Pána mého Ježíše Christa, Jejž jsem spatřila, k Němužto

jsem láskou zahořela, w Nějž jsem uwěřila a Jejž jsem zamilowala. — Srdce mé wyneslo slowo dobré; prozpěwuji díla swá Králi. — Eihle již widím, po čem jsem toužila, již mám, čeho jsem očekáwala; jsemť s Nim spojena w nebesích, Jejžto jsem, na zemi postawena jsouc, celou wroucností milowala. — Položil znamení na twář mou, abych mimo Něj žádného milowníka nepřipousstěla. — Tomuť jsem zasnoubena, Jemužto angelé slouží, Jehožto kráse slunce i měsíc se obdiwují. — Prstenem swým zasnoubil se mně Pán Ježíš Christus, a jakožto choť swou ozdobil mne korunou. — Oblekl mne Pán w roucho zlatem protkáwané, a skwostnými záponami okrásslil mne. — Med a mléko přijala jsem z úst Jeho: krew Jeho zdobila lice mé."

Ku konci pak zapěje biskup ještě chwalozpěw „Te Deum laudamus," po jehožto ukončení obyčejné modlitby na poděkowání Pánu Bohu wykonáwá.

Při professi sester laických užíwá se kratssích obřadů. Po mssi swaté, při kteréžto nowicka přijala Tělo Páně, táže se jí kněz obřady wykonáwající, čeho sobě žádá, načež nowicka odpowídá: „Žádám smilowání Božího a účastenstwí w towarysstwu panen řádu sw. Worssily, we stawu sester laických, abych se dala užiti ke wssednim i nejopowrženějssím službám domácím; žádám také složiti slib chudoby, čistoty a poslussenwí podlé poswátné řeholy sw. Augustina a jiných stanow towarysstwa tohoto.

Potom se činí řeč, po kteréžto se kněz

nowicky táže: „Dcero jsi-li hotowa a odhodlána, netoužiti po ničem jiném, než-li abys se dobrowolně a z lásky k Pánu Bohu cwičila w duchowním stawu služebném a w nejopowrženějších službách w obci klášterské a we wssech wěcech, kteréž ti od welebné matky neb jiné představené uloženy budou?"

Nowicka odpowídá: „Jsemť k tomu hotowa, a důwěřuji Bohu, že wssecko s wěrností a wytrwalostí konati budu."

Po té se konají litanie ke wssem Swatým, neříká se wssak „Abys přítomnou služebnici poswětiti ráčil" a. t. d., nýbrž pokračuje se w nich až ku konci. Pak se swětí bílá roussa (sestry laické nedostáwají černé roussy) a koruna. Bywssi nowicka od welebné matky roussou přioděna, wstane, a způsobem swrchu uwedeným sliby skládá. Přijaw od ní kněz tyto we spis uwedené a wlastní rukou její podepsané sliby, wstawí jí korunu na hlawu řka: „Budeš-li slib swůj wěrně plniti, dosáhneš koruny žiwota, kteráž se korunou touto wyobrazuje." Ku konci se pak ještě říká chwalozpěw: „Bože chwálime Tebe," s obyčejnými modlitbami.

Hlawa ssestnáctá.

Wyswětlení obřadů užíwaných při skládání slibů w řehole swaté Worssily.

U slawném průwodu ubírá se nowicka w den skládání slibů do chrámu; wždyť jest to den w žiwotě jejím nejslawnější; den, w němž

zasnoubena býti má nebeskému ženichu swému, Christu Ježíši, Jehožto obraz w rukou swých drží. Hořící swíce, kteráž se před ní nese, jí připomíná, že má snažně o to pečowati, aby lampa žiwota jejího wždy naplněna byla olejem dobrých skutků; uwádí jí také na mysl, že má býti hotowa, ztráwiti žiwot swůj we službě Boží a we wěrném konání powinností swých, na způsob swíce, kteráž jiným swítíc sama sebe tráwí. Že k tomu skutečně hotowa jest, že kříž na se wzíti, Christa Pána následowati, we swětle učení Jeho wždy choditi a žiwot swůj we službě Jeho tráwiti wolí, projewuje slowy, jimiž po skončené mši swaté a po přijmutí Těla Páně na wolání biskupa neb náměstníka jeho: „Přijdiž choti Christowa!“ odpowídá: „A nyní následujeme tebe celým srdcem,“ čímž na jewo dáwá ochotnost, s jakouž ženichu swému, Christu Ježíši, wstříc přichází. Tu se jí ale zpěwem sboru uwádí na paměť, že musí s moudrými pannami lampu swou připrawiti. Chtíc následowati Beránka, má ještě jednou dokonale rozwažiti, zdaliž k tomu skutečně Bohem powolána jest. Ženich nebeský ji wolá; neuposlechne-li ochotně hlasu Jeho, nebude jí snad wícekráte wolati; přijde-li ale naproti, nebywši od Něho wolána, wydá se do welikého nebezpečenstwí. Nyní se tedy musí úplně rozhodnouti. Není-li ke stawu řeholnému powolána od Boha, neb děsí-li se přísných powinností, jakéž by složením slibů na se wzala, může ještě odstoupiti, pokud se slibem nezawázala. Cítí-li wšak, že pawolání její

skutečně od Boha pochází, tu nemá příčiny, aby se strachowala; můžeť doufati, že Bůh s ní učiní podlé dobrotiwosti swé a podlé množstwí milosrdenstwí swého, což jí také sbor řeholnic zpěwem swým připomíná. Tohoto milosrdenstwí Božího sobě nowicka žádá, jak z její biskupowi dané odpowědi wyswítá; a tohoto milosrdenstwí dojíti doufá w řádu sw. Worssily; proto prosí, aby w towarýšstwu Swětice této účastenstwí míti a sliby dle řeholy sw. Augustina a jiných stanow řádu toho skládati směla. Weliké jsou to wěci, jichž sobě tím žádá, a obtižné powinnosti, jež na sebe wzíti hodlá. Žádáť, by se směla odříci wezdejssích statků, smyslných radosti, ano i wlastní wůle swé; wěci to, po nichžto swět nejwíce se sháni. Žádá, by směla složiti slib dobrowolné chudoby, ustawičné čistoty a úplného poslussenstwí; žádá, by až do smrti swé w odloučenosti od swěta žiwa býti směla. Kdo by se takowé žádosti nepodiwil?! Aby se tedy nezdálo, že snad ani newí, čím se zawázati míní, táže se jí biskup, má-li úplnou wědomost o tom, co podniká. Nowicka odpowídá, že o tom wssem náležitě poučena byla; že zná břemena, ježto staw řeholný ukládá, že se wssak důwěřuje w pomoc Boží. Znáť tedy powinnosti, jež na sebe wzíti hodlá, zná také slabost swou; wí, že by sama ze sebe důležité toto dílo wykonati nemohla, ale skládá důwěru swou w Boha, majíc se swatým apostolem Pawlem doufání o tom, že kterýž začal w ní dílo dobré, také je dokoná až do dne Christa Ježisse (k Filip. 1, 6). Neklesá tedy mysli;

neboť doufá, že Bůh, Jenž w ní působil chtění, popřeje také šťastného wykonání (Srow. k Filip. 2, 13).

Nicméně se jí ještě jednou w kázaní dojemnými slowy na srdce klade, aby powážila, že krok, jejž učiniti míní, netoliko nad wezdejším životem jejím, nýbrž snad i nad její wěčnosti rozhodne; že po složení slibů i stranu ní platiti bude: „Co Bůh spojil, člowěk nerozlučuj" (sw. Mat. 19, 6). Proto se jí po skončené řeči biskup ještě naposledy táže, zdaliž w úmyslu swém setrwá; a dostaw za odpowěď, že předsewzetí její neoblomitedlné jest, wzdáwá z toho Pánu Bohu díky, wzýwaje Ho zároweň, aby započaté dílo toto milostí swou i dokonati ráčil. K wyprosení potřebné milosti Boží směřují také modlitby k Duchu swatému a litanie ke wšem Swatým, kteréžto před skládáním slibů konány býwají.

Powinnosti, ježto ukládá staw řeholný, jsou zkažené přirozenosti lidské nad míru odporny; toliko pomocí Boží je lze náležitě plniti. Proto se panně při skládání bílé roussky uwádí na paměť, že pomocí Boží musí se sebe swléci starého člowěka, a že berouc na sebe jinou roussku, také w jiného, nowého člowěka obléci se má. —

Nežli pak počne sliby skládati, modlí se ještě k Pánu Bohu, aby jí přijmouti a očekáwání její splniti ráčil. Modlitbu tuto opakuje třikráte, wýšse uwedenými slowy žalmisty Páně, ježto u welebném zpěwu pronáší: „Přijmiž mne podlé slowa swého!" Tak zní prosba

její. A jaké jest toto slowo, dle něhož od Pána přijata býti žádá? Jestiť to wýpowěď Jeho, jížto učil, kterak by člowěk zachowáwáním ewangelických rad wyšší dokonalosti dojíti mohl; jestiť to wýrok Jeho, jímž slibuje každému, kdož opustí dům, neb bratry, neb sestry, neb otce, neb matku, neb manželku, neb syny, a neb pole pro jméno Jeho, že stokráte wíce wezme a žiwotem wěčným wládnouti bude (Srow. Mat. 19, 29). Tyto a podobné wýroky Páně před očima majíc wolá nowicka: „Přijmiž mne podlé slowa swého!" Ke prosbě této připojuje ihned slowa: „A žiwa budu." Doufáť, že bude žiwa podlé dusse, že w samotě klássterní bude moci snáze nežli w hluku swětském zachowati žiwot duchowní t. j. milost Boží, a že následowně nebude zahanbena w očekáwání swém. Doufá, že bywší zde žiwa Bohu, někdy také s Bohem wěčně žiwa bude.

Slowa zpěwu tohoto wyjewují zároweň pokorné wědomí, že Bůh služby naší nepotřebuje, nýbrž že my sobě za welikou milost pokládati máme, když nás do služby swé přijímá. Totéž wyslowují ostatní panny zpěwem, w němžto se s nowickou střídají; wyznáwajíť, že se jim stalo milosrdenstwí, když do služby Boží w žiwotě řeholném powolány byly.

Po ukončení zpěwu tohoto přistupuje nowicka k oltáři a skládá sliby swé s weselou myslí a s ochotností srdce, jsouc pamětliwa slow, jež byl apostol národů pronesl, poučujíc, jak se dary a oběti přinásseti mají. Píssel pak

apostol takto: „Jeden každý (dej), jakž uložil w srdci swém, ne se zármutkem a neb z přinucení, nebo weselého dárce miluje Bůh" (II. ke Kor. 9, 7). Chtíc tedy panna, aby se obět její Pánu Bohu zalíbila, přináší ji s ochotností srdce. Skládajíc sliby řeholné, drží obraz Ukřižowaného pewně oběma rukama, jakoby chtěla říci: „Nalezla jsem toho, jehož miluje duše má; uchopila jsem ho, aniž ho pustím" (Píseň Šalom. 3, 4). Skládáť pak sliby tyto weřejně u oltáře před obličejem Boha wšewědoucího. Swědkowé při skládání slibů těchto jsou Swatí a Swětice Boží, zwláštně ti, jichžto ostatky na oltáři se chowají; dále biskup neb náměstek jeho, kterýž we jmenu Božím sliby ty přijímá; představená klášterа a ostatní řeholnice, jakož i wšickni wěřící, jenž slawnému úkonu tomu přítomni jsou. Složiwší panna sliby tyto ústně, podáwá je w spis uwedené a wlastní rukou podepsané biskupowi, od něhož pak představené klášterа k uschowání odewzdány bywají. Listina tato se jí jednou opět nawrátí, po smrti totiž, by ji sebou do hrobu wzíti mohla. A blaze jí, jestliže slibům swým wždy wěrně dostála; neboť pak zajisté spis ten proti ní swědčiti nebude, jakž by se stalo, kdyby sliby swé zrušila. „Wěz", píše wzhledem toho sw. Efrem, „že swatí angelé záwazek, w nějžto jsi s Bohem wešel, písemně zaznamenali a že jej w nebi schowáwají, aby s ním w den soudný wystoupiti mohli. Neměl-li bys se tedy chwěti hrůzou, kdykoli pomyslíš, že by listina, w nížto sliby

twé zaznamenány jsou, někdy při hrůzyplném soudu proti tobě svědčiti mohla, kdežto by pak Soudce musel proti tobě wynésti odsudek: „Z úst twých soudím tebe, služebníče neprawý!“ (Luk. 19, 22.) Jako sepsané sliby, tak se uschowá i swíce při skládání těchto slibů hořící, aby teprnw po smrti té, kteráž při ní Bohu sliby swé skládala, opět rozžehnuta a spálena byla.

Po složení a odewzdání slibů dáwá se panně na ruku prsten, na znamení, že se zasnubuje Ježíši Christu; jak ze slow, jež biskup při tom pronáší, wyswítá. Prstenem tím má býti panna wždy powzbuzowána, aby zachowala neporušenou wěrnost nebeskému Ženichu swému, Jehožto jméno, totiž nejsladší Jméno Ježíš, na prstenu tom wryto se nachází. Tři řeholné sliby jsou jako wěno, kteréž zasnoubenému choti swému, Christu Ježíši, přináší. Odříkáť se statků pozemských, odříká se wezdejších rozkoší, odříká se i wlastní wůle swé; a to činí z lásky k Pánu Ježíši, jakž sama doswědčuje slowy, jež w dojímawém a welebném zpěwu po složení slibů pronáší. Jestiť to láska Ježíše Christa, co mnohé duše wábí, co je w powolání jejich udržuje a co jim příliš welikou odplaton býwá. Láska tato i přítomnou nowicku přiměla k tomu, že swět a wšechno, co swět poskytuje, opowrhla, že prostředkem slibů wšecka díla swá, ano i sebe samu Králi nebeskému obětowala. Nebeskou láskou k Ženichu swému Christu Ježíši nadchnuta jsouc, popisuje a welebí w dojemném zpěwu swém krásu, bohatstwí, sláwu a neskončenou dobrotu Jeho,

wolajíc jako kdysi newyslowitedlnou láskou unesená swatá panna a mnčedlnice Anéžka: „Tomu jsem zasnoubena, Jemuž slouží angelé, Jehožto kráse slunce a měsíc se obdiwují.“ Majíc pak na paměti přednost a wýhody stawu řeholného, ku kterémuž beze zwlásstních zásluh swých, z pouhé milosti Boží powolána byla, bude zajisté s wroucím srdcem Bohu za milost tuto díky wzdáwati. Proto se také dojímawá slawnost tato koučí chwalozpěwem církewním: „Bože chwálíme Tebe.“

Jakož obřady při oblékání roucha řeholného panně připomínají, že chce-li w klásstěře swatě žiwa býti, swětem pohrdati musí: tak jí připomínají obřady při skládání slibů, že bude muset swětu umříti, aby toliko Bohu žiwa býti mohla. Již prwní slowa, kteráž při slawnosti professí pronássí, jí uwádějí na paměť, že se Bohu zcela za oběť přinésti má. Jsouť to totiž slowa: „A nyní následujeme tebe celým srdcem“; slowa to, jimiž tři mládenci w peci ohniwé žiwot swůj Hospodinu, Bohu swému w oběť přinásseli. Powinnost tuto, umříti swětu, jí také připomínají slowa, jež pronássí we zpěwu swém: „Přijmiž mne a žiwa buďu!“ Jakoby Pána Boha prosila, aby ji za oběť přijal, jessto swětu umříti, a jen Jemu žiwa býti míní. — I černá roussa, již při příležitosti skládání slibů řeholných za bílou wyměňuje, jí žiwě na mysl uwádí, že swětu umříti musí, a že žiwot její dle slow apostola skryt býti má s Christem w Bohu, aby, když se ukáže Christus, žiwot náš, i ona we slávě s Ním

ukázati se mohla (Kolos. 3, 3, 4). — Řeholné sliby jsou jako mečem, kterýmž sobě zasazuje ránu, od nížto pro tento swět umírá. Slibem chudoby umírá wšelikému jmění; ano netoliko skutečnému jmění má umříti; nýbrž také wšeliké žádosti po statcích pozemských w srdci swém potlačowati; neboť dle slow bohomyslného Kassiána „neprospěje, peněz nemíti, bude-li w srdci žádost ku chtění.“ Za předpisem řeholy má w tom skládati útěchu swou, když se jí naskytne příležitost, w nížto nějakých účinků chudoby na sobě zakusiti může, jakéž jsou: práce, služby, nedostatek i jinak potřebných wěcí, pohrdání a newšímawost se strany swěta a jiné podobné wěci, jakéž s chudobou obyčejně spojeny býwají. Chudobu má jako matku milowati a jí stranu pokrmu, oděwu, obydlí a wšelikých jiných potřeb s dětinnou oddaností se podrobowati. Po složení slibu chudoby nesmí dcera swaté Angely nic wlastního míti. Cokoli s sebou do kláštera přinesla, neb čehokoli po učiněné professi buď dědictwím neb jakýmkoli jiným způsobem nabyla, připadá klášteru a stáwá se jměním obecným, ustanoweným k wýživě chudých, za jakéž se řeholnice wespolek powažowati mají, jestto se byly slibem chudoby weškerých statků pozemských úplně wzdaly.

Slibem čistoty umírá klášternice swětským radostem a smyslným rozkossem, jakož i wšelikému pohodlí života, trhajíc swazky swětské, aby chotí Ježíše Christa býti mohla. Tomuto Božskému ženichu swému zaswěcuje mysl swou

i tělo swé. Z lásky k Němu wydáwá smyslý swé na ustawičné umrtwowáni; z lásky k Němu odlučuje se ode wsseho, co swětského jest, aby w dokonalé čistotě a swatosti žiti mohla. Slibem čistoty oswědčuje před Bohem, před angely a před lidmi, že nechce wíce žiwa býti swětu a sobě, nýbrž toliko Tomu, Jenž byl za ni žiwot swůj obětowal. Řehola jí klade na srdce, aby slib čistoty co nejdokonaleji plnila a swatost angelskou neporussenou zachowati usilowala, wzdalujíc se wsseho, co by se neporussenosti dusse neb těla protiwilo. K zachowáni angelské čistoty má dcery sw. Angely pohnouti také angelské zaměstnáni jejich, jessto co angelé strážní nad swěřenými sobě díwkami bdíti a je přede wssí nákazou swěta ochraňowati mají.

Slibem poslussenstwí konečně umírá řeholnice wlastní wůli swé. Složiwssi slib tento musí se napotom wždy ochotně podrobowati wůli předstawené swé, byťby se přirozenost lidská sebe wíce proti tomu zpouzela. Za náwodem řeholy mají se dcery sw. Angely wzhledem poslussnosti podobati mrtwolám, s nimižto lze dle libosti nakládati, aniž by se protiwily. Majíť předstawené swé uposlechnouti rychle, prostosrdečně, bez odmlouwáni, s wnitřní radostí a s úctou, spatřujíce we wůli její wůli Boží. Má-li se to ale státi, musí napřed wlastní wůli swé umřiti.

Skládáním slibů řeholných russí tedy panna wsselíké swazky, jimiž člowěk ku swětu poután býwá, odříkajíc se dobrowolně wsseho, čehož se při smrti každý, ač bezděky odříci musí. Můžeť

se tedy wssím práwem řici, že řeholnice, zawázawssi se slawnými sliby, swětu duchowně umřela. Jsouc pro swět jako mrtwá, již napotom nikdy wíce ze zdí klásstera swého newychází, byťby tu i sta let žiwa byla. Toliko tehdáž, když toho newyhnutedlná potřeba káže, smí s dowolením biskupa swého z klásstera na nějaký čas se wzdáliti. Můžeť tedy we skutku po složení slawných slibů zwolati s nábožným Jobem: „Toliko hrob mi pozůstáwá" (Job 17, 1).

W jednom býwalém panenském klásstěře w Bawořích zaweden byl obyčej, dle něhož se nowicka po složení slawných slibů wedla z kostela do wnitř klásstera; před ní se ubíraly některé řeholnice, nesouce na ramenou swých rakew; ostatní pak ssly za ní. Když se we průwodu tomto přiblížily ke bráně klásstera, nalezly wssecko uzamykáno, načež se zpět do chrámu nawrátily. — Co se tím wypodobňowati mělo, nebude zajisté nikoho tajno. Obřad tento mluwil k řeholnici zřejmě: Nyní se nacházíš we příbytku, jejžto jsi sobě sama zwolila, a z něhož již newyjdeš, leč w rakwi této! Toliko do nebe máš cestu otewřenou, do swěta wssak na zpět cesty odsud wíce nenaleznes; jsiť zde za žiwa pohřbena!

Není tedy diwu, že rodičowé, když dcera jejich slawné sliby skládá, prolévají hojné slzy; není diwu, že slawnost tuto powažují za pohřeb dcery swé; že pohlédají očima zaslzenýma na bránu klásstersku, za kteroužto milowaná dcera jejich zmizela. Wždyť jich není tajno, že jí wíckráte we příbytku swém nespatří, a že ani jim po-

přáno nebude, aby ji dle libosti nawsstěwowati mohli. Ale u nábožných rodičů býwají slzy tyto wíce slzami radosti nežli žalosti; wždyť wědí, že drahá dcera jejich w samotě klássterní požíwá wětssí bezpečnosti; kojíť se nádějí, že w tichých zdích klássterských nalezne pokoj, kteréhož by jí byl swět poskytnouti nemohl. Nalezajíť útěchu w pomyssleni, že drahá dcera tato, wzdawssi se statků pozemských, získala statky nadzemské; že odřeknuwssi se rozkossí tělesných, oplýwá radostmi duchowními; že pozbawiwssi se wlastní wůle swé, dossla swobody duchowní; slowem, že ztratiwssi wssecko následkem dobrowolně učiněných slibů, nalezla nejdražssí poklad, jessto nalezla Boha, nejwyššsí dobré, Jenž jediný srdce lidské úplně upokojiti může. Konečně jsou také zbožní rodičowé přeswědčeni, že odewzdali dceru swou do rukou Božského Spasitele a neposskwrněné Matky Jeho, a že dcera tato, ačkoli od nich tělesně odloučena bude, přece prostředkem modlitby a lásky obcowání s nimi míti nepřestane. Tím se zármutek jejich obrací w radost.

Ale netoliko zbožní rodičowé se radují, když dcera jejich sliby řeholné skládá; i jiní nábožní a horliwí křesťané býwají při této příležitosti srdečnou radostí naplněni. Radujíť se zajisté, widíce, že opět rozmnožen jest počet panen, o nichžto prawí swatý Cyprian, že jsou kwětem w zahradě sw. Církwe, jižto ke zwlásstní ozdobě slouží Radujíť se, wědouce, že panna tato, ačkoli wstupujíc do klássstera swětu umírá, přece s nimi swazkem nadpřirozeným spojena ostane; ano že práwě w samotnosti klássterní

bude moci k oslawení swaté Církwe a ku blahu lidské společnosti mnoho wykonati. Neboť zbožným křesťanům není neznámo, že z klášterů wyplýwají mnohé wýhody pro celou společnost lidskou; neníť jich tajno, že osoby klášterné netoliko působením a příkladem bližním swým prospíwají, nýbrž i modlitbami a zásluhami swými, jimiž nezřídka od celých národů hněw Boží odwracují.

Proto se tedy nábožní křesťané při příležitosti skládání slibů raduji, wzýwajíce zároweň Boha, aby pannu, již byl milostí swou k žiwotu řeholnému powolal, pomocí swou také wždy siliti ráčil, by umřewší swětu toliko Jemu žiwa byla, a jediné Jeho slávy a prawého prospěchu bližních swých wyhledáwati nepřestáwala.

Omylowé tisku.

Str. 79	řád.	16	místo	Brescia	„	Brescie.
91	„	13	„	těžých	„	těžých.
106	„	17	„	bohumluwným	„	bohomluwným.
„ 143	„	19	„	obbařil		obdařil.
„ 165		10		neoostýchali		neostýchali.
„ 286		31		poslussenswi		poslusseuswi.

Stanowy

Dědictwí sw. Cyrilla a Methodia,

potwrzené c. k. mor. místodržitelstwím.

---

§. 1. Účel Dědictwí sw. Cyrilla a Methodia.

Dědictwí pečuje o zwelebení lidu Morawského, jakého náš čas požaduje; o zwedení wssestranné, awssak na základě wíry katolické, s wyloučením wsseliké politiky.

§. 2. Prostředky k dosažení účelu tohoto.

1. Spisowání a wydávání kněh, ne sice netoliko wýhradně náboženských, nýbrž wůbec wzdělávacích a k duchownim potřebám wěku nasseho přehlédajících, zwlásstě dějepisu, zeměpisu, poznání wlasti, přírody, řemesel a orbý a t. d. I w zábawných spisech obsažena býti má buď obrana, buď utwrzowání prawdy některé katolické, jižto se odpor časowý dotýká.

Wydáwati se budou Dědictwím knihy we troji kadě:

a) Obssirné žiwotopisy Swatých.

b) Spisy poučné.

c) Spisy zábawné.

2. Časopisy a wsselijaké listy běžné. — Organem Dědictwí sw. Cyrilla a Methodia jest: „Hlas, časopis církewní.“*)

3. Předměty umělecké, k. p. obrazy, zeměwidy čili mapy a t. d.

§. 3. Šetření zákonůw tiskowých.

Při wydáwání časopisůw, kněh, běžných listů, obrazů atd. budou se stáwající zákony tiskowé zewrubně zachowáwati.

§. 4. Zřízení Dědictwí.

1. Spoluoudem Dědictwí státi se může každý, kdož za sebe jedenkráte za wždy položí 10 zl. stř. (10 zl. 50 kr. r. č.)

---

*) Jelikož wýborný tento katolický list wsseliké zpráwy stranitwa Dědictwí nasseho přinásší, a na něj činěné přeptáwky zodpowídá, dobře by bylo, kdyby ho údowé společně podlé farních osad odbírali.

2. Kdo wssak témuž ústawu 100 zl. stř. (105 zl. r. č.) wěnuje, powažowán bude za spoluzakladatele, a obdrží 4 wýtisky wěci Dědictwím wydaných zdarma.

3. Kdo jednou na wždy dá 40 zl. stř. (42 zl. r. č.), bude téhož ústawu spoluoudem 1. třídy, a obdrží 3 wýtisky. — Kdo 20 zl. stř. (21 zl. r. č.) dá, stane se spoluoudem 2. třídy, a obdrží dwa wýtisky. — Kdo 10 zl. (10 zl. 50 kr. r. č.) položí, bude spoluúdem 3. třídy, a obdrží 1 wýtisk zdarma.

Kdyby bylo zapotřebí druhého neb třetího wydání některé již wydané knihy, spoluúdowé ji dostáwati nebudou, nýbrž bude se prodáwati we prospěch pokladnice Dědictwí, aby se nákladnější díla wydáwati mohla.

4. Řehole, děkanstwí (wikariaty), osady, kněhárny, sskoly, rodiny, spolky, bratrstwa atd. wstupují dwojnásobným příspěwkem do spoluzakladatelstwí a w nadkečené třídy.

Spojí-li pak se manžel s manželkou swou w jeden toliko základ o 10 zl. stř., wydáwají se jim knihy jen do úmrtí prwního z nich.

Aby úmrtí spolnúda přisslo ústawu tomuto we známost, žádají se weleb. pp. duchowní pastýřowé, aby úmrtí takowé pokladníkowi Dědictwí, třebať i přímo posstou oznámiti ráčili.

Podobného oznámení písemného zapotřebí jest, kdykoliw spoluúd některý buď k wyšssí důstojnosti wynikl, neb se jinam přestěhowal.

Poznamenání. 1. Rodina se béře, pokud jmeno se netratí. Dcery prowdané, synů-li není, odbírati budou knihy, pokud žijí; dítky pak jejich, jiné již jméno nesoucí, nemají práwa tohoto.

Poznamenání 2. Polowice wkladu totiž 5 zl. stř. (5 zl. 25 kr. r. č.) se nepřijímá.

5. Každému wolno, doplněním wkladu u wyšssí třídu postoupiti. Zassle-li tudyž k. p. spoluúd 3. třídy k prwním 10 zl. stř. opětně 10 zl. stř., stane se spoluúdem 2. třídy, a tak dále.

Awssak spoluúdstwí postoupiti jinému nedowoluje se.

6. Každý přistupující račiž jméno a místo pře-

býwání swého, jakož i biskupstwí a děkanstwí (wikariat) a poslední posstu zewrubně udati.

7. Každý kněz, kterýž jest údem Dědictwí sw. Cyrilla a Methodia, béře na sebe powinnost, buď we slawnost, buď některý den w oktawě swatých apostolů Cyrilla a Methodia každoročně sloužiti mssi swatou za wssecky žiwé i mrtwé spoluúdy dotčeného Dědictwí; a bude-li libo a možno, i jinou mssi swatou za obráceni národůw Slowanských od jednoty církewní obloučených, kterouž pobožnost jistě každý spoluúd co wěrný katolík spolu konati neopomine.

8. Zemřeli, za které někdo wkladek k Dědictwí učinil, tak jako ti, jižto na smrtedlné posteli nejméně 10 zl. stř. za sebe do Dědictwí odkázali, stáwají se účastnými duchownich milosti w předesslém (7.) čísle jmenowaných.

Každý, jenž byl wkladek učinil za mrtwého, pokud žiw jest, knihy bez ohledu na welikost wkladu — owssem nejméně 10 zl. stř. — po jednom wýtisku dostáwati má.

9. Spráwu Dědictwí sw. Cyrilla a Methodia wede wýbor sestáwající z kněží, kteří buď w Brně, buď na blízku přebýwají.

10. U jiných osob a úřadů zastoupá Dědictwí sw. Cyrilla a Methodia starosta, a w jeho zaměstnání jeden z jednatelů.

11. Wýbor scházíwá se čtwrtletně, a na wyzwání starostowo i častěji w Brně, aby, čeho zapotřebí, w poradu bral, a wětssinou hlasů přítomných wýborníkůw o nálezích pro celé Dědictwí platných rozhodowal. — Wýbor má práwo počet údůw swých odcházejících doplniti nebo i rozmnožiti, awssak nejinak než katolickými kněžími, a každoročně uweřejňuje spráwu o činnosti swé.

12. Každý spoluúd dědictwí má práwo, písemně náwrhy swé činiti a přání swá projewowati dotčenému wýboru, kterýžto při swých shromážděních zawázán jest, jich swědomitě w úwahu bráti, a dle nich, pokud potřebno, prospěssno a možno jest, se zachowati.

13. We sporech z poměru spolkowního snad

wzniklých, odwoláwá se k starostowi, a w domněle nedostatečném wyhowění k příslussicím c. k. úřadům.

14. Kdo témuž Dědictwí obětuje práce swé literní neb umělecké, obdrží na wýslownou žádost honorar podlé wýbornosti, obsirnosti a důležitosti spisu swého, o čemž wýbor úsudek pronese.

§. 5. Rozesílání kněh a wýtworůw uměleckých.

O rozesílání kněh, spisůw a jiných předmětůw Dědictwím wydaných postará se wýbor. Každý přistupující k Dědictwí račiž ihned oznámiti, jakou cestou se mu knihy mají posílati, aneb w kterém poblizkém kněhkupectwí je sobě bráti zamýsslí. —

Poznamenání 1. Prawidlem u wěci této ostane, co na listku tisstěno jest, že na poukázání listku swého každý spoluoud w hlawní kommissi u pana Antonína Nitsche, kněhkupce w Brně, knihy sobě wybírati má. — Kdoby wssak chtěl posstou knihy swé dostáwati, račiž se obrátiti frankowaným listem na jmenowané kněhkupectwí.

Poznamenání 2. Wsseliké dopisy w záležitostech Dědictwí sw. Cyrilla a Methodia buďtež posílány pod adressou na Fr. Sussila, starostu Dědictwí, professora bohoslowí; zásilky peněz pak buďtež činěny w listech frankowaných pod adressou na Eduarda Karlíka, kaplana u sw. Magdaleny, pokladníka Dědictwí w Brně.

§ 6. Poměr k wládnímu řízení.

1. Wládnímu řízení se ponecháwá nahlídati w jednání spolku, bdíti nad zachowáním nařízení u propůjčeném potwrzení daných, aneb wsseobecnými předpisy stanowených, a uzná-li za potřebu, přidati spolku od příslussicího úřadu určeného císařského komissara.

2. Kdyby se spolek rozejíti měl, rozhodne wýbor o jmění w duchu Dědictwí sw. Cyrilla a Methodia, a podá o tom předběžnou zprawu wysokému c. k. místodržitelstwí, a swému P. T. nejdůstojnějssímu pánu biskupowi.

Wýbor řídící.

František Sussil, tit. konf. rada, professor theologie w Brně, starosta.
Eduard Karlík, kaplan u sw. Magdaleny w Brně, pokladník.
Ignác Wurm, spiritual w mor. slez. ochranitelně pro zanedbalou mládež w Brně, jednatel.
Dr. **Jan Ev. Bílý**, duchowní správce w Předklásteří Tissnowském.
Jan Faborský, farář w Pohořelicích.
Bedřich Geißler, regens w bohoslowecém semináři biskupském w Brně.
Dr. **Frant. Hoffek**, professor theologie w Brně.
Karel Kandus, tit. konsist. rada, děkan a farář we Cwrčowicích.
Gunther Kalliwoda, prelat a opat w Rajhradě.
Pawel Křížkowský, kněz řádu swat. Augustina w Brně.
Beneš Method Kulda, tit. konf. rada, vikář a farář na Chlumu w Čechách.
Karel Molitor, farář na Welehradě.
František Marssowský, direktor w ústawu pro hluchoněmé w Brně.
Peregrin Obdržálek, kaplan w Pustoměři.
František Poimon, duchowní správce w Massůwkách.
Emanuel hrabě Pötting, kanownik Olomoucký, děkan a farář we Swabenicích.
Jakob Procházka, spiritual w klásteře sw. Worsily w Brně.
Matěj Procházka, tit. konf. rada, gymnasialní professor w Brně.
Jiří Slota, gymnasialní professor w Baňské Bystřici.
Jan Soukop, kaplan we Sloupě.
Eduard Stuchlý, tit. konf. rada, děkan a farář w Nostslawě.

Bedřich hrabě Sylva-Tarouca, kněz církewní.

Tomáš Šimbera, farář w Komině.

Arnoušt Šírek, prelat a opat w Nowé Říši.

Dr. **František Škorpík**, farář w Kučerowě.

Karel Šmídek, gymnasialní professor w Brně, redaktor „Hlasu", časopisu církewního.

Anton Šubert, farář w Lulči.

Robert Šuderla, tit. konš. rada, děkan a farář w Medřicích.

Josef Těšík, tit. konš. rada, farář w Telči, býwalý c. k. školní rada.

Ludwík Tidl, čestný kanownik Brněnský, arcikněz, děkan a farář w Újezdě.

Č. 1247.

Předešlé stanowy potwrzují se od c. k. m. místodržitelstwí.

W Brně, dne 18. února 1854.

(L. S.)

Místodržitel:
Lažanský, w. r.